

ProBiblio

Boekenlijst
voor leeskringen

2011/
2012

ABDOLAH, KADER		BEHR, MARK	
Het huis van de moskee	11	De geur van appels	14
ABDOLAH, KADER		BEJNUM, KEES VAN	
Portretten en een oude droom	11	Een soort familie	14
ABDOLAH, KADER		BEJNUM, KEES VAN	
De reis van de lege flessen	11	De oesters van Nam Kee	15
ABDOLAH, KADER		BEJNUM, KEES VAN	
Spijkerschrift	11	Paradiso	15
ABRAHAM, PEARL		BEJNUM, KEES VAN	
Afstand van Amerika	11	Het verboden pad	15
ABRAHAM, PEARL		BEJNUM, KEES VAN	
Vreugde der wet	11	De vrouw die alles had	15
ALAIN-FOURNIER		BELLOW, SAUL	
De grote Meaulnes	11	Herzog	15
ALLENDE, ISABEL		BENALI, ABDELKADER	
Het eiland onder de zee	11	Bruiloft aan zee	15
ALLENDE, ISABEL		BENALI, ABDELKADER	
Eva Luna	12	Laat het morgen mooi weer zijn	15
ALLENDE, ISABEL		BENALI, ABDELKADER	
Paula	12	De langverwachte	15
ALLENDE, ISABEL		BENALI, ABDELKADER	
Portret in sepia	12	De stem van mijn moeder	16
ALLENDE, ISABEL		BENJAMIN, MELANIE	
De som der dagen	12	Ik was die Alice	16
ALVAREZ, JULIA		BERK, MARJAN	
In de naam van Salomé	12	Vertigo	16
ANDERSON-DARGATZ, GAIL		BERNLEF, J.	
Een recept voor bijen	12	Boy	16
ANKER, ROBERT		BERNLEF, J.	
Hajar en Daan	12	Buiten is het maandag	16
ANKER, ROBERT		BERNLEF, J.	
Nieuw-Lelieveld	12	Hersenschimmen	16
ASLAM, NADEEM		BERNLEF, J.	
Kaart voor verdoolde geliefden	12	De onzichtbare jongen	16
ASSCHER-PINKHOF, CLARA		BERNLEF, J.	
Danseres zonder benen	13	Op slot	16
ATKINSON, KATE		BERNLEF, J.	
Bladeren van licht	13	De rode droom	17
ATWOOD, MARGARET		BESSON, PHILIPPE	
De blinde huurmoordenaar	13	Nazomer	17
AUSTEN, JANE		BEZAZ, NAIMA EL	
Trots en vooroordeel	13	De weg naar het noorden	17
AUSTEN, JANE		BLOEM, MARION	
Verstand en gevoel	13	Geen gewoon Indisch meisje	17
AUSTER, PAUL		BLOM, LILIAN	
Onzichtbaar	13	Strijkend licht	17
AXELSSON, MAJGULL		BLOM, LILIAN	
Aprilheks	13	De tuinkamer	17
AXELSSON, MAJGULL		BOOGAARD, OSCAR VAN DEN	
Huis der nevelen	13	Liefdesdood	17
BAKKER, GERBRAND		BOOGAARD, OSCAR VAN DEN	
Boven is het stil	13	Magic man	17
BAKKER, GERBRAND		BORDEWIJK, F.	
Juni	14	Karakter	18
BALZAC, HONORÉ DE		BOUAZZA, HAFID	
Eugénie Grandet	14	Paravion	18
BALZAC, HONORÉ DE		BOUDIER-BAKKER, INA	
Neef Pons	14	De klopp op de deur	18
BARFOOT, JOAN		BOUDIER-BAKKER, INA	
Onvoorziene omstandigheden	14	De straat	18
BARNAS, MARIA		BOUMAN, INA	
Engelen van ijs	14	Het bomentheater	18
BEAUVOIR, SIMONE DE		BOURGONJE, FLEUR	
Een zachte dood	14	Een huis voor het leven	18

REGISTER

BOURGONJE, FLEUR		COE, JONATHAN	
Oostenwind, koningskind	18	De afschuwelijke eenzaamheid van Maxwell Sim	22
BOUWMAN, BEITSKE		COE, JONATHAN	
Kindengel	18	De regen voor hij valt	22
BOYER, MARIAN		COELHO, PAULO	
Fantastisch lichaam	18	De alchemist	22
BRAAM, CONNY		COELHO, PAULO	
De handelsreiziger van de Nederlandse Cocaine fabriek	19	Brida	22
BRAAM, CONNY		COELHO, PAULO	
De onweerstaanbare bastaard	19	De heks van Portobello	23
BRAAM, CONNY		COELHO, PAULO	
Het schandaal	19	Veronika besluit te sterven	23
BRAAM, CONNY		COELHO, PAULO	
De woede van Abraham	19	De Zahir	23
BRIJS, STEFAN		COETZEE, J.M.	
De engelenmaker	19	In ongenade	23
BRINK, ANDRÉ		COETZEE, J.M.	
De andere kant van de stilte	19	Langzame man	23
BRINK, H. M. VAN DEN		COETZEE, J.M.	
Over het water	19	Zomertijd	23
BROKKEN, JAN		COEVERING, RICUS VAN DE	
De blinde passagiers	19	Sneeuweieren	23
BRONTÉ, CHARLOTTE		COUPERUS, LOUIS	
Jane Eyre	19	De stille kracht	24
BROUWERS, JEROEN		COUPERUS, LOUIS	
Bezonken rood	20	Van oude mensen, de dingen die voorbij gaan	24
BROUWERS, JEROEN		CUNNINGHAM, MICHAEL	
Geheime kamers	20	Bij het vallen van de nacht	24
BÜCH, BOUDEWIJN		CURRIE, RON	
De kleine blonde dood	20	Alles is belangrijk!	24
BYATT, A.S.		CUSK, RACHEL	
Het boek van de kinderen	20	Het buitenleven	24
CAMPERT, REMCO		DE BERNIÈRES, LOUIS	
Het satijnen hart	20	Kapitein Corelli's mandoline	24
CAMPION, JANE		DEWULF, BERNARD	
De piano	20	Kleine dagen	24
CAMUS, ALBERT		DIRIE, WARIS	
De vreemdeling	20	Mijn woestijn	25
CASO, ÁNGELES		DIS, ADRIAAN VAN	
Tegen de wind in	21	Dubbelliefde	25
CARVALHO, J. RENTES DE		DIS, ADRIAAN VAN	
De Hollandse minnares	21	Familieziek	25
CHAMBERS, AIDAN		DIS, ADRIAAN VAN	
Dit is alles	21	Indische duinen	25
CHANG, JUNG		DIS,ADRIAAN VAN	
Wilde zwanen	21	Tikkop	25
CHIARA, GIOVANNI		DIS, ADRIAAN VAN	
De valstrik	21	De wandelaar	25
CHOY, WAYSON		DISKI, JENNY	
De pioenroos	21	Schaatsen naar Antarctica	25
CLAUDEL, PHILIPPE		DORRESTEIN, RENATE	
Grijze zielen	21	Buitenstaanders	25
CLAUDEL, PHILIPPE		DORRESTEIN, RENATE	
Het kleine meisje van meneer Linh	21	Het duister dat ons scheidt	25
CLAUDEL, PHILIPPE		DORRESTEIN, RENATE	
Het verslag van Brodeck	22	Hart van steen	25
CLAUDEL, PHILIPPE		DORRESTEIN, RENATE	
De wereld zonder kinderen	22	Is er hoop	26
CLAUS, HUGO		DORRESTEIN, RENATE	
Belladonna	22	De leesclub	26
CLAUS, HUGO		DORRESTEIN, RENATE	
De geruchten	22	Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor	26
CLAUS, HUGO			
Het jaar van de kreeft	22		

DORRESTEIN, RENATE		FONTANE, THEODOR	
Ontaarde moeders	26	Stechlin	30
DORRESTEIN, RENATE		FORD, RICHARD	
Zolang er leven is	26	De stand van zaken	30
DORRESTEIN, RENATE		FRANCK, JULIA	
Zonder genade	26	Kampvuur	30
DORRESTIJJN, HANS		FRANCK, JULIA	
Finale kwijting	26	De middagvrouw	30
DULLEMEN, INEZ VAN		FRANZEN, JONATHAN	
De komst van de rustverstoorder	27	Vrijheid	30
DULLEMEN, INEZ VAN		Anna, Hanna en Johanna	30
De rozendief	27	FREDRIKSSON, MARIANNE	
DULLEMEN, INEZ VAN		Elisabeth's dochter	30
Vroeger is dood	27	FREDRIKSSON, MARIANNE	
DURLACHER, JESSICA		Inge en Mira	30
De dochter	27	FREDRIKSSON, MARIANNE	
DURLACHER, JESSICA		De nachtwandelaar	31
Emoticon	27	FREDRIKSSON, MARIANNE	
DURLACHER, JESSICA		Simon	31
Het geweten	27	FREDRIKSSON, MARIANNE	
DURLACHER, JESSICA		Volgens Maria Magdalena	31
De held	27	FRENCH, MARILYN	
EGGELS, ELLE		Mijn zomer met George	31
Het huis van de zeven zusters	27	FREUD, ESTHER	
ELSTAD, ANNE KARIN		Liefdesval	31
Julie	27	FRIEDMAN, CARL	
EMANTS, MARCELLUS		Tralievader	31
Een nagelaten bekentenis	28	FRIEDMAN, CARL	
EMECHETA, BUCHI		Twee koffers vol	31
Als een tweederangsburger	28	GAARDER, JOSTEIN	
ENQUIST, ANNA		De wereld van Sofie	31
Contrapunt	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ENQUIST, ANNA		Afval en dorre bladeren	32
Het geheim	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ENQUIST, ANNA		De avonturen van Miguel Littín	32
Het meesterstuk	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ENQUIST, ANNA		De generaal en zijn labyrint	32
De thuiskomst	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ENQUIST, PER OLOV		De herfst van de patriarch	32
Het bezoek van de lijfarts	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ENQUIST, PER OLOV		Herinnering aan mijn droeve hoeren	32
Kapitein Nemo's bibliotheek	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ENQUIST, PER OLOV		Honderd jaar eenzaamheid	32
De uittocht der muzikanten	28	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
ESQUIVEL, LAURA		De kolonel krijgt nooit post	32
Rode rozen en tortilla's	29	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
EVANS, NICHOLAS		Kroniek van een aangekondigde dood	32
De paardenfluisteraar	29	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
FABER, BASHA		Het kwade uur	33
Wisselkind	29	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
FAULKNER, WILLIAM		Liefde in tijden van cholera	33
Terwijl ik al heenging	29	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	
FEBRUARI, MARJOLIJJN		Over de liefde en andere duivels	33
De literaire kring	29	GARNER, HELEN	
FITCH, JANET		De logeerkamer	33
Witte oleander	29	GERARD, NICCI	
FLAUBERT, GUSTAVE		De onderstroom	33
Madame Bovary	29	GERRITSEN, ESTHER	
FLEM, LYDIA		Superduif	33
Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd	29	GIORDANO, PAOLO	
FOER, JONATHAN SAFRAN		De eenzaamheid van priemgetallen	33
Alles is verlicht	29	GIPHART, RONALD	
FONTANE, THEODOR		IJsland	33
Effi Briest	29		

REGISTER

GIPHART, RONALD		HARRER, HEINRICH	
Ik ook van jou	34	Zeven jaar in Tibet	37
GLASTRA VAN LOON, KAREL		HART, MAARTEN 'T	
Lisa's adem	34	De Jacobs ladder	37
GLASTRA VAN LOON, KAREL		HART, MAARTEN 'T	
De onzichtbaren	34	Het psalmenoproer	37
GLASTRA VAN LOON, KAREL		HART, MAARTEN 'T	
De passievrucht	34	Verlovingstijd	38
GONTSJAROV, IVAN		HART, MAARTEN 'T	
Oblomov	34	De vlieger	38
GRAHAME, KENNETH		HART, MAARTEN 'T	
De wind in de wilgen	34	Het woeden der gehele wereld	38
GROENIER, GERMAINE		HÉBRARD, FRÉDÉRIQUE	
Vijf dagen bedenktijd	34	Terug naar de Provence	38
GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN		HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER	
Stilte in oktober	34	Asbestemming	38
GROSSMAN, DAVID		HEIJMERIKX, ELLEN	
Het zigzagkind	35	Blinde wereld	38
GROULT, BENOITE		HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER	
Uit liefde voor het leven	35	Het schervengericht	38
GROULT, BENOITE		HELMAN, ALBERT	
Zout op mijn huid	35	De stille plantage	39
GROULT, FLORA		HEMINGWAY, ERNEST	
Liefde blijft	35	De waarheid in het ochtendlicht	39
GRUNBERG, ARNON		HEMMERECHTS, KRISTIEN	
De asielzoeker	35	Gitte	39
GRUNBERG, ARNON		HEMMERECHTS, KRISTIEN	
Blauwe maandagen	35	De kinderen van Arthur	39
GRUNBERG, ARNON		HEMMERECHTS, KRISTIEN	
Fantoompijn	35	Wit zand	39
GRUNBERG, ARNON		HERMANS, WILLEM FREDERIK	
Huid en haar	35	Au pair	39
GRUNBERG, ARNON		HERMANS, WILLEM FREDERIK	
De joodse messias	36	Nooit meer slapen	39
GRUNBERG, ARNON		HØEG, PETER	
Onze oom	36	Smilla's gevoel voor sneeuw	39
GRUNBERG, ARNON		HOLDER, ERIC	
Tirza	36	De uitdaagster	40
GUTERSON, DAVID		HOLLANDER, LOES DEN	
Ceders in de sneeuw	36	Vluchtgedrag	40
GUTERSON, DAVID		HOOGERVORST, INGRID	
Over de bergen	36	Woede	40
HAASNOOT, ROBERT		HOOIJER, D	
De heugling	36	Steur is een roofdier	40
HAASNOOT, ROBERT		HORN, SHIFRA	
Waanzee	36	Tamara loopt op het water	40
HAASSE, HELLA S.		HOSSEINI, KHALED	
Berichten van het Blauwe Huis	36	Duizend schitterende zonnen	40
HAASSE, HELLA S.		HOSSEINI, KHALED	
Fenrir	37	De vliegeraar	40
HAASSE, HELLA S.		HOUELLEBECQ, MICHEL	
Heren van de thee	37	Elementaire deeltjes	40
HAASSE, HELLA S.		HOUELLEBECQ, MICHEL	
Mevrouw Bentinck: Onverenigbaarheid van karakter & De groten der aarde	37	Publieke vijanden	41
HAASSE, HELLA S.		HÖWELER, MARIJKE	
De scharlaken stad	37	Over de streep	41
HAASSE, HELLA S.		HUPKES, ELS	
Sleutelooi	37	De kleine Britt	41
HADDON, MARK		IJLANDER, GIJS	
Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht	37	De aanstoot	41
HALLDÓR, LAXNESS		IJLANDER, GIJS	
Aan de voet van de glestjer	37	Twee harten op een schotel	41
		IRVING, JOHN	
		De vierde hand	41

IRVING, JOHN		KOEDIJK, SIJTJE VAN	
Weduwe voor een jaar	41	De hemel ziet blauw van de dagen	45
ISEGAWA, MOSES		KOELEMEIJER, JUDITH	
Abessijnse kronieken	41	Anna Boom	45
ISEGAWA, MOSES		KOELEMEIJER, JUDITH	
Voorbedachte daden	41	Het zwijgen van Maria Zachea	45
JAGT, MAREK VAN DER		KOMRIJ, GERRIT	
Gstaad 95-98	42	Dubbelster	45
JANSEN, SUZANNA		KOMRIJ, GERRIT	
Het pauperparadijs	42	De kloppeest	45
JAPIN, ARTHUR		KOOLHAAS, A.	
De overgave	42	Vanwege een tere huid	46
JAPIN, ARTHUR		KOOTEN, KEES VAN	
Een schitterend gebrek	42	Annie	46
JAPIN, ARTHUR		KOOTEN, KEES VAN	
Vaslav	42	Episodes	46
JAPIN, ARTHUR		KOOTEN, KEES VAN	
De zwarte met het witte hart	42	Levensnevel	46
JAPRISOT, SÉBASTIEN		KRABBÉ, TIM	
De lange zondag van de verloving	42	De grot	46
JESSEN, IDA		KRABBÉ, TIM	
Leugenaars	42	Marte Jacobs	46
JONES, EDWARD, P		KRABBÉ, TIM	
De bekende wereld	42	Vertraging	46
JONES, LLOYD		KRAUSS, NICOLE	
Meneer Pip	43	De geschiedenis van de liefde	46
JONG, ERICA		KUNDERA, MILAN	
Sappho's sprong	43	De grap	47
JONG, OEK DE		LAMB, WALLY	
Cirkel in het gras	43	Walvismuziek	47
JONG, OEK DE		LANOYE, TOM	
Hokwerda's kind	43	Het goddelijke monster	47
JORIS, LIEVE		LAROUÏ, F.	
Terug naar Kongo	43	Judith en Jamal	47
JOYCE, JAMES		LAROUÏ, F.	
Dubliners	43	Het tragische einde van Philomène Tralala	47
KADARE, ISMAIL		LAWRENCE, D.H.	
Het ongeluk	43	Lady Chatterley's minnaar	47
KAFKA, FRANS		LENAERTS, SIMONE	
Het proces	43	Zeewater is zout, zeggen ze	47
KELLENDONK, FRANS		LESSING, DORIS	
Mystiek lichaam	44	Het huis van Julia	47
KEMAL, YASAR		LEVI, PRIMO	
Het lied van de duizend stieren	44	Is dit een mens	47
KEMAL, YASAR		LIESKE, TOMAS	
Ook de vogels zijn verdwenen	44	Alles kantelt	47
KERTÉSZ, IMRE		LIESKE, TOMAS	
Kaddisj voor een niet geboren kind	44	Dünya	48
KERTÉSZ, IMRE		LIESKE, TOMAS	
Onbepaald door het lot	44	Franklin	48
KESSELS, MARIE		LIESKE, TOMAS	
Ruw	44	Gran Café Boulevard	48
KEULEN, MENSJE VAN		LIESKE, TOMAS	
De gelukkige	44	Mijn soevereine liefde	48
KEULEN, MENSJE VAN		LINDEN, FRÉNK VAN DER	
Een goed verhaal	44	De steniging	48
KEULEN, MENSJE VAN		LIPPI-GREEN, ROSINA	
De laatste gasten	44	Hofstede	48
KEULEN, MENSJE VAN		LOO, TESSA DE	
Olifanten op een web	45	Een bed in de hemel	48
KEULS, YVONNE		LOO, TESSA DE	
Mevrouw mijn moeder	45	Harlekino, of Het boek van de twijfel	48
KOCH, HERMAN		LOO, TESSA DE	
Het diner	45	De tweeling	49

REGISTER

LOO, TESSA DE		MEER, VONNE VAN DER	
De zoon uit Spanje	49	De avondboot	53
LUYENDIJK, JORIS		MEER, VONNE VAN DER	
Het zijn net mensen	49	Eilandgasten	53
MACCOURT, FRANK		MEER, VONNE VAN DER	
De as van mijn moeder	49	Ik verbind u door	53
MACCOURT, FRANK		MEER, VONNE VAN DER	
De nieuwe wereld	49	Laatste seizoen	53
MACCULLERS, CARSON		MEER, VONNE VAN DER	
Het hart is een eenzame jager	49	Take 7	53
MACDERMOTT, ALICE		MEER, VONNE VAN DER	
Billy's charme	49	Zondagavond	53
MACDONALD, ANN-MARIE		MEIJSING, DOESCHKA	
De kraaien zullen het zeggen	50	Over de liefde	53
MACDONALD, ANN-MARIE		MEIJSING, DOESCHKA	
Laten wij aanbidden	50	De tweede man	53
MACEWAN, IAN		MEIJSING, DOESCHKA	
Aan Chesil Beach	50	De weg naar Caviano	54
MACEWAN, IAN		MEIJSING, GEERTEN MARIA	
Boetkleed	50	Dood meisje	54
MACEWAN, IAN		MEIJSING, GEERTEN MARIA	
De cementen tuin	50	Tussen mes en keel	54
MACEWAN, IAN		MEINKEMA, HANNES	
Zaterdag	50	Salomo's dochter	54
MACLEOD, CYNTHIA		MELVILLE, HERMAN	
Hoe duur was de suiker	50	Moby Dick	54
MAK, GEERT		MERCIER, PASCAL	
De eeuw van mijn vader	50	Lea	54
MAK, GEERT		MERCIER, PASCAL	
Hoe God verdween uit Jorwerd	50	Nachttrein naar Lissabon	54
MAK, GEERT		MIN, ANCHEE	
Een kleine geschiedenis van Amsterdam	51	Mevrouw Mao	55
MAKINE, ANDREÏ		MIRVIS, TOVA	
De aarde en de hemel van Jaques Dorme	51	De damessalon	55
MAKINE, ANDREÏ		MITCHELL, DAVID	
Het Franse testament	51	Wolkenatlas	55
MALOT, HECTOR		MODIANO, PATRICK	
Alleen op de wereld	51	In het café van de verloren jeugd	55
MANN, KLAUS		MODIANO, PATRICK	
Mefisto	51	Uit verre vergetelheid	55
MANN, THOMAS		MÖRING, MARCEL	
De Toverberg	51	Het grote verlangen	55
MÁRAI, SÁNDOR		MOKEDDEM, MALIKA	
De erfenis van Eszter	51	Dromen en moordenaars	55
MÁRAI, SÁNDOR		MOOR, MARGRIET DE	
Gloed	51	Eerst grijs dan wit dan blauw	55
MÁRAI, SÁNDOR		MOOR, MARGRIET DE	
De nacht voor de scheiding	51	De hertog van Egypte	55
MÁRAI, SÁNDOR		MOOR, MARGRIET DE	
De opstandigen	52	Kreutzeronate	56
MARTEL, YANN		MOOR, MARGRIET DE	
Beatrice en Vergilius	52	De schilder en het meisje	56
MARTEL, YANN		MOOR, MARGRIET DE	
Het leven van Pi	52	De verdrinkene	56
MASON, DANIEL		MOOR, MARGRIET DE	
Een ver land	52	De virtuoos	56
MATSIER, NICOLAAS		MORAVIA, ALBERTO	
Gesloten huis	52	De onverschilligen	56
MAXWELL, WILLIAM		MORTIER, ERWIN	
Tot ziens, tot morgen	52	Godenslaap	56
MAYES, FRANCES		MORTIER, ERWIN	
Een huis in Toscane	52	Marcel	56
MAYNARD, JOYCE		MORTIER, ERWIN	
Een lang weekend	52	Mijn tweede huid	56

MOURAD, KENIZÉ		O'RIORDAN, KATE	
De tuin van Badalpur	56	Geheugensteentjes	60
MULISCH, HARRY		OTTEN, WILLEM JAN	
De ontdekking van de hemel	57	Specht en zoon	61
MULISCH, HARRY		OZ, AMOS	
De procedure	57	Een verhaal van liefde en duisternis	61
MULISCH, HARRY		PAASILINNA, ARTO	
Siegfried	57	De zelfmoordclub	61
MÜLLER, HERTA		PALMEN, CONNIE	
Ademschommel	57	Geheel de uwe	61
MÜLLER, HERTA		PALMEN, CONNIE	
Hartedier	57	I.M.	61
MÜLLER, HERTA		PALMEN, CONNIE	
Vandaag was ik mezelf liever niet tegengekomen	57	Lucifer	61
MÜNSTERMAN, HANS		PALMEN, CONNIE	
De bekoring	57	De vriendschap	61
MUTSAERS, CHARLOTTE		PAMUK, ORHAN	
Koetsier Herfst	57	De heer Cevdet en zonen	61
MUTSAERS, CHARLOTTE		PAMUK, ORHAN	
Rachels rokje	58	Sneeuw	62
NABOKOV, VLADIMIR		PARSIPUR, SAHRNUS	
Lolita	58	Toeba en het belang van de nacht	62
NAFISI, AZAR		PATON, ALAN	
Lolita lezen in Teheran	58	Tranen over Johannesburg	62
NAIPAUL, V.S.		PELGROM, ELS	
Een huis voor meneer Biswas	58	De eikelvreters	62
NAIR, ANITA		PEPER, RASCHA	
De damescoupé	58	Dooi	62
NÉMIROVSKY, IRÈNE		PEPER, RASCHA	
Storm in juni	58	Rico's vleugels	62
NESSIO		PEPER, RASCHA	
De uitvreter; Titaantjes; Dichtertje; Mene tekkel	58	Een Spaans hondje	62
NIEUWER-AMSTEL, MARIJN VAN		PEPER, RASCHA	
Mina & mijn moeder	58	Vingers van marsepein	62
NOBEL, ELIZABETH		PEPER, RASCHA	
Land van zal	58	Wie scheep gaat	63
NOORDERVLIET, NELLEKE		PIETRYK, LESLIE	
Altijd roomboter	59	Peren aan een wilg	63
NOORDERVLIET, NELLEKE		PLEYSIER, LEO	
De naam van de vader	59	De Gele Rivier is bevrozen	63
NOORDERVLIET, NELLEKE		PLEYSIER, LEO	
Het oog van de engel	59	Wit is altijd schoon	63
NOORDERVLIET, NELLEKE		POINTL, FRANS	
Pelican Bay	59	De kip die over de soep vloog	63
NOORDERVLIET, NELLEKE		POL, MARIEKE VAN DER	
Snijpunt	59	Bruidsvlucht	63
NOORDERVLIET, NELLEKE		POSTMA, WIEGERTJE	
Zonder noorden komt niemand thuis	59	Vijf strippen	63
NOOTEBOOM, CEES		POTOK, CHAIM	
Rituelen	59	Davita's harp	63
O'BRIEN, EDNA		POTOK, CHAIM	
Bij de rivier	60	Mijn naam is Asjer Lev	63
O'HANLON, REDMOND		PROULX, E. ANNIE	
Naar het hart van Borneo	60	Ansichten	64
OBERSKI, JONA		PROULX, E. ANNIE	
De eigenaar van niemandsland	60	Scheepsberichten	64
OFFERMANS, MARINA		PROVOOST, ANNE	
Voorheen mijn moeder	60	In de zon kijken	64
OKRI, BEN		QUINDLEN, ANNA	
De hongerende weg	60	De enige waarheid	64
OLAFSSON, OLAF		REDFIELD, JAMES	
De thuisreis	60	De Celestijnse belofte	64
OOSTROM, F.P. VAN		REISEL, WANDA	
Maerlants wereld	60	Plattegrond van een jeugd	64

REGISTER

REISEL, WANDA		SCHRÖDER, ALLARD	
Witte liefde	64	De hydrograaf	68
REVE, GERARD		SHAFFER, MARY-ANN	
De avonden	64	Eilandpost	68
REVE, GERARD		SHAKESPEARE, NICHOLAS	
Het boek van violet en dood	64	Schande	69
ROMIJN MEIJER, HENK		SHALEV, MEIR	
Oprechter trouw	65	Een duif en een jongen	69
ROOD, LYDIA		SHALEV, MEIR	
Het boek Job	65	Fontanel	69
ROSENBOOM, THOMAS		SHALEV, MEIR	
Gewassen vlees	65	De vier maaltijden	69
ROSENBOOM, THOMAS		SHIELDS, CAROL	
De nieuwe man	65	De stenen dagboeken	69
ROSENBOOM, THOMAS		SHIELDS, CAROL	
Publieke werken	65	Tenzij	69
ROSENBOOM, THOMAS		SICKING, ANJA	
Zoete mond	65	De tien wetten van de verleiding	69
ROSNAY, TATIANA DE		SIDDONS, ANNE RIVERS	
Haar naam was Sarah	65	Het hart van het eiland	69
ROTH, JOSEPH		SIEBELINK, JAN	
Job	66	De bloemen van Oscar Kristelijne	69
ROTH, JOSEPH		SIEBELINK, JAN	
Radetzkymars	66	Engelen van het duister	70
ROTH, PHILIP		SIEBELINK, JAN	
Alleman	66	Knielen op een bed violen	70
ROTH, PHILIP		SIEBELINK, JAN	
Het komplot tegen Amerika	66	Het lichaam van Clara	70
ROY, ARUNDHATI		SIEBELINK, JAN	
De God van Kleine Dingen	66	Margaretha	70
ROYEN, HELEEN VAN		SIEBELINK, JAN	
De gelukkige huisvrouw	66	De overkant van de rivier	70
RUBINSTEIN, RENATE		SIEBELINK, JAN	
Niets te verliezen en toch bang	66	Suezkade	70
RUEBSAMEN, HELGA		SIEBELINK, JAN	
Het lied en de waarheid	66	Vera	70
RUIZ ZAFÓN, CARLOS		SINGER, ISAAC BASHEVIS	
De schaduw van de wind	67	Schorem	70
RUIZ ZAFÓN, CARLOS		SLEE, CARRY	
Het spel van de engel	67	Dochter van Eva	70
RUSHDIE, SALMAN		SLEE, CARRY	
De duivelsverzen	67	Moederkruid	70
SAGAN, FRANÇOISE		SLEE, CARRY	
Bonjour tristesse	67	Ooggetuigen	71
SAINT AUBIN DE TERÁN, LISA		SLOT, PAULINE	
De haciënda	67	Blauwbaard	71
SAINT-EXUPÉRY, ANTOINE DE		SLOT, PAULINE	
De kleine prins	67	Een het vergeten zo lang	71
SALINGER, J.P.		SLOT, PAULINE	
Vanger in het graan	67	Zuiderkruis	71
SARAMAGO, JOSÉ		SMIT, SUSAN	
De stad der blinden	67	Vloed	71
SARAMAGO, JOSÉ		SNIJDER, PHILIP	
De stad der zienden	68	Zondagsgeld	71
SCHIPPERS, K		SOFER, DALIA	
Poeder en wind	68	September in Shiraz	71
SCHIPPERS, K		SOUCY, GAÉTAN	
Waar was je nou	68	Het meisje dat te veel van lucifers hield	71
SCHLINK, BERNHARD		SPRINGER, F.	
De voorlezer	68	Kandy	72
SCHOLTEN, JAAP		SPRINGER, F.	
Morgenster	68	Quissama	72
SCHRÖDER, ALLARD		STAHLIE, MARIA	
Amoy	68	De lijfarts	72

STEENBEEK, ROSITA		VERHULST, DIMITRI	
Ander licht	72	Mevrouw Verona daalt de heuvel af	76
STEENBEEK, ROSITA		VISSER, CAROLIJN	
Intensive care	72	De kapers van Miskitia	76
STEENBEEK, ROSITA		VISSER, CAROLIJN	
Schimmenrijk	72	De koude heuvels van Mongolië	76
STORM, THEODOR		VISSER, CAROLIJN	
De schimmelruiter	72	Verre reizen	76
SÜSKIND, PATRICK		VOGELS, FRIDA	
Het parfum	72	De harde kern dl. 1	76
SWIFT, GRAHAM		VOIGT, CYNTHIA	
Morgen	72	De Tillermans	76
TAHIR, NAEMA		VOLTAIRE	
Eenzaam heden	73	Candide, of Het optimisme	76
TAN, AMY		VOORS, BARBARA	
De honderd geheime zintuigen	73	Vertrouwen in jou	77
TARTT, DONNA		VOORS, BARBARA	
De verborgen geschiedenis	73	Zusje van me	77
TELLEGEN, TOON		VOSKUIL, J.J.	
De trein naar Pavlovsk en Oostvoorne	73	Binnen de huid	77
THEROUX, PAUL		VOSKUIL, J.J.	
De grote spoorwegcarrousel	73	Meneer Beerta	77
THIJSEN, THEO		VOSKUIL, J.J.	
Kees de jongen	73	De moeder van Nicolien	77
THOMÉSE, P.F.		VREEDE, MISCHA DE	
Schaduwkind	73	Heilige dagen	77
THOMÉSE, P.F.		VUIJSJE, ROBERT	
Het zesde bedrijf	73	Alleen maar nette mensen	77
TOMASI DI LAMPEDUSA, GIUSEPPE		WALKER, ALICE	
De tijgerkat	73	De kleur paars	77
TOORN, WILLEM VAN		WANG, LULU	
De rivier	74	Het lelietheater	78
TREMAIN, ROSE		WANG, LULU	
Muziek en stilte	74	Wilde rozen	78
TREUR, FRANCA		WASSMO, HERBJØRG	
Dorsvloer vol confetti	74	De Tora-boeken	78
TRUJILLO, CAROLINA		WEI-WEI	
De terugkeer van Lupe Garcia	74	De kleur van geluk	78
TSUKIYAMA, GAIL		WEIJTS, CHRISTIAAN	
De zijdewerksters	74	Art. 286b	78
TYLER, ANNE		WEIJTS, CHRISTIAAN	
Het amateurhuwelijk	74	Via cappello 23	78
TYLER, ANNE		WELDON, FAY	
Tijd van leven	74	Dagboek van een stiefmoeder	78
UYTERLINDE, JUDITH		WELLS, REBECCA	
De vrouw die zegt dat ze mijn moeder is	74	De goddelijke geheimen van de Ya-Ya zusters	79
VAN HEERDEN, ETIENNE		WIARDA, ANNE	
De betoverde berg	75	Bleu	79
VAN NIEKERK, MARLENE		WIEG, ROGI	
Agaat	75	Kameraad scheermes	79
VAN PAEMEL, MONIKA		WIERINGA, TOMMY	
Rozen op ijs	75	Caesarion	79
VAN REYBROUCK, DAVID		WIERINGA, TOMMY	
Congo	75	Joe Speedboot	79
VARGAS LLOSA, MARIO		WILDE, OSCAR	
Het groene huis	75	Het portret van Dorian Gray	79
VERHOEF, ESTHER		WINTER, LEON DE	
Deja vu	75	God's gym	79
VERHULST, DIMITRI		WINTER, LEON DE	
Godverdomse dagen op een godverdomse bol	75	Hoffman's honger	79
VERHULST, DIMITRI		WINTER, LEON DE	
De helaasheid der dingen	75	Kaplan	79
VERHULST, DIMITRI		WINTER, LEON DE	
De laatste liefde van mijn moeder	76	Het recht op terugkeer	80

REGISTER

WINTERBACH, INGRID	
Niggie	80
WINTERSON, JEANETTE	
De passie	80
WOERDEN, HENK VAN	
Moenie kyk nie	80
WOERDEN, HENK VAN	
Ultramarijn	80
WOLF, CHRISTA	
Medea	80
WOLKERS, JAN	
Terug naar Oegstgeest	80
WOLKERS, JAN	
Turks fruit	81
WOOLF, VIRGINIA	
Mrs. Dalloway	81
WORTMAN, MARC	
De weduwetrooster	81
YERLI, NILGUN	
De garnalenpelster	81
ZEE, SYTZE VAN DER	
Potgieterlaan 7	81
ZIJL, ANNEJET VAN DER	
Anna	81
ZIJL, ANNEJET VAN DER	
Sonny boy	81
ZOMEREN, KOOS VAN	
Een jaar in scherven	81
ZOMEREN, KOOS VAN	
Het leven heeft geen geheimen	81
ZOMEREN, KOOS VAN	
De man op de middenweg	82
ZOMEREN, KOOS VAN	
Meisje in het veen	82
ZWAGERMAN, JOOST	
De buitenvrouw	82
ZWAGERMAN, JOOST	
Zes sterren	82
ZWEIG, STEFANIE	
Nergens in Afrika	82

ABDOLAH, KADER**Het huis van de moskee**

2005, 413 p., GLB

Het huis van de moskee' gaat over Aga Djan, tapijthandelaar en hoofd van een grote Iraanse familie die het huis van de moskee bewoont. Hij is een wijs en rechtvaardig man die leeft naar de 'zachte' interpretatie van de Islam. De hele familie leeft vreedzaam in het huis totdat de Sjah van Perzië wordt afgezet en de revolutie Ayatollah Khomeini aan de macht brengt. Het land lijdt onder de terreur en ook de familie van Aga Djan wordt verscheurd. Familieleden worden vijanden. In dit aangrijpend verhaal wordt de historie van Iran weerspiegeld in de familiegeschiedenis. Abdolah, gevlucht uit Iran, kwam in 1988 in Nederland terecht. Hij debuteerde in 1993 met de verhalenbundel 'De adelaars'. Hiervoor ontving hij de debutantenprijs Het Gouden Ezelsoor. In 2000 werd Abdolah koninklijk onderscheiden voor zijn inzet op het gebied van literatuur, internationale samenwerking en vrede. In 2001 ontving hij de E. du Perronprijs voor zijn gehele oeuvre en in 2004 wordt Abdolah onderscheiden met de Franse Ridderorde.

ABDOLAH, KADER**Portretten en een oude droom**

2003, 187 p.

Dawoed, een journalist van Iraanse afkomst die in Nederland woont, maakt een reis door Zuid-Afrika. Hij wordt getroffen door de schoonheid van het land en voelt zich schuldig tegenover vijf minder gelukkige vrienden. Een van de vrienden, die geëxecuteerd is, is de verteller van het verhaal. Deze roman is een mengeling van ontmoetingen en gebeurtenissen in Zuid-Afrika en klassieke Perzische reisverhalen.

ABDOLAH, KADER**De reis van de lege flessen**

1997, 156 p., GLB

Als de Iraanse balling Bolfazl voet op de vochtige Nederlandse bodem zet, is hij vastbesloten hier een nieuw bestaan op te bouwen. Hij krijgt een hoekwoning in Zwolle en zijn enige contact met de buitenwereld is lange tijd buurman René, die ook een buitenstaander blijkt te zijn. Door de werkelijkheid van de Zwolse nieuwbouwwijk met herinneringen uit Iran te verbinden, houdt Bolfazl greep op het leven. Tot het moment dat René zelfmoord pleegt; dan zijn herinneringen niet meer voldoende. Eerste roman van Abdolah, reeds bekend van zijn verhalen.

ABDOLAH, KADER**Spijkerschrift**

2000, 377 p., GLB

De romans en verhalen over ontheemde, vluchtende figuren van Kader Abdolah (Iran, 1954) zijn geschreven in het Nederlands, niet zijn eerste, maar zijn derde of vierde taal. En het moet gezegd worden: Abdollah doet iets met die taal. Hij creëert een eigenzinnig, beeldend, poëtisch Nederlands dat de lezer bij de kraag vat. Hoofdfiguur in deze roman is een doofstomme man die in de Iraanse bergen leeft. Met een eigen-gemaakte gebarentaal communiceert hij; hij ontwerpt zelfs een eigen spijkerschrift om zijn ervaringen in boekvorm op te tekenen. Na zijn dood komt het boek terecht bij zijn zoon die naar Nederland vluchtte. Die valt in zijn oude rol van tolk en hertaalt het boek naar een leesbaar schrift. Een ijzersterke, fascinerende psychologische roman over vaders en zonen, over liefde en dood, trouw en verraad, waarheid en leugen, met een sterke sfeerschepping en een rake karaktertekening.

ABRAHAM, PEARL**Afstand van Amerika**

Engels, 1998, 368 p., GLB

In deze roman beschrijft Pearl het huwelijk van de chassidische Deena en de orthodox-joodse Daniël. Het huwelijk begint gelukkig. Beiden hebben een goede baan en samen werken ze aan de restauratie van

hun droomhuis. Deena leeft dicht bij haar joodse wortels. Daniël heeft meer de behoefte om werelds te leven. Hij gaat graag uit, leert dansen en wordt verliefd op een collega. Eerst lijkt Deena blind voor zijn ontrouw. Later verlaat zij hem en betaalt met gelijke munt terug. Na het verlies van haar baan vlucht ze naar haar familie in Jeruzalem. Daar ervaart zij dat je na pijn en ontrouw weer opnieuw kunt beginnen.

ABRAHAM, PEARL**Vreugde der wet**

Engels, 1995, 285 p., GLB

Geen badpakken, dunne party's of mouwloze jurken. Geen radio, televisie of bibliotheeklidmaatschap. Niet zingen, niet dansen, of zelfs maar een man een hand geven. Een gearrangeerd huwelijk op haar zeventiende met iemand die ze nauwelijks kent. Zo is het leven in een chassidisch-joodse gemeenschap voor Rachel, dochter van de rabbijn. Hoewel ze graag gehoorzaam is, ontduikt ze regelmatig de strenge wetten, vooral als het om lezen gaat.

ALAIN-FOURNIER**De grote Meaulnes**

Frans, 2010, 207 p.

Een nieuwe vertaling van de beroemde roman *Le Grand Meaulnes* uit 1913. In een Frans dorp rond 1900 komt een einde aan het relatief saaie leven van een van de leerlingen van het dorpsschooltje, François Seurel. Augustin Meaulnes, ook wel de grote Meaulnes genoemd, komt bij zijn gezin in de kost en stelt zich eigenzinnig op. Zo is hij drie dagen zoek en komt plots weer boven water. Het blijkt dat hij op een bruiloftsfeest terecht is gekomen en daar het meisje van zijn dromen heeft ontmoet. Meaulnes gaat op zoek naar dat meisje, zelfs tot in Parijs, maar niet alleen zij verandert zijn leven, ook haar broer Frantz zorgt voor aardig wat wendingen. Het is een roman over loyaliteit, vriendschap, jongensdromen, verliefdheid en vasthoudendheid. Mario Molegraaf, de levenspartner van de inmiddels overleden Hans Warren, voor wie *De grote Meaulnes* veel betekend heeft, blies met zijn vlotte vertaling deze Franse klassieker nieuw Nederlands leven in, al is hij niet in alle opzichten beter dan de vorige vertaling van Max Nord onder de titel 'Het grote avontuur'. In het nawoord merkt hij op: 'Een roman kan kennelijk altijd achttien blijven. En wij zijn, eindelijk of weer, achttien zolang we *De grote Meaulnes* lezen.'

ALLENDE, ISABEL**Het eiland onder de zee**

Spaans, 2009, 447 p.

De bekende Chileense schrijfster (1942) debuteerde tijdens haar ballingschap in Venezuela succesvol met de roman 'Het huis van de geesten' (1982). Sinds 1988 woont ze in Californië. Vijftien jaar na 'Fortunas dochter' (1994) heeft zij nu opnieuw een historische roman gepubliceerd. Ditmaal over de slavernij, met als - genuanceerd beschreven - achtergrond de Franse kolonie Saint-Domingue (nu Haïti), Cuba en Louisiana in de roerige periode 1780-1812. De knappe slavin Zarité (Tété) werd, voordat ze haar vrijheid had bevochten, door een Franse plantage-eigenaar uitgebuit, misbruikt en van een kind beroofd, maar vervulde niettemin toegewijd de moederrol voor diens wettige zoon en bood redding bij een slavenopstand en andere rampspoed. Naast deze verhaalstreng zijn vaardig vele dramatische, romantische en avontuurlijke nevenverwickelingen ingepast. De summier getekende personages (met ondernemende vrouwen als Tété in de hoofdrol), de typische humor, de toefjes magie en ook die bizarre uitglidders ten koste van de geloofwaardigheid, ze horen bij Allende. Deze roman behoort beslist tot haar beste.

ROMANS

ALLENDE, ISABEL

Eva Luna

Spaans, 1987, 305 p., GLB

Met haar eerste roman, 'Het huis met de geesten', werd de Chileense schrijfster Isabel Allende (1942) in korte tijd wereldberoemd. 'Eva Luna', is volgens dezelfde toverformule geschreven: een uitbundig, exotisch verhaal vol liefde, haat, dood, oorlog, paranormale verschijnselen en bizarre figuren, gesitueerd in een niet met name genoemd Zuid-Amerikaans land. De levensgeschiedenis van Eva Luna - de vertelster - en die van de uit Oostenrijk afkomstige Rol Carlé vormen het geraamte van een verhaal dat een dwarsdoorsnede wil geven van het hedendaagse Spaans-Amerika. Net als in 'Het huis met de geesten' geeft de auteur zowel een avontuurlijk beeld van het recente verleden als een hoopvol uitzicht op de toekomst. En ook in 'Eva Luna' krijgen liefde en politieke strijd een steeds belangrijker rol.

ALLENDE, ISABEL

Paula

Spaans, 1994, 451 p., GLB

Paula, de dochter van Isabel Allende, raakt in coma, balanceert een jaar op het randje van de dood en sterft uiteindelijk. Aan het ziekbed maakt Allende notities over allerlei onderwerpen, voor het geval Paula ooit weer ontwaakt. Als duidelijk wordt dat dit niet meer zal gebeuren, schrijft Allende verder maar neemt haar verhaal de vorm aan van een afscheidsbrief aan haar geliefde dochter.

ALLENDE, ISABEL

Portret in sepia

Spaans, 2001, 415 p.

Aurora del Valle wordt in 1880 geboren in de Chinese wijk van San Francisco. Zij komt uit een welgestelde Chileense handelsfamilie en wordt opgevoed door haar ambitieuze grootmoeder Paulina. Door een trauma zijn de eerste vijf jaar van haar leven uit haar geheugen gewist. Als ze verraden wordt door de man van wie ze houdt, gaat ze op zoek naar het geheim van haar verleden. 'Portret in sepia' is op historische feiten gebaseerd.

ALLENDE, ISABEL

De som der dagen

Spaans, 2007, 383 p.

Het na een ernstige ziekte overlijden van dochter Paula in 1992 laat Isabel Allende (1942) nooit meer los. Vanuit de herinneringen aan haar borduurt ze in 'De som der dagen' voort op haar eigen leven sinds die tijd, met huidige man Willie, haar (klein)kinderen en dierbaren. Het werd opnieuw een familiekroniek die uitermate boeit, en waarin van alles gebeurt, thuis in Californië en 'all over the world', want de schrijfster komt overall ter promotie van haar (verfilmde) boeken, of bij haar zorgen rond onrecht in de wereld. Ze verweeft ook haar eigen Chileense achtergrond, zowel in politiek opzicht als in familieverband, met haar huidig Amerikaans staatsburgerschap en haar huwelijk, waarin uiteraard wel eens botsingen voorkomen, in deze (mooi vertaalde) sterk autobiografisch getinte roman. Ze verstaat, zoals ook uit haar vele andere boeken blijkt, de kunst van het vertellen zodat je je als lezer graag een kleine vierhonderd pagina's mee laat voeren door dit boeiende verhaal.

ALVAREZ, JULIA

In de naam van Salomé

Engels, 2001, 383 p.

Salomé Ureña's patriotische gedichten maken haar al op haar zeventiende tot nationale heldin. Haar dochter Camila is in alles haar tegenpool. Op latere leeftijd besluit Camila het verleden van haar moeder te reconstrueren. Het verhaal speelt zich af in de Dominicaanse Republiek aan het eind van de negentiende eeuw en in het communistische Cuba van de jaren zestig.

Het boek is gebaseerd op het levensverhaal van twee vrouwen die werkelijk hebben bestaan.

ANDERSON-DARGATZ, GAIL

Een recept voor bijen

Engels, 1998, 301 p., GLB

Augusta Olsen is een boerendochter uit Brits-Columbia (Canada), die het imkervak van haar moeder leert. Net als haar moeder heeft Augusta haar bijen de liefde gegeven die ze niet bij haar echtgenoot kwijt kon. Haar enige kind was een gevolg van een buitenechtelijke relatie. Daarover heeft Augusta haar dochter Joy nooit ingelicht, waardoor hun relatie altijd koel was. Als Joy trouwt met Gabe, projecteert Augusta haar liefde op hem. Wanneer Gabe een hersenoperatie moet ondergaan, blikt Augusta terug op haar leven, dat in het teken stond van hard werken en weinig woorden. Ontroerend boek over het bestaan in een Canadese boerengemeenschap.

ANKER, ROBERT

Hajar en Daan

2004, 288 p.

Daan Hollander leraar geschiedenis, die tot dan toe een oppervlakkig leven leidt, wordt verliefd op de zeventienjarige Marokkaanse Hajar S. Deze verliefdheid groeit uit tot ware liefde en Daan ontdekt, onder invloed van Hajar, andere normen en waarden. Alle actuele kwesties rond het integratiedebat, de multiculturele samenleving enz. komen aan de orde. 'Hajar en Daan' is een flitsende roman over een liefdesgeschiedenis in de roerige hedendaagse realiteit. Robert Anker publiceerde poëzie, verhalen en romans. Voor 'Een soort Engeland' kreeg hij de Libris Literatuur Prijs in 2002.

ANKER, ROBERT

Nieuw-Lelieveld

2007, 253 p.

Anker schetst de levensloop van de architecte Wies Bouwmeester gedurende vijf ijkpunten: de gebeurtenissen cirkelen rond de jaren 1945, 1957, 1968, 1978 en 2005. Uitstekend gedocumenteerd laat Anker zien hoe het leven van Wies meedeint op het levensgevoel en de ideologieën die tijdens deze ijkpunten de boventoon voerden. Anker geeft met de levensloop van Wies ook een tijdsbeeld van het Nederland tussen 1945 en 2005. In Wies laat Anker zien hoe zij en haar tijdgenoten enthousiast de wereld trachten te veranderen, in discussies over actuele vraagstukken hun posities innamen, maar tegelijkertijd slachtoffer van hun idealen konden worden. Een afschuwelijk geheim dat Wies met zich meedraagt, en de relatie met haar joodse minnaar Jacob Lechner dragen het boek. Vooral de complexiteit van deze relatie kan gelezen worden als de metafoer voor het niet eenduidige antwoord op de vraag wat goed of fout is, wat collaboratie is of verzet. Geen Nederlander van na de Tweede Wereldoorlog kon zich aan deze discussie onttrekken. Een uitstekend geschreven tijdsbeeld en roman

ASLAM, NADEEM

Kaart voor verdoolde geliefden

Engels, 2004, 445 p.

In Dasht-e-Tanhai; de Aziatische naam voor een Noord-Engelse industriestad, leven moslims, hindoes en christenen naast elkaar. Racisme en religieuze misstanden zijn aan de orde van de dag. Centraal in deze roman staat het echtpaar Shamas en Kaubab. Hij is een communistische dichter en sociaal werker die de islam aan zijn laars lapt, zij is een overtuigd moslima, die lijdzaam toeziet hoe haar kinderen ingaan tegen de tradities van het geloof. Haar overtuiging is er de oorzaak van dat het gezin uiteenvalt. En dan is er ook zijn jongere broer, Jugnu. Deze woont tot zijn verdwijning woonde hij samen met zijn vriendin Chanda. Het blijkt dat Chanda's broers betrokken zijn bij de verdwijning. Nadeem Aslam beschrijft de tragiek van Dasht-e-Tanhai en zijn

bewoners op schilderachtige wijze. In gloedvol lyrisch proza wordt hun eenzaamheid beschreven evenals de verscheurdheid tussen familietradities en de wereld waarin ze leven. Aslam debuteerde in 1993 met 'Seasons of the Rainbirds'. Met dit boek won hij de Betty Trask Award en de Author's Club Best First Novel Award. Ook prijkte het op de longlijst van de Booker Prize

ASSCHER-PINKHOF, CLARA

Danseres zonder benen

1966, 302 p., GLB

De joodse schrijfster vertelt over haar leven: haar huwelijk, het vroege sterven van haar man, een rabbijn; de gruwelijke tijd van de Tweede Wereld-oorlog; haar verblijf in concentratiekampen, vervolgens in Palestina en ten-slotte in Nederland. Een indringende en ontroerende vertelling van het leven van Nederlandse joden in de periode 1910-1950.

ATKINSON, KATE

Bladeren van licht

Engels, 1997, 320 p., GLB

De excentrieke familie Fairfax die al eeuwen bij het grote woud van Lythe woont, verliest steeds meer van haar glorie naarmate er minder bos overblijft. Vooral gezien door de ogen van Isobel Fairfax, een telg uit het midden van de twintigste eeuw, ontrolt zich de teloorgang van deze typisch Engelse aristo-cratenfamilie. Deze in grappige fragmenten vertelde kroniek is een gewaagde mengeling van geschiedenis, komedie en tragedie.

ATWOOD, MARGARET

De blinde huurmoordenaar

Engels, 2000, 494 p., GLB

Iris Chase kijkt terug op haar leven, waarin haar zuster Laura een belangrijke rol speelde. Iris wordt door haar ouders uitgehuwelijkt en schikt zich in haar lot. Laura daarentegen is rebelser van aard, wat uiteindelijk tot haar ondergang zal leiden.

AUSTEN, JANE

Trots en vooroordeel

Engels, 1813, 381 p., DVD

Roman die zich afspeelt aan het einde van de 18e eeuw waarin vader en moeder Bennet hun dochters aan de man proberen te brengen. Het grootste geluk waarvan de ouders vaak alleen maar konden dromen was een man van aanzien en met geld. De Bennet-dochters zijn jong en knap van uiterlijk. De oudste valt op door haar koele intelligentie, haar objectief oordeel en het feit dat ze zich niet zo snel laat strikken. Helaas zal het landgoed niet hun erfelijk bezit kunnen worden omdat het de mannelijke linie toebehoort. Oneindig zijn de verwickelingen o.a. door trots en vooroordeel veroorzaakt, voordat van een "ze leefden nog lang en gelukkig" gesproken kan worden. Fijne ironie en humor, scherpe karaktertekening, delicate intriges en levendige gesprekstoon. Een klassiek meesterwerk.

AUSTEN, JANE

Verstand en gevoel

Engels, 1811, 349 p., DVD, GLB

Aan het eind van de 18e eeuw leven twee zusters, Ellinor en Marianne Dashwood, na de dood van hun vader met hun moeder en weinig financiële middelen in een klein huis in Devon. De zusters verschillen sterk van elkaar: Ellinor is rustig, verstandig en gereserveerd, Marianne is heel emotioneel en extravert. Als ze beiden verliefd worden, zit het geluk hen niet mee. Uiteindelijk kan Ellinor toch trouwen met de man van haar dromen, en trouwt Marianne met een heel betrouwbare oudere man. Dit is de eerste, in 1795 geschreven en in 1811 uitgegeven roman van de belangrijke Engelse romanschrijfster Jane Austen. Het is een uitstekend staaltje van haar kunnen.

AUSTER, PAUL

Onzichtbaar

Amerikaans, 2009, 238 p.

Als student en aankomend dichter leert Adam Walker in het voorjaar van 1967 de charmante, maar weerzinwekkende Rudolf Born kennen, en diens mysterieuze vriendin Margot. Het vormt de aanzet tot een jaar dat bepalend is voor Walkers leven, waarin diens streven een goed mens te zijn op de proef gesteld wordt. Op zijn sterfbed beschrijft hij de gebeurtenissen in een autobiografische roman, die hij toestuurde aan een vroegere studievriend, inmiddels een bekend auteur. Deze laatste redigeert het verhaal en voltooit het met dagboekantekeningen van een vrouw die Walker kende toen hij in 1967 in Parijs verbleef. Op zijn bekende wijze weeft Auster een web van verhalen en speelt hij een ingenieus spel met schijn en wezen. Bekende thema's als identiteit, isolement, schuldgevoelens, schrijverschap en literatuur spelen een grote rol. Belangrijke motieven zijn daarnaast rouw (het verlies van een jongere broer) en seksualiteit (o.a. de 'zorgvuldig voorbereide' incestueuze relatie tussen Walker en diens zus). Een gitzwarte, fascinerende roman, spannend, raadselachtig, maar kristalhelder geschreven

AXELSSON, MAJGULL

Aprilheks

Zweeds, 1999, 510 p., GLB

De verlamde Desirée is al een leven lang gekluisterd aan een verpleeghuisbed. Als baby is zij begin jaren vijftig door haar moeder daar geplaatst. Desirée blijkt in staat op magische wijze vrijelijk door tijd en ruimte te kunnen reizen. Zó bespeelt zij op mysterieuze wijze het leven van haar drie pleegzussen, die alle drie tragische levensverhalen met zich mee zeulen. Het is de drie pleegdochters onbekend dat Desirée de dochter van hun pleegmoeder 'tante Ellen' is. Als Desirée het leven van haar 'zussen' binnen dringt, wordt het evenwicht tussen de vrouwen ernstig verstoord.

AXELSSON, MAJGULL

Huis der nevelen

Zweeds, 2001, 350 p., GLB

De 42-jarige Cecilia Lind keert terug uit de Filipijnen naar het Zweedse dorp waar ze is opgegroeid om voor haar stervende moeder te zorgen. Daar gaan haar gedachten terug naar haar jeugd en naar het Filipijnse zwerfkind dat ze had willen adopteren. Familieverhoudingen, onverwerkte jeugdtrauma's en sociale problematiek spelen een grote rol in dit verhaal.

BAKKER, GERBRAND

Boven is het stil

2006, 264 p., GLB

Literaire streekroman over boerenzoon Helmer van Wonderen, een vijftiger, die op een afgelegen boerderij zijn doodzieke vader verzorgt. Het verhaal, in de ik-stijl, speelt zich af tegen het decor van Waterland, het veenweidegebied ten noordoosten van Amsterdam. De combinatie van het boerenleven temidden van dit natuurschoon is subtiel en voelbaar van binnenuit beschreven. Met veel herkenning voor lezers van het platteland of kenners van natuur en boerenleven. Binnen deze wondermooie omlijsting ontwikkelt zich een streekromanachtig plot in vier delen, waarbij het laatste deel slechts 17 pagina's telt. De ontwikkelingen in de eerste drie delen zijn boeiend en met oog voor detail, bijna filmisch beschreven. Boekdelen-prijs 2008 Prix Initiales 2010, Prix Millepages 2009, Boekdelenprijs 2008, Debutantenprijs 2006 en het Gouden Ezelsoor 2006, 2010 International IMPAC Dublin Literary Award

ROMANS

BAKKER, GERBRAND

Juni

2009, 271 p., GLB

We hebben er lang op moeten wachten, maar het was het wachten waard: opnieuw heeft Gerbrand Bakker een bijzonder boek geschreven dat een waardige opvolger genoemd mag worden van *Boven* is het stil: spannend, beeldend en ontroerend. Het thema is gelijk gebleven aan dat van de andere boeken van Gerbrand Bakker: hoe een dramatische gebeurtenis de levensloop van alle betrokken ingrijpend verandert. Zo ook het decor: een landelijke setting met boerderijen en dorpjes. Maar daarmee houdt elke vergelijking op. Dit boek is verdeeld in vele korte hoofdstukjes. Het perspectief wisselt bij elk hoofdstukje. Dat stelt de lezer in staat de spanning tussen de hoofdpersonen en hun innerlijke strijd (die beide niet aan de buitenkant zijn af te zien) beter te begrijpen. Het is een mooie combinatie met de kort-af dialogen. Want hun karakter trouw, zijn deze Kaantjes niet spraakzaam. De spanning wordt in het verhaal gehouden door in elk hoofdstukje iets los te laten, dat pas in een later hoofdstukje wordt verklaard: een geluid, een gedachte, een voorwerp, een gebeurtenis. Ook het drama en hoe het zich heeft afgespeeld wordt pas langzamerhand duidelijk. Het boek wordt chronologisch verteld. Door een consequent volgehouden tegenwoordige tijd voor het heden en verleden tijd voor de flashbacks hoeven er nergens ingewikkelde gedachtensprongen gemaakt te worden. Een en ander komt heel natuurlijk over: zo denken mensen: een woord, een voorwerp of het gedrag van een ander roept een herinnering op. Ook daardoor wordt je niet uit de spanning van het verhaal gehaald. Er is niets mis met dit boek. Geschreven in een prettig leesbare stijl. Een boek dat je maar moeilijk weg kunt leggen en dat er om vraagt nog vele malen herlezen te worden. Laten we hopen, dat we op het volgende boek niet zo lang hoeven te wachten.

BALZAC, HONORÉ DE

Eugénie Grandet

Frans, 1834, 272 p.

De vrek Grandet is een ware tiran voor zijn huisgenoten. Hij schrikt er zelfs niet voor terug zich meester te maken van het erfdeel van zijn dochter Eugénie. Zij is verliefd op haar berooide neef en geeft hem al wat ze bezit. Als haar vader dat ontdekt is hij woedend en sluit haar op.

BALZAC, HONORÉ DE

Neef Pons

Frans, 1847, 390 p.

De laatste roman van Balzac (1799-1850) in de serie 'La Comédie Humaine', die uit bijna 100 delen bestaat die een prachtig overzicht geven van zijn tijd, maar die ook apart gelezen kunnen worden. Het pessimisme van de Franse schrijver overheerst: bij alle mensen gaat het in de eerste plaats om geld. Vriendschap en verwantschap spelen geen rol. Het goede en naïeve in de persoon van Pons, een bejaarde dirigent bij een schouwburgorkest, en zijn vriend Schmucke verliezen het. Als Pons op sterven ligt en de omgeving merkt dat er een grote erfenis is, intrigeren ze om het hardst om die in handen te krijgen. De erfenis komt in handen van een doortrapt, gemengd gezelschap dat ook niet voor moord terugdeinst. Schmucke, voor wie de erfenis bedoeld was, blijft berooid achter en sterft vlak na zijn geliefde vriend. De roman bevat veel prachtige sfeer- en karaktertekeningen, met veel emoties, maar ook met relativerende humor.

BARFOOT, JOAN

Onvoorziene omstandigheden

Engels, 2001, 383 p., GLB

Als de levens van Isla (49) en Roddy (17) elkaar kruisen heeft dit een dramatische impact op hun beider levens. Na een huwelijk dat op de klippen is gelopen lijkt het eindelijk weer de goede kant op te gaan met Isla. Ze heeft een bloeiende carrière, met haar kinderen lijkt het beter

te gaan en ze heeft Lyle gevonden, een man die ze kan liefhebben en vertrouwen. Roddy beraamt samen met zijn vriend een plan dat hun de vrijheid moet brengen waarvan ze dromen. Op een mooie augustusavond als Isla en Lyle bij hun favoriete ijssalon zijn, begint Roddy precies daar en op dat moment met de uitvoering van zijn plan. In die ene seconde van een onvoorziene geweldadige ontmoeting, verandert het leven van Isla en Roddy voorgoed. 'Onvoorziene omstandigheden' is de eerste Nederlandse vertaling van 'Barfoot'. Het boek werd genomineerd voor de Booker Prize.

BARNAS, MARIA

Engelen van ijs

1997, 151 p.

Door de relatie met een aan pillen verslaafde man, herinneringen aan een vader die de duivel in haar zag en de angst dat zij haar grootmoeders waanzieke geest heeft geërfd, is Marike tijdelijk de draad kwijt. Om zichzelf niet voorgoed te verliezen, noteert ze gedachten in dagboeken en bergt ze dierbare spullen op in kistjes die ze begraaft. Onder de grond bewaart ze haar persoonlijkheid, voor later. Maar pas tussen de nonnen in het IJslandse klooster waar ze haar tante bezoekt, lukt het haar de macht over haar gedachten te heroveren. Genomineerd voor de Debutantenprijs 1998.

BEAUVOIR, SIMONE DE

Een zachte dood

Frans, 1964, 111 p., GLB

Op een zeer directe wijze geeft de schrijfster een verslag van de fysieke en psychische aftakeling van haar 78 jaar oude moeder. Met zeer grote betrokkenheid en liefde voor de stervende, die zich ondanks haar ontzettende pijn (kanker) wanhopig aan het leven vastklampt, probeert zij het lijden te verzachten en de dood te doorgronden. Geen berusting heeft dit tot gevolg, maar een groot innerlijk verzet voor deze "ongehoorde daad van geweld" die ieder van ons staat te wachten. Vanaf de 11e dr. in een nieuwe, verbeterde en geheel gemoderniseerde vertaling

BEHR, MARK

De geur van appels

Zuid-Afrikaans, 1993, 210 p.

Prachtig romandebut van de jonge Zuid-Afrikaanse auteur. Het is een soort adolescentenroman. Het perspectief ligt bij een opgroeiende jongen van 11 jaar. Deze jongen, Marnus, zoon van een hoge generaal, maakt een verwarrende periode door vanwege de komst van een collega van zijn vader, een generaal uit Chili. De vijf jaar oudere zus van Marnus twijfelt er sterk aan of de apartheid van Zuid-Afrika anno 1974 wel een rechtvaardig systeem is. Ze heeft hier hooglopende ruzies over met haar ouders. Ook Marnus aanvankelijk onwankelbaar vertrouwen in zijn ouders krijgt in deze periode een flinke knauw. Zeker wanneer de generaal uit Chili niet te vertrouwen blijkt. Belangrijke thema's zijn vriendschap, ontluikende seksualiteit en het christendom als rechtvaardiging van het apartheidssysteem. Deze uiteenlopende thema's zijn op een bewonderingswaardige manier door de roman heengevlochten. Het decor is de indrukwekkende natuur van Zuid-Afrika rondom Kaapstad. Het hoofdthema: de verwarrende gevoelens en gedachten van een jongen die opgroeit in het niet minder verwarrende apartheidssysteem in Zuid-Afrika.

BEIJNUM, KEES VAN

Een soort familie

2010, 436 p., GLB

Na het succes van 'Paradiso' komt Van Beijnum (1954) met een vuistdikke roman, die zich opnieuw in Noord-Holland afspeelt. In dit geval voor een groot gedeelte in Wieringen, waar de hoofdpersoon Teun, vanuit wie we de gebeurtenissen waarnemen, opgroeit in een bijzonder gezin, dat Jehovagetuige-achtig aandoet door het geloof

in de vredesbeweging. Verhaalheden en -verleden wisselen elkaar voortdurend af. Wat er precies met Teuns broer Hans gebeurd is in hun jeugd, wordt pas in het laatste deel van de roman onthuld. Intussen lezen we over allerlei jeugdherinneringen en over Teuns huidige leven als mislukte kopieermachine vertegenwoordiger en gescheiden man, met een jong zontje, wie het moeite kost om wat van zijn leven te maken. Het schuldgevoel over zijn broers ongeluk, het opgroeien in een opvallend gezin, de pesterijen daardoor op school: dit alles heeft Teun tot een zwijgzame twijfelaar gemaakt. Een licht satirische, spannende roman die bovendien treffende beschrijvingen van Nederlands cultuur en landschap bevat.

BEIJNUM, KEES VAN

De oesters van Nam Kee

2000, 320 p., DVD, GLB, luisterboek

De 18-jarige gymnasiast Berry is de hoofdpersoon van deze in Amsterdam spelende roman. Zijn vriendin Thera, uit een goed Heemsteeds milieu afkomstig, bedenkt een plan om op een snelle manier zoveel mogelijk geld te verdienen: een appartement aan zoveel mogelijk verschillende mensen tegelijk te verhuren met vooruitbetaling. Hun opzet slaagt, maar net voor ze er vandoor willen gaan, krijgt ze een zware epileptische aanval die haar in het ziekenhuis doet belanden. Daar keert ze zich af van Berry en het soort leventje dat ze leidden. Berry poogt wanhopig haar terug te krijgen en hij belandt tenslotte in de gevangenis wegens een in wezen zinloze daad van geweld.

BEIJNUM, KEES VAN

Paradiso

2008, 292 p., GLB

In de nieuwe roman van Kees van Beinum keert een zich aan zijn milieu ontworstelde wetenschapper, onderzoeker van geluk, terug van zijn minnares. Hij is vast voornemens de relatie met zijn vrouw te beëindigen. Een dijkdoorbraak maakt het hem aanvankelijk onmogelijk zijn huis -het is de omgeving van de nouveaux riches- te bereiken. Zijn vrouw blijkt vermist. Zijn dochter van veertien komt achter het overspel van haar vader. Ook de echtgenote heeft haar deel in de ontroef; zij heeft in een jonge klusjesman haar verdronken jeugdliefde herkend en zij is in zijn ban geraakt. De echtelieden hebben elkaar te lang verwaarloosd. De verdwijning en verschijning van de vrouw - prettig vileine portrettering is er van de rijke milieus - zijn de spullen van deze zedenroman/ huwelijksroman. De roman is wel eens heel nadrukkelijk; soms wordt de vertelling hierdoor vlak. Dat neemt niet weg dat je het boek zeker geboeid uitleest.

BEIJNUM, KEES VAN

Het verboden pad

2004, 450 p., GLB

Philip Soek, zoon van een Amsterdamse vastgoedhandelaar loopt stage in De Helmer, een experimenteel opvanghuis voor uit huis geplaatste jongeren. Philip moet zich bewijzen ten opzichte van de veelal beschadigde kinderen en zijn door de wol geleverde collega's. Hij worstelt met een mislukte relatie en zijn familie. Stukje bij beetje slaagt hij erin het vertrouwen van kinderen en collega's te winnen. maar dan verongelukt één van de kinderen onder raadselachtige omstandigheden en vanaf dat moment lijkt alles zich tegen hem te keren. Van Beinum beschrijft het proces uiterst realistisch en huiveringwekkend : het noodlot dat toeslaat, de moraal die wordt geschonden en het isolement waarin Philip zich opeens bevindt. Hij schreef in 1991 zijn eerste boek 'Over het IJ'. Het boek 'De oesters van Nam Kee' (2000) werd verfilmd en bekroond met de F. Bordewijkprijs 2001.

BEIJNUM, KEES VAN

De vrouw die alles had

2002, 335 p., GLB

Claire staat voor de moeilijke taak in zeer korte tijd haar filmscenario te herschrijven. Het bezoek van haar zoon Bas, die met proefverlof uit de gevangenis is, komt dan behalve onverwacht ook ongelegen. Behoedzaam proberen moeder en zoon het mijnenveld van het verleden te omzeilen, maar hun gewapende vrede houdt geen stand.

BELLOW, SAUL

Herzog

Engels, 1964, 495 p.

Een rijk geschakeerd portret van Moses Herzog, een groot grappenmaker, klager en charmeur. Hoewel zijn leven gestaag uiteenvalt, ziet Herzog zichzelf als een overlever. Hij schrijft brieven aan vrienden en vijanden, collega's en beroemde mensen, die hij vervolgens niet verstuurt. Een roman die complex, meeslepend, absurd en realistisch is. Saul Bellow ontving in 1976 de nobelprijs voor de literatuur.

BENALI, ABDELKADER

Bruiloft aan zee

1996, 160 p.

De jonge schrijver (1975) vertelt het verhaal van een in Nederland wonend Berbergezin dat in het noorden van Marokko de bruiloft van de dochter gaat vieren. De bruidegom, een oom van de bruid, verdwijnt tijdens het feest naar zijn vertrouwde bordeel. De broer van de bruid gaat hem zoeken en de bruid zelf neemt op bizarre wijze wraak op haar kersverse man. Een sprankelende roman.

BENALI, ABDELKADER

Laat het morgen mooi weer zijn

2005, 239 p.

Als iemand beseft dat schepen achter je verbranden de gebeurtenissen uit het verleden niet ongedaan maken, is het Malik Ben wel. Hij is een heelkundige, die in zijn praktijk probeert vastgelopen carrièremakers hun ziel terug te geven. Maar op de dag dat hij 140 kg weegt besluit hij zijn praktijk te sluiten. Het voornemen brengt een spoor van herinneringen in hem boven vooral aan zijn ontmoeting tijdens een cruise met de geheimzinnige Spaanse Carmen Lopez de La Madrid (oud strijdster onder de republikeinen). Wat niet meer moest zijn dan het verwerken van de familietragedie, werd een grandioze cruise waarop hij zijn eigen ziel en die van anderen leerde kennen. Benli debuteerde in 1996 met 'Bruiloft aan zee' en won in 2003 de Libris Literatuurprijs met 'De langverwachte'.

BENALI, ABDELKADER

De langverwachte

2002, 396 p.

'De langverwachte' is de tweede roman van de Marokkaans-Nederlandse schrijver (1975), die in 1997 met 'Bruiloft aan zee' met groot succes debuteerde. In deze roman gaat de verhalenverteller bij uitstek er weer groots tegenaan. Bijzonder is dat al deze verhalen worden verteld door een kind dat nog geboren moet worden, van de tienerouders Diana en Mehdi. Voor de uiteindelijke geboorte wordt er heel wat afgepraat. De complexe familieverhoudingen en de Marokkaanse kring van vrienden en sociale contacten worden doorgelicht, evenals de islam, de veelheid aan culturen en tradities en het zich staande houden in een ontworstelde omgeving. Alles krijgt aandacht in een overvloed aan beelden en woorden. Benali gebruikt rake typering, kan uitweiden over een futiliteit, heeft humor en neemt de lezer mee in de wereld van de veelkleurige samenleving, die door zijn verhalen nog eens extra kleur krijgt. Hij verliest de draad niet. Op de grens van het nieuwe millennium wordt de langverwachte geboren. Dan eindigt ook de roman, die een demonstratie is van Benali's vermogen in vele huiden te kruipen, haarscherp te observeren en te analyseren. Bekroond met de Libris Literatuurprijs 2003

ROMANS

BENALI, ABDELKADER

De stem van mijn moeder

2009, 243 p.

Roman van de Marokkaans/Nederlandse auteur Benali [1975], bekend van 'Bruiloft aan zee' en 'De Marathonloper'. Hoofdpersoon is een succesvolle fotograaf die druk is met zijn werk en moderne leven. Hij heeft nauwelijks aandacht voor zijn Marokkaanse ouders die 25 jaar geleden naar Nederland emigreerden. Hij heeft een tweeling bij zijn minnares Eva verwekt, maar ook hen wil hij niet zien. Als hij een telefoontje krijgt van zijn vader, hoort hij dat zijn moeder ziek is en dat hij naar huis moet komen. De ziekte heeft te maken met de dood van zijn tweelingbroer die twintig jaar geleden het gezin ontwrichtte. Zijn moeder zwijgt sindsdien, maar door zijn komst gaat ze praten en geneest zelfs. In haar plaats wordt zijn vader ziek en sterft, en dan staat ineens de tweeling van Eva op de stoep. De fotograaf verzoent zich met zijn afkomst en zijn toekomst en de twee culturen waarin hij leeft. Deze overtuigende migrantenroman is met spanning geschreven en gaat net als 'Bruiloft aan zee' over een migrantenkind dat leeft tussen twee culturen. Zie ook: www.abdelkaderbenali.nl. Winnaar van de E. du Perronprijs 2009

BENJAMIN, MELANIE

Ik was die Alice

Amerikaans, 2009, 384 p.

Centraal staat de vraag naar de aard van de contacten van schrijver Lewis Carroll met Alice Liddell (1852-1936) voor wie hij het bekende 'Alice in Wonderland' schreef. De dochtertjes van de Dean van Christ Church College in Oxford trekken de aandacht van wiskundige Charles Dodgson, die veel met de meisjes, maar vooral Alice wandelt en hen fotografeert. Hun moeder voelt dat dit niet onschuldig is, zeker na een foto van Alice in zigeunerjurk. In 1863 wordt Dodgson/Carroll verder contact verboden, maar rond hem en Alice blijft iets onbenoemd hangen. Als koningin Victoria's jongste zoon in Oxford studeert en verliefd wordt op Alice, speelt dat mee in Victoria's afkeuring. Op haar 28e trouwt ze met Reginald Hargreaves. De Amerikaanse debuteert met deze roman, die positief werd ontvangen in de VS. Het boeiende, goed vertaalde verhaal is uitstekend opgebouwd; hoewel niet overtuigend over Alice als klein meisje, is het dat wel over haar in haar contacten met Dodgson en daarna. Extra boeiend voor wie het klassieke kinderboek goed kent. Met drie portretfoto's van Alice Liddell in verschillende levensstadia. Achterin aanvullende informatie voor leesclubs

BERK, MARJAN

Vertigo

2007, 156 p., GLB

Roman over ouder worden door Marjan Berk [1932], die een veertigtal publicaties op haar naam heeft staan, waaronder 'Nooit meer slank' en 'Zout'. 'Vertigo' kent twee verhaallijnen; de een gaat over de Hongaar Ferenc Gabor die Nars aferst omdat hij vreemd gaat met een callgirl. Het andere verhaal gaat over de gepensioneerde onderwijzeres Betsy Damiaan. Zij is weduwe en woont alleen in een huis bij het bos. Haar kinderen maken zich zorgen om hun moeder, maar Betsy heeft voldoening in het leven door haar bijbaantje: het verzinnen van sommen voor CITO toetsen. Als zij haar bijverdiensten echter verliest, raakt zij financieel en sociaal in de problemen. Na een stressvol uitstapje als reisgids naar Venetië wordt Betsy geveld door vertigo, hevige duizeligheid. Zij heeft helderziende beelden en krijgt waarheden uit haar eigen leven door. Ook ziet ze dat de Hongaar Nars aferst. Ze heeft hiermee een nieuwe toekomst en levensvervulling gevonden: ze wordt helderziende.

BERNLEF, J.

Boy

2000, 317 p., GLB

Dagbladen meldten de onnatuurlijke dood van de 32-jarige filmster Norma Todd. Verdachte van de moord is een doofstomme jongen, Boy,

die door de politie in haar klerenkast was aangetroffen. Hij wordt gearresteerd, veroordeeld en pleegt tenslotte zelfmoord. William Stevens, verslaggever, die kort tevoren Norma nog heeft geïnterviewd, weigert te geloven dat Boy de dader is en gaat op onderzoek uit. Hij stuit op de filmpianiste Amy Faye bij wie de jongen een tijdje in huis heeft gewoond. Bernlef weet op knappe wijze iemand die doofstom is en dus geen taal kent, in de woorden van anderen tot leven te brengen.

BERNLEF, J.

Buiten is het maandag

2003, 214 p., GLB, luisterboek

Hoofdpersoon Stijn Beckering verliest zijn vrouw bij een auto-ongeluk en raakt zelf in coma. Als hij daaruit ontwaakt, blijkt zijn zoon Harry met de noorderzon te zijn vertrokken. Stijn gaat naar hem op zoek in Canada en voelt zich in de houthakkerswouden op zijn gemak. Hij vestigt zich als beheerder van een uitdragerij en maakt er vrienden. Bernlef ontving in 1983 de Constantijn Huygensprijs en in 1994 de P.C. Hooftprijs.

BERNLEF, J.

Hersenschimmen

1984, 160 p., DVD, GLB, luisterboek

Maarten Klein, 71 jaar, woont met zijn vrouw in Gloucester boven Boston. Zijn geheugen begint te haperen, er vallen gaten in zijn herkenning van de werkelijkheid om hem heen en tegelijkertijd nemen soms flarden herinneringen bezit van zijn denken alsof ze het echte heden zijn. Ook in zijn taal ontstaan verschuivingen. Dit onomkeerbare proces dat hem in een volkomen isolement en tenslotte in een inrichting terecht doet komen, wordt door de man zelf verteld, waardoor de lezer bijna fysiek in dit beklemmende schimmenrijk van ontworpelde gedachten en beelden betrokken raakt. Aan zijn thematiek van zwijgen en verdwijnen, op allerlei manier in zijn poëzie en proza aanwezig, heeft Bernlef met dit ingehouden geschreven boek een indrukwekkend gevolg weten te geven.

BERNLEF, J.

De onzichtbare jongen

2005, 188 p., GLB

Roman over vriendschap van Bernlef [1937], die bekend is van 'Hersenschimmen' en 'Publiek geheim'. Wouter en Max, twee 13-jarige jongens uit het Amsterdam van 1947, zijn schoolvrienden. Max is een zonderling, hij woont bij zijn vader, zijn moeder is met een Canadees vertrokken. Max wil uitvinder worden en oefent in onzichtbaarheid. Hij is geobsedeerd door wind, omdat wind onzichtbaar is en toch gemeten kan worden. Wouter wil harder lopen dan de wind en wordt een topatleet die wint van Fanny Blankers-Koen. De jongens verliezen elkaar uit het oog, maar zien elkaar als volwassene terug in een kliniek waar Wouter revalideert. Max, de onzichtbare jongen, is krankzinnig geworden. Hij praat alleen nog met Wouter, totdat hij zelfmoord pleegt. Deze roman schetst niet alleen een goed tijdbeeld van het grijze naoorlogse Amsterdam, maar is ook een overtuigend en intrigerend verhaal over vriendschap en schizofrenie. Het is geschreven in een sobere en toegankelijke stijl vanuit het perspectief van Wouter en geschikt voor een breed publiek

BERNLEF, J.

Op slot

2007, 185 p., GLB

Ook in de nieuwe roman van Bernlef gaat het over kijken en over de weergave van de werkelijkheid. De nadagen van een schilder en zijn vrouw (zijn model en muze) worden beschreven; beurtelings verteld vanuit de optiek van een bevriend fotograaf en van de dochter van het schilder-echtpaar (in de ik-vorm). De schilder is geobsedeerd door 'de eerste blik'; zijn vrouw blijft hij (naakt) portretteren, zoals zij was

toen hij haar ontmoette, en dat terwijl het leven aan haar voorbij trekt. Wanneer de schilder overleden is en de fotograaf de geschilderde nalatenschap fotografeert, worden elementen van de relatie van de schilder en zijn model onthuld. De locatie is een dorp bij zee; mooi is hoe Bernlef het naseizoen in het badplaatsje E (waarschijnlijk Egmond aan Zee) beschrijft. 'Op slot' is een melancholieke kunstenaarsroman, precies geschreven.

BERNLEF, J.
De rode droom
2009, 236 p.

Nieuwe roman van Bernlef [1937], bekend van 'Hersenschimmen' en 'Publiek geheim'. Net als in 'De onzichtbare jongen' gaat het hier om mannenvriendschap. De 55-jarige Kowalski werkte als distributeur van toiletpapier op een papierfabriek. De even oude Krap is liftinspecteur in een liftfabriek. Beide middelbare mannen leren elkaar kennen op een bankje in het park. Door de opheffing van hun land (de DDR?) verliezen Kowalski en Krap allebei hun baan. Ze blijven geloven in de socialistische heilstaat. Krap is de ideoloog, hij is voorstander van de vrije liefde. De maatschappij moet omgevormd worden als in zijn 'rode droom'. Op zoek naar werk trekken ze naar Amsterdam waar Toby, de ex-vrouw van Krap, een reisbureau runt. Kowalski wordt verliefd op de roodharige Toby en heeft zo zijn eigen droom. Ze vertrekken voor het reisbureau naar Tunesië, waar ze het land uitgezet worden. Berooid keren ze terug in het thuisland. Boeiende en spitse schildering van de instorting van het communisme, van de oudere man en van de eenwording van Duitsland, geschreven in een nuchtere en nonchalante stijl

BESSON, PHILIPPE
Nazomer
Frans, 2002, 142 p.

'Nazomer' is een ingenieus geconstrueerde roman die zich afspeelt tegen het decor van het beroemde schilderij Nighthawks van de Amerikaanse schilder Edward Hopper. Louise Cooper, voormalig actrice, nu succesvol toneelschrijfster, wacht op haar geliefde Norman. In plaats daarvan verschijnt haar ex-man Stephen, die inmiddels opnieuw gescheiden, terugkeert naar het oude stamcafé in de hoop Louise te ontmoeten. Ben de barman was vroeger de stille getuige van hun liefdesrelatie en observeert aandachtig de wending die het leven van zijn klanten neemt. Besson maakte van 'Nazomer' een toneelbewerking. De roman werd bekroond met de grootste Franse publieksprijs, de Prix RTL-Lire.

BEZAZ, NAIMA EL
De weg naar het noorden
1996, 142 p.

Ghali, een werkloze jonge Marokkaan, hoopt in Europa een toekomst te kunnen opbouwen. Zijn leven als illegaal betekent echter geen verbetering. In Frankrijk raakt hij verstrikt in een netwerk van chantage, hasjhandel en schijnhuwelijken. Noodgedwongen trekt hij verder naar het noorden, naar Nederland, waar hij niemand meer durft te vertrouwen. Eenzaam vecht hij voor een beter bestaan.

BLOEM, MARION
Geen gewoon Indisch meisje
1983, 250 p.

Het romandebuut uit 1983 van de schrijfster, cineaste en psychologe (1952), heeft als thema het verloochenen van je afkomst. Hoofdpersoon en verteller is een Indisch meisje dat na geconfronteerd te zijn met haar anders-zijn die cultuurschok nooit te boven is gekomen. Een meisje met twee zielen: Sonja is de 'aangepaste Indische' in haar; Zon symboliseert het 'onaangepaste', het hartstochtelijk identiteitszoekende deel. Een emotioneel beladen, eigentijds verhaal waarin herkenbare types, situatieschetsen en sfeertekeningen zijn verwerkt. Fragmentarisch, in korte zinnen en spreektaal - soms heel Indisch.

BLOM, LILIAN
Strijkend licht

2010, 205 p.

In haar debuut 'De tuinkamer' (2007)* beschreef Lilian Blom de laatste maanden van haar geliefde, de schrijver Louis Ferron. 'Niet van je afschrijven, maar opschrijven', was zijn opdracht. Uit haar tweede roman blijkt, dat hij haar leven nog steeds beheerst, dat het gemis niet minder geworden is, en dat opschrijven alleen niet volstaat om het te verwerken. In een droom krijgt zij de opdracht van Ferron om een film te maken, omdat haar geluk voorwaarde is voor zijn zielenrust. Het onderwerp van de film: haar psychotherapeut. In vijf synopsissen fantaseert ze van hem een beeld, onder het wakend oog van Ferron, van lafheid en trouweloosheid in een uitgeblust huwelijk. In alles is deze relatie het tegendeel van die tussen Blom en Ferron. En het effect? Het demasqué van haar therapeut en zijn materiële ondergang blijkt een probaat middel tegen de eigen somberheid. Haar levenslust komt terug. Het verhaal is vlot geschreven. Het boek boeit vanaf het begin, vooral door de verrassende vorm die de schrijfster aan het gevecht met het gemis heeft gegeven.

BLOM, LILIAN
De tuinkamer

2007, 160 p., GLB

Op 26 augustus 2005 overleed de Nederlandse schrijver Louis Ferron (geboren in 1942). Met dit ontroerende debuut richtte zijn weduwe een monument voor hem op. Ferrons ziekbed in de tuinkamer, hun gesprekken over leven, dood en literatuur zet de schrijfster tegenover de voortgang van de tijd en de gebeurtenissen in de hen omringende werkelijkheid. Herinneringen aan familiegeheimen, hun beider jeugd, Ferrons obsessie: zijn afkomst, verweeft de schrijfster met het steeds zwaarder wordende ziekbed. Geen hagiografie, maar een openhartig boek met herinneringen aan een ondergevaardeerd schrijver. Ferrons laatste roman 'Niemandsbuid' speelt een opvallende rol: in de dood van Angèle lijkt het of Ferron zijn eigen dood beschreef. De val van de sentimentaliteit dreigt wanneer zo snel na de dood van de geliefde de herinneringen worden opgeschreven. Aan dit gevaar is Blom ontsnapt. Zij wisselt op meesterlijke wijze distantie en betrokkenheid, humor en emotie af. Ferron dicteerde haar de tonaliteit van haar herinneringen: ópschrijven, niet van je áfschrijven. En hij vertouwde erop dat ze het zou kunnen. Dit boek is het bewijs van zijn gelijk

BOOGAARD, OSCAR VAN DEN
Liefdesdood

2000, 172 p.

Oscar van den Boogaard (1964) is vooral bekend door zijn vierde roman 'De heerlijkheid van Julia' uit 1995. In deze vijfde roman staat een gevoelig thema centraal: de verwerking van de dood van een kind. 'Je ouders verliezen is tragisch, je geliefde verliezen ondraaglijk, je kind verliezen het ergste wat er is. De hiërarchie van pijn.' (pag. 22). Vera, dochter van Oda en Paul, verdrinkt in het zwembad van buurvrouw Inez terwijl Oda weg is. Waar moeder Oda precies op dat moment was, wordt pas later in het boek duidelijk. De roman zelf is strak gecomponeerd, als een symfonie in vier delen (spelend in de periode 1973-1987, afwisselend in Nederland en Suriname). Het beeldhouwde proza van Van den Boogaard kent soms zinnen van een halve bladzijde en zorgt met het verzwijgen en daarna gedoseerd prijsgeven van informatie voor een geheimzinnige, broeierige, sfeer. Dat past goed bij het tweede thema van de roman: de dood van de liefde. Een hypnotiserende, ambitieuze roman.

BOOGAARD, OSCAR VAN DEN
Magic man

2007, 281 p.

Oscar van den Boogaard (1964) schreef met zijn nieuwe roman een

ROMANS

vervolg op zijn derde roman 'Bruno's optimisme' (1993). Na die roman schreef hij onder andere 'De heerlijkheid van Julia' (1995) en 'Liefdesdood' (1999), respectievelijk genomineerd voor de Libris Literatuurprijs 1996 en de AKO Literatuurprijs 1999. 'Magic Man' vertelt het verhaal van de 31-jarige homoseksuele Bruno die na de zelfmoord van zijn vriend Max terugkeert naar het hotel van zijn ouders in de bergen van Zwitserland. Daar voelt hij voor het eerst de vrijheid om te ontdekken wat hem echt gelukkig maakt. Hij wordt voor het eerst verliefd op een vrouw, zet zich af tegen zijn ouders en broer, volgt een meditatiecursus en gaat uiteindelijk met vriendin en dochter in Rio wonen. Die existentiële zoektocht wordt beschreven in een heldere, prettig leesbare stijl zonder al te veel tierelantijnen en moeilijke woorden, maar vervalt af en toe ook in clichés. Toch is 'Magic Man' een authentiek boek dat gewaardeerd zal worden door een breed literair geïnteresseerd publiek

BORDEWIJK, F.

Karakter

1938, 247 p., DVD, GLB, luisterboek

Het beroemde verhaal over de strijd tussen een vader en zijn buitenechtelijke zoon, gesitueerd in het Rotterdam van vóór de oorlog. Geremd door zijn armoedige jeugd en gedwarsboomd door zijn vader, weet de volksjongen Jacob Katadreuffe zich toch op te werken van kantoorklerk tot advocaat.

BOUAZZA, HAFID

Paravion

2003, 219 p.

Deze roman draait om drie generaties Baba Balok: grootvader, vader en zoon. Vanuit het Noord-Afrikaanse dorpje Morea proberen zij op verschillende tijdstippen het paradijselijke Paravion te bereiken. De mannen vinden er niet de voorspoed waarop zij hoopten, maar als zij terugkeren naar Morea om eerbare vrouwen te vinden, voelen zij zich daar ook niet langer thuis. Paravion (de verkeerd begrepen aanduiding op de luchtpostenvelop) is een sociaal-culturele geschiedenis verpakt als Arabisch sprookje.

BOUDIER-BAKKER, INA

De klop op de deur

1930 (2010), 737 p.

Ina Boudier-Bakker (1875-1966) schreef dit boek, met als ondertitel Amsterdamse familieroman, tussen 1921 en 1930, geïnspireerd door de Buddenbrooks van Thomas Mann. Het was een groot succes, al waren recensenten vaak niet enthousiast. Zij vonden het ouderwets, 'huiskamerrealisme', geen literatuur. Maar het boek is nog niet helemaal vergeten. Integendeel: de 23e druk is verschenen, als een vuistdikke paperback (ruim 700 pagina's). De spelling is gemoderniseerd en evidente fouten zijn gecorrigeerd. Het verhaal is verdeeld in vier delen. Het speelt tussen 1860 en 1920 en gaat over de Amsterdamse familie Craets, met daaromheen vele personen en situaties uit het culturele en maatschappelijke leven van die tijd. Het leven van Annette Goldeweijn, die trouwt met Frederik Craets, is een rode draad. Van het eerste tot en met het laatste hoofdstuk treedt zij op. Maar niet alleen Amsterdam is het decor, ook de wereldpolitiek, de Frans-Duitse Oorlog, de Eerste Wereldoorlog en de Russische Revolutie komen te sprake. Een terechte herdruk, met een informatief nawoord van Gé Vaartjes.

BOUDIER-BAKKER, INA

De straat

1924, 127 p., GLB

In een klein stadje, dat uit één straat bestaat, wonen notabelen en middenstanders. Achter hun kleine levens gaan grotere, en daarachter het leven zelf schuil. Het verhaal van de straat wordt met mededogen verteld, zonder dat de schrijfster daarbij de werkelijkheidszin uit het oog verliest.

BOUMAN, INA

Het bomentheater

1999, 151 p.

Ina Bouman (1936) schreef eerder vier thrillers en de korte roman 'Lindeboom'. Haar nieuwe roman beschrijft het verhaal van een dochter die teruggeroepen wordt uit Frankrijk omdat haar moeder haar heup gebroken heeft. Tijdens haar terugreis en in de tijd die daarop volgt tot aan het overlijden van de moeder, komen allerlei herinneringen en gevoelens boven. Zij kijkt terug op haar jeugd, haar relatie met haar eerder overleden vader, met haar broer, haar korte huwelijk, haar relatie met een vrouw. Ze krijgt een andere kijk op het leven van haar volwassen zoon en ze realiseert zich te laat dat ze eigenlijk te weinig van haar moeder weet. Ze moet nu verder zonder haar. Het is een goed geschreven, ontroerend boek, over verdriet, maar ook over hoop voor de toekomst.

BOURGONJE, FLEUR

Een huis voor het leven

1994, 157 p.

Autobiografisch getint verhaal over een middelbare vrouw. Binnen korte tijd is haar moeder naar een bejaardentehuis vertrokken en haar dochter op kamers gaan wonen. Dat leidt tot een plotselinge crisis die haar verplicht haar hele verleden te overzien, onder meer haar jaren in Chili ten tijde van de dictatuur.

BOURGONJE, FLEUR

Oostenwind, koningskind

1997, 172 p.

Wetenschappelijk onderzoekster Marina bestudeert dromen en fantasieën van mensen die in afzondering leven. Om gegevens te verzamelen leeft ze enige tijd tussen de bewoners van een van de zuidelijkste en meest afgelegen Chileense eilanden. Hoe langer haar verblijf duurt hoe zinlozer haar onderzoek haar lijkt. Ze gaat vissen met de mannen, raapt mosselen met de vrouwen, zoekt goud met de kinderen. Met buschauffeur Ciro krijgt ze een verhouding die zo problematisch is dat dit boek vooral een roman over de psychologie van de onmogelijke liefde kan worden genoemd.

BOUWMAN, BEITSKE

Kindengel

2007, 188 p.

Roman over de ethische kwestie of kinddoding uit liefde moreel verwerpelijk en dus strafbaar is. In korte zinnen, afgewisseld met fijnzinnige dialogen, wordt de liefde beschreven tussen een jonge moeder, haar man en hun twee maanden oude baby, die door een ernstige ziekte een pijnlijke dood zal sterven. De ouders nemen het recht in eigen hand en staan vervolgens terecht voor het doden van hun kind. Ze komen oog in oog te staan met een vrouwelijke rechter die van lieverlee wordt meegezogen in de achtergronden van het drama. Een intrigerend verhaal met een oorspronkelijke verteltrant en gelardeerd met zogenaamde krantenberichten over de rechtzaak.

BOYER, MARIAN

Fantastisch lichaam

2005, 190 p.

Na een aangrijpende operatie, waarbij haar beide borsten zijn afgezet wegens borstkanker, gaat Erica Staats weer aan het werk. Ze besluit naar het eindejaars feestje van het bedrijf, waar ze werkzaam is, te gaan. Dit markeert voor haar het eind van een moeizame periode. Wanneer één van haar collega's naar het ziekenhuis moet na een val in de toiletten, besluit Erica mee te gaan. In het ziekenhuis blijkt dat ze nog lang niet over haar operatie heen is. Ook de ontmoeting met Arend Bender van de afdeling Innovatie en hun prille affaire vormen het stramien voor een reeks gebeurtenissen waarvan gezondheid en

ziekte, liefde en aandacht, hormonen en concurrentiestrijd het verloop bepalen. 'Fantastisch lichaam' is de tweede roman van Boyer. Ze debuteerde in 2001 met 'Het engelentransport'.

BRAAM, CONNY

De handelsreiziger van de Nederlandse Cocaine fabriek

2009, 416 p.

Deze Nederlandse journaliste en schrijfster (1948) heeft al een tiental boeken geschreven die veelal gebaseerd zijn op haar eigen ervaringen, zoals haar debuut 'Operatie Vula' (1992), of op historische feiten, zoals de bestseller 'De woede van Abraham' (2000). In haar nieuwste roman gaat het om de feiten rond de cocaïnefabriek die tot eind jaren '60 in Amsterdam gevestigd was, op de plek waar nu het clubhuis van de Hell's Angels staat. Want de Nederlandse relatie met drugs blijft terug te gaan tot 1900. Braam ontdekte dat deze fabriek Duitse en Engelse soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog schamteloos van grote hoeveelheden cocaïne voorzag, terwijl Nederland neutraal was in die oorlog. Ze vertelt het verhaal van de Engelse soldaat Robin en de Nederlandse handelsreiziger in cocaïne Lucien, die elkaar na de oorlog ontmoeten, wisselend vanuit beider perspectief. Braam doet dit met vaart en gevoel voor drama. Spanning komt in het plot met een liefdesverhaal tussen Robin en Luciens zus, Swaantje. In een prettige stijl legt Braam een stukje onbekende geschiedenis bloot terwijl ze een meeslepend verhaal vertelt. Een nawoord verantwoordt het verhaal

BRAAM, CONNY

De onweerstaanbare bastaard

2002, 350 p.

De Eerste Wereldoorlog heeft, ondanks de neutraliteit van Nederland, in IJmuiden grote gevolgen voor de weduwe Lena Boerhave-Abraham en haar drie kinderen. Haar oudste zoon, een grafdelver, begraaft veel van de slachtoffers die op zee gevallen zijn. Het café van haar dochter krijgt klandizie van soldaten en haar jongste zoon maakt op gehaaide wijze winst, door zowel Duitsers als Engelsen van vis te voorzien. Hebzucht, oplichterij en morele chantage drijven het hechte gezin uiteen. Dit boeiende verhaal is op feiten gebaseerd en geeft een goed tijdsbeeld van Nederland tussen 1914 en 1919.

BRAAM, CONNY

Het schandaal

2004, 317 p.

Deze roman speelt zich af in en na de tweede wereldoorlog. Hoofdpersoon is Suzan Boerhaave, die zich als 16-jarige bij het gewapend verzet aansluit en na de bevrijding met lede ogen toeziet hoe corrupte ambtenaren en collaborerende politiewaarden van de feestvreugde en chaos gebruik maken om het vege lijf te redden. Voor dit verhaal diept Braam allerlei zaken op uit de geschiedenis van de 'Velser affaire'; het onwaarschijnlijke verhaal over politiemannen in Kennemerland die tijdens de oorlog joden en communisten oppakten, verantwoordelijk waren voor hun dood en zichzelf verrijkten. In het nawoord schrijft Braam uitgebreid onderzoek naar deze affaire te hebben gedaan. Zij sprak met nabestaanden en met Freddie Dekker - Oversteegen, die samenwerkte met Hannie Schaft. Deze vrouwen stonden model voor de personages in de roman.

BRAAM, CONNY

De woede van Abraham

2000, 302 p., GLB, luisterboek

Ezekeel Boerhaave is een Haarlemse journalist. Bij de aanleg van het Noordzeekanaal ontmoet hij pachtboer Nicolas Abraham, die in het omliggende duingebied de Breesaap woont. Zij trekken zich het lot van de graafarbeiders aan, die onder mensonterende omstandigheden moeten leven en werken. Dit leidt tot dramatische veranderingen in hun bestaan.

Eens te meer wordt duidelijk dat economische vooruitgang altijd ten koste van mensen gaat.

BRIJS, STEFAN

De engelenmaker

2005, 428 p., GLB

Hoofdpersoon van deze omvangrijke roman is doctor Victor Koppe, een embryoloog, die zich na een wetenschappelijke carrière als huisarts vestigt in zijn geboortedorp Wolfheim, bij het drielandpunt bij Vaals. De hem steeds bespiedende en roddelende dorpelingen, die functioneren als een rei in een klassiek drama, constateren dat de dokter drie zoontjes (een drieling) bij zich heeft met schrikwekkende afwijkingen en van wie allengs duidelijk wordt dat zij niet oud zullen worden. In terugblikkende hoofdstukken ontrolt zich dan het spannend levensverhaal van de dokter, een geniaal geleerde die zich als levensdoel blijkt te hebben gesteld een mens te klonen, waarmee hij voor zijn gevoel een strijd voert met God. Wanneer zijn kinderen tenslotte inderdaad heel jong sterven, gaat hij door met zijn strijd, wat leidt tot een zeer dramatisch, symbolisch, science-fiction-achtig slot. Deze merkwaardige, niet voor iedereen geloofwaardige geschiedenis wordt zeer levendig, realistisch en met veel kennis van zaken verteld, maar laat de lezer enigszins verbijsterd achter. Boekdelen-prijs 2007.

BRINK, ANDRÉ

De andere kant van de stilte

Afrikaans, 2002, 358 p.

Op zoek naar een betere toekomst komt het op gruwelijke wijze verminkte weesmeisje Hannah X in het begin van de 20ste eeuw terecht in een Duitse kolonie in Zuidwest-Afrika. Ook hier wordt zij mishandeld en misbruikt. Hannah vlucht en sluit zich aan bij een groep inheemse bewoners die net als zij slachtoffer is geworden van de wreedheid van de kolonisten. Samen vormen ze een verzetsgroep met als missie: wraak. Een aangrijpend en gewelddadig verhaal. André Brink (1935) won diverse literaire prijzen.

BRINK, H. M. VAN DEN

Over het water

1998, 141 p., GLB, luisterboek

De hoofdfiguur, een Amsterdamse jongen van eenvoudige afkomst, bezoekt tijdens de oorlogswinter van 1944 weer de rivier de Amstel waarop hij in de zomer van 1939, gefascineerd geraakt door het water en gedreven door zijn onwrikbaar verlangen naar het roeien, grote triomfen vierde binnen zijn roeivereniging. Hij haalt herinneringen op aan die bewuste zomer toen het leek alsof hij samen met zijn goede vriend David al roeiend de wereld kon veroveren. Een realistische beschrijving van de conflicterende wereld van de in zichzelf gekeerde jongen.

BROKKEN, JAN

De blinde passagiers

1995, 415 p., GLB

Maurice Schotel boekt als passagier op een vrachtschip, dat uiteindelijk naar Zuid-Amerika zal varen. Aan boord blijkt een vrouw, Adriana, mee te varen, alsmede twee Russische verstekelingen die naar Amerika willen. Zoals het voor Schotel een vlucht is uit zijn leven dat op een dood spoor lijkt te zijn geraakt, is het dat ook voor de vrouw. Schotel probeert zichzelf terug te vinden en te verzoenen met zijn jeugd en zijn vader.

BRONTË, CHARLOTTE

Jane Eyre

Engels, 1847, 559 p., DVD

Na haar opleiding op een strenge kostschool vindt de wees Jane Eyre als achttienjarige werk als gouvernante van de pupil van Mr. Rochester, een gecompliceerde man. Jane en haar werkgever worden verliefd

ROMANS

en zullen trouwen. Tijdens de huwelijksplechtigheid blijkt echter dat Rochesters krankzinnige vrouw nog in leven is. Diepbedroefd vlucht Jane naar familieleden. Een verre neef, een dominee, doet haar een aanzoek. Terwijl Jane erover nadent, wordt ze op mysterieuze wijze door Rochester teruggeroepen. Zijn vrouw is bij een brand omgekomen en hijzelf is blind en gebroken. Jane overtuigt hem van haar liefde waardoor uiteindelijk het huwelijk nog doorgang heeft. Nog steeds boeiend!

BROUWERS, JEROEN

Bezonken rood

1981, 131 p., GLB

Bij de dood van zijn moeder - met wie hij al jaren geen contact meer had - herinnert de schrijver zich weer de gebeurtenissen die tot die verwijdering geleid hebben. In zijn ogen is zijn moeder geheel ontluisterd in het Japanse concentratiekamp Tjideng, waar zij lichamelijk aftakelde, kaal werd geschoren en bovendien voor zijn ogen - hij was 5 jaar - op een gruwelijke manier werd afgetuigd. In tegenstelling tot "Brief aan mijn moeder" van Ischa Meijer, waarmee het vergeleken zou kunnen worden, is het boek eigenlijk een eerbetoon voor de moeder die onder de meest gruwelijke omstandigheden - Tjideng had een beruchte sadistische kampcommandant - met veel moed haar kinderen probeerde te beschermen.

BROUWERS, JEROEN

Geheime kamers

1999, 200 p., GLB

Zomervlucht' verscheen in 1990. In de daaropvolgende jaren heeft de schrijver zeker niet stilgezeten, maar een nieuw groot scheppend werk liet op zich wachten. 'Geheime kamers' was het langverbeide antwoord op de vraag of het er ooit nog van zou komen. In de kritiek is nogal wisselend gereageerd: in Trouw liet Peter Henk Steenhuis onder de kop "Getob van een eenzellige pillenneuroot" niet veel heel van het boek, Robert Anker was in Het Parool onder het motto "Een kwestie van meesterschap" beduidend minder negatief, en Arjan Peters repte in de Volkskrant zelfs van een herrijzenis. Zoals altijd in het oeuvre van Brouwers valt er geen mus van het dak of het betekent wel iets. Bij de ene groep lezers wekt dat gevoelens van mateloze irritatie op, de andere kan er niet genoeg van krijgen en scheidt er behagen in alle kleine en grote verwijzingen op te sporen en een plek te geven. Deze laatste groep is ruim in de meerderheid gezien de bekroning van de roman met de Gouden Uil, de AKO Literatuurprijs (2001) en de Multatuliprijs.

BÜCH, BOUDEWIJN

De kleine blonde dood

1985, 195 p., DVD, luisterboek

De ik-figuur van dit boek, die Boudewijn Büch heet, doet verslag van de moeilijke relatie met zijn door de oorlog geestelijk misvormde vader. Daarnaast vertelt hij over het kortstondige leven van zijn eigen zontje. Lezers van ander werk van Büch (1948-2002) zullen de thematiek herkennen en zullen ook enkele verschillen opmerken met de in vroeger werk gegeven informatie. Degene om wie alles in het boek draait, is de ik-figuur. Voorafgegaan door maar liefst elf motto's worden - nogal zwaar aangezet en melodramatisch - vooral zijn emoties breed uitgemeten. De vraag of er sprake is van bestudeerde dan wel van authentieke megalomanie is bij een romantisch schrijver als Büch natuurlijk niet te beantwoorden.

BYATT, A.S.

Het boek van de kinderen

Engels, 2009, 752 p.

De Engelse schrijfster (1936) geniet bekendheid als auteur van erudiete essays en romans waarin kunst en literatuur belangrijke thema's zijn. Haar grootste faam dankt ze aan het met de Booker Prize bekroonde

'Possession' (1990, vertaald als 'Obsessie'). Deze nieuwe roman schetst een beeld van het artistieke en intellectuele milieu tussen 1895 en 1918 in Engeland. Een periode aanvankelijk bepaald door optimisme, vrijdenken en onschuld. Kinderen worden op handen gedragen, het is de tijd van de Fabian Society (een voorloper van Labour), van strijd voor vrouwenkiesrecht en sociale hervorming. Byatt portretteert vier met elkaar verbonden gezinnen, waarin de kinderen merken dat onder de schone schijn geheimen liggen. Aan de sprookjeswereld (opgeroepen door de verhalen van een personage gebaseerd op auteur Edith Nesbit) wordt ruw een eind gemaakt als de Eerste Wereldoorlog uitbreekt. Een indrukwekkend tijdsbeeld, hoewel de overdaad aan details de betrokkenheid bij de personages wat in de weg staat en de lezer gebaat is bij flinke kennis van het Engelse culturele leven van rond 1900. Genomineerd voor de Booker Prize 2009.

CAMPERT, REMCO

Het satijnen hart

2006, 189 p., GLB, luisterboek

De bejaarde en beroemde schilder Hendrik van Otterlo in de nieuwe roman van Remco Campert leidt een teruggetrokken bestaan. Twintig jaar daarvoor heeft zijn grote liefde, Cissy, hem verlaten. Sindsdien is hij niet meer in zijn atelier in Weesp geweest; het echte schilderen heeft hij eraan gegeven. Inwendig klagend brengt hij zijn dagen somberend door, alleen nog bijgestaan door een oude kunstbroeder en een halfzuster - onnadrukkelijk krijgt in hun portrettering de doorwerking van de oorlog gestalte. Het bericht van het overlijden van Cissy zet echter een verandering in gang. Hij beseft op den duur dat hij het leven terwille van de kunst aan zich voorbij heeft laten gaan. Hij heropent zijn atelier en werpt zich opnieuw op de kunst. In een afgewogen stijl, effectief omspringend met de grammaticale tijden binnen het ik-perspectief, met trefzekere dialogen, wordt dit verhaal over een hoogmoedig kunstenaar die het leven versmaadde verteld. Een mooie, contemplatieve roman over kunstenaarschap, overwonnen doodsangst en de uiteindelijke heromarming van het leven.

CAMPION, JANE

De piano

Engels, 1994, 175 p., DVD, GLB

Het verhaal van Ada, een jonge vrouw die sinds haar zesde niet meer kan spreken, en een groepje emigranten, spelend in de negentiende eeuw, aan de kusten van Nieuw-Zeeland. In dit in romanvorm uitgegeven verhaal worden de karakters uit de film 'de piano' verder uitgediept en worden geheimen onthuld, als de reden van Ada's stomheid, de achtergrond van de geboorte van Ada's dochter, de geschiedenis van de piano etc. De Victoriaanse benauwdheid, de erotiek en emoties komen in deze vlot geschreven roman goed over. Ada.). De film 'de piano' won de Gouden Palm en drie Oscars, waaronder die voor het beste originele script.

CAMUS, ALBERT

De vreemdeling

Frans, 1949, 126 p.

In Algerije spelend verhaal waarin Meursault, een jonge Fransman, onder invloed van de loop der gebeurtenissen en van de hitte van de zon, een Arabier doodt. Meursault is een vreemde jongeman, goed op zijn werk, maar met weinig emotioneel vermogen. Uitingen van liefde of vriendschap kent hij niet. Zonder enig duidelijk motief vermoordt hij iemand en wordt ter dood veroordeeld. Berouw kent hij evenmin. Door alles heen voelt hij zich een tevreden mens. Een sober, uitzonderlijk goed geschreven verhaal, dat uitstekend is vertaald. Een van de bekendste romans van de Franse schrijver (1913-1960, Nobelprijs 1957). De Vreemdeling werd in 1999 in Le Mondes verkiezing van de beste 100 Boeken van de Eeuw door het Franse lezerspubliek op nummer 1 gekozen

CASO, ÁNGELES**Tegen de wind in**

Spaans, 2009, 259 p.

De Spaanse schrijfster en vroegere tv-presentatrice won met deze roman de Planeta Prijs, de grootste literaire geldprijs ter wereld. Voordat ze deze prijs wist te bemachtigen was ze al een serieuze kanshebber voor andere grote literaire prijzen met twee van haar eerdere romans. 'Tegen de wind in' is het verhaal van een Kaapverdische vrouw, São, de huishoudelijke hulp van de naamloos blijvende vertelster. Uit de informatie achterin het boek kunnen we opmaken dat het hier de schrijfster zelf betreft. En São's verhaal is gebaseerd op de werkelijkheid. Haar leven getuigt van kracht en moed. Op jonge leeftijd emigrerend van Kaapverdië naar Portugal en later Spanje probeert ze aan haar arme bestaan te ontsnappen. Bijzonder aan deze uitgave is de extra informatie die deze nieuwe uitgever aan boeken toevoegt in de vorm van een zogeheten O+ katern. Dit bevat leesclubvragen, achtergrondinformatie over het boek en de auteur en een interview met de schrijfster. Dit en de leesbare stijl maken het boek bijzonder toegankelijk voor zowel lezers als leesclubs

CARVALHO, J. RENTES DE**De Hollandse minnares**

Portugees, 2000, 238 p., GLB

In een Portugees dorp woont een oude leraar. Hij komt in contact met Amadeu, die als gastarbeider in Amsterdam een relatie heeft gehad met een jonge vrouw uit de grachtengordel. In de verhalen die zij elkaar vertellen, wordt een beeld gegeven van twee mislukte levens. Na de zelfmoord van Amadeu krijgt de leraar bezoek van de jonge vrouw uit Amsterdam.

CHAMBERS, AIDAN**Dit is alles**

Engels, 2005, 782 p.

Cordelia is 20 als ze haar levensverhaal voor haar ongeboren dochtertje opschrijft. Het boek bestaat uit zes kussendozen (delen) in verschillende kleuren. De term kussendoos is Japans en is een (verzameling) dagboeken waaraan naast tekst poëzie, foto's of voorwerpen toegevoegd zijn. Het boek beslaat Cordelia's leven vanaf 15 jaar en 9 maanden tot aan het naamfeest van haar kindje. Elke kussendoos is in een geheel eigen stijl geschreven. Hoewel Cordelia vrouw is en schrijver Chambers man, kan hij zich invoelen in de (seksuele) belevingswereld en emoties van Cordelia. Zij is filosofisch en kunstzinnig aangelegd, bezig met de betekenis en zin van het leven en de vraag waar zij echt thuis is. Ze komt tot de conclusie dat dit in de woorden is, een duidelijke vereenzelving met Chambers. Deze roman is het slotstuk van een reeks van zes waarin liefde, identiteit, adolescentie en geloof de belangrijkste thema's zijn. Het boek is geschreven in een literaire, toegankelijke stijl, bijna 800 pagina's.; het geheel is boeiend tot de laatste pagina. Het boek bevat genoeg motieven die verwijzen naar de shockerende afloop; de puzzelstukken zullen echter pas op de laatste pagina in elkaar vallen

CHANG, JUNG**Wilde zwanen**

Engels, 1991, 561 p., GLB

In dit familieportret wordt aan de hand van het leven van drie generaties vrouwen een turbulente eeuw (1900-1978) Chinese geschiedenis weerspiegeld. Ondanks de haast onvoorstelbare gruwelen die de familie ten deel zijn gevallen, is 'Wilde zwanen' een indrukwekkende getuigenis van optimistisch geloof in een rechtvaardige samenleving.

CHIARA, GIOVANNI**De valstrik**

Italiaans, 2001, 186 p.

Een Siciliaanse weduwnaar heeft zijn zoon alleen moeten opvoeden. Deze gaat studeren in Bologna maar keert teleurgesteld terug naar zijn geboortedorp. Hij glijdt langzaam af naar de schaduwkant van het leven en sleurt de oude vader mee in zijn val. De valstrik ontving drie Italiaanse literaire prijzen.

CHOY, WAYSON**De pioenroos**

Engels, 1995, 271 p.

Door de ogen van een familie van Chinese immigranten portretteert dit boek het Chinatown in het Vancouver (Canada) van de jaren '30-'40. In huis leven drie generaties samen waarvan de oudste nog sterk hecht aan de Chinese cultuur. De drie jongste kinderen komen in drie delen beurtelings aan het woord. Hun ervaringen en gesprekken thuis, op straat en op school beschrijvend raken ze aan kwesties als de spanning tussen traditie en moderniteit. Zo is er veel ruimte besteed aan de talen waar de kinderen mee opgroeien, zowel Engels als verscheidene Chinese dialecten, met hun specifieke gebruiken en connotaties. De personages kampen met een leven tussen twee culturen en een soms moeizame integratie, waardoor deze roman thema's aansnijdt die nog steeds actueel zijn. Ondanks de grote reikwijdte blijft hij voor veel lezers behapbaar, vooral vanwege zijn rustige vertellende karakter. Dit boek, het debuut van de Chinees-Canadese auteur, won in Canada verschillende prijzen. Voorzien van interessante discussievragen voor leesclubs

CLAUDEL, PHILIPPE**Grijze zielen**

Frans, 2003, 236 p., GLB

Claudiel's roman speelt zich af in een slaperig dorpje in het noordoosten van Frankrijk tijdens de Eerste wereldoorlog. Het front is niet ver maar raakt het dorp aanvankelijk niet. Dan wordt het dorp opgeschrikt door de moord op de dochter van de herbergier. De vooraanstaande procureur Destinac, die leeft als een kluzenaar, is één van de verdachten. Deze moord houdt de plaatselijke politiman, twintig jaar na dato, nog steeds bezig. Hij laat het gebeuren de revue passeren. Niet om alsnog uit de doeken te doen wie de moord op zijn geweten heeft, maar om te laten zien hoe verschillende levens in elkaar kunnen grijpen. Claudiel laat zien hoe snijdend de pijn om de dood van een geliefde is en hoe grijs het schemergebied tussen goed en kwaad. De roman roept veel vragen op en nodigt uit om verder te discussiëren over goed en kwaad, schuld en onschuld. De auteur ontving voor dit boek de Prix Renaudot en de Grand Prix des Lectrices de Elle.

CLAUDEL, PHILIPPE**Het kleine meisje van meneer Linh**

Frans, 2005, 142 p., GLB

Meneer Linh is gevlucht uit zijn thuisland samen met zijn drie maanden oude kleindochter. Hij komt in een, niet met name genoemd, land in een opvangcentrum terecht. Op een dag ontmoet hij meneer Bark en tussen de twee mannen ontstaat een bijzondere vriendschap. Dan wordt meneer Linh overgeplaatst naar een andere opvang. Daar mag hij het terrein niet meer af en kan hij meneer Barks niet meer ontmoeten. Meneer Linh wordt steeds eenzamer. Op een dag weet hij toch van het terrein af te komen en wat er dan volgt gooit het hele voorgaande verhaal op zijn kop.

ROMANS

CLAUDEL, PHILIPPE

Het verslag van Brodeck

Frans, 2007, 333 p., GLB

De hoofdfiguur gaat voor een boodschap naar de herberg. Alle volwassen mannen zijn aanwezig. Ze hebben collectief een buitenstaander vermoord. Om dit in goede banen te leiden vraagt men de hoofdfiguur een feitelijk verhaal te schrijven. Als een detective ondervraagt hij iedereen die contact had met het slachtoffer. Langzamerhand ontvouwen de sociale verhoudingen zich in het dorp, de geschiedenis en de achtergronden van de moord. De hoofdfiguur maakt naast een sociologische reis door tijd en dorp ook een reis naar het eigen ik. Hem wordt een spiegel voorgehouden. Hij noteert dit voor zich zelf. Zijn officiële verhaal is het afvalputje van het dorp. Wat hij noteert, moet worden vergeten. De hoofdfiguur kan maar een conclusie trekken! Een ijzingwekkend verhaal. De geboeide lezer zal het in een adem uitlezen, zich afvragend hoe hij zelf gereageerd zou hebben. Prix Goncourt des lycéens 2007..

CLAUDEL, PHILIPPE

De wereld zonder kinderen

Frans, 2006, 124 p.

Twintig verhaaltjes voor volwassen kinderen. Of voor kinderlijke volwassenen, al naar gelang. Als ze maar van lezen houden! Zoals Lucas, die in zijn boeken een veilige schuilplaats vindt tegen de pesterijen van zijn ouders en broer. Niet dat het daar altijd rozengeur en maneschijn is. Zeker niet. Ook in deze verhalen niet. Zo zitten de nachtmerries van Louis vol bloederig mensenvlees. Wat dan voor Wahid uit Bagdad weer dagelijkse werkelijkheid is. Probeer er dan maar eens de moed in te houden. En dat doen ze, die "kleine veroordeelden tot dit leven en dit lot". Gelukkig maar dat Zazie op haar elfde een medicijn uitvindt om mensen weer lief te maken, Raymond, de oude nachtmerriejager, erg goed is in zijn vak en er wel "duizend maanden mei" zijn. En laat die blaaskaakjes, die opa's sprookjes te min vinden, maar lekker blijven gamen. Tragiek en troost, verwachting en vervulling, het zit er allemaal in. Verwoord in poëtische nuances tussen licht en donker, waarbij de tekeningen in kleur van Pierre Koppe harmonieus aansluiten, betoont Claudel (1962) zich eens te meer ontroerend en vertederend.

CLAUS, HUGO

Belladonna

1994, 350 p., GLB

Het verhaal draait rond de verfilming van het leven van Breughel de Oude. Met veel rauwe humor en in een 'sappige' taal neemt Claus het mediacircus in Vlaanderen op de korrel. Corrupte praktijken, op seks en geld beluste liederen, het ogenschijnlijk intellectuele wereldje zijn het decor van Belladonna.

CLAUS, HUGO

De geruchten

1996, 224 p., GLB

René Catrijsse verdwijnt in de jaren zestig plotseling uit het Belgische Alegem en keert na drie jaar even plotseling in het ouderlijk huis terug. Hij zegt weinig en ziet er ongezond uit. In het dorp vinden opeens allerlei macabere gebeurtenissen plaats en de bewoners leggen verband met de terugkeer van René. De onmogelijke situatie waarin daardoor zijn vader, moeder en broer terecht komen wordt steeds vanuit een ander familielid belicht. Voor deze roman ontving Claus de Libris Literatuur Prijs 1997.

CLAUS, HUGO

Het jaar van de kreeft

1972, 329 p.

Het jaar van de kreeft is het jaar waarin Pierre, geslaagd zakenman, een korte doch hevige verhouding heeft met Toni, een verwarde, chao-

tische, nerveuze en seksueel gefrustreerde vrouw, die hem echter met al haar onvolkomenheden uitermate boeit. Door allerlei seksuele en psychische moeilijkheden loopt hun verhouding stuk. Enige jaren later wordt Pierre, die nog steeds Toni's horoscoop, de kreeft, leest, bij haar ziekbed geroepen, zij heeft kanker en is ten dode opgeschreven. Met deze ervaringen zal zijn leven voortaan alleen nog door haar beheerst worden. Hoewel alle ingrediënten voor een goedkoop melodrama aanwezig zijn, is het aan Claus' intense en genuanceerde schrijfrant, de psychologisch uitgebalanceerde dialogen te danken dat het dit geenszins is geworden. Een overtuigende roman.

COE, JONATHAN

De afschuwelijke eenzaamheid van Maxwell Sim

Engels, 2010, 410 p.

Maxwell Sim is een nogal saaie, doorsnee man uit een doorsneestad met een doorsnee baan (I was hoping to make him a kind of Everyman, aldus de auteur), die na het plotselinge vertrek van zijn vrouw en dochtertje in een depressie is geraakt. Een reisje naar zijn vader in Australië laat alleen maar zien dat ze nog steeds niet kunnen communiceren en ook aan zijn 74 Facebook-vrienden heeft hij geen steun. Als hij een aanbod krijgt om als vertegenwoordiger van een nieuw soort tandenborstel naar de Shetland-eilanden te reizen, grijpt hij die kans met beide handen aan. Er volgt een road trip door Engeland langs anonieme wegrestaurants en hotels waarbij Sim een relatie krijgt met de stem van zijn navigatiesysteem (die hij Emma heeft gedoopt), onverwachte zijwegen inslaat, zijn verleden tegenkomt en allerlei avonturen beleeft. Heel geestige, goed gecomponeerde en onderhoudende moderne schelmenroman (Coe noemt zelf Tom Jones van Henry Fielding als inspiratie) waarin de auteur tussen de soms absurde capriolen van zijn anti-held door, ook de nodige maatschappijkritiek kwijt kan. Coe schreef o.a. De regen voor hij valt, 'De Rotters Club'* en 'Het moordend testament'. Hij kreeg verschillende literaire prijzen voor zijn werk. www.jonathancoewriter.com.

COE, JONATHAN

De regen voor hij valt

Engels, 2007, 221 p.

In de nalatenschap van de bejaarde, ongetrouwde en kinderloze Rosamond bevinden zich vier cassettebandjes waarop zij voor de blinde Imogen, het kleinkind van haar nicht Beatrix, gedetailleerd en uitgebreid twintig foto's beschrijft die een onthullend licht werpen op hun beider familiegeschiedenis. Omdat Imogen onvindbaar is, ontfermt Rosamonds andere nicht Gill, tevens executeur-testamentair, zich erover. Zij luistert de cassettebandjes af en met iedere fotobeschrijving komt zij meer, soms schokkende, familiegeheimen te weten. Een boeiend en gedetailleerd beschreven, aangrijpende psychologische roman over de relatie moeder-dochter en andere familieverhoudingen.

COELHO, PAULO

De alchemist

Portugees, 1988, 140 p., GLB, luisterboek

De Braziliaan Coelho beschrijft de zoektocht van de Andalusische herdersjongen Santiago naar de verborgen schat uit zijn dromen. Vanuit Spanje trekt Santiago via Marokko naar de piramiden van Egypte. In de woestijn brengt de jongen enige tijd door bij een alchemist die over grote levenswijsheid beschikt.

COELHO, PAULO

Brida

Portugees, 1990, 238 p., GLB, luisterboek

Brida (21), een Ierse secretaresse bij een export-bedrijf, studeert in de avonduren letterkunde. Al jaren zoekt ze ook naar de zin van haar leven. Op haar zoektocht ontmoet ze een magiër in de Traditie van de Zon, en haar meester Wicca. Deze geeft haar onderricht in eeuwen-

oude, in de loop der tijd aangepaste heksenrituelen in de Traditie van de Maan. Hierdoor ontdekt Brida de kracht van kennis en emoties, en ontmoet ze haar Andere Deel. Ook ontwikkelt ze geleidelijk veel zelfkennis en haar Gave aan de wereld. Dit spirituele sprookje heeft de potentie van een bestseller, zoals veel werk van deze populaire, veelzijdige Braziliaanse schrijver (1947). Het grijpt, evenals zijn geroemde "De Alchemist" (1987), terug op hippie-ervaringen van de auteur en heeft christelijke accenten. De verhaalvorm is traditioneel; de roman speelt in de jaren tachtig van de twintigste eeuw.

COELHO, PAULO

De heks van Portobello

Portugees, 2006, 269 p., GLB, luisterboek

Spirituele roman van de Braziliaanse auteur Coelho [1947], die bekend is van 'De alchemist', 'De pelgrimstocht naar Santiago', 'Elf minuten' en 'De zahir'. Het uit Roemenië geadopteerde zigeunerkind Athena groeit op in Beiroet. Als de oorlog uitbreekt, vlucht het gezin naar Londen, waar Athena op jonge leeftijd een kind krijgt. Ze komt zij via dansen in contact met mythologie en gaat op zoek naar zichzelf en naar haar biologische moeder. Ze ontwikkelt zich in kalligrafie en spiritualiteit en wordt een meester en zienares die sessies gaat leiden. Uiteindelijk loopt haar missie volledig uit de hand, er komt een opstand tegen de bijeenkomsten van 'de heks van de Portobellostraat' en haar vriend zet een moord in scène. Deze roman bestaat uit interviews met mensen die Athena gekend hebben en een stukje van haar leven belichten, zoals haar adoptie moeder, een bevriende journalist, een actrice, de heks Deidre etc. Sommige lezers zullen dit boek qua opzet te ingewikkeld en qua thematiek te zweverig vinden, maar liefhebbers van spirituele of mythische literatuur zal het zeker boeien

COELHO, PAULO

Veronika besluit te sterven

Portugees, 1999, 191 p.

Na een zelfmoordpoging wordt Veronika wakker in een kliniek. Haar arts vertelt haar dat ze door een hierbij opgelopen hartkwaal nog maar enkele dagen te leven heeft. Ze probeert dan uit elke dag te halen wat erin zit en ontdekt zo wat ze eigenlijk met haar leven wil. In deze roman heeft de schrijver zijn eigen ervaringen met de psychiatrie verwerkt.

COELHO, PAULO

De Zahir

Portugees, 2004, 304 p., GLB

Een internationaal beroemde schrijver wordt zo in beslag genomen door zijn literaire werk dat hij niet in de gaten heeft dat hij steeds verder verwijderd raakt van zijn vrouw Esther. Op het toppunt van zijn roem, wanneer ze in Parijs bij hem is ingetrokken, besluit Esther oorlogscorrespondente te worden. Ze wil weten waarom mensen niet gelukkig zijn en denkt daar achter te komen in een oorlogssituatie. Het laatst wordt ze gezien met een man met Mongoolse trekken. Dan is ze ineens verdwenen en verdenkt men in eerste instantie de schrijver. Het leven van de schrijver gaat verder maar staat nog elke dag in het teken van Esther zijn 'Zahir'. De jarenlange zoektocht naar zijn verdwenen liefde leert de schrijver opnieuw te kijken naar zijn verleden, zijn leven en zijn relaties. 'De Zahir' is een autobiografische roman over liefde, gemis en verlangens. Andere romans van de Braziliaanse auteur zijn o.a. 'De alchemist' en 'Elf minuten'. Het centrale thema van Coelho's werk is de zoektocht van de mens naar harmonie en vrede met het universum. Hij ontving veel internationale prijzen waaronder de Crystal Award van het World Economic Forum en de Franse Ordre National de la Légion d'Honneur. In 2002 trad Coelho toe tot de Academia Brasileira de Letras.

COETZEE, J.M.

In ongenade

Engels, 1999, 189 p., GLB, luisterboek

David Lurie, van middelbare leeftijd en tweemaal gescheiden, is een in ongenade gevallen wetenschapper. Na jarenlang Romantische poëzie te hebben gedoceerd aan de Kaapse Technische Hogeschool, begint hij impulsief een relatie met een studente. De verhouding verzuurt; hij wordt aan de kaak gesteld en moet voor een onderzoekscommissie verschijnen. Hij weigert om publiekelijk spijt te betuigen, neemt ontslag en trekt zich terug op het geïsoleerde boerderijtje van zijn dochter Lucy. Zijn leven stort in als hij en Lucy slachtoffer worden van een brute en verontrustende roofoverval. Langzaam, met behulp van de door hem geminachte vrienden van zijn dochter, komt hij er weer bovenop. Coetzee won met dit boek voor de tweede keer Booker Prize in 1999.

COETZEE, J.M.

Langzame man

Engels, 2005, 285 p., GLB

De langzame man uit de titel is de zestigjarige Paul Rayment, die bij een fietsongeluk een been verliest. Hierdoor wordt hij geconfronteerd met vragen over zijn toekomst, zijn liefdesleven en de zin van het bestaan. Paul raakt in de ban van zijn Kroatische verpleegkundige Marijana en op dat moment verschijnt Elisabeth Costello ten tonele. Coetzee voerde deze bejaarde Australische schrijfster al eerder op in andere verhalen. In deze roman komt ze als alter ego van de schrijver ingrijpen in het leven van de hoofdpersoon. Hoewel Paul zich aanvankelijk verzet tegen deze indringster, moet hij er gaandeweg in berusten dat zij een 'onruststoker' in zijn leven wordt, die de zuivere motieven waaruit hij meent te handelen tegenover Marijana en haar gezin vol scepsis tegen het licht houdt. Coetzee is een schrijver die zijn lezers liever vragen voorschotelt dan pasklare antwoorden waardoor de lezer geneigd is om gemaakte keuzes nog eens te heroverwegen. Vanaf 1969 schrijft Coetzee fictie. Hij ontving tweemaal de Booker Prize in 1983 voor 'Life and times of Michael K' (Wereld en wandel van Michael K) en in 1999 voor 'Disgrace' (In ongenade). Hij was de eerste auteur die deze prijs twee keer kreeg. Voor zijn literaire werk werd hem in 2003 de Nobelprijs voor de Literatuur toegekend.

COETZEE, J.M.

Zomertijd

Engels, 2009, 279 p., GLB

De Zuid-Afrikaanse Nobelprijswinnaar (1940) heeft een merkwaardige verhouding tot zijn land. Hij is kritisch en betrokken, maar ook afstandelijk; woonde er wel en woonde er niet. Dit boek is het derde in een reeks zelfportretten na 'Jongensjaren' (1997) en 'Portret van een jongenman' (2002). Coetzee laat in deze roman na zijn dood een jonge Engelse biograaf bekenden van hem interviewen voor een biografie. De geïnterviewden zijn kritisch, ze hebben hem veel te verwijten. Het onbegrip van Zuid-Afrika voor Coetzee en van Coetzee voor zijn land spat er vanaf. Het dilemma van de auteur, je overgeven aan je land of kritisch afstand houden, wordt belichaamd in zijn verhouding tot zijn vader. Hoewel het boek soms erg geestig is, word je er niet vrolijk van. Dilemma's leiden tot onbevredigende keuzes, echt goed kun je het nooit doen. Dit is een cruciaal boek voor de interpretatie van Coetzee's oeuvre. Het is soepel vertaald, het leest als een spannend verhaal en geeft veel stof tot denken. Coetzee is een groot schrijver.

COEVERING, RICUS VAN DE

Sneeuweieren

2007, 175 p., luisterboek

De titel van dit debuut van Ricus van de Coevering (1974) is even intrigerend als de roman zelf. De term 'sneeuweieren' wordt in hoofdstuk 9 uitgelegd: het is een eier-nagerecht dat ook bekend staat als 'Kaapse wolven' of 'iles flottantes'. Het verhaal van deze roman is triest. Kip-

ROMANS

penboer Harm en zijn vrouw Olga uit het Brabantse kerkdorpje 'Ampel' adopteren kleine David uit Ghana. David groeit op als een intelligente, maar eenzellige jongen. Hij botst met zijn vader. "Alles wat Harm leuk vond, scheen David koud te laten." Tijdens het jagen van een vos schiet Harm zijn zoon David dood. Opzet of ongeluk? In het tweede deel van de roman zit Harm in de gevangenis en zou Olga voor de kippen moeten zorgen. Dat gaat fout. Olga leeft in een droomwereld en raakt het spoor volledig bijster. Het aangrijpende verhaal wordt gelukkig niet op een sentimentele manier verteld. De knappe opbouw van de roman wordt nog versterkt door de vele kleine en grote vooruitwijzingen - inclusief een 'dwaze' wijze oude vrouw bij het moeras. Een zeer geslaagd debuut. Winnaar van de Academica Debutantenprijs 2009

COUPERUS, LOUIS

De stille kracht

1900, 248 p., DVD, GLB

'De Stille Kracht' is het resultaat van een verblijf van Couperus in Nederlands Indië en is een van zijn populairste romans. Hoofdpersoon is de Nederlandse bestuursambtenaar Otto van Oudijck. De roman verhaalt zijn ondergang en de grote invloed die de ontrouw van zijn vrouw Leonie daarop heeft. De titel verwijst naar de onverklaarbare verschijnselen die zich rondom het echtpaar voordoen; uiteindelijk staan de Europeanen machteloos tegenover de geheim-zinnige krachten van de inlanders.

COUPERUS, LOUIS

Van oude mensen, de dingen die voorbij gaan

1906, 256 p., DVD, luisterboek

Met deze Haagse roman uit 1906 nam Couperus voorgoed afscheid van zijn Hollandse periode; voortaan zou hij, als kosmopoliet wonend en reizend in de landen rond de Middellandse zee, de stof voor zijn roman vooral zoeken in de Griekse, Romeinse en Oosterse oudheid. Het noodlot speelt - als altijd - een belangrijke rol in deze psychologische detectivestory. Een moord uit passie lang geleden in Indië begaan, achtervolgt de daders, oud geworden in Den Haag, en hun hele familie als een permanent dreigende schaduw. Deze uitgave verscheen ook als deel 25 van de volledige werken van Louis Couperus, gemaakt door een collectief van Couperus-kenners en teksteditoren, volgens recent ontwikkelde regels op het gebied van de teksteditie. Doordat de reeks is opgezet als kritische leeseditie dient hij zowel een wetenschappelijk als een breed lezerspubliek. Met een nawoord van Couperus-biograaf Bastet

CUNNINGHAM, MICHAEL

Bij het vallen van de nacht

Amerikaans, 2010, 254 p.

Sensitieve roman over liefde, vergankelijkheid en de betekenis van kunst. Kunsthandelaar Peter Harris en zijn vrouw Rebecca leiden een hedonistisch leven in de kunstkringen van New York. Hun dochter Bea werkt als serveerster in Boston en mijdt contact. Peter krijgt de kans om het werk van een veelbelovende beeldhouwer te verkopen. Als Mizzy, de veel jongere broer van Rebecca, zijn intrek neemt in de loft van Peter en Rebecca, heeft dit grote gevolgen. Mizzy is afgekickt na jarenlang drugsgebruik en zoekt sturing in zijn leven. Peter raakt geobsedeerd door het duistere genie van zijn zwager en gaat twijfelen aan de waarde van de kunst die hij verhandelt, maar ook aan zijn rol als echtgenoot en vader. Hij overweegt om er met Mizzy vandoor te gaan. In flashbacks denkt Peter terug hoe hij Rebecca en haar familie leerde kennen en hoe zijn broer Matthew aan aids is overleden. Cunningham hanteert een sublieme dialoogvorm waarbij Peters gedachten steevast voorafgaan aan wat hij werkelijk zegt! Michael Cunningham (1952) is de auteur van o.a. de verfilmde roman 'De uren' (1998).

CURRIE, RON

Alles is belangrijk!

Amerikaans, 2009, 349 p.

Op 15 juni 2010 vergaat de wereld, als gevolg van een komeetinslag. Met die wetenschap, hem al in de baarmoeder meegedeeld door een 'koor' van goden, komt in 1974 John 'Junior' Thibodeau ter wereld. Hoe te leven met zulke niet te delen kennis, terwijl je ook nog eens de op drie na slimste mens bent die ooit geleefd heeft? In een originele roman met een verrassend slot, waarin afwisselend de goden Junior toespreken en hijzelf, zijn ouders, broer en geliefde als ik-vertellers hun nogal heftige levens beschrijven (waarbij tevens de Amerikaanse geschiedenis van de laatste 35 jaar voorbij komt), stelt Currie (1975) de vraag naar de zin van het menselijk leven. Het boek is zowel tragisch, ontroerend en cynisch als humoristisch en uiteindelijk moraliserend: het leven is zinloos, maar laat zich toch het beste leven als 'alles belangrijk' voor je is. Een bijzondere, in Amerika veelgeprezen eerste roman, van een auteur die debuteerde met de (nog niet vertaalde) verhalenbundel 'God is Dead', waarin de wereld wankelt als God op aarde komt in de gedaante van een Soedanese vrouw die in Darfur sterft

CUSK, RACHEL

Het buitenleven

Amerikaans, 1997, 378 p.

Stella Benson (29) wil om onverklaarde redenen haar leven in Londen ontvluchten en vindt daarom in een dorpje buitenaf werk bij het excentrieke echtpaar Piers en Pamela Madden als au pair voor de begeleiding van hun gehandicapte zoon Martin (17). De neurotische en labiele Stella had gehoopt rust te vinden op het platteland, maar al gauw wordt duidelijk dat zowel het buitenleven als het vreemde huishouden van de Maddens haar niet ligt. Ze gaat steeds meer drinken, waardoor een duik in het zwembad verkeerd uitpakt. Maar degene die haar redt, kan de link leggen met haar vroegere leven en de reden dat ze op haar huwelijksreis is weggelopen van haar man. De romans van de Britse schrijfster (1967) worden om de cynische humor en het psychologisch inzicht terecht vergeleken met het werk van Jane Austen. In deze mooie derde, goed vertaalde roman (1997), bekroond met de Somerset Maugham Award, beschrijft ze in een uitstekende stijl, met veel subtiele ironie en humor erg goed zeer verschillende mensen en situaties.

DE BERNIÈRES, LOUIS

Kapitein Corelli's mandoline

Engels, 1994, 479 p., DVD, GLB

Op een Grieks eilandje moeten de bewoners zich zien te redden gedurende de Duitse en Italiaanse bezetting in de Tweede Wereldoorlog en zich daarna ook nog staande houden onder de dictatuur. Deze moeilijke situatie speelt zich af rond het leven van de dochter van de plaatselijke arts en haar geliefde, een Italiaanse officier die prachtig op de mandoline kan spelen.

DEWULF, BERNARD

Kleine dagen

2009, 186 p.

Bundel met poëtische en subtiele teksten die eerder in het Vlaamse dagblad De Morgen verschenen. In de alledaagse, kleine en rustige wereld die de dichter en essayist Dewulf (1960) hier beschrijft, gebeurt ogenschijnlijk niets wereldschokkends. Kinderen groeien op en gaan op kamp, wachten op het grote feest en spelen voetbal. Een vrouw gaat op reis en wordt gemist ondanks de overdaad aan vaderliefde. Er moet onderhandeld over speelgoed, verliefdheid en alleen naar school fietsen. De gewone dingen uit het leven worden verteld vanuit de blik van een dichter, vol verwondering. En door die blik worden de alledaagse dingen meer dan gewoon. Ze worden groots en universeel, zoals dat zelden in proza het geval is. 'Kleine dagen' is een wonderlijke combinatie van rake observatie, uitgepuurd proza en poëtische woordkeus. Winnaar Libris Literatuurprijs 2010

DIRIE, WARIS**Mijn woestijn**

Engels, 1998, 238 p.

Dit boek bevat het levensverhaal van Waris Dirie, nomadendochter uit Somalië en tegenwoordig bekend fotomodel en actief bij de Verenigde Naties als speciaal ambassadeur die zich inzet voor de bestrijding van genitale verminking van vrouwen. Ze vertelt over de schoonheid van haar land, de liefde voor haar familie en de ervaringen uit haar jeugd, waarvan de traditionele besnijdenis het tragische dieptepunt vormt.

DIS, ADRIAAN VAN**Dubbelliefde**

1999, 365 p., GLB

Tony is een jonge man op zoek naar zijn identiteit. Hij zoekt naar en experimenteert met zijn seksuele geaardheid, zowel met mannen als met vrouwen. Tony zoekt ook naar zijn intellectuele identiteit. Hij wil toneelspeler worden, maar zijn arrogantie speelt hem parten. Hij gaat studeren in het woelige Amsterdam in de jaren zeventig en experimenteert ook met politieke ideeën en idealen van die tijd.

DIS, ADRIAAN VAN**Familieziek**

2002, 205 p., GLB, luisterboek

Evenals 'Nathan Sid' en 'Indische duinen' gaat 'Familieziek' over een Indisch gezin dat terug in Nederland een nieuw bestaan probeert op te bouwen. De vader, meneer Java, is een door de oorlog beschadigde man die zijn zoon steeds meer bij zijn waanwereld betreft. 'Familieziek' vertelt het verhaal van een jongen die zich losmaakt van zijn ouders maar in dat proces door de vloek van hun verleden wordt aangetast.

DIS, ADRIAAN VAN**Indische duinen**

1994, 315 p., GLB

Roman waarin de 46-jarige schrijver op zoek gaat naar zijn verleden. De hoofdfiguur wordt, nadat zijn ouders uit Indië zijn gerepatriëerd, in een koloniehuis in de duinen geboren. Hij is buitenstaander, omringd door oudere halfzussen en een zeer strenge vader. Het verleden, met name het Japanse kampeven, wordt verzwegen, verdraaid of wegge-moffeld. Tegen deze 'leugenwereld' komt de hoofdpersoon in opstand.

DIS, ADRIAAN VAN**Tikkop**

2010, 221 p., GLB, luisterboek

De hoofdpersoon, Mulder, die eerder in de in Parijs spelende roman De wandelaar (2007) optrad, keert terug naar Zuid-Afrika. Als opposant onder de naam Martin keerde hij zich in zijn studietijd tegen het apartheidsbewind. Omringd door nieuwsgierigheid, misdaad, corruptie en dieven woont hij in de Kaapprovincie en krijgt hij sympathie voor een drugsgebruiker. Hij probeert hem te laten afkicken. Dit mislukt. Hij neemt zich voor meer dan vroeger een 'mensenlezer' te worden, die kiest voor 'afstand, uit liefde'. Maar zijn drang om zich met de wereld te bemoeien wint het uiteindelijk. Van Dis schreef een overtuigende, moralistisch getinte geschiedenis over zijn 'geheugenreis' naar Zuid-Afrika. De kern is dat hoop de enige rijkdom van de arme is. Een verhaal met levendige, elkaar vlot opvolgende gebeurtenissen en ontmoetingen, snelle dialogen, een uitstekende sfeertekening en tref-fende observaties. Mulder is een alias voor Van Dis. In de hoofdpersoon klinkt zelfspot door. Dit maakt deze roman van onheil, teleurstelling en mislukt idealisme zo lezenswaard.

DIS, ADRIAAN VAN**De wandelaar**

2007, 218 p., GLB, luisterboek

In 'De wandelaar' leidt de zestigjarige Nederlandse rentenier Mulder

een zorgeloos leven in Parijs tot op een dag een huis vol illegalen, bij hem in de buurt, in vlammen opgaat. Bij die brand ontsnapt een hond die zich, vanaf dat moment, aan Mulder hecht. Deze hond opent een nieuwe wereld voor hem; die van vluchtelingen, illegalen en zwervers. Het verandert Parijs en het verandert Mulder. Langzaam maar zeker zet hij zich in voor zijn kansloze medemens. Dit wordt hem door de gevestigde orde niet in dank afgenomen. In 'De wandelaar' komen de sociale thema's van deze tijd aan de orde, maar het is ook een verhaal over het verlangen naar liefde en geborgenheid. Van Dis debuteerde in 1983 met de novelle 'Nathan Sid'. Hiervoor ontving hij in 1985 het Gouden Ezelsor. In 1994 ontving hij de Nieuwe Clerck-Pico Bello-prijs voor zijn verdiensten voor de Nederlandse literatuur en in 1994 werd 'Indische duinen' bekroond met de Gouden Uil en de Trouw Publieks-prijs voor het Nederlandse Boek.

DISKI, JENNY**Schaatsen naar Antarctica**

Engels, 1997, 253 p.

Tijdens de voorbereiding van Jenny Diski's reis naar Antarctica probeert haar dochter uit te zoeken wat er gebeurd is met haar onbekende grootmoeder. Zelf wist Diski dertig jaar lang niet of haar moeder leefde of dood was. De lezer wordt meegenomen op reis naar de Zuidpool en leeft mee met haar verblijf op een Russisch cruiseschip. Tussen de ijsvlaktes komen de herinneringen aan haar jeugd, haar altijd ruziënde ouders en haar geschifte moeder boven. Een sterk autobiografisch getint reisverhaal.

DORRESTEIN, RENATE**Buitenstaanders**

1983, 198 p.

Een niet al te harmonieus samenlevend echtpaar en hun twee klierige zoontjes belanden na een ongelukkige automanoeuvere van pa, kort nadat zij hun huis hebben verlaten op weg naar een verre vakantie-bestemming, in de sloot. Een toevallig passerend debiel meisje leidt hen naar het dichtsbijzijnde huis, dat er nogal ongewoon uit ziet. Nog ongewoner zijn de bewoners, die de drenkelingen onmiddellijk opnemen en hen betrekken bij de voorbereidingen voor een die avond te houden feest. In een tijdsbestek van enkele uren voltrekken zich enkele gebeurtenissen die de enige onschuldige in het gezelschap bijna noodlottig zullen worden. De knappe structuur, de relaterende, vaak humoristische toon maken deze roman, balancerend op het grensgebied tussen psychologische roman en thriller, tot een zeer opmerkelijk boek.

DORRESTEIN, RENATE**Het duister dat ons scheidt**

2003, 351 p., luisterboek, GLB

Loes groeit op in een vredig dorp, waar zij samen met haar moeder de oude, krakende pastorie bewoont. Ook de Luco's wonen daar, twee vriendelijke mannen van wie iedereen aanneemt dat het kamerhuurders zijn. Alles verandert als haar moeder wegens een onbegrijpelijke moord tot een lange gevangenisstraf wordt veroordeeld. Het zal duren totdat Loes achtertij is voordat de waarheid over over de fatale nacht van de moord aan het licht komt. Spannend en onthutsend, Dorrestein op haar best.

DORRESTEIN, RENATE**Hart van steen**

1998, 237 p., GLB

Ellen van Bommel, een 37-jarige patholoog-anatoom, is zwanger en moet vanwege een dreigende miskraam lange tijd het bed houden. Dat is het 'nu', maar in haar jeugd heeft Ellen een verschrikkelijk drama meegemaakt, dat haar hele leven tot nu toe beheerst. Haar jeugd in een opvanghuis, studententijd en relaties, alles is overheerst door wat

ROMANS

ze als kind heeft meegemaakt en niet kan verklaren: toen ze twaalf was moordde haar moeder de hele familie uit. Alleen zij en haar jongste broertje wisten aan de dood te ontsnappen. Tijdens haar artsenstudie begint ze te begrijpen wat de oorzaak ervan geweest is. Even spannend, ongewoon en indrukwekkend als Dorrestein's eerdere boeken.

DORRESTEIN, RENATE

Is er hoop

2009, 286 p., GLB, luisterboek

Het ontbreken van een beginhoofdletter in de titel wijst al op het niet zelfstandig bestaan van deze roman. Het verhaal sluit aan op het in 2004 verschenen 'Zolang er leven is'. Desondanks is deze roman goed zelfstandig leesbaar. De romanpersonen leven aan de zelfkant van de maatschappij. Nettie, overdag werkzaam als toiletjuffrouw in een stationsgebouw, heeft jaren geleden de zorg op zich genomen voor de verstandelijk beperkte Igor, de zoon van haar ongehuwde tienerdochter. Als 16-jarige gaat Igor kennismaken op de sociale werkplaats en kan daar aan de slag. Het soepel vertelde verhaal komt in een stroomversnelling als Igor op 24-jarige leeftijd op een dag besluit zijn grote liefde te gaan bezoeken in het gezelschap van een verkoopster van de daklozenkrant, Lisa. Vanaf dit punt sluit het verhaal aan op de eerder genoemde roman. Voordat Nettie werkelijk begrijpt wat er bij haar thuis aan de hand is, is de situatie van Igor weer helemaal veranderd en besluit hij zelfstandig een andere richting aan zijn leven te geven. De lezer blijft evenals Nettie met vragen achter. Weer een vlot relaas vol tragikomische situaties en actuele kwesties (zijn zwakbegaafden adequate ouders?), in Vrij Nederland vergeleken met de Jerry Springer show

DORRESTEIN, RENATE

De leesclub

2010, 159 p., luisterboek, GLB

Zeven leesclubvriendinnen, 'mutsen van middelbare leeftijd', staan terecht voor de moord op hun lievelingsauteur: Gideon de Wit. Voor de rechter doen zij hun verhaal. Vol verwachting waren ze, met wat dozen Famous Grouse whisky en Gideon als reisgids, begonnen aan een literaire cruise in de geest van Moby Dick langs de Schotse kust. Het werd een reis vol decepties: de regen, wind, aftandse naar petroleum riekende kotter, het eten (koolrapen) daar was nog overheen te komen, evenals het feit dat hun literaire held beduidend ouder en dikker bleek dan de foto's op de achterkant van zijn boeken deden vermoeden. Moelijker werd het toen het schip water ging maken (Al Gods schepselen moeten sterven. Maar we waren pas halverwege de Russische Bibliotheek) en de schrijver overboord sloeg. Uiteraard waren de dames hem achternagesprongen. De schrijfster is goed op dreef in deze onderhoudende, doldwaze komedie, die van het begin tot het eind heerlijk 'over de top' is. Een ode aan leesclubs, lezen en literatuur waarin tegelijkertijd alles en iedereen op de hak wordt genomen, maar waaruit de leesclubmutsen fier en ongeslagen tevoorschijn komen. Achterin, met een vette knipoog, een leesdossier met een interview met de auteur, aantekeningen over Schotland en discussiepunten

DORRESTEIN, RENATE

Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor

2006, 218 p., GLB, luisterboek

Heleen en haar man hebben een plantenkwekerij. Hun leven verloopt gelijkmatig tot Heleen bijna vijftig is. Dan krijgt Heleens moeder, met wie ze een problematische relatie heeft, een herseninfarct en is Heleen plotseling mantelzorgster. Haar zoon maakt een fietstocht door Australië, angstig ver weg. Ook haar huwelijk dreigt in het slop te raken. Als Heleen dan ook nog behoorlijk last krijgt van de menopauze, bezwijkt ze bijna onder de druk. 'Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor' is een even aangrijpende als humoristische

roman over het ouder worden, maar vooral over de verhouding tussen moeder en dochter. Dorrestein debuteerde in 1993 met de roman 'Buitenstaanders'. In 1993 ontving ze de Annie Romijnprijs voor haar hele oeuvre. Diverse romans werden genomineerd en in 1997 kreeg ze de Gouden Uil voor haar roman 'Verborgen gebreken'.

DORRESTEIN, RENATE

Ontaarde moeders

1992, 246 p., GLB

Hoewel het moederschap centraal staat in deze roman is het toch geen zwaarwichtig boek geworden, maar integendeel een luchtige roman met veel spannende verwickelingen en een verrassende ontknoping. Wel is de traditionele rolverdeling op heel vanzelfsprekende wijze doorbroken. De roman is behoorlijk hardhandig: verkrachting, moord, zelfmoord, en geestelijke en lichamelijke mishandeling behoren tot de hoofdingrediënten. Toch is het niet zo dat de schuld van dit alles alleen bij mannen moet worden gezocht. Ook de vrouwen zijn schuldig. De hoofdrollen in de roman zijn niet uitsluitend weggelegd voor vrouwen. Een archeoloog en alleenstaande vader tegen wil en dank speelt een belangrijke rol. Want om hem en zijn haat-liefde verhouding met zijn elf-jarige dochter draait het vooral. De alledaagse verschrikkingen van de wereld zijn door Renate Dorrestein (1954) op een tragi-komische wijze beschreven. Zo is 'Ontaarde moeders' niet alleen een grappige en onderhoudende, maar ook een gevoelige en inlevende roman.

DORRESTEIN, RENATE

Zolang er leven is

2004, 319 p., GLB

Drie vriendinnen vieren al jaren iedere zomer een weekje vakantie met elkaar, samen met hun mannen en kinderen. Maar dit jaar is alles anders. Veronica is dood en haar man en kinderen zijn nog in diepe rouw gedompeld. Beatris is gescheiden en heeft een nieuwe partner, een man die ziener is en vader van een rebelse puberdochter. Dan is er ook nog Gwen, die voor het eerst een kind heeft gebaard dat geen onderdeel is van een tweeling en wordt geconfronteerd met de verdwijning van haar baby. Een roman over relaties en wat die waard zijn in moeilijke tijden over omgaan met verlies en zoeken naar houvast, en vooral over hoop. Dorrestein beheerst sinds haar debuut 'Buitenstaanders' (1983) de kunst om op realistische wijze een kijkje te geven in het leven van de meest wonderbaarlijkste gezinnen.

DORRESTEIN, RENATE

Zonder genade

2001, 256 p., GLB, luisterboek

De vijftienjarige Jem is verliefd, gaat met z'n vriendin naar de disco en wordt daar bij toeval doodgeschoten. Sindsdien slaapt zijn moeder Franka niet meer en wordt zijn stiefvader Phinus verteerd door wraak- en schuldgevoelens. Tussen Franka en Phinus, die al veertien jaar een hecht paar zijn, is na Jems dood weinig over van enig gevoel van saamhorigheid en in hun verdriet raken ze steeds meer van elkaar vervreemd. In een poging iets van vroeger terug te vinden, gaan ze er een weekend tussenuit, maar het loopt heel anders dan gedacht. 'Zonder genade' is een aangrijpend verhaal over verdriet, toeval, geheimen tussen geliefden en schuldgevoelens. Renate Dorrestein (1954) debuteerde in 1983 met de roman 'Buitenstaanders'; 'Zonder genade' is haar elfde roman

DORRESTEIJN, HANS

Finale kwijting

2000, 455 p.

Een maniakale, alcoholische tekstschrijver doet verslag van zijn leven. Hierin speelden leugens, bedrog, zelfmoordpogingen maar ook verzoening en genezing een grote rol. Dit alles leidt niet alleen tot veel conflicten met zijn omgeving, maar ook tot een niet-aflatende strijd met

zijn a-muzische echtgenote. Uiteindelijk lopen de spanningen tussen hen beiden zo hoog op dat ze onhoudbaar worden.

DULLEMEN, INEZ VAN

De komst van de rustverstoorder

2004, 240 p., GLB

Het verhaal speelt zich af in Ierland waar de schrijver Olivier en zijn zwangere vrouw Olga zich vestigen op zoek naar geluk. Hun zoon Jonas wordt geboren en na enige tijd blijkt dat hij doof is. Dit maakt een eind aan hun zorgeloze leven. Olivier en Olga kijken totaal verschillend naar de toekomst van hun zoon en hierdoor ontstaat er een kloof tussen hen die steeds groter wordt. Olga en Jonas keren terug naar Nederland, maar dit blijkt ook geen succes. Als Jonas meerderjarig wordt bepaalt hij zelf wat hij doet en keert Olga terug naar Ierland. Van Dullemen heeft in deze roman de leefwereld verbeeld van een dove jongen en met fijn psychologisch inzicht analyseert ze het wankel evenwicht tussen gelukkig samenzijn en uit elkaar gedreven worden.

DULLEMEN, INEZ VAN

De rozendief

1998, 166 p., GLB

Het leven van de hoofdpersoon, de Scheveningse kunstenaar Willem Schenk, gaat niet altijd over rozen. Zijn moeder sterft op jonge leeftijd en zijn vader geeft hem weinig genegenheid. Door zijn gestoorde stiefmoeder is zijn jeugd een kwelling en uitzichtloos. De jonge Schenk hunkert naar liefde. Hij trouwt met zijn jeugdvriendin Anna, maar dat huwelijk biedt geen uitkomst voor zijn ambivalente verlangens. In Parijs ontmoet hij een jongen die zijn hart in alle hevigheid doet ontvlammen. Uiteindelijk zoekt hij de werkelijke betekenis van zijn bestaan in de raadselachtige visioenen die hij op zijn wandkleden te voorschijn tovert.

DULLEMEN, INEZ VAN

Vroeger is dood

1976, 115 p., GLB

Deze herdruk bewijst de interesse voor dit 'verslag' over de dood van de ouders van de vrouwelijke ik-verteller: eerlijk schokkend en gevoelig wordt beider karakter en leven geanalyseerd. Hoogtepunt van het boekje: het afscheid van vader die in een inrichting voor demente bejaarden wordt opgenomen en het daarmee intredend verval. De lijdensweg van moeder doet hier niet voor onder en de vraag rijst: welke zin heeft het kunstmatig in stand houden van leven. Een thematiek die algemene geldigheid bezit en tot nadenken stemt. Bovendien een knap geschreven boek in een eenvoudige maar indringende stijl. Ook verfilmd.

DURLACHER, JESSICA

De dochter

2000, 278 p., GLB

De drieëntwintigjarige Max Lipschitz ontmoet de jonge Sabine Edelstein. Vanaf dat moment horen ze bij elkaar. Tot Sabine na anderhalf jaar opeens verdwijnt. Vijftien jaar later ziet Max haar terug in gezelschap van een beroemde studiobaas uit Hollywood. Waarom was zij opeens verdwenen en wat is er sindsdien allemaal gebeurd?

DURLACHER, JESSICA

Emoticon

2005, 436 p., GLB

In deze roman schrijft Jessica Durlacher opnieuw over de joodse geschiedenis. Maar deze keer niet over de 'tweede generatie' oorlogsslachtoffers zoals in 'Het geweten' en 'De dochter', maar over het conflict tussen Israël en de Palestijnen. Esther en Lola die na hun middelbare school naar Israël zijn gegaan om in een kibboets te werken keren beiden zwanger terug naar Nederland. Esther laat zich aborteren, maar Lola krijgt een zoon Daniël. Esther beschouwt zich zo'n beetje als

tweede moeder van Daniël en als deze ook als vrijwilliger naar Israël gaat werpt ze zich op als zijn beschermer en gaat ze mee. Een tweede verhaallijn heeft Aischa als hoofdpersoon: een Palestijns meisje dat het liefst gewapend ten strijde zou willen trekken tegen de onderdrukking van haar volk. Haar broer houdt haar daar met geweld vanaf en dan kiest ze ervoor om te gaan schrijven om zo een bijdrage te kunnen leveren aan de strijd van haar volk. Bij toeval ontmoet ze Esther en als deze haar in contact brengt met Daniël is dit de start tot een dramatische ontwikkeling.

DURLACHER, JESSICA

Het geweten

1997, 333 p., GLB

Edna wordt in haar studententijd in Amsterdam verliefd op Samuel. Zo hevig, dat ze in zijn nabijheid maar moeilijk zichzelf kan zijn. Wanneer ze een relatie krijgen, houdt deze dan ook geen stand. Het feit dat haar vader als joodse jongen de holocaust heeft meegemaakt en overleefd, is van grote invloed op Edna's ontwikkeling. Als ze ontdekt dat ook Samuel tot de tweede generatie joodse oorlogsslachtoffers behoort, durft ze opnieuw een relatie met hem aan. Hoewel het nu beter lijkt te gaan, loopt het tenslotte weer mis. Romandebuut van G.L. Durlachers dochter. Winnaar Debutantenprijs 1998 en Gouden Ezelsoor 1999.

DURLACHER, JESSICA

De held

2010, 320 p.

Nadat de joodse vader van een vrouw is overleden, worden zij en haar gezin slachtoffer van een aanranding en een nachtelijke gewapende overval. Dit gebeurt juist op het moment dat haar oudste zoon in de Verenigde Staten traint voor marinier in het Amerikaanse leger, een keuze die de vrouw moeilijk verdraagt. De keten van noodlottigheden verbindt de vrouw met de weggevallen overdreven bescherming waar haar vader haar altijd mee bejegende. In haar zoektocht naar de daders doet zij ontdekkingen die de misdaden verbinden met haar vader en zijn verhalen uit de Tweede Wereldoorlog en worstelt zij met woede en geweldadige wraakgevoelens. Net als in ander werk van de Nederlandse schrijfster (1961), zoals De dochter (2000) en Emoticon (2004), speelt de tweedegeneratieproblematiek van joodse families een grote rol. Deze wordt hier verbonden met ideeën over goed en kwaad in een goed opgebouwd en spannend verhaal. Daarmee is deze uitgave met recht een literaire thriller te noemen, waarbij het bijvoegelijk naamwoord hier niet slechts een verkoopbevorderend versiersel is. Voor een breed literair geïnteresseerd publiek. Winnares Opzij Literatuurprijs 2010

EGGELS, ELLE

Het huis van de zeven zusters

1998, 191 p., GLB

Limburg in de jaren veertig en vijftig: een zevental verweesde zusters runt een bakkerij. Martha, de oudste, heeft een dochtertje overgehouden aan haar mislukte huwelijk met Sebastian en zorgt voor haar zes jongere zusters - die allen heimelijk verliefd op Sebastian waren. Naarmate ze ouder worden gaan de zusters op zoek naar een eigen liefde, om vervolgens één voor één gedesillusioneerend naar de bakkerij terug te keren. Net als alles weer een beetje op orde is, komt de dikke Belgische weduwe van hun overleden vader met haar achterlijke zoontje de winkel opeisen.

ELSTAD, ANNE KARIN

Julie

Noors, 1993, 254 p.

De roman speelt zich af in Noorwegen tussen 1918 en 1920. De zeventienjarige Julie verlaat de benauwde sfeer van haar dorp en ouderlijk huis om in de stad als winkelbediende te gaan werken. Als haar oudere

ROMANS

zus ovelijdt, moet zij haar onafhankelijkheid opgeven om thuis te helpen. Ze leert Jørgen kennen en na korte tijd besluiten zij te trouwen. Eerste deel van een indringend vierluik over het leven van een Noorse vrouw in de 20ste eeuw.

EMANTS, MARCELLUS

Een nagelaten bekentenis

1894, 253 p.

Toen 'Een nagelaten bekentenis' in 1894 verscheen waren er wel wat enthousiaste critici, maar waren er weinig kopers voor deze roman. In de loop van de jaren, en vooral na de Tweede Wereldoorlog, heeft het boek zich ontpopt als een van de weinige echt klassieke romans uit de Nederlandse letterkunde. In het boek analyseert de 'dégénééré' Willem Termeer hoe hij ertoe gekomen is zijn vrouw te vermoorden. Emants' psychologisch inzicht en zijn kale, maar effectieve stijl maken dat dit werk steeds weer nieuwe lezers weet te overtuigen

EMECHETA, BUCHI

Als een tweederangsburger

Engels, 1974, 246 p.

De jonge en intelligente Adah heeft een goede baan in de bibliotheek van Lagos, Nigeria. Het is haar droom ooit Londen te bezoeken; wanneer haar echtgenoot naar Engeland gaat om te studeren, beweegt ze dan ook hemel en aarde om mee te gaan. Maar het leven valt niet mee voor een studentenechtpaar dat met een snelgroeiend kindertal in een Londense achterbuurt moet wonen. Engeland blijkt niet het paradijs zoals thuis was beloofd.

ENQUIST, ANNA

Contrapunt

2008, 205 p., GLB, luisterboek

Anna Enquist (1945) is een van de bekendste schrijvers in de Nederlandse literatuur. Zij begon als dichter, maar maakte vooral naam met haar romans 'Het meesterstuk' (1994) en 'Het geheim' (1997). Zij schreef het boekenweekgeschenk van 2002. In 'Contrapunt' vertelt zij het aangrijpende verhaal van het verlies van haar dochter door een ongeluk. Een vrouw wijdt zich aan het instuderen van de Goldbergvariaties van Bach. Ieder hoofdstuk wordt ingeluid door de muzieknotatie van de opeenvolgende variaties. Elk muziekfragment roept bij de vrouw herinneringen op. Herinneringen aan haar eigen geschiedenis als pianiste en schrijfster, aan haar gezin, haar moederschap en aan haar overleden dochter. Hiermee vervlochten is het verhaal van Bach die de Goldbergvariaties componeerde na de dood van een volwassen zoon. Dit spiegelverhaal geeft de roman de diepte van een contrapunt. De compositie van het boek is strak als de muziek van Bach. De emoties zijn beteugeld door de taal en de 'vertaalde' muziek. Dat geeft het verhaal de spanning en de dynamiek van een levende herinnering.

ENQUIST, ANNA

Het geheim

1996, 220 p., GLB

Jaren geleden verkoos de pianiste Wanda Wierecke haar carrière boven haar huwelijk met Bouw Kraggenburg. Als Bouw uit de krant verneemt dat Wanda zich door ziekte gedwongen uit het muziekleven heeft teruggetrokken en nu in Frankrijk woont waar hij een congres zal bijwonen, besluit hij een omweg te maken om zijn ex-geliefde op te zoeken. In korte, vaak ontroerende scènes, afwisselend vanuit Bouw en Wanda belicht, ontvouwt zich Wanda's levens-geschiedenis vol geheimen; één is wel zeer tragisch. Publicatieprijs 1997.

ENQUIST, ANNA

Het meesterstuk

1994, 313 p., GLB

Een roman vol problematische familierelaties. De vader is de jaloerse

moeder en het gezin reeds lang ontvlucht. Alma houdt zich voornamelijk bezig met het manipuleren van haar zoons. Oscar, die een muzikaal talent is, wordt sterk door haar tegengewerkt. Johan, moeders lieveling, toont aanleg voor schilderen en krijgt de ene aanmoediging na de andere. De onderlinge verhoudingen leiden tot een uitbarsting. Structuur en thematiek van deze roman zijn opgehangen aan Mozarts opera 'Don Giovanni'. Debutantenprijs 1995

ENQUIST, ANNA

De thuiskomst

2005, 425 p., GLB, luisterboek

'De thuiskomst' beschrijft het leven van ontdekkingsreiziger James Cook gezien door de ogen van zijn vrouw Elizabeth Batts. Tijdens hun zeventienjarig huwelijk waren ze slechts één jaar samen. Enquist romantiseert het leven van Elizabeth met behulp van historische feiten. Batt's zeemansvrouwenleven valt uiteen in een leven met, een leven zonder en een gedeelte wachten op de thuiskomst van James. James is soms jaren van huis, terwijl Elizabeth in Londen achterblijft en haar gezin draaiende houdt. Haar leven bestaat vooral uit verstilde momenten en herinneringen, terwijl dat van James vol beweging en onrust is. 'De thuiskomst' is met veel inlevingsvermogen en oog voor detail geschreven vanuit het vrouwelijk perspectief.

ENQUIST, PER OLOV

Het bezoek van de lijfarts

Zweeds, 1999, 326 p., GLB

In 1770 wordt Johann Friedrich Struensee, lijfarts van de geesteszieke Deense koning Christian VII, praktisch alleenheerser van Denemarken. Niet alleen weet Struensee door talrijke hervormingen een fluwelen revolutie door te voeren, hij knoopt ook een liefdesbetrekking aan met koningin Caroline Matilde, bij wie hij een dochter verwekt. De beschrijvingen van de waanvoorstellingen van Christian VII schetsen een aandoenlijk beeld van de waanzinnige koning.

ENQUIST, PER OLOV

Kapitein Nemo's bibliotheek

Zweeds, 2004, 231 p.

Per Olov Enquist bekend van de historische roman 'Het bezoek van de lijfarts' beschrijft in dit boek het leven van een oude man, die zijn dagen slijt in een instelling en terugkijkt op zijn jeugd in een arm deel van Noord-Zweden. Het is een verhaal vol traumatische gebeurtenissen. Over twee baby's die vlak na hun geboorte worden verwisseld en op zesjarige leeftijd uit hun respectievelijke huis worden gehaald en naar hun "echte" families worden teruggebracht. Ook wordt het pleegzusje van één van hen weggestuurd als blijkt dat ze zwanger is. Met behulp van inlevingsvermogen, psychologische diepte, verwijzingen naar de wereldliteratuur en mythisch taal- en beeldgebruik weet Enquist de lezer diep te raken.

ENQUIST, PER OLOV

De uittocht der muzikanten

Zweeds, 1978, 315 p., GLB

De Zweedse, vooral door het historische drama aan het Deense Hof 'Het bezoek van de lijfarts' bekend geworden auteur (1934), ontvoert de lezer in deze al in 1979 in het Zweeds verschenen roman naar het barre noorden van Norrland aan het begin van de 20e eeuw. Tussen orthodoxe diepgelovige kleine lieden, bosarbeiders en houtbewerkers, groeide Enquist op. Zo draagt het feit en fictie vermengende verhaal over het stuurse volk in de donkere bossen zeker ook autobiografische trekken. Hoofdpersonages zijn de tragische en weinig succesvolle socialistische agitator Johan Elmlad en zijn latere adept, de jongen Nicamor Markström. Als de stakingsbereidheid door de bikkelharde opstelling van de zagerij-eigenaren zelfs onder de verarmde en vernederde piëtistische gelovigen groeit, raken de oeroude vanzelfsprekendheden

in het ongereede. Door zijn multiperspectivische en wat fragmentarische schrijffrant creëert de literaire meesterverteller verrassende verbanden en aangrijpende situaties die een uitdaging voor de inbeeldingkracht van de lezer betekenen.

ESQUIVEL, LAURA

Rode rozen en tortilla's

Spaans, 1989, 236 p., luisterboek

Het debuut van de Mexicaanse schrijfster is een magisch verhaal over een hartstochtelijke liefde en tegelijkertijd een culinaire roman. Elk hoofdstuk begint met een origineel Mexicaans recept en gaat ongemerkt over in het verhaal waarin Tita, de hoofdpersoon, haar verboden liefde voor haar zwager uitleeft in haar kookkunst.

EVANS, NICHOLAS

De paardenfluisteraar

Engels, 1995, 330 p., DVD, GLB

Grace is een 13-jarig Amerikaans meisje. Door een ongeluk tijdens het paard-rijden komt haar beste vriendin om, moet zijzelf een deel van haar been missen en is haar paard onhandelbaar geworden. Het dier moet eigenlijk worden afge-maakt, maar de moeder van Grace beseft dat haar dochter niet nog een groot verlies zal kunnen verdragen. Tegen de zin van haar echtgenoot haalt ze een man in huis die een grote reputatie heeft in het genezen van paarden.

FABER, BASHA

Wisselkind

1998, 311 p.

De hoofdpersoon is een 95-jarige vrouw, kind van een Nederlandse gezondheidsofficier op Atjeh en van de dochter van een Atjees stamhoofd. Als zij vijf jaar is, wordt haar vader gedwongen naar Nederland te vertrekken. Zij wordt toevertrouwd aan de zorg van een KNIL-officier (haar latere echtgenoot) en groeit op in een legerkamp, waar ze ook inlandse vriendjes krijgt. Ze is een wisselkind in elk opzicht, al bij haar geboorte, door de breuk in haar opvoeding, en ook nog eens door een dubbele sympathie: voor het Nederlandse bewind en voor de Vrijheidsstrijders. In het boek vertelt Sophie haar leven aan haar zoon, in een verwaarloosd landhuis in Nederland. Zij stuurt hem en haar halfzusje op een (verraderlijke) reis naar Atjeh. Het is vooral de kant van de geschiedschrijving die dit boek interessant maakt, ook als die aangereikt wordt in dialogen. De beschrijvingen zijn goed, soms meer minutieus dan beeldend

FAULKNER, WILLIAM

Terwijl ik al heenging

Engels, 2001, 246 p.

De laatste wens van Annie Bundren is begraven te worden in Jefferson, Mississippi. De roman beschrijft de barre tocht die haar man en vijf kinderen moeten maken om deze wens uit te voeren. Elk hoofdstuk wordt verteld door een andere persoon; de lezer moet zelf de gang van het verhaal reconstrueren.

FEBRUARI, MARJOLIJN

De literaire kring

2007, 253 p., GLB

Eerder publiceerde de filosofe, ethica en columniste al enkele boeken, maar dit is haar eerste klassieke roman. Het werd onverwacht een bestseller; het is dan ook een lekker leesboek, luchtig geschreven met een serieus onderwerp. Uitgangspunt is een waargebeurd glycerineschandaal in de jaren '90, waarbij 80 Haïtiaanse kinderen overleden door een vergiftigd bestanddeel in een hoestdrank, dat was geleverd door een Nederlands bedrijf. In vijf afdelingen beschrijft Februari het leven in een dorp waar dit schandaal zich jaren geleden afspeelde. De spanning wordt in het verhaal gebracht met de komst van de schrijfster

Ruth Ackermann, dochter van de verantwoordelijke in het schandaal. Een van de hoofdpersonen is Teresa Pelikaan, dochter van de oprichter van de literaire kring, waar de notabelen van het dorp lid van zijn vanwege het sociale netwerk. De auteur weet haar en enkele andere personages op een onderhoudende wijze geloofwaardig neer te zetten. Het verhaal bevat ironie en humor afgewisseld met filosofische gedachten over verantwoordelijkheid, schuld en onverschilligheid. Frans Kellendonk-prijs 2007.

FITCH, JANET

Witte oleander

Engels, 2000, 450 p., DVD, GLB

Het beschermde wereldje van Astrid stort ineens als haar moeder wordt veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf wegens de moord op een minnaar. Voor Astrid is dit het begin van een lange tocht langs verschillende pleeggezinnen. Onder moeilijke omstandigheden moet zij een eigen plek zien te veroveren.

FLAUBERT, GUSTAVE

Madame Bovary

Frans, 1857, 430 p., DVD

Klassieke roman over een naar ongrijpbaar geluk hunkerende vrouw, die teleurgesteld door de nuchterheid en middelmatigheid van haar man, een dorpsdokter, zich in roekeloze liefdesverhoudingen stort, hetgeen tot haar ondergang leidt.

FLEM, LYDIA

Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd

Frans, 2004, 88 p.

Als de laatste ouder sterft betekent dat de confrontatie met hun huis, hun spullen en soms ook met verborgen gebleven delen van hun leven en levensgeschiedenis en die van andere familieleden. Flem, psychoanalytica en schrijfster, beschrijft in 'Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd' haar eigen ervaringen, gedachten en emoties toen zij, als enig kind, haar ouderlijk huis moest leegmaken. Tevens is het een eerbetoon aan haar vader en moeder die beiden het concentratiekamp overleefden, maar een groot deel van hun familie verloren in de holocaust. 'Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd' was een bestseller in Frankrijk en werd genomineerd voor de Prix Femina.

FOER, JONATHAN SAFRAN

Alles is verlicht

Engels, 2002, 301 p., DVD, GLB

In deze debuutroman van Jonathan Safran Foer (USA, 1977) gaat de ik-figuur, die dezelfde naam draagt als de schrijver, in de Oekraïne op zoek naar de vrouw die zijn grootvader van de Nazi's heeft gered. Hij wordt op zijn zoektocht vergezeld door een plaatselijke tolk, Alexander, diens vrijwel blinde grootvader en de 'uitkijkhond' Sammy Davis Junior, die de grootvader assisteert bij het rijden. Opmerkelijk is het contrast tussen de zwaarte van het onderwerp en de lichtheid van de toon waarop het boek is geschreven. De genrewisselingen - proza, brieven, dromen, dagboek - maken een volstrekt natuurlijke indruk.

FONTANE, THEODOR

Effi Briest

Duits, 1895, 336 p., DVD, luisterboek

Effi leeft in een jong gesloten huwelijk met een oudere districtscommissaris die haar, net als haar ouders, als een kind beschouwt. Na jaren ontdekt hij dat ze een verhouding met een officier heeft gehad. Hij verbreekt hun huwelijk, Effi moet haar kind afstaan en haar levenslust kwijnt weg. Thomas Mann vergeleek de kunstzinnige en esthetische waarden van deze roman met 'Madame Bovary'.

ROMANS

FONTANE, THEODOR

Stechlin

Duits, 1889, 430 p.

'Stechlin' (ondertitel: roman van het oude en nieuwe Pruisen) speelt in de 19e eeuw in de mark Brandenburg, en gaat over de adellijke Pruisische familie Von Stechlin. Zoals in veel romans van de Duitse schrijver Fontane (1819-1898, vooral bekend door de roman 'Effi Briest') gaat het om een confrontatie tussen verschillende opvattingen. Hier gaat het om de botsing tussen oud en jong, tussen de oude baron Von Stechlin, die ruimdenkend en modern is, en diens zoon, die erg reactionair blijkt te zijn. In feite gaat het over de revolutionaire veranderingen op het sociale vlak in het Pruisen van ca. 1830-1880. Uitstekende vertaling (voor deze tweede druk geheel herzien), veel dialoog. Voorzien van noten (32 pagina's) en een nieuw nawoord van Theo Kramer. Een mild en humaan boek.

FORD, RICHARD

De stand van zaken

Amerikaans, 2006, 623 p.

Richard Ford (VS; 1944) is vooral bekend geworden door zijn romans 'De sportschrijver' (1986) en 'Onafhankelijkheidsdag' (1995; bekroond met o.a. de Pulitzer Prize), waarin het leven wordt gevolgd van Frank Bascombe, die vastloopt als sportjournalist en vervolgens carrière maakt in de makelaardij. Deze sequel viel in de smaak bij een groot publiek omdat Ford er een satirische blik op de Amerikaanse samenleving in tentoonspreidt. 'De stand van zaken' is het derde deel van de zgn. Bascombe-trilogie. Frank Bascombe, inmiddels 55 jaar, is verlaten door zijn tweede vrouw en behandeld voor prostaatanker. Hoog tijd om de stand van zijn leven op te maken. Gedetailleerd beschrijft Ford Franks emoties, opinies, herinneringen en observaties tijdens de dagen voorafgaand aan Thanksgiving, een dag die hij met zijn kinderen Paul (27) en Clarissa (25) en enkele vrienden wil doorbrengen. Zoals in de vorige romans raakt Frank verzeild in hilarische situaties, die hem dwingen onder ogen te zien wie hij is (en was) als man, echtgenoot, vader en burger van Amerika. Een virtuoos geschreven meesterwerk

FRANCK, JULIA

Kampvuur

Duits, 2004, 270 p.

Vierde roman van de oorspronkelijk Oost-Duitse auteur Franck [1970] van wie 'De gigolo' en 'Buiklanding' in het Nederlands vertaald zijn. Deze roman speelt zich af in vluchtelingenkamp Marienfelde in West-Berlijn aan het einde van de jaren zeventig. Hier worden vluchtelingen uit het communistische Oost-Europa opgevangen en gescreend door de Amerikaanse geheime dienst, in afwachting tot toelating tot het vrije Westen. De levens van vier hoofdpersonen komen samen in dit kamp. De joodse Nelly en haar twee jonge kinderen, de Poolse Krystyna, de spion Hans en de Amerikaanse CIA agent John Bird vertellen beurteilungen over hun ervaringen. De roman zit knap in elkaar; door het steeds wisselende ik-perspectief ervaart de lezer het kampleven van verschillende kanten. Inhoudelijk is het een prachtig, ontroerend en vooral aangrijpend portret van mensen die om medische, sociale, humanitaire of psychische redenen vluchtten uit het voormalige Oostblok. Een aanrader voor liefhebbers van literaire romans en geïnteresseerden in de geschiedenis van Duitsland.

FRANCK, JULIA

De middagvrouw

Duits, 2008, 283 p.

Heel boeiende en vaak ook aangrijpende roman in drie hoofdstukken met een proloog en een epiloog. Een moeder van joodse afkomst wil uit het naoorlogse door de Russen bezette Duitse gebied naar het westen vluchten en laat daarvoor haar nog jonge zontje op een station achter. Zij heeft twee dochters, raakt steeds ernstiger verward en wil

niets meer weten van haar ernstig gewonde man, een Duits officier, van wie zij ook op zijn sterfbed eigenlijk geen afscheid wil nemen. Haar dochters proberen haar naar vermogen bij te staan, maar moeten maar zien hoe zij een eigen bestaan kunnen opbouwen. Met de oudste lukt dit maar ten dele, ze heeft steeds meer behoefte aan verdovende middelen en krijgt een hechte relatie met een vriendin, die het ook al moeilijk heeft met zichzelf. De jongste blijkt uiteindelijk de sterkste. Als assistente in een apotheek kan zij haar zus aan het een en ander helpen, ze wil studeren, heeft haar eigen moeilijkheden, moet zich ten dele van zichzelf vervreemden en leidt in een voor haar oneigenlijke omgeving een tragisch bestaan. Een roman die zich vooral in Berlijn afspeelt. Het verhaal laat de in deze thematiek geïnteresseerde lezer niet los. Bekroond met de Deutscher Buchpreis

FRANZEN, JONATHAN

Vrijheid

Amerikaans, 2010, 588 p.

De Amerikaanse schrijver (1959) oogstte met 'De correcties'* een immens succes. Nooit eerder werd een Amerikaanse gezin zo genadeloos en komisch geportretteerd als in deze familieroman, waarin de stille oorlog van het huwelijk en de strijd der generaties plastisch zijn uitvergroot. Ook 'Vrijheid' is een soap van schrijnend relatieleed. Basketbalspeelster Patty is smoorverliefd op rockster Richard, maar ze trouwt met zijn vriend Walter, een milieuverbeteraar die meer gevoel heeft voor haar emotionele behoeften. Patty en Walter krijgen twee kinderen: Joey en Jessica. De opvoeding van de seksueel vroegrijpe en opstandige Joey zorgt voor ruzie en vervreemding tussen zijn ouders. Patty wordt depressief, raakt aan de drank en gaat vreemd met Richard. In een therapeutisch dagboek beschrijft Patty hoe zij bezwijkt onder de rivaliteit tussen Walter en Richard en haar liefde voor beiden. Met ironische compassie beschrijft Franzen de hilarische uitgliders van zijn personages. Zijn woede over corrupte praktijken van de Amerikaanse overheid weet hij moeilijker te hanteren. Kwaliteit voor een breed publiek.

Anna, Hanna en Johanna

Zweeds, 1994, 351 p., GLB

Johanna is dement en ligt op sterven. Haar dochter Anna, een carrièrevrouw, bezoekt haar en begint zich af te vragen wat voor vrouw haar grootmoeder Hanna was. Omdat Johanna niet meer in staat is antwoord te geven op haar vragen, besluit Anna zelf op onderzoek uit te gaan. Zo begint haar reis door drie generaties van vrouwen die onder zeer verschillende omstandigheden en elk op eigen manier hun positie moesten bevechten.

FREDRIKSSON, MARIANNE

Elisabeth's dochter

Zweeds, 2002, 285 p., GLB

Als architecte Katarina Elg in verwachting raakt van haar getrouwde vriend, verbreekt zij hun relatie. Zij roept de hulp in van haar moeder Elisabeth. Deze besluit bij Katarina in te trekken en er ontstaat een bijzondere vertrouwelijkheid tussen moeder en dochter.

FREDRIKSSON, MARIANNE

Inge en Mira

Zweeds, 2000, 251 p., GLB

Twee vrouwen, met een totaal verschillende achtergrond, ontmoeten elkaar: Inge is achter in de veertig, gescheiden en heeft twee dochters. Mira is achter in de veertig. Zij is met haar twee zoons uit Chili gevlucht nadat haar andere zoon is vermoord en haar dochter vermist wordt. Als de twee vrouwen elkaar in een Zweeds tuincentrum ontmoeten, is dat het begin van een diepe vriendschap.

FREDRIKSSON, MARIANNE**De nachtwandelaar**

Zweeds, 2003, 414 p., GLB

De vijfjarige Marcus verliest zijn gezichtsvermogen als zijn pleegmoeder, een slavin, door zijn eigen moeder wordt verkocht aan een bordeel. De mysticus en astronoom Anjalis wordt benaderd om de in zichzelf gekeerde jongen te genezen. Hij wil zijn tijd eigenlijk niet aan zo'n kind verdoen, maar als hij Marcus ontmoet, verdwijnen zijn bedenkingen. Het verhaal speelt zich af in Rome aan het begin van onze jaartelling en is net als 'Volgens Maria Magdalena' gebaseerd op bijbelse motieven.

FREDRIKSSON, MARIANNE**Simon**

Zweeds, 1999, 528 p., GLB

De bijzonder succesvolle Zweedse schrijfster (1927) laat deze sterk autobiografisch getinte roman rond de Tweede Wereldoorlog spelen in Göteborg, haar geboortestad. Het joodse jongetje Simon wordt uit een geheime relatie geboren en geadopteerd door de kinderloze Ingrid en Erik. Ondanks de liefdevolle en rechtvaardige opvoeding blijft hij een buitenstaander, met een eigen wereld van dromen, mystiek en muziek. Door de vriendschap met de eveneens joodse Isak ontstaat een indringende zoektocht naar volwassenheid, waarheid en identiteit. Gemeenschappelijke ervaringen en verlangens scheppen hechte banden tussen de jongens en hun families. Een innerlijk verzet tegen schuldgevoelens en chaos leidt uiteindelijk tot bevrijding en harmonie. Voor de herkenbare, vanzelfsprekende maar moeilijk grijpbare gevoelens tussen de generaties en tussen mannen en vrouwen vindt Fredriksson de juiste woorden. Haar kracht ligt minder in literaire aspecten dan in het indringend verwoorden van universeel herkenbare ervaringen. Om die reden ontving haar roman 'Anna, Hanna en Johanna' ook de Publieksprijs 1998.

FREDRIKSSON, MARIANNE**Volgens Maria Magdalena**

Zweeds, 1999, 319 p., GLB

Ooit begon de Zweedse schrijfster (1927), winnaar van de Publieksprijs 1998, haar succesvolle carrière met romans over bijbelse personages. Dit boek is gebaseerd op een vroeg-christelijk gnostisch evangelie. Fredriksson beschrijft de aangrijpende lotgevallen van de hoer Maria Magdalena, die uiteindelijk geliefde en discipel van Jezus wordt en hem op bijzondere wijze begrijpt. Haar verhaal verdween uit het zicht onder de druk van vele eeuwen christendom, waarin vrouwen als 'mislukte mannen', als nederige Maria's of heksen, werden onderdrukt of vervolgd. De auteur haalt echter krachtig en hoopvol de sporen naar boven van een vroeg christendom waarin naar mannen en vrouwen werd geluisterd. In de denkrant van het heden tracht de schrijfster de godsdienstige discussies uit een ver verleden weer te geven. Dit komt de voortgang van het verhaal niet altijd ten goede, waarin Fredriksson, zoals in al haar werk, de zoektocht naar harmonie tussen mannen en vrouwen goed herkenbaar wil verwoorden. Toch zal deze roman ertoe leiden dat in brede kring vragen worden gesteld over een humaan christendom, waarin vrouwen een belangrijke rol spelen. Uitstekend vertaald.

FRENCH, MARILYN**Mijn zomer met George**

Engels, 1996, 292 p.

De zestigjarige Hermione, succesvol schrijfster van damesromans, wordt verliefd op George, hoofdredacteur van een krant. Ondanks vier huwelijken gelooft Hermione nog steeds in de prins op het witte paard. George lijkt niet goed te weten wat hij met haar verliefdheid aan moet. Hij nodigt Hermione uit voor een lunch en een toneelstuk, maar houdt vervolgens de boot af. Met een laatste ontmoeting eindigt de relatie. In haar speciale stijl beschrijft de auteur - dit keer zeer lichtvoetig - de

korte romance en de vele gesprekken die Hermione daarover met haar vriendinnen voert.

FREUD, ESTHER**Liefdesval**

Engels, 2007, 299 p.

De 17-jarige Lara Riley uit Londen is de dochter van een boeddhiste en een atheïstische jood. Ze is opgevoed door haar moeder, haar vader kent ze nauwelijks. Dit verandert als deze haar uitnodigt voor een vakantie in Toscane bij zijn oude vriendin. Door gesprekken die Lara hoort, probeert ze een beeld te vormen van haar vader. Zichzelf leert ze beter kennen als ze in Italië verliefd wordt op een buurjongen, maar de twijfel slaat toe als ze vermoedt dat hij familie van haar is. Een zorgvuldig opgebouwd verhaal dat leest als een familieroman. Goed is het verschil weergegeven tussen het vrije leven van Lara's moeder en het perfecte, geregelde bestaan van haar vader. De schrijfster (geb. 1963, dochter van schilder Lucian Freud, achterkleindochter van Sigmund Freud) weet met haar mooi taalgebruik veel te zeggen, zeker over het zonnige Toscane met haar tradities en gerechten. Freuds romans kennen een open einde en familieconflicten spelen er een belangrijke rol in. De auteur debuteerde in 1994 met Hideous Kinky ('De kleur van henna') dat verfilmd werd.

FRIEDMAN, CARL**Tralievader**

1991, 119 p., GLB

Met 'Tralievader' maakte Carl Friedman (1952) haar debuut. In 40 hoofdstukjes, die nauwelijks een woord te veel geven, beschrijft zij de ervaringen van drie opgroeiende kinderen in een gezin waarvan de vader een verblijf in een concentratiekamp heeft overleefd. Hij kan de herinneringen daaraan niet kwijt raken en moet er dan ook steeds over praten. Zoals het in het boek genoemd wordt: 'hij heeft kamp'. De kinderen reageren daarop ieder op hun eigen manier, uiteraard niet altijd vol begrip. De vader voelt zich vaak de onbegrepen, waarmee hij de toestand er niet eenvoudiger op maakt. Temidden van allerlei botsingen weet de moeder zich echter staande te houden. De gebeurtenissen worden gezien door de ogen van het dochtertje, dat soms een volkomen verkeerde voorstelling heeft - wat een zekere humor aan het boek geeft. Opvallend is hoe de gezinsleden elkaar in liefde geregeld weer vinden.

FRIEDMAN, CARL**Twee koffers vol**

1993, 173 p., DVD, GLB

Chaja, een joodse filosofiestudente, werkt als kinderoppas bij het chassidische gezin Kalman en hecht zich zeer aan de kleuter Simcha. Als ze een week niet bij de Kalmans mag komen - ze heeft ruzie gemaakt met de antisemitische conciërge - verdrinkt Simcha. Is dit Chaja's schuld? Chaja's vader zoekt een koffer met herinneringen aan Berlijn, de stad die hij in de jaren '30 ontvluchtte. Roman in eenvoudige stijl vol boeiende dialogen over gebruik van geweld, het bestaan van God, zelfverdediging, antisemitisme en de positie van de joodse vrouw.

GAARDER, JOSTEIN**De wereld van Sofie**

Noors, 1991, 559 p., DVD, GLB, luisterboek

Een combinatie van algemene filosofiegeschiedenis, detective en avonturenroman over het denken. Hoofdpersonen zijn twee meisjes, Sofie en Hilde, en een geheimzinnige briefschrijver. De schrijver plaatst Sofie voor een aantal raadsels. Om deze in Sofies wereld op te lossen is de hulp nodig van de grote Europese denkers.

ROMANS

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Afval en dorre bladeren

Spaans, 1955, 158 p.

In Macondo, een stad met een grote bananenplantage ergens in Zuid-Amerika, woont al jaren, in volslagen afzondering, een vreemde, zeer zwijgzame, meelijwekkende Franse arts, die zich uiteindelijk door op-hanging van het leven berooft. Bij zijn doodsbed houden drie mensen: een oude kolonel, vriend van de dokter, zijn dochter Isabel en haar zoon de dodenwake, totdat de plaatselijke autoriteiten verlof geven het lijk te begraven. Een verhaal, opgebouwd uit fijne, gestyleerde monologen, dat tevens opkomt en ondergang weergeeft van de bevriende familie en van de stad Macondo. Uit deze eerste roman blijkt reeds het aangeboren verteltalent van de auteur.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

De avonturen van Miguel Littín

Spaans, 1986, 158 p.

De Chileense filmregisseur M. Littín behoort tot de geëngageerde Chileense filmmakers die als groep actief waren tijdens de regering - Allende. Na de staatsgreep van Pinochet in 1973 vluchtte hij. Thans woont hij in Spanje. Hij maakte o.a. in Nicaragua *Alsino y el Condor* (1982). Begin 1985 reisde hij clandestien naar Chili om daar een filmdocumentaire te maken over het leven onder de militaire dictatuur. Tot de spectaculair minutieuze voorbereidingen hoorde o.a. Littín's gedaanteverwisseling van gebaarde non-conformist tot gepolijste Uruguayaanse zakenman. De bekende Colombiaanse schrijver en Nobelprijswinnaar G. García Márquez interviewde Littín uitgebreid n.a.v. diens Chileense ervaringen en werkte dit interview om tot een boeiende reportage, die hij zelf als 'emotionele reconstructie' bestempelt en waarin zijn stijkenmerken duidelijk opvallen: vaart, aandacht voor de pittoreske anekdote, evocatieve beschrijvingen.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

De generaal en zijn labyrint

Spaans, 1989, 303 p.

Deze roman is een opvallend getrouwe historische roman over Spaans-Amerika's meest legendarische vrijheidsstrijder: Simón Bolívar (1783-1830). Het boek volgt hem gedurende de laatste zeven maanden van zijn leven, maar door de uitvoerige terugblikken krijgt ook de voorafgaande periode gestalte. Bolívar is aan het einde van zijn leven doodziek. Zijn politieke rol is zo goed als uitgespeeld. Hij wil naar Europa om daar zijn oude dag te slijten, maar om onduidelijke redenen verlaat hij Amerika niet. De diep ontgoochelde, wegschrompelende man stelt vast dat de droom waarvoor hij zijn leven lang heeft gevochten - één sterke federale Spaans-Amerikaanse natie - geen werkelijkheid is geworden. En nooit zal worden: het pas bevrijde continent lijkt onregeerbaar, ten prooi als het is aan de heftige, gewelddadige twisten tussen de verschillende partijen. Zo is Bolívar in deze roman de onheilsbode van de tragische geschiedenis die destijds voor het jonge, onafhankelijke Spaans-Amerika in het verschiep lag.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

De herfst van de patriarch

Spaans, 1975, 125 p.

In dit boek heeft García Márquez zijn eigen stijl verder vervolmaakt; hij is daardoor nog meer een schrijver geworden die ofwel enorm boeit ofwel direct afstoot. Vanuit een op het eerste oog volstrekke chaos van brokken tekst - op zichzelf al raadselachtig, surrealistisch en steeds barok geschreven - waarin onaangekondigd tijd, plaats, handeling en persoonsvorm door elkaar lopen (er staan vrijwel geen hoofdletters en punten, terwijl nieuwe alinea's eveneens ontbreken) weet de auteur op verbijsterende wijze een fascinerende schets te geven van de nadagen van een dictator van wie niemand gelooft dat hij dood is, hoewel dat overduidelijk wel het geval is.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Herinnering aan mijn droeve hoeren

Spaans, 2004, 108 p.

Hoewel de titel misschien anders zou kunnen doen vermoeden, is dit absoluut geen zinneprikkende novelle, maar juist een fijnzinnig en warmbloedig verhaal, zoals het Gabriel Garcia Marquez betaamt. Een oude vrijgezel die enkel de betaalde liefde kent, besluit zichzelf voor zijn negentigste verjaardag een heel bijzonder cadeau te geven: een nacht met een jonge maagd. Een bevriende bordeelhoudster weet zo'n meisje voor hem te vinden, maar op de nacht zelf is het meisje zo moe dat ze de hele nacht doorslaapt, en wanneer de oude man beseft dat hij verliefd op haar is geworden, beginnen de problemen, want de echte liefde (en de bijkomende jaloezie) kende hij nog niet. Hoe een dun boekje van 128 pagina's zoveel humor en wijsheid kan bevatten, is het geheim van meesterverteller Marquez; prachtig geschreven, uitstekend vertaald, en van een enorme levensvreugde die niet zou doen vermoeden dat de schrijver ook al 77 jaar oud is.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Honderd jaar eenzaamheid

Spaans, 1967, 432 p., GLB

De beroemdste roman van de Colombiaanse winnaar van de Nobelprijs voor literatuur 1982. José Arcadio Buendía is 24 als hij het dorp Macondo sticht, ergens in Zuid-Amerika. Op zeer hoge leeftijd sterft hij als een krankzinnige. Zijn zoon Aureliano neemt de leiding over en vol verlangen om sociale misstanden te verbeteren ontketent hij tal van revoluties. Het dorp groeit uit tot een stad dankzij een grote bananenplantage. Stakingen dwingen de firma echter de exploitatie te staken. Radicale veranderingen, die in vele generaties Buendía worden doorgevoerd, zijn niet in staat Macondo te redden. Een uiterst spannend boek dat in fictie de trieste realiteit schetst van het Zuid-Amerikaanse volk.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

De kolonel krijgt nooit post

Spaans, 1969, 79 p., GLB

In deze kleine roman geeft de Zuid-Amerikaanse schrijver van o.a. "Het kwade uur" en "Honderd jaar eenzaamheid" door middel van zijn hoofdpersoon, de kolonel, op indringende wijze een beeld van de machteloosheid van zijn volk. Deze kolonel met een revolutionair verleden woont in een Zuid-Amerikaans stadje (Macondo) waar hij al 15 jaar tevergeefs wacht op het bericht dat hij zijn pensioen zal krijgen. Samen met zijn astmatische vrouw leeft hij in bittere armoede. Zijn enige en laatste trots is een magere vechthaan die voor hem en voor de hele stad het symbool is geworden van de trotsing van alle ellende. Bij gelegenheid door de Nobelprijswinnaar 1982 zijn meest geslaagde boek genoemd.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Kroniek van een aangekondigde dood

Spaans, 1981, 125 p., GLB

Deze novelle verhaalt de omstandigheden rond de moord op Santiago Nasar, gepleegd door de tweelingbroers Vicario in een dorp in Gujjara. In deze Columbiaanse streek is Márquez in 1928 geboren en daar speelt zich eveneens zijn ook hier niet geëvenaarde meesterwerk 'Honderd jaar eenzaamheid' af. Het verhaal wordt op niet-lineaire wijze verteld door een dorpsgenoot en schoolvriend van Santiago m.b.v. getuigenissen van een groot aantal dorpelingen. Het boek draagt kenmerken van Márquez eerdere werk. Men vindt bijvoorbeeld weer de afstandelijke verteltrant die onder meer maakt dat de humor nergens misplaatst is, de originele, vaak terloopse, pittoreske details en het bovennatuurlijke. De kwaliteit van het boek beantwoordt aan wat van deze auteur verwacht mag worden. In deze druk is ook opgenomen 'Het verhaal van het verhaal' over de ontstaansgeschiedenis van deze op ware gebeurtenissen gebaseerde novelle.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL**Het kwade uur**

Spaans, 1962, 206 p., GLB

Na de laatste politieke omwenteling is de siësta in een colombiaans dorpje schijnbaar rustig. Maar de afgunst is er onder de oppervlakte en opschriften, die iedere nacht op een andere deur worden geplakt en de bekende roddel over corruptie en zedeloosheid bevatten, prikkelen de emoties. De burgemeester en de pater schenken er aanvankelijk geen aandacht aan. De kerk kalmeert... te laat, als de militaire macht haar gewelddadig werk al heeft gedaan en de spanning zich ontaardt in een nieuwe zinloze revolutie. Een uitnemende roman, waarin de steeds wisselende personen prachtig zijn getekend en de beklemmende sfeer van hitte, stank van verrotting en zich opladende emoties, op voortreffelijke manier voelbaar zijn gemaakt

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL**Liefde in tijden van cholera**

Spaans, 1985, 510 p., DVD, GLB

Deze tragikomische geschiedenis van een levenslange onbeantwoorde liefde speelt zich af tegen de woelige achtergrond van een koloniale stad aan Colombia's Caribische kust rond 1900. Garcia Marquez verwisselt in deze roman de decors van het bekende dorpje Macondo voor die van de telkens opblazende burgeroorlog, technische vernieuwingen als luchtvaart en stoomaandrijving in het begin van de 20e eeuw in een stad als Cartagena of Barranquilla in Colombia. De verteltrant is ook minder magisch en universeel als in zijn beroemde 'Honderd jaar eenzaamheid'; de plaats- en tijdsaanwijzingen zijn exacter. Garcia Marquez (1928) kreeg in 1982 de Nobelprijs voor zijn literaire werk.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL**Over de liefde en andere duivels**

Spaans, 1994, 188 p., GLB

Deze roman speelt zich af in het 18e-eeuwse Colombia. Hoofdpersoon is het twaalfjarige markiezinnetje Sierva María. Wanneer blijkt dat zij aan hondsdolheid lijdt, stelt haar vader alles in het werk om haar te genezen. Ze wordt opgesloten in een klooster, waar de geestelijke die met haar genezing is belast, verliefd op haar wordt. Er ontstaat een heftige romance, waaraan na korte tijd op tragische wijze een einde komt. De roman is veel méér dan alleen een liefdesverhaal; andere thema's zijn onder meer de marginalisering van de zwarten, de problematische rassenvermenging en de strijd tussen traditie en vernieuwing. En zoals altijd bij Márquez gaat ook dit boek over eenzaamheid, ziekte, dood, noodlot en het wonderbaarlijke. Een sober geschreven boek; in elk woord is de meesterhand van Márquez te proeven

GARNER, HELEN**De logeerkamer**

Amerikaans, 2008, 164 p.

Helen, een zestiger, krijgt haar vriendin Nicola voor drie weken in Melbourne te logeren. De terminale Nicola ondergaat in die periode een dubieuze alternatieve behandeling, waar ze zeer onder lijdt. Helen bekijkt dit kritisch, terwijl ze haar vriendin verpleegt en verzorgt. Vriendschap wordt hier met kleine voorvallen mooi neergezet. Nicola's woede en angst drukken echter op de relatie en het komt tot een uitbarsting. Dit is ook een keerpunt in de therapieën. Zorgvuldig beschrijft Garner (1942) in deze autobiografische roman de voortschrijdende aftakeling en het afscheid van haar vriendin en de enorme impact die dit heeft op een jarenlange vriendschap. De auteur, afkomstig uit het onderwijs, debuteerde in 1977 als schrijfster. Ze publiceerde romans, korte verhalen, essays en scenario's. Hiervoor werd ze diverse malen bekroond. Ze wordt beschouwd als een van de belangrijkste Australische auteurs

GERARD, NICCI**De onderstroom**

Engels, 2003, 302 p., GLB

Nicci Gerrard, de vrouwelijke helft van het succesvolle thriller-schrijversecht paar Nicci French, schreef deze roman alleen. Geen thriller, maar, aldus de uitgever, 'een prachtige roman over liefde, het leven en herinneringen'. Hoofdpersoon is Edie Jennings, een onhandige, dromerige puber, de middelste van drie zusjes met een aantrekkelijke, charmante moeder, en een wat onbeholpen, teruggetrokken vader. Juist als Edie midden in haar eerste, heftige verliefdheid zit, pleegt haar vader zelfmoord, een traumatische gebeurtenis die haar leven en dat van haar zusjes blijvend beïnvloedt. Jaren later komen de inmiddels volwassen zusters bij elkaar, ieder met hun eigen herinneringen aan die verschrikkelijke gebeurtenis. Dan pas wordt het waarom duidelijk.

GERRITSEN, ESTHER**Superduif**

2010, 189 p.

Als enig kind van oude, erudiete ouders is de elfjarige Bonnie Mol uit Haarlem een ouwelijk meisje, dat uitsluitend oorlogsboeken leest. Het leven valt haar zwaar, elke dag wordt ze huilend wakker en wil ze haar bed niet uit. Vriendschap met de vrolijke Ine zet de deur naar een normaal, lichter leven op een kier en biedt Bonnie de kans haar vleugels uit te slaan. Maar eigenlijk is het al te laat. Prachtig van binnenuit (ik-stijl) geschreven 'psychische' worsteling van een meisje in de laatste klas van de basisschool en de brugklas van de middelbare school. Buitengewoon invoelend en gevoelig, en daarmee sterk ontroerend verhaal, een ziektegeschiedenis. Het doet denken aan 'Vanwege een tere huid' van Anton Koolhaas. Wisselen daar dieren- en mensenverhaal elkaar af, in Superduif zijn de twee verhaallijnen harmonieus geïntegreerd. Mensen hunkeren naar lichamelijk en geestelijk contact, maar de afloop is tragisch. Vierde roman van de auteur (1972) die zich hiermee definitief in de kopgroep van de Nederlandse literatuur vestigt.

GIORDANO, PAOLO**De eenzaamheid van priemgetallen**

Italiaans, 2008, 318 p.

Alice is een jong meisje dat door haar ouders verplicht wordt om te gaan skiën. Zij haat het, breekt een been en komt naast de piste terecht. Zij draagt er haar hele leven de gevolgen van. Mattia is een hoogbegaafde jongen, die een zwakzinnige zus heeft. Om niet af te gaan op een feestje van vrienden laat hij haar alleen achter in het park. Zij verdwijnt en zal nooit teruggevonden worden. Dit is het voorspel van deze Bildungsroman van Alice en Mattia. We volgen hen als kind, als puber, als volwassene. Ze zijn tot elkaar aangetrokken, zoals tweeling-priemgetallen (11 en 13, 17 en 19 enz.), maar ze slagen zij er niet in om echt in contact met elkaar te komen. De twee jongeren zijn elk met hun eigen problemen bezig. Voor hun angsten is er geen oplossing, omdat ze niet in staat zijn de realiteit te aanvaarden zoals ze is. Het einde van het boek is weinig idyllisch, ja zelfs beangstigend. Deze debuutroman van de Italiaanse fysicus (1982) was een schot in de roos; hij won er in 2008 de belangrijkste Italiaanse literaire prijs mee, de Premio Strega. Een klein meesterwerk. Boekdelenprijs 2010

GIPHART, RONALD**IJsland**

2010, 221 p.

Giph is tekstschrijver en side kick van een cabaretgroep. Op het eerste gezicht handelt deze roman, -geschreven in de briefvorm en gericht aan de lezer-, over het wel en wee van de cabaretgroep tijdens een vakantie op IJsland. In flash-backs wordt het werkelijke verhaal verteld: het vertrek van Giph's geliefde, de ontmoeting in Friesland met de zwangere Teaske, haar intrek in zijn woning en de ziekenhuisperiode van het pasgeboren kind. Het verhaal gaat vooral over de zich ontwik-

ROMANS

kelende vadergevoelens bij Giph. Op ingenieuze wijze zet de schrijver de belevenissen en de losbandigheid van de cabaretgroep tegenover de liefdevolle zorgzaamheid van Giph voor moeder en kind. Giph's zelfverklaarde vaderschap en de beklemmende gebeurtenissen rond de ernstige ziekte van het kind vormen hoogtepunten in het verhaal. Deze ontroerende roman is ook een hoogtepunt in Gipharts schrijverschap. Van de vrouwenversierder Giph naar de zorgzame, maar eenzaam achterblijvende vader. Een roman vol humor, inlevingsvermogen en gevoel voor dramatiek. Een ijzersterke, openhartige Giphart.

GIPHART, RONALD

Ik ook van jou

1992, 181 p., DVD

Dit is een van de mooiste liefdesromans van de jaren negentig. Een helder, schitterend geschreven boek, vol hartstocht en vriendschap. Twee jongens met schrijversambities reizen door de Dordogne, pratend over vrouwen en literatuur, veroverend en bespiegelend. Daardoorheen loopt het verhaal van de tragische en fatale liefde van de hoofdpersoon (Ronald) voor Reza. Dit boek is geestig en spannend, opwindend en ontroerend. Giphart schrijft over liefde en seks en weet daarbij alle valkuilen van clichés en sentimentaliteit, van grofheid en smakeloosheid te vermijden. Voor de liefhebber van literatuur zit het boek ook nog vol verwijzingen naar de Nederlandse letterkunde. Verfilmd met Antonie Kamerling en Angela Schijf.

GLASTRA VAN LOON, KAREL

Lisa's adem

2001, 237 p., GLB

Het debuut van Glastra van Loon (1962-2005), 'De passievruucht' uit 1999, kreeg een gunstig onthaal; hij won er de Generale Bank Literatuurprijs mee. Op dit tweede boek is door de pers niet onverdeeld gunstig gereageerd. Toch bezit zijn tweede roman dezelfde verrassende uitwerking van thematiek en plot en de stilistische bravoure als 'De passievruucht'. Psychologie en recherche gaan weer hand in hand. De plotselinge verdwijning van Lisa confronteert drie personages uit haar omgeving met de vragen naar het waarom: haar eerste vriendje, haar moeder en haar stiefvader. Elk perspectief levert uiteindelijk maar een enkel antwoord op. Alle figuren zijn zwervers en zoekers, slachtoffers en daders. Ze zijn product van hun tijd (het verhaal speelt zich af rond 1970) en ze worden beheerst door (seksuele) vrijheidsdrang (pedofilie en incest), verzet tegen hun omgeving en zelfdestructie. In een vlotte, soms aforistische stijl schreef Glastra van Loon een spannende en trieste roman over schuld, boete en verloren onschuld.

GLASTRA VAN LOON, KAREL

De onzichtbaren

2003, 256 p., GLB

In een Thais kamp voor vluchtelingen uit Birma vertelt de blinde Min Thein een westerse bezoeker over zijn leven en zijn vlucht waarbij hij zijn vrouw en ongeboren kind verloor. Hij is de zoon van een boeddhistische militair, wiens loopbaan vastliep toen hij trouwde met een vrouw uit de christelijke Karen-minderheid. Een groter noodlot trof het gezin toen Min Theins oudere broer verdrong. Min Theins verhaal toont de geschiedenis van Birma sinds de onafhankelijkheid in 1948. Het is een tragische geschiedenis van onderdrukking en burgeroorlog die velen dwingt tot een vlucht naar Thailand waar ze in een kamp als illegalen leven. Glastra van Loon verbleef twee maanden in zo'n kamp en reisde door Birma op verzoek van de Stichting Vluchteling. De verhalen van de vluchtelingen inspireerden hem tot een informatieve roman die door de sfeervolle beschrijvingen en de opgeroepen spanning ook literatuurlijkhebbers kan boeien, al zitten verslaggever en literator elkaar soms in de weg.

GLASTRA VAN LOON, KAREL

De passievruucht

1999, 239 p., DVD, GLB, luisterboek

Verhaal verteld vanuit het perspectief van de hoofdpersoon, een man die verneemt dat hij zijn hele leven al onvruchtbaar is geweest. Hij vraagt zich daarom af van wie het kind is dat zijn vriendin ter wereld heeft gebracht (de moeder is al overleden). De roman verhaalt de zoektocht naar de verwekker van dit kind en we komen aan de weet hoe de moeder is gestorven. Na veel omhaal blijkt de vader van de man ook de vader van het kind. Hij raakt hierdoor aan de drank. Uiteindelijk vindt hij houvast in de biologie van de seks, aangevuld met enkele belevende passages uit de bijbel. De roman is vlot geschreven; de lezer blijft in spanning over wie de vader is. Enkele retrospectieve gedeeltes gaan over de 'scene' in Amsterdam eind jaren zeventig. Er zijn wat clichématig aandoende scenes met seks, drank en driehoeksverhoudingen, maar over het eigenlijke thema is duidelijk nagedacht. Bekroond met de Generale Bank Literatuurprijs 1999. .

GONTSJAROV, IVAN

Oblomov

Russisch, 1859, 548 p.

Deze klassieke Russische roman vertelt geestig en ontroerend het verhaal van een ongeneeslijk luie, maar sympathieke heer. Oblomov bewoont slechts één kamer van zijn meerkamerwoning en laat zich verzorgen door zijn zo mogelijk nog luiere knecht. Een jonge vrouw weet hem een tijd lang te activeren, maar als hij een huwelijk moet gaan regelen vervalt hij weer tot zijn oude vadsigheid.

GRAHAME, KENNETH

De wind in de wilgen

Engels, 1908, 253 p., DVD

Met vrienden als de goedgehartige Mol, de dichterlijke Rat, de verstandige Das en Pad de braneschopper, is het leven bij de rivieroever en zelfs in het Wilde Woud heel fijn. Een sprookjesachtig verhaal, waarin verrassende dingen gebeuren.

GROENIER, GERMAINE

Vijf dagen bedenktijd

1999, 280 p.

Vijf dagen bedenktijd krijgt de dochter van de hoofdpersoon, wanneer zij een abortus wil plegen. En vijf dagen bedenktijd krijgt ook haar moeder, die vroeger als Dolle Mina in de jaren '60 het voortouw had genomen in de abortusstrijd: 'juist voor onze dochters'. Nu dan haar dochter van dat recht gebruik maakt, spoelen herinneringen en emoties over haar heen. Zelf had zij, op haar negentiende zwanger van deze dochter, een abortus willen hebben; iets wat toen echter nog vrijwel onmogelijk was, afgezien van het illegale circuit. Het was een van de redenen om zich te werpen in de strijd voor vrije abortus. Daarbij komt nu dan weer de - bijna verboden? - wens om het kind van haar kind te zien. Zo wordt, door middel van flashbacks, soms ook via de symboliek van dromen, de geschiedenis geschreven van de opkomst en de 'ondergang' van Dolle Mina. Deze vrouwen eisten, door middel van ludieke en mediagenieke acties de legalisering van abortus: 'baas in eigen buik'. Een bijzondere 'historische roman', te meer omdat het de idealen uit een zeer recent verleden confronteert met die van het heden.

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

Stille in oktober

Deens, 1998, 270 p.

De Deense auteur (1959) publiceerde o.m. romans, essays, toneel en hoorspelen en is een van de succesvolste schrijvers van dit moment in Noord-Europa. Deze roman uit 1996 was de eerste Nederlandse vertaling van werk van zijn hand (die uitstekend is, van Gerard Cruys die ook Peter Høeg vertaalde). Op een dag verlaat Astrid na 18 jaar huwelijk

haar man, een 44-jarige kunsthistoricus. Zomaar, zonder enige aankondiging. Via de afrekeningen van haar creditkaart kan hij haar weg door Europa volgen. De plotselinge breuk in zijn leven veroorzaakt bij de man een stroom van herinneringen en reflecties over zijn eigen en hun gemeenschappelijk verleden, die leiden tot een existentieel zelfonderzoek dat aan Kierkegaard doet denken in zijn onmogelijk verlangen naar herhaling en herkansing. In rustige, stromende zinnen vertelt Grøndahl perspectiefrijk en geraffineerd het verhaal van de generatie van de 'veertigers'. Het verwerken van deze belangwekkende roman vereist enige intellectuele inspanning, maar is zeker de moeite waard.

GROSSMAN, DAVID

Het zigzagkind

Hebreeuws, 1995, 319 p.

In de trein naar Haifa beseft de 13-jarige Nono opeens dat hij door zijn vader, een hoge politieofficier, en diens vriendin op verrassingstocht is gestuurd. Het avontuur ontwikkelt zich spannender dan de bedoeling was; Nono wordt ontvoerd door een amusante oudere heer, de meesterkraker en oplichter Felix. Met kleine, grote, dwaze en ridderlijke misdaden proberen Felix en Nono de politie voor te blijven. Tijdens de vlucht ontdekt Nono steeds meer over zijn vader, zijn overleden moeder en zichzelf.

GROULT, BENOITE

Uit liefde voor het leven

Frans, 2006, 252 p., GLB

Achttien jaar na het succesvolle 'Zout op mijn huid' verschijnt er weer een nieuwe roman van Groult. Ook nu geeft ze weer volop ruimte aan affaires, het leven van de gegoede stand en het feminisme. Marion moet de aantrekkelijke Brian met wie ze, tegen haar eigen verwachtingen in, een affaire begint. Haar huwelijk is al jaren niet wat ze er van te voren van had gehoopt. Haar moeder is een moderne oudere vrouw die nog volop in het leven staat. Ooit was ze voorvechtster op het gebied van vrouwenemancipatie. Ze weigert zich door haar leeftijd te laten hinderen en zich afgeschreven te voelen. 'Uit liefde voor het leven' gaat over twee sterke vrouwen, moeder en dochter, die allebei op hun manier het lot in eigen hand nemen. Groult is een van de belangrijkste hedendaagse feministische schrijfsters. In 1958 gaf ze haar eerste roman uit, 'Dagboek voor vier handen' die ze samen met haar zus Flora schreef. In 1972 schreef ze in haar eentje 'Het leven zoals het is'. Groult werd onderscheiden als Chevalier de La Légion d' Honneur.

GROULT, BENOITE

Zout op mijn huid

Frans, 1988, 243 p., GLB, luisterboek

De Franse schrijfster (1920) werd bekend door haar feministische publicaties. Deze roman, waarin een man en vrouw gelukkige partners zijn, is dan ook verrassend. De intellectuele Parisienne George brengt als kind de zomers door in het Bretons dorpje waar haar latere minnaar, die ze 'Gauvain' noemt, opgroeit. George komt uit een toonaangevend milieu en wordt een succesvol historica, 'Gauvain' wordt visser. Ondanks de maatschappelijke en psychologische barrières zijn hun met moeite gearrangeerde, schaarse ontmoetingen steeds weer een hoogtepunt. Na jaren blijkt hun liefde meer dan louter lichamelijk te zijn geworden. De individualistische George wordt overrompeld door de onvoorwaardelijke liefde van 'Gauvain'. Diens plotselinge dood behoedt deze relatie voor een navranter einde. Behalve het thema van de lichamelijke liefde is er dat van de persoonlijke ontplooiing van de vrouw. Hierdoorheen loopt het thema van de schrijfster op zoek naar een ideale manier om haar verhaal te vertellen

GROULT, FLORA

Liefde blijft

Frans, 1999, 229 p.

Deze roman schetst een levendig portret van een aantal onderling zeer verschillende Parijse vrouwen, van min of meer traditioneel tot vrijgevochten, met elk hun eigen gelukkige en problematische omstandigheden. Wat hen bindt is genegenheid, solidariteit, het idee dat het vrouw-zijn hun veel gemeenschappelijks geeft. Ze ondersteunen elkaar van harte bij hun liefdesperikelen, emancipatieproblemen, zorg om de partner, ouders of kinderen.

GRUNBERG, ARNON

De asielzoeker

2003, 352 p.

Hoofdpersoon Christian Beck, vertaler van gebruiksaanwijzingen, woont met zijn vriendin in Göttingen. Zij wil trouwen, niet met Beck, maar met een asielzoeker om hem aan een verblijfsvergunning te helpen. Omdat hij zich heeft voorgenomen zijn eigen verlangens af te schaffen, gaat Beck akkoord. Grunberg beschrijft met grote vaardigheid Pinteriaanse dialogen en surrealistische situaties en gedachten. Ako Literatuurprijs 2004

GRUNBERG, ARNON

Blauwe maandagen

1994, 271 p., GLB

Deze debuutroman behandelt enkele jaren uit het leven van een joodse jongeman, een ware antiheld. Niet zonder humor wordt in het eerste deel zijn mislukken op school, de dood van zijn vader en zijn pech in de liefde beschreven. In het tweede deel bevat zijn leven twee constanten: eenzaamheid en radeloosheid. Hij zet daar twee constanten tegenover: alcohol en hoeren. Die bieden echter geen oplossing. Humor en cynisme blijven het redmiddel in zijn naargeestig bestaan. Anton Wachterprijs en Gouden Ezelsoor

GRUNBERG, ARNON

Fantoompijn

2000, 254 p., GLB

Robert G. Mehlman, een in New York wonende mislukte schrijver, slaagt erin om van zijn leven een totale puinhoop te maken. Hij verslijt een aantal vriendinnen, teert op de voorschotten van boeken die nooit verschijnen en heeft uiteindelijk succes met een boek dat hij niet had willen schrijven en waarvan hij de inhoud heeft overgeschreven uit de aantekeningen van een oude joodse vrouw. Tragikomisch verhaal, met veel vaart verteld. Ako Literatuurprijs 2000

GRUNBERG, ARNON

Huid en haar

2010, 252 p.

In de nieuwe, overrompelende roman van Grunberg bezoekt een monomane econoom een Holocaustconferentie in Duitsland. Roland Oberstein heet hij; gescheiden, een kind, werkzaam als universitair docent in Fairfax. Op de conferentie ontmoet hij Lea Ranzenhofer die de biografie van Auschwitz kampcommandant Höss schrijft. Oberstein, Lea, hun partners worden gevolgd in hun promiscue betrekkingen. Copulerend rollen de personages over elkaar heen. Wanneer Oberstein ter wille van zijn zoon een semester naar Nederland gaat om aan de Rechtenfaculteit in Leiden te doceren, gaat Oberstein (tegen wil en dank) een relatie aan met een studente - en dan gaat het mis. Hij maakt zichzelf Grunbergiaans onmogelijk. De wereld van deze bubbeldeskundige (Adam Smith kenner en vrije markt denker) spat uit elkaar. Er is veel slapstick in dit boek; het maatschappelijke en culturele leven in Nederland wordt belachelijk gemaakt. De Holocaust is bij voortduring op de achtergrond. Een ongewone en grote roman. Opnieuw is Grunberg erin geslaagd spelenderwijs grote thema's aan te snijden.

ROMANS

GRUNBERG, ARNON

De joodse messias

2004, 494 p., GLB

De hoofdpersoon in 'De joodse messias' is Xavier Radek, een jongen die ervan overtuigd is dat er een speciale taak voor hem is weggelegd. Zijn grootvader had met enthousiasme en veel vertrouwen in de vooruitgang de SS gediend en Xavier wil in zijn voetstappen treden. Na enkele overwegingen wil hij dit doen door de trooster en verlosser te worden van de joden. Hij krijgt een relatie met een orthodoxe joodse jongen met wie hij in zijn vrije uren 'Mein Kampf' in het jiddisch vertaalt. Na een problematische besnijdenis raakt Xavier volledig overtuigd van zijn messiaanse aspiraties. Hij gaat schilderen om te troosten en na allerlei ontwikkelingen belandt hij in Israël waar hij uiteindelijk het joodse volk van het lijden verlost.

GRUNBERG, ARNON

Onze oom

2008, 639 p.

De nieuwe Grunberg speelt in een fictief Zuid-Amerikaans land, maar het zou ieder willekeurig land kunnen zijn waar strijd wordt gevoerd tegen een rebellenbeweging. Majoor Anthony, een typische Grunbergiaanse antiheld, neemt na een verkeerd afgelopen arrestatie het dochtertje van de vermoorde verdachten mee naar huis als cadeautje voor zijn vrouw die door zijn onvruchtbaarheid kinderloos is. Zijn vrouw, die de majoor bedreigt met diens meerdere, zit niet op het meisje te wachten en het kind loopt weg als de majoor van huis is voor een militaire operatie. Ze komt uiteindelijk bij de rebellen terecht, omarmt de oorlog en overleeft. Met de majoor en zijn vrouw loopt het minder goed af. Meeslepend en intrigerend, deze inktzwarte, tragi-komische roman boordevol (soms gruwelijke) verwickelingen waarin Grunberg in zijn karakteristieke, bedrieglijk eenvoudig lijkende stijl het wezenlijke van oorlog zo dicht mogelijk probeert te benaderen.

GRUNBERG, ARNON

Tirza

2006, 430 p.

Jörgen Hofmeester, gescheiden, vader van twee dochters, redacteur bij een gerenommeerde uitgeverij, in het bezit van een groot huis in Amsterdam-Zuid, is bezig met de laatste voorbereidingen voor het eindexamenfeestje van zijn oogappel, zijn alles: zijn jongste dochter Tirza, die hij al jaren lang alleen opvoedt. Ogenscheinlijk is alles onder controle, in werkelijkheid is hij bezig de controle over zijn leven te verliezen: het beest is los. Hofmeester verloor zijn kapitaal, onlangs ook zijn baan en 'de echtgenote' die hem een aantal jaren terug inruilde voor een ander is onverwacht teruggekeerd. En nu staat oogappel Tirza op het punt naar Afrika te vertrekken met haar nieuwe Marokkaanse vriendje, die in Hofmeesters ogen als twee druppels water lijkt op de terrorist Mohammed Atta. Het begin van een reeks onafwendbare, dramatisch eindigende gebeurtenissen. Schitterend gecomponeerd en geschreven, grootse, tragikomische literaire roman waarin Grunberg (1971) zichzelf overtreft. De laatste hoofdstukken spelen zich af in Namibië, waar Grunberg een aantal keren heenreisde voor dit boek. Op 31 juli 2006 opende de auteur de weblog www.tirza.nl waarin Tirza schreef over haar leven, de roman bekijkt de gebeurtenissen vanuit Hofmeester. Winnaar Libris Literatuur Prijs 2007

GUTERSON, DAVID

Ceders in de sneeuw

Engels, 1994, 399 p., DVD, GLB

Een Japans-Amerikaanse visser wordt beschuldigd van moord. De plaatselijke journalist zorgt voor een verrassende ontknoping. Hoewel geconstrueerd als rechtbankthriller, zijn thema's als afgunst, racisme en de dubbelzinnigheid van het rechtsstelsel belangrijker. De ingetogen, subtiel poëtische stijl veroorzaakt een verstilde sfeer waarin de

spanning hoog oploopt tot aan de verrassende anticlimax. De personages worden met zorg en warmte invoelbaar ontwikkeld. Er ontstaat een indringend beeld van het leven rond 1954 in een geïsoleerde gemeenschap aan de noordelijke westkust van Amerika, waarin een Japanse bevolkingsgroep schijnbaar geïntegreerd is. Veelgeprezen debuutroman.

GUTERSON, DAVID

Over de bergen

Engels, 1999, 249 p., GLB

Een bejaarde hartchirurg met terminale kanker rijdt met zijn jachthonden de Rocky Mountains in om een eind aan zijn leven te maken om zijn familie niet langer tot last te zijn. Maar zijn laatste jachtavontuur verloopt anders dan hij had voorzien. Na een auto-ongeluk volgt een barre zoektocht, waarbij zijn persoonlijkheid tot het uiterste wordt beproefd. Ook wordt een beroep gedaan op zijn vaardigheden als arts. Guterson brengt psychische processen in verband met gedetailleerde natuurbeschrijvingen.

HAASNOOT, ROBERT

De heugling

2005, 223 p.

Het verhaal begint met het uitvaren van een stoomboot van de Zee-wijkse (Katwijkse) vissersvloot die op haring gaat vissen. Het dorp blijft achter zonder vissers, wat een zekere rust betekent. Maar deze rust wordt verstoord door de komst van raven die eerst bij het strand en de duinen zitten en later ook bezit nemen van de kerktoren. Tegelijk met de komst van de raven heerst er een konijnenziekte die dood en verderf in de duinen zaait. Ook blijken verschillende mensen een zelfde raadselachtige droom te hebben. En dan is er ook nog een exentrieke man die op het hoge duin woont, in de bijzondere Villa Allegonda. Dit zijn slechts enkele van de vreemde zaken die het dorp in zijn greep houden. De verteller in deze roman is een 'heugling' de laatste afstameling van van een eeuwenoud geslacht van heuglingen, personen die zich bezighouden met de geschiedschrijving van het dorp. Hij legt de gebeurtenissen vast voor iemand die vanwege een verondersteld misdrijf in de gevangenis zit. De heugling steekt de man een hart onder de riem en vertelt hem verhalen over het verleden van het dorp die met het heden verbonden zijn. Haasnoot kreeg in 2000 de Prix des ambassadeurs. 'De heugling' geeft een beeldende tekening van een Hollandse vissers- en badplaats in het begin van de twintigste eeuw..

HAASNOOT, ROBERT

Waanzee

1999, 188 p.

In 1915 verlaat een logger de haven van Katwijk. Aan boord bevindt zich Arend Falkenier, een charismatische zeeman. Eenmaal op zee blijkt hij echter aan godsdienstwaanzin te lijden. Hij weet de bemanning geheel onder zijn invloed te krijgen en oefent een waar schrikbewind uit. Uiteindelijk zal dit leiden tot moord en doodslag en zal het schip de geschiedenis in gaan als de 'Katwijkse Gekkenlogger'.

HAASSE, HELLA S.

Berichten van het Blauwe Huis

1986, 161 p., GLB

Na lange jaren ver van elkaar in het buitenland te hebben geleefd keren twee zusters tijdelijk terug naar het huis van hun jeugd. De confrontatie van hun uiteenlopende temperamenten en de evaluatie van hun zeer verschillende levenslopen wekken emoties op, die tenslotte zelfs hun burens beïnvloeden. Het lot drijft de zusters weer uiteen. De beschrijving van hun verblijf in het oude huis wordt afgewisseld met de weergave van indrukken en reacties van mensen om hen heen.

HAASSE, HELLA S.**Fenrir**

2000, 163 p., GLB

Op een landgoed in de Ardennen heeft de bekende pianiste Edith Waldschade een privé-wolvenkamp. Journalist Matthias Crone, bezig met het samenstellen van een wolvenencyclopedie, gaat er met een oude schoolvriend op af. Dan ontmoeten ze de andere bewoners van het landgoed die allen hun eigen geheimen met zich meedragen.

HAASSE, HELLA S.**Heren van de thee**

1992, 302 p., GLB

In 1873 komt een jonge Nederlandse chemisch technoloog aan in Java, waar zijn ondernemende en vooruitstrevende familie plantages bezit. Hij begint een eigen plantage, Gamboeng, die zijn leven gaat beheersen. Ook nadat hij uit liefde is getrouwd met de levendige, gevoelige Jenny blijft alles in het teken van het afgelegen Gamboeng staan. Pas na haar zelfmoord in 1907 gaat hij begrijpen hoezeer hij haar en anderen te kort heeft gedaan en zichzelf heeft geïsoleerd door zijn onbuigzaamheid. Hella Haasse (1918), vooral bekend door haar historische romans waarin feit en fictie knap zijn verwerkt, groeide op op Java. Zij weet de sfeer van het eiland dan ook uitstekend op te roepen in deze mooie roman. Uitgaande van bestaande correspondentie en documenten, en in de van haar bekende zorgvuldige stijl, beschrijft ze fragmentarisch en uiterst boeiend de ontwikkeling van de hoofdpersonen. Dit boek werd genomineerd voor de AKO-literatuurprijs 1993.

HAASSE, HELLA S.**Mevrouw Bentinck: Onverenigbaarheid van karakter & De groten der aarde**

1978, 1981, 615 p.

Aan de hand van brieven, dagboek aantekeningen en zelfportretten van alle betrokkenen wordt een beeld gegeven van het leven van Charlotte Sophie von Aldenburg (1715 - 1800). In deel 1 is zij gehuwd met Willem Bentinck en heeft zij een verhouding met Albrecht Wolfgang zu Schaumberg-Lippe. In deel 2 - De groten der aarde - leeft Charlotte gescheiden van haar man. Eerst woont ze aan het hof van Frederik de Grote in Berlijn, later omgeeft ze zich met de luister van de Habsburgers. Documentair boek over mensen in de eeuw van de Verlichting.

HAASSE, HELLA S.**De scharlaken stad**

1952, 408 p., GLB

Indrukwekkende historische roman die zich afspeelt in Rome ten tijde van de Renaissance. De hoofdfiguur is de bastaard Giovanni Borgia, die gekweld wordt door het feit dat zijn afkomst een raadsel is en die dan ook op zoek gaat naar het geheim daarvan. Hella Haasse heeft hier een schitterende roman geschreven en een uitermate boeiend tijdsbeeld geschilderd. Ze schrijft kleurrijk en meeslepend. Haar typering zijn meesterlijk en ze weet de aandacht tot de allerlaatste pagina vast te houden. Een belangrijk, waardevol boek

HAASSE, HELLA S.**Sleutelooi**

2002, 196 p., GLB, luisterboek

Een journalist benadert de kunsthistorica Herma Warner met de vraag of zij hem informatie kan verschaffen over mensenrechtenactiviste Mila Wychinska. Het verzoek dwingt Herma zich te verdiepen in een verleden dat zij meende achter zich gelaten te hebben. Zij wordt overspoeld door een golf van herinneringen aan haar jeugd in Nederlands-Indië en de jaren daarna. NS Publieksprijs 2003

HADDON, MARK**Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht**

Engels, 2003, 286 p.

Christopher is 15 en heeft het syndroom van Asperger, een vorm van autisme. Hij weet veel van wiskunde, maar heeft moeite met emoties en onoverzichtelijke situaties. Christopher is nog nooit verder geweest dan het einde van de straat. Maar wanneer blijkt dat de hond van de buurvrouw is vermoord, gaat hij op onderzoek uit. Hij begint een indrukwekkende reis die zijn veilige bestaan volledig overhoop gooit. Mark Haddon is illustrator en kinderboekenschrijver. Voor 'Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht' kreeg hij in 2003 de Whitbread Book of the Year Award en in 2004 een Zilveren Zoen, één van de belangrijkste Nederlandse prijzen voor jeugdliteratuur.

HALLDÓR, LAXNESS**Aan de voet van de gletsjer**

IJslands, 2004, 222 p.

De bisschop van IJsland stuurt een jonge, naïeve theologiestudent naar een afgelegen parochie aan de voet van de Snæffelsgletsjer omdat de plaatselijke dominee zich nogal excentriek gedraagt. Hij zou de doden niet meer begraven, geen diensten meer houden maar zich vooral bezighouden met smidswerk, al twintig jaar zijn domineesbezoldiging niet hebben geïnd en er een vreemd huwelijk op na houden. Bovendien is er pal voor de kerk een vreemd bouwsel neergezet. De theologiestudent gaat gewapend met een bandrecorder naar het afgelegen gehucht waar zowel zijn onderzoek als de gesprekken met de dominee en de plaatselijke bevolking heel anders lopen dan hij verwacht had. Een bijzonder origineel, geestig, filosofisch en sprookjesachtig verhaal. Het werk van Laxness (1902-1998) valt met niets te vergelijken, hij heeft een unieke, lichtvoetige, bedrieglijk eenvoudige stijl waarmee hij zijn verhalen over de IJslandse gemeenschap tot tijdloze wereldliteratuur heeft weten te maken. Hij kreeg in 1955 de Nobelprijs voor Literatuur en liet een groot oeuvre achter.

HARRER, HEINRICH**Zeven jaar in Tibet**

Duits, 1952, 396 p., DVD

De Oostenrijkse schrijver van dit boek ontsnapte uit zijn hechtenis in 1944 in Karachi en trok te voet over Himalaya-passen naar Tibet. In de verboden stad Lhasa wordt Harrar vriend en leermeester van de Dalai Lama, toen een veertienjarige jongen die brandde van verlangen om van de wereld buiten Tibet te vernemen. Harrar blijft er tot de vlucht van de Dalai Lama naar India en de Chinese bezetting van Tibet in 1951.

HART, MAARTEN 't**De Jacobs ladder**

1986, 224 p., GLB

Door een persoonsverwisseling denkt men dat Adriaan Vroklage verdrongen is. Maar hij leeft nog; de dode jongen is Jan Ruygveen. Adriaan houdt er een schuldgevoel aan over. Hij raakt bevriend met de familie van Jan en ziet hoe de streng calvinistische vader zijn vrouw en kinderen op de proef stelt. Met ironie en warmte wordt de bijzondere wereld van kerkscheurders en havenwerkers beschreven.

HART, MAARTEN 't**Het psalmenoproer**

2006, 288 p., GLB, luisterboek

Het Psalmenoproer' speelt zich af in Maassluis tijdens de 18e - en begin 19e eeuw en beschrijft het leven van reder Roemer Stroombreker. De titel van de roman verwijst naar de onlusten van 1775 en 1776 die ontstonden na een voorstel om de psalmen op een andere, iets snellere wijze te zingen. In 1776 wordt deze wijze ook als proef ingevoerd in de grote kerk van Maassluis. Voor het gewone volk, dat

ROMANS

er de voorgaande jaren materieel sterk op achteruit is gegaan door de teruglopende visvangst, is dit de aanleiding op tegen het gezag in opstand te komen. Uiteindelijk wordt het een klassenstrijd tussen de 'verpauperde luyden' en de voorname meesters. Roemer behoort tot de laatsten en hoewel het hem allemaal niet zoveel kan schelen, raakt hij tot over zijn oren bij alles betrokken. 't Hart debuteerde in 1971 met 'Stenen voor een ransuil'. Zijn doorbraak kwam in 1978 met de roman 'Een vlucht regenwulpen', welke in 1981 werd verfilmd. Voor 'Het vrome volk' kreeg hij in 1978 de Multatuliprijs. In 2006 werd 'Het woeden der gehele wereld' verfilmd.

HART, MAARTEN 't

Verlovingstijd

2009, 303 p., GLB, luisterboek

Deze roman (zijn zeventiende) heeft dezelfde thema's en kenmerken als het werk waarmee 't Hart (1944) eind jaren '70, begin jaren '80 bekend werd. De naamloze ik (de verteller) groeit op in een orthodox gereformeerd gezin in Maassluis, gaat in Vlaardingen naar de H.B.S. en studeert biologie in Leiden. 't Harts enigszins sullige alter ego is liefhebber van klassieke muziek, keert zich af van het geloof van zijn ouders, is werkzaam aan de universiteit. Op de bewaarschool sluit hij vriendschap voor het leven met Jouri. Een knappe jongen die ieder meisje op wie de ik-figuur verliefd wordt van hem afpikt. Een typische 't Hart dus. De liefhebber zal blij zijn dat hij zijn oude stiel weer heeft opgepakt, maar de kritische lezer zal zich storen aan de rammelende stijl en het oubollige woordgebruik. Uit interviews blijkt dat 't Hart om zichzelf een plezier te doen een vrolijke humoristische roman heeft willen schrijven. "Ik moet zelf erg om mezelf lachen". Dat mag zo zijn, maar in deze roman doet hij leuk en is hij het helaas maar zelden

HART, MAARTEN 't

De vlieger

1998, 220 p., GLB

De zoon van de grafdelver uit Maassluis is de hoofdpersoon in deze roman die geplaatst kan worden in de jeugd van Maarten 't Hart. De sterk anekdotische roman kent enkele verhaallijnen: de relatie van de zoon met de vader (en in mindere mate met de moeder); de gereformeerde wereld waarin eigenzinnige visies op de bijbel niet worden getolereerd; de leefwijze van een buurmeisje; en vooral ook de aandrang die op de vader wordt uitgeoefend om een rooms-katholieke begraafplaats te 'ruimen', oftewel 'papen rapen'. Deze roman doet denken aan de verhalenbundels uit de vroege schrijversjaren van de auteur en aan 'De Aansprekers'. Hij zit qua vertelwijze dan ook in tussen een bundel verhalen en een roman. Op een vlotte manier, met veel eigenzinnige humor, met wonderlijke discussies en argumenten, met rauw-vriendelijke uitspraken, wordt de wereld van christelijk Maassluis neergezet. De lezer zal tal van elementen herkennen uit eerder werk van 't Hart.

HART, MAARTEN 't

Het woeden der gehele wereld

1993, 282 p., DVD, GLB

De jeugdijaren van Alexander Goudveijl worden vooral bepaald door zijn vergaande belangstelling voor muziek, religie en liefde, gegevens die bij de auteur vaak een overheersende rol spelen. Ook is er weer een ouderpaar dat, zoals in vorige verhalen, een overdreven religieuze bekrompenheid vertoont, die niet bepaald met waardering wordt beschreven. Het oorlogsverleden van deze ouders draagt ook niet bij tot enthousiasme over hen. De achtergrond van het verhaal blijkt te worden gevormd door de mislukte vlucht poging in de meidagen 1940 van een aantal mensen met een logger naar Engeland. Deze mensen spelen steeds een rol als de moord op een politieagent ter sprake komt - een moord die teruggaat op een authentiek voorval in Maassluis - maar geen oplossing vindt. Fans van de auteur zullen dit boek zeker waarderen, andere lezers zullen zich afvragen of zij niet erg veel

uit vorige romans bekende gegevens tegenkomen. Bekroond met de Gouden Strop 1994.

HÉBRARD, FRÉDÉRIQUE

Terug naar de Provence

Frans, 1993, 328 p., GLB

Een Parijse vrouw van middelbare leeftijd besluit tijdens de jaarlijkse reünie op het vervallen familielandgoed in de Provence om niet naar Parijs terug te keren maar op het landhuis te blijven wonen. Ze is vastbesloten het pand weer bewoonbaar te maken en het landgoed met zijn wijngaarden en olijfbomen de vroegere glorie terug te geven. Een projectontwikkelaar probeert op allerlei manieren haar plannen te dwarsbomen.

HEIJDEN, A.F.Th. VAN DER

Asbestemming

1994, 309 p., GLB

Vader/zoon-verhouding, geschetst door de zoon na het overlijden van de vader. 'Woede, gelatenheid, afkeer, compassie, verongelijkheid, verdriet, nogmaals woede, zelfmedelijden, afgrijzen, droefheid, haat, symphatie, berusting.... alles in bonte en zwartwitte afwisseling. Stemmingen, over elkaar heen struikelend, parend, bekvechtend, elkaar afstotend en vernietigend en opvretend'; de beeldende en uiterst precieze beschrijvingen maken de wisselende stemmingen tijdens zo'n rouwproces navoelbaar.

HEIJMERIKX, ELLEN

Blinde wereld

2009, 221 p.

De wereld is blind volgens de Noorse Broeders (ook bekend als de Christelijke Gemeente), de streng religieuze groepering waartoe de familie van het meisje Kieke, de hoofdpersoon van het boek, behoort. Alleen de Noorse Broeders hebben het ware geloof en kunnen Jezus; volmaaktheid evenaren, mits ze volgens de letter van de bijbel en offervaardig hun levensweg volgen. Daar hoort dus bij: wie zijn kinderen liefheeft, tuchtigt hen; de vrouw is uit een rib van Adam ontstaan, dus onderdanig aan de man en de leidende broeders hebben het licht gezien en daardoor het inzicht. Wat een dergelijke levenshouding met kinderen doet, laat de schrijfster indringend zien in deze debuutroman. Het verhaal van Kieke is gebaseerd op de eigen ervaringen van de schrijfster. Toch is het allerminst een slachtofferverhaal. In de ik-vorm geschreven, springt het beurtelings van het verhalenheden (jaren '80) waarin Kieke begin twintig is, naar haar kinder- en meisjesjaren waarin ze steeds meer gaat twijfelen aan de goedheid van God. Beeldend beschreven vanuit een fantasierijk kind dat zich steeds minder wil laten dwarsbomen. Winnaar Academica Debutantenprijs 2010

HEIJDEN, A.F.Th. VAN DER

Het schervengericht

2007, 1051 p., luisterboek

In het nieuwe deel van de romancyclus Homo Duplex, een transatlantische tragedie, wordt een beroemd filmregisseur, op beschuldiging van verkrachting van een minderjarige, eind 1977 opgesloten in een gevangenis in Californië. Samen met een (omzwachtelde) medegevangene werpt hij zich op als schoonmaker. Onder toezicht van cipers -o.a. de hier opnieuw optredende, nogal machteloze God Apollo, die zijn naam verkocht heeft (zie De Movo Tapes), vanuit wie het verhaal gedeeltelijk verteld wordt - voeren de gevangenen gesprekken, steeds meer tot dubbelganger wordend. De medegevangene blijkt de sekteleider te zijn die de hoogzwangere vrouw van de regisseur, een filmactrice, in 1969 heeft laten vermoorden om een rassenoorlog te ontketenen. Dit verhaal borduurt voort op de Charles Manson, Roman Polanski, Sharon Tate-tragedie. Dit scenisch vertelde verhaal, wisselend van perspectief, met allerlei verwijzingen naar de Griekse Oudheid, naar moderne boeken

en naar andere delen van Homo Duplex, met de dialoog als voortstuwende spanningopbouw, is ondanks de uitgestrektheid meeslepend. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 2007.

HELMAN, ALBERT

De stille plantage

1931, 245 p., GLB

Een echte klassieker uit de twintigste-eeuwse Nederlandstalige literatuur. Een Franse Hugenotenfamilie wil in Suriname een nieuw leven beginnen. Vol idealisme starten Raoul, zijn vrouw en beide zusters een plantage waar de humaniteit het moet winnen van onrecht en rassenongelijkheid. Maar hun onderneming loopt fataal af.

HEMINGWAY, ERNEST

De waarheid in het ochtendlicht

Engels, 1999, 317 p.

De bekende Amerikaanse auteur (1899-1961) keert terug naar Kenia en neemt gedurende enkele maanden waar als wild-opzichter in een uitgestrekt gebied waar de Kamba en Masai wonen. Het is zijn taak wild dat burgers lastig valt te doden. De auteur wordt vergezeld door zijn vrouw, Miss Mary, die er op gebrand is eigenhandig een leeuw te schieten en wel voor Kerstmis. Het boek speelt in de jaren vijftig, toen de Mau-Mau guerillabeweging streed voor onafhankelijkheid. Het is een beschrijving van de dagelijkse conversaties tussen de schrijver en zijn Afrikaanse assistenten, van de verhouding met zijn vrouw maar ook met een stille maitresse in het nabije dorp, en van het alert zijn op het grote en kleine wild waartussen zij bivakkeren. In feite gebeurt er weinig in het boek, maar is het Hemingway's meesterlijke verteltrant die de lezer geboeid houdt. Het manuscript van dit boek was reeds lang bekend, maar is pas nu, bijna veertig jaar na zijn dood, voor het eerst gepubliceerd. Een fascinerend boek met een subtiel beschrijving van een koloniale situatie. Een aanwinst voor liefhebbers van Afrika, 'wildlife', en een goede roman.

HEMMERECHTS, KRISTIEN

Gitte

2011, 315 p.

Roman van de bekende Vlaamse auteur Hemmerechts [1955]. Woud, Gitte en Onno wonen met hun ouders bij het boswachtershuis van hun overgrootvader Lionel, op de grens tussen België en Frankrijk. Lionel werd 60 jaar geleden vermoord in zijn eigen bos. Het gezin leeft afgezonderd en de kinderen trekken intensief met elkaar op. Hun idylle wordt doorbroken door twee gebeurtenissen: de uitnodiging van de bekende dichter Meerseman, de ex van hun moeder, en de obsessie van Woud voor opa Lionel. Het verleden dringt zich steeds sterker op. Moeder vervalt in boosheid op haar ex en Woud raakt in een psychose omdat hij denkt Lionel te zijn. Het gezin valt uit elkaar en Gitte gaat op zoek naar de waarheid over beide zaken die, blijkt later, nauw met elkaar verweven zijn. Als studente ontmoet ze de zoon van de dichter, Paul Meerseman, en wordt verliefd op hem. Mooi geconstrueerde roman voor een groot publiek

HEMMERECHTS, KRISTIEN

De kinderen van Arthur

2000, 285 p., GLB

België, 1957. Tien kinderen worden geboren: rijk, arm, gezond, gehandicapt, gewenst, ongewenst, ieder kind anders dan het andere. Een programmamaker van de Vlaamse omroep zal met tussenpozen van zeven jaar hun leven volgen, om zo een beeld van het Vlaamse leven te verkrijgen. Gaandeweg het project raakt hij nauw betrokken bij hun levensloop.

HEMMERECHTS, KRISTIEN

Wit zand

1993, 252 p., GLB

Er gebeurt heel wat in de nieuwe roman van Kristien Hemmerechts: diefstal, overspel, een auto-ongeval met dodelijke afloop, kindermishandeling met fatale gevolgen, het optreden van neo-fascistische jongeren, het is slechts een greep. Voornaamste plaats van handeling is het vervallen hotel Le Bateau Guizzantois en zijn omgeving in het Noordfranse kustplaatsje Wissant (in welke naam een echo van de titel te horen is). De eigenaar ervan heeft een Duitse bunker gekocht die hij wil inrichten als oorlogsmuseum. Een gescheiden vrouw, moeder van een zoon en een dochter, brengt er met haar minnaar, een weduwnaar, een nacht door, maar vertrekt de volgende morgen alleen naar huis. Vanuit het gezichtspunt van deze twee personen wordt het grootste deel van het verhaal verteld. Aan het slot dat geen ontknoping is, komen allen bijeen in de eetzaal van het hotel voor een feestelijke maaltijd vanwege Kerstavond. Door de geserreerde stijl en het ontbreken van ook maar een vleugje humor ligt het boek als een steen op de maag.

HERMANS, WILLEM FREDERIK

Au pair

1989, 416 p., GLB

De negentienjarige Pauline besluit na de middelbare school kunstgeschiedenis in Parijs te gaan studeren. Om in haar onderdak en onderhoud te kunnen voorzien wordt ze au pair. Op haar eerste adres wordt ze bijna verkracht door huurders van haar gastgezin. Door een wonderlijk toeval komt ze in huis bij een oude generaal die zich zelden laat zien, maar haar met geschenken overlaadt. Pauline raakt in een familiedrama verwickeld en grijpt de mogelijkheid aan iets terug te doen voor alles wat haar zo in de schoot komt vallen. Ze moet een koffer met geld illegaal de grens over smokkelen. De hele geschiedenis loopt uit op een typisch Hermansiaanse desillusie. 'Au pair' is in de eerste plaats een amusante roman en in vergelijking met Hermans' overige publicaties in zijn laatste jaren zonder meer een hoogtepunt.

HERMANS, WILLEM FREDERIK

Nooit meer slapen

1966, 265 p., GLB

De geologiestudent Alfred gaat naar Noorwegen voor veldonderzoek. Samen met drie Noren onderneemt hij een expeditie. De tocht wordt een ramp: Alfred wordt geplaagd door zwermen muggen, hij kan niet slapen door de nooit ondergaande zon en een van de jongens verongelukt. Alfreds motivatie om de verschrikkingen van een expeditie te weerstaan is juist het overtreffen van zijn vader, die tijdens een expeditie het leven liet.

HØEG, PETER

Smilla's gevoel voor sneeuw

Deens, 1992, 428 p., GLB

Smilla Jaspersen is de dochter van een Groenlandse zeehondenvangster en een rijke Deense arts. Een jonge vrouw, opgegroeid in twee culturen. Smilla kent de eigenschappen van sneeuw en ijs als geen ander. Wanneer haar buurjongetje Esajas dood in de sneeuw aan de voet van een steiger wordt gevonden, ziet zij dat de voetsporen op het dak niet kloppen met de verklaring dat hij tijdens zijn spel gevallen zou zijn. In het decor van Kopenhaagse straten en een Groenlandse gletsjer ontrafelt Smilla haarfijn de omstandigheden die leiden tot Esaja's dood, te beginnen met Esaja's vader die stierf tijdens een expeditie naar Groenland. Brutaal en eigenzinnig baant zij zich een weg door een kluwen van wetenschappers en ambtenaren, die met of zonder goede bedoelingen een rol in het gecompliceerde complot spelen. Kristalheldere sneeuwanalyses en onzuivere motieven voor wetenschappelijk onderzoek geven als basisingrediënten een speciale - aangename - smaak aan deze literaire thriller.

ROMANS

HOLDER, ERIC

De uitdaagster

Frans, 1995, 160 p.

Wanneer een voormalig bokser reageert op een advertentie voor ziekenverzorger, ontmoet hij de vrouw die zijn leven drastisch zal veranderen. Ze hebben allebei een handicap. Hij is een bokser die zich om duistere redenen van de bokswereld heeft afgewend en sindsdien een drankprobleem heeft. Zij raakte door een auto-ongeluk helemaal verlamd en heeft 24 uur per dag verpleging nodig. De confrontatie verloopt anders dan verwacht en de verpleging gaat verder dan hij denkt. Hoe moeizaam en bars ze aanvankelijk ook met elkaar omgaan, gaandeweg ontwikkelt zich een intimiteit die beiden inspireert tot een soort comeback.

HOLLANDER, LOES DEN

Vluchtgedrag

2010, 351 p.

Lotte Vondel, ik-figuur, vormt samen met haar man Jan het succesvolle schrijverskoppel Jalot en lijkt haar leven aardig op orde te hebben. Maar vanaf het moment dat Jan haar verlaat voor een ander loopt alles mis. Ze blijkt zwanger zonder dat ze zich herinnert met iemand gevreeën te hebben. Ook worden mensen uit haar naaste omgeving vermoord of mishandeld. Als ze er uiteindelijk achter komt wie haar dit aandoet, durft ze zich niet te verzetten omdat ze zelf een geheim met zich meedraagt. Deze ingrediënten leveren een pageturner op die steeds weer een andere onvoorspelbare wending krijgt en daardoor blijft boeien vanaf het intrigerende begin tot aan de verrassende ontknopning. Doordat de schrijfster de onvoltooid tegenwoordige tijd hanteert, wordt de lezer meegezogen in de gevaarlijke vicieuze cirkel waarin Lotte verkeert. Het tiende boek van deze auteur die pas sinds 2001 publiceert en inmiddels een groot lezerspubliek aan zich heeft weten te binden. Ook nu is ze er weer in geslaagd een meeslepende vrouwenthriller te schrijven.

HOOGERVORST, INGRID

Woede

2003, 229 p.

Met een opmerkelijk gevoel voor detail en vol vaart vertelt de auteur het verhaal van een door de Tweede Wereldoorlog gedomineerde jeugd, waarin woede de boventoon voert. Een Amsterdamse buurt, met blokken van elk veertien trappenhuizen en op iedere trap acht gezinnen, vormt het toneel van een roerige huishouding, waarin meningsverschillen en ruzies luidkeels worden uitgevochten.

HOOIJER, D

Sleur is een roofdier

2007, 172 p.

De verhalen in deze derde bundel van de Nederlandse schrijfster D. Hooijer (1939) geven zich niet zomaar prijs. Het zijn miniaturen, die zich loswoelen van de herkenbare werkelijkheid en met dikwijls onverwachte wendingen. Een epische voortgang is het niet zo zeer waar het in deze verhalen om draait. In geconcentreerde zinnen, schijnbaar naïef, maar met meedogenloze effecten worden portretten van weinig alledaagse verhaalpersonages getekend. Personages onalledaags in hun handelingen, het normaal toelaatbare tartend, het niets benaderend. Hier en daar is er een terloopse moord. Laconiek vertelt Hooijer over de ontoereikendheid van menselijke verhoudingen, over de onvolkomenheid van de seksualiteit, de sleur van het bestaan en over onvervulde verlangens. Onmiskienbaar hebben deze verhalen kwaliteit; de originaliteit ervan maakt echter dat ze zich niet altijd vlot laten lezen. Winnaar Libris Literatuurprijs 2008.

HORN, SHIFRA

Tamara loopt op het water

Hebreeuws, 2002, 295 p., GLB

Tamar wordt door haar grootmoeder Simcha grootgebracht, omdat haar moeder in het kraambed is overleden. Simcha is als jonge vrouw naar Palestina geëmigreerd nadat haar familie bij een pogrom is omgekomen. Haar leven is vol gruwelijke geheimen die Tamar stuk voor stuk ontrafelt. Horn geeft een kleurrijk beeld van Jaffa in de eerste helft van de 20ste eeuw, een stad vol lusten, intriges, bijgeloof en mysterie.

HOSSEINI, KHALED

Duizend schitterende zonnen

Engels, 2007, 400 p., GLB, luisterboek

Afghanistan, bekend van de bestseller 'De vliegeraar' staat opnieuw centraal in deze indrukwekkende roman. Mariam, een bastaarddochter van een rijke man in Herat, wordt op 15-jarige leeftijd uitgehuwelijkt aan een dertig jaar oudere, gewelddadige schoenenleverancier in Kabul die voornamelijk een vrouw zoekt die hem opnieuw een zoon zal baren. Jaren later krijgt de 14-jarige Laila, als enige gered na een bombardement, als nieuwe 'hoofdechtgenote' deze taak. De beide vrouwen krijgen na aanvankelijke strijd een band, die Mariam echter, onder het bewind van de Taliban, noodlottig wordt. Alles speelt zich af tegen de achtergrond van de (burger)oorlogen, het communistisch bewind, de miljoenen mensen die naar o.a. Pakistan en Iran vluchtten, de bemoeienis van o.m. Amerika, de Taliban, kortom de laatste dertig woelige, politiek wisselende jaren (tot aan 2003). Hosseini was in 2006 afgezet van de de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de VN. Hij schreef in heldere taal een prachtige roman die ontroert en -hopelijk terecht- een beetje hoop laat gloren.

HOSSEINI, KHALED

De vliegeraar

Engels, 2003, 250 p., DVD, GLB, luisterboek

Amir en Hassan groeien samen op in Kabul. Amir behoort tot de bevoorrechte bevolkingsgroep, Hassan en zijn vader zijn arme Hazaren in dienst van Amir's vader. Door deze ongelijkheid wordt al snel duidelijk dat de vriendschap van beide jongens onder druk zal komen te staan. Bij de jaarlijkse vliegerwedstrijden is Amir de vliegeraar en Hassan zijn hulpje. Als Hassan door jongens wordt belaagd ziet Amir dit wel, maar heeft de moed niet om in te grijpen. Hij schaamt zich en besluit om Hassan de rug toe te keren. Amir en zijn vader vluchten naar Amerika en groeien hier steeds meer naar elkaar toe. Als zijn vader sterft besluit Amir terug te gaan naar Afghanistan om daar zijn zieke oom te bezoeken. Hier hoort hij wat er met Hassan is gebeurd en ontmoet hij ook één van Hassan's vroegere kwelgeesten. Hierdoor verandert zijn leven. Hosseini is geboren en getogen in Kabul als zoon van een diplomaat. In 1980 emigreerde hij naar de Verenigde Staten. Hij publiceerde diverse korte verhalen die werden genomineerd voor de Pushcart Prize. 'De vliegeraar' betekende zijn internationale doorbraak. Boekdelen-prijs 2006.

HOUELLEBECQ, MICHEL

Elementaire deeltjes

Frans, 1999, 343 p., DVD

Bruno en Michel zijn halfbroers, kinderen van een zelfde moeder, die half verweesd los van elkaar opgroeien en elkaar pas later leren kennen. De in zijn schooltijd gekwelde Bruno ontwikkelt zich tot een ziekelijk aan seks verslaafde genotzoeker. De eenzame ziel Michel groeit uit tot een briljante moleculair bioloog, wiens onderzoekingen uiteindelijk zullen leiden tot de vervaging van de mens door een nieuwe, niet-individualistische soort. Een van de meest gedurfde romans van en over onze tijd.

HUELLEBECQ, MICHEL**Publieke vijanden**

Frans, 2009, 349 p.

Een flonkerende brievenstafette van de twee internationaal bekende Franse auteurs. Tussen 26 januari en 11 juli 2008 wisselen misantroop Michel Houellebecq (1956) en humanist Bernard-Henri Lévy (1948) 28 brieven, waarin zij flemend en vlijmend zichzelf, elkaar, hun families en de wereld de maat nemen. Twee antipoden, beiden echter gezegend met "het geluk van een boekenplank", leveren aldus prikkelende bekentenisliteratuur, die hen en hun leefomgeving scherp belicht. Verrassend toch ook hoe dicht zij elkaar soms naderen, tot aan hun uitgesponnen slachtofferrol toe in de "literaire kernoorlog". Bespiegelingen over ik en de ander, over democratie en legitimiteit, over spirituele principes en het vrije subject staan geplaatst in een concrete context, verbinden heden en verleden, en vullen het huidige klimaat kleurrijk in. Natuurlijk, zij beseffen terdege ook voor een (erudiet) lezerspubliek te schrijven, de een stilistisch direct, de ander wat meer omzwachteld, maar geven zich in dit intellectuele steekspel toch ruim voldoende bloot om bereikbaar te zijn. Een intrigerende bundel, nauwkeurig en consciëntieus vertaald!

HÖWELER, MARIJKE**Over de streep**

2005, 174 p.

In 'Over de streep' schrijft Höweler over wat er gebeurt in een gezin als de ouders oud, ziek of dement worden. Hierdoor verandert de ouder-kind verhouding en ook de relatie tussen de kinderen en ouders onderling. Hoofdpersoon in het verhaal is Julia de Winter, een zestigjarige psychiater en schrijfster. De aftakeling van haar ouders fungeert voor haar als een spiegel. Ze wordt niet alleen geconfronteerd met haar eigen ouderdom, maar ook met haar jeugd. Via gesprekken met haar psychiater analyseert Julia haar herinneringen. Afwisselend beschrijft Höweler het heden en het verleden en zo ontstaat een mooi verteld levensverhaal. Höweler debuteerde in 1964 met de bundel 'Tranen van niemand'. De roman 'Van geluk gesproken' (1982) was haar grootste succes. Het boek werd in 1987 verfilmd. 'Over de streep' is Höweler's laatste roman. Op 5 mei 2005 overleed ze op 67 jarige leeftijd.

HUPKES, ELS**De kleine Britt**

2000, 391 p.

In het holst van de nacht worden Dickie Kahl en zijn familie van hun bed gelicht. Alleen Dickie weet waarom: hij is de ontvoerder en moordenaar van de zakenman Coens. Voor zijn vrouw en kinderen breekt een moeilijke periode aan: zij zullen verder moeten leven met het feit dat hun man en vader niet langer is wat hij was. Sleutelroman over de moord op Gerrit-Jan Heijn in 1987 vanuit het perspectief van de vrouw van de dader.

IJLANDER, GIJS**De aanstoot**

2000, 207 p.

Het portret van een naakt Rubensiaans meisje is de sleutel tot een moordzaak in Koedijk aan het Noord-Hollands kanaal. In het voorjaar van 1905 neemt een schilder er zijn intrek. Aanvankelijk geeft hij geen aanstoot, maar dan vraagt hij zijn huishoudster voor hem te poseren. Van het een komt het ander.

IJLANDER, GIJS**Twee harten op een schotel**

1998, 255 p.

Spannende roman waarin de opkomst en ondergang van een bollenkwekersfamilie in Haarlem wordt geschilderd, in de 17e eeuw en nu. De gebeurtenissen in de vroege 17e eeuw spelen zich af rond de aan-

komend schilder Vink, die verzeild raakt in de tomeloze bollenhandel, maar het uiteindelijk als schilder en kweker redt. Parallel daaraan loopt de ondergang van zijn hedendaagse nazaten in de bollenstreek, met Vinkie als de centrale figuur en dorpsgek, zijn vrekkeige schoonzus, een voortvarende werkster en een groep patserige criminelen die overal misbruik van maakt. Waar de bollenkweek van vroeger plaats maakt voor de wietcultuur van heden lijkt het morele verval steeds groter te worden. Een knap gecomponeerde verbeelding, waaraan veel voorwerk t.a.v. de zeventiende eeuw moet zijn voorafgegaan

IRVING, JOHN**De vierde hand**

Engels, 2001, 381 p., GLB

Tijdens het maken van een live-reportage in India krijgt een tv-reporter een ongeluk: een leeuw bijt zijn hand af. Een vermaarde handchirurg wil 's lands eerste handtransplantatie op hem uitvoeren. Daarvoor is echter wel een donor nodig...

IRVING, JOHN**Weduwe voor een jaar**

Engels, 1998, 960 p., GLB

De inhoud is typisch Irving: in een onveilige wereld waar hartstocht, (seksueel) geweld en verlies als wolven toeslaan, zoekt de schrijver Ruth Cole naar de oplossing van persoonlijke levensvragen: Waarom liet haar moeder haar als kleuter in de steek? Welke man is te vertrouwen? Wat is de drijfveer van haar schrijverschap? In een breed opgezette plot met veel nevenintriges valt alles gaandeweg op zijn plaats. Een deel van het verhaal speelt zich in Amsterdam af.

ISEGAWA, MOSES**Abessijnse kronieken**

Engels, 1998, 623 p.

De hoofdrolspeler van deze roman vertelt zijn levensgeschiedenis in relatie tot zijn ouders en grootouders in de woelige jaren '70 in het Oeganda van Idi Amin. Hij groeit op in een traditioneel dorp, waar huwelijken gearrangeerd worden en het gezag van de ouders onaantastbaar is. Hij ontdekt de stad met zijn corruptie, woont enkele jaren in een seminarie onder een kerkelijke dictatuur, krijgt een baan in een middelbare school, en komt, na een onderdompeling in de wereld van seks, fraude en chantage, ten slotte als illegaal terecht in de Bijlmer, waar hij het leven van opportunisme en uitbuiting voortzet, alsof de Bijlmer het corrupte verlengde is van zijn vaderland. Deze meeslepemde roman is een lofzang op de instincten tot overleving en spot met algemeen geldende regels van fatsoen en moraal. Hij geeft een verbijsterend beeld van het leven van een illegaal in Amsterdam. Breed uitdijende beschrijvingen van seksuele avonturen, familieruzies, intriges op het seminarie, geschreven vanuit een Afrikaanse visie op het leven, maken dit boek tot een indrukwekkend getuigenis van authentiek Afrikaans denken. De auteur (1963) woont in Nederland, maar trok intussen internationaal de aandacht met dit debuut.

ISEGAWA, MOSES**Voorbedachte daden**

Engels, 2004, 347 p.

'Voorbedachte daden' speelt zich af in Pingeland; een land dat veel lijkt op Nederland. Pingeland is het land waarheen hoofdpersoon Dismas ooit vanuit Oeganda is gevlucht. Pingeland wordt geregeerd door minister-president Blaatplan en het politieke klimaat wordt steeds rechtser en grimmiger. De agenda van de regering wordt bepaald door het asielbeleid en terrorisme. Dismas doet er vanuit zijn flat in een rustige buitenwijk ogenschijnlijk afstandelijk verslag van, maar in werkelijkheid is hij de aanstichter van een reeks aanslagen. Isegawa beschrijft op niets en niemand ontziende wijze indirect de huidige staat van de Nederlandse samenleving. 'Voorbedachte daden' is een realistische

ROMANS

en onthullende met vaart geschreven roman, waarin woede, humor en mededogen elkaar afwisselen. Isegawa debuteerde in 1998 met zijn roman 'Abessijnse Kronieken'.

JAGT, MAREK VAN DER

Gstaad 95-98

2002, 316 p., GLB

François Lepeltier beschrijft zijn jeugd in een pension in Baden-Baden en zijn glansrol van sommelier van het vermaarde Palace Hotel in Gstaad. Intrigerende tragikomische roman van Marek van der Jagt (alter ego van Arnon Grunberg) over iemand die leeft in een eigen wereld, waarin het draait om zonde en schuld en alles sexueel getint is.

JANSEN, SUZANNA

Het pauperparadijs

2008, 255 p.

Aan de hand van haar eigen familiegeschiedenis beschrijft journaliste Suzanna Jansen (1964) anderhalve eeuw Nederlandse armoede en wat daar aan gedaan werd, te beginnen met het heropvoedingsexperiment in Veenhuizen in Drenthe. Jansen ontdekte dat haar overgrootmoeder in 1856 werd geboren in een van de drie grote gestichten in Veenhuizen. Hier probeerde men sinds 1823 wezen, landlopers, arme stadsgezinnen en andere arme sloebbers via hard werken, tucht en orde her op te voeden tot nuttige, keurige burgers. Een goed en toegankelijk geschreven, heel boeiend en aangrijpend stuk sociale geschiedenis. Honderd jaar pogingen om de sociale onderklasse te verheffen is erin verbonden met de persoonlijke geschiedenis van een familie die hiermee van doen had, zich aan de ellende, de vernederingen en het onrecht wist te ontworstelen en 'van een dubbeltje een kwartje' werd. Met stamboom en twee katernen met zwart-witfoto's, uitgebreide bronvermelding en verantwoording van de illustraties. Volgens demograaf Carel Harnsen van het CBS heeft 'ten minste een op de zestien Nederlanders voorzaten die een heropvoeding hebben ondergaan in de Drentse paupergestichten van de negentiende eeuw'. Winnaar Vrouw & Cultuur Debutprijs 2010

JAPIN, ARTHUR

De overgave

2007, 366 p., GLB, luisterboek

Opnieuw schreef Arthur Japin (1956) een op historische feiten gebaseerde roman met een eenzaat als hoofdpersonage. Dat deed hij eerder onder andere in de succesvolle boeken 'De zwarte met het witte hart' en 'Een schitterend gebrek', waarvoor hij in 2004 de Libris Literatuurprijs kreeg. In deze uitgave vertelt een oude Amerikaanse pioniersvrouw in retrospectief haar leven, dat boven alles bepaald is door de dag waarop haar familie tijdens een overval van indianen uiteen werd gereten: de mannen werden vermoord en een aantal van haar (klein)kinderen als buit ontvoerd. Zijzelf overleeft de aanval meer dood dan levend, maar houdt zich strijdbaar op de been door de vurige hoop haar lievelingskleindochter ooit terug te vinden. Een hartverscheurend en mooi verhaal met veel couleur locale, waarmee Japin echter dicht tegen de streekroman aanzit. Zijn proza kenmerkt zich hier door gedachten die vaak bladzijdenlang uitgesponnen en uitgelegd worden en het hoofdpersonage blijft met haar steeds herhaalde wijsheden enigszins karikaturaal. NS Publieksprijs 2008. Winnaar Boek-delenprijs 2009.

JAPIN, ARTHUR

Een schitterend gebrek

2003, 239 p., GLB, luisterboek

Op een groot feest nabij Venetië wordt de veertienjarige Lucia verliefd op de zeventienjarige Giacomo Casanova. Voor beiden is dit de eerste grote liefde. Na korte tijd verdwijnt Lucia, een verraad dat Casanova's kijk op vrouwen voor altijd bepaalt. Als zij elkaar jaren later weer

ontmoeten, blijkt dat zij zichzelf uit liefde voor hem heeft weggecijferd. 'Een schitterend gebrek' speelt zich af in de kleurrijke wereld van de achttiende eeuw en vertelt het verhaal van Lucia's omzwervingen in Italië, Frankrijk en ten slotte Amsterdam. Winnaar Libris Literatuurprijs 2004

JAPIN, ARTHUR

Vaslav

2010, 374 p.

Romancier Arthur Japin (1956) heeft wereldwijd succes. In 'Vaslav' beschrijft hij de ondergangsdag in 1919 van de legendarische balletdanser Vaslav Nijinsky (1890-1950). Vanuit drie vertellende personages wordt die ene dag beschreven, met tal van flashbacks en sprongen in de tijd. Japin kan vertellen: hij stuwt de lezer bijna 400 pagina's voort naar het fatale einde. De thematiek van deze historische liefdesroman is rijk en veelzijdig. De compositie is ingenieus en spanningverhogend. Literair-technisch valt er het nodige op dit boek af te dingen. Japin is geen groot stilist: hij schuwt het cliché niet en schurkt te vaak tegen de streekromanstijl aan. Vertelperspectieven en psychologie zijn soms te gekunsteld en niet steeds geloofwaardig, het taalgebruik is vaak anachronistisch. Ook stort Japin emmers vol feitjes en bijeengestudeerde kennis over de lezer uit. Als hij niet alles drie keer had uitgelegd, was het boek aanzienlijk korter. Dat alles neemt niet weg dat het grote publiek zal smullen van het tragische verhaal, het sentiment en de gekte.

JAPIN, ARTHUR

De zwarte met het witte hart

1997, 389 p., GLB

In 1837 werden twee Afrikaanse prinsjes door de Nederlandse regering als onderpand in een illegale handelstransactie naar Nederland gevoerd en hier opgevoed. De ene prins past zich aan, wordt als een Nederlander, de ander probeert zijn Afrikaanse identiteit te behouden. Maar beiden gaan eraan ten gronde. Een van hen, prins Kwasi, vertelt in 1900 in flashback vorm tijdens het schrijven aan zijn dagboek op Java hun beider trieste levensgeschiedenis. Winnaar van de ECI prijs 1998.

JAPRISOT, SÉBASTIEN

De lange zondag van de verloving

Frans, 1993, 308 p., DVD

Tijdens de Eerste Wereldoorlog worden vijf soldaten wegens muiterij ter dood veroordeeld. De nabestaanden ontvangen bericht van overlijden, maar Mathilde, de verloofde van één van hen, weigert te geloven dat haar vriend is omgekomen. Ze is vastbesloten hem terug te vinden en met eindeloos geduld achterhaalt ze de nabestaanden van de andere vier soldaten die haar stukjes van de puzzel in handen spelen. 'De lange zondag van de verloving' is een indrukwekkende roman over de Eerste Wereldoorlog. Het is een verhaal over ontwrichting, vriendschap en haat. Deze roman werd genomineerd voor de Prix Concourt en de Prix Fémina en bekroond met de Prix Interallié.

JESSEN, IDA

Leugenaars

Deens, 2001, 317 p.

Christian en zijn vrouw Nina verhuizen van de stad naar het Deense platteland, waar hij de helft van een huisartsenpraktijk overneemt. Hij vindt aanwijzingen dat zijn voorganger vrouwelijke patiënten misbruikte, maar als hij op onderzoek uitgaat, wil niemand erover praten. De mensen uit het dorpje, die stuk voor stuk leugens en geheimen met zich meedragen, keren zich van Christian af.

JONES, EDWARD, P

De bekende wereld

Engels, 2005, 401 p., GLB

Nadat de Amerikaanse slaaf Augustus Townsend zichzelf heeft kunnen

vrijkopen, koopt hij later ook zijn vrouw en zoon Henry vrij. Hij zweert zelf nooit slaven te bezitten, maar Henry voelt zich jaren later niet gehouden aan deze belofte. Hij begint een eigen plantage in Virginia met drieëndertig slaven. Na zijn vroege dood, als de wereld langzaam anders aan gaat kijken tegen slavernij, krijgt zijn vrouw geen greep op de plantage. Alles lijkt samen te vallen met de afsluiting van een oude wereld en het begin van een nieuwe. Jones beschrijft op indringende wijze hoe het systeem van slavernij, dat mensen als bezit of koopwaar ziet, langzaam afbrokkelt. 'De bekende wereld' werd bekroond met de Pulitzer Prijs en de National Book Critics Circle Award 2004.

JONES, LLOYD

Meneer Pip

Engels, 2007, 268 p.

Op het eiland Bougainville (bij Papoea-Nieuw-Guinea, even boven Australië) woedde tussen 1989 en 1997 een bloedige burgeroorlog waarbij circa 20.000 mensen (10% van de gehele bevolking) omkwamen. Tegen die achtergrond krijgen de kinderen van een klein dorpje in de jungle onderricht van een blanke leraar, Mr Watts, die hen voornamelijk onderwijst door Charles Dickens' 'Great expectations' voor te lezen en hen zo leert om hun fantasie te gebruiken. Uiteraard is de kracht van de literatuur niet groot genoeg om de gevechten buiten de deur te houden, en de dreiging (en soms uitbarsting) van geweld in dit boek is huiveringwekkend, maar uiteindelijk weet Mr Watts de kinderen toch een belangrijke les over menselijkheid mee te geven. Met een opzet als deze loopt dit boek het risico te verzanden in een schematische fabel, maar het prachtige karakter van Mr Watts, het perspectief van een veertienjarig meisje en de goed getroffen sfeer van de dreiging van de soldaten ('Roodhuiden') versus de rebellen ('Rambos') voorkomt dat en maakt van deze roman een triomf. Uitstekend vertaald.

JONG, ERICA

Sappho's sprong

Engels, 2003, 350 p.

'Sappho's sprong' gaat over een vrijgevochten vrouw, de legendarische Griekse dichteres Sappho. Over Sappho is weinig bekend. Ze schreef gedichten op het eiland Lesbos rond 600 jaar voor Christus. In 'Sappho's sprong' stelt Jong zich voor hoe Sappho's leven eruit heeft gezien. Volgens de beroemdste van de vele omstreden legendes sprong ze van een rots uit verdriet om haar onbeantwoorde liefde voor een jonge veerman. Jong laat haar van de klif struikelen en zich verenigen met de vrienden die belangrijk voor haar zijn, zoals haar grote liefde Alcaeus. Een thema in deze roman is wat er gebeurt in een mensenleven als je je grote liefde ontmoet wanneer je er nog niet klaar voor bent. Jong's semi-autobiografie 'Het ritsloze nummer' veroorzaakte een wereldwijde sensatie. Meer dan 13 miljoen exemplaren zijn van dit boek verkocht.

JONG, OEK DE

Cirkel in het gras

1985, 431 p., GLB

Deze roman van Oek de Jong (1952) kwam voor het eerst uit in mei 1985. Daarna verschenen al snel vele drukken. Ook werd het boek in meer talen vertaald. De inhoud: een Nederlandse journaliste vertrekt voor twee jaar naar Rome, ontmoet daar een kunsthistoricus en wordt hartstochtelijk verliefd, terwijl hij aarzelt. In afdeling twee is het een jaar later: nu wil hij samen verder gaan, maar zij vertrekt, alleen weer naar Nederland. Naast liefdesroman zou je deze roman ook een kunstenaarsroman, een politieke roman en een ideeënroman kunnen noemen, waarbij het verlies van de eigen persoonlijkheid in al deze romanvormen aan de oude komt. Een boeiend gegeven, goed vormgegeven.

JONG, OEK DE

Hokwerda's kind

2002, 443 p., GLB

De jonge, mooie vrouw Lin Hokwerda raakt in de ban van de onbetrouwbare Henri. De relatie houdt geen stand, maar na een intermezzo met een andere man keert ze toch weer naar hem terug. Veel van de beweegredenen van de personen in deze roman zijn te verklaren vanuit jeugdervaringen. Een liefdesroman met veel aandacht voor de seksualiteit.

JORIS, LIEVE

Terug naar Kongo

1997, 347 p., GLB

De Belgische journaliste reist naar Zaïre om te onderzoeken hoe haar heerom daar vroeger als missionaris gewoond heeft. Het eerste deel geeft een fascinerend beeld van koloniaal Afrika en van de leef- en denkwereld van missionarissen. De tweede helft geeft een beeld van het huidige Zaïre: corrupt en verpauperd. Geschreven met veel liefde voor Afrika, met grote zorgvuldigheid en met diep inzicht.

JOYCE, JAMES

Dubliners

Engels, 1914, 199 p.

Bundel met vijftien verhalen waarin de hoofdpersonen op een of andere manier ten prooi vallen aan 'paralyse': een (geestelijke) verlamming die hun leven hopeloos frustreert en die veroorzaakt lijkt te worden door de sociale en religieuze mores van de Ierse samenleving in Dublin aan het begin van de twintigste eeuw. Drie verhalen hebben kinderen als hoofdpersonen, vier gaan over adolescenten, vier over volwassenen en drie over het 'openbare leven' (politiek, kunst en godsdienst). Slechts bij Gabriel Conroy, de hoofdpersoon in het laatste verhaal, 'De Doden', breekt enig inzicht door in de Ierse 'condition humaine', waardoor in het melancholieke slot toch een vage toon van hoop doorklinkt.

KADARE, ISMAIL

Het ongeluk

Albanees, 2008, 237 p.

De nieuwste roman van van de Albanese schrijver (1936) is een liefdesgeschiedenis, een thema dat Kadare voor het eerst centraal in zijn relaas plaatst. Maar natuurlijk verweeft hij hier op zijn bekende wijze weer verschillende genres - de klassieke ballade van Orfeus en Eurydice, een politieke thriller, de filosofische vraag naar de eeuwige liefde en de dood. De geliefden, Rovena en Besfort, vinden de dood in een auto-ongeluk. De politie staat voor een raadsel - waarom slingerde de taxi op dat moment, waarom keek de taxi-chauffeur in de achteruitkijkspiegel? De relatie tussen de twee verliefden is ook mysterieus: was het een hartstochtelijke liefde of was Rovena een call-girl? De onderzoeker en een vriendin van Rovena bewandelen verschillende theorieën zonder echt een oplossing te vinden. 'Er zijn veel meer waarheden dan die wij menen te zien!' Virtuoso en fascinerend.

KAFKA, FRANS

Het proces

Duits, 1925, 231 p.

Deze wereldberoemde roman van de Boheemse schrijver werd een jaar na zijn dood in 1924 voor het eerst uitgegeven, door toedoen van zijn vriend Max Brod, die de losse manuscripten ordende en de hoofdstukken indeelde in zijn huidige vorm. 'Het proces' gaat over een man, K., die op een morgen gearresteerd wordt en dan een proces tegen zich ziet aangespannen, waarbij nooit duidelijk wordt waarover het gaat, maar het eindigt met de executie van K. Een beklemmende, paradoxale, fantastische roman, waarin andere waarden normen en denksetten gelden dan 'normaal'

ROMANS

KELLENDONK, FRANS

Mystiek lichaam

1986, 194 p., GLB

Dit hoofdwerk van Kellendonk is door de schrijver zelf een roman over de economie van de liefde genoemd. Drie hoofdpersonen: een gierige vader, een homoseksuele zoon en een dochter die rebelleert middels een zwangerschap.

KEMAL, YASAR

Het lied van de duizend stieren

Turks, 1971, 313 p.

Al sinds mensenheugenis trekken de nomaden van de Karaçullu-stam in het najaar van de berg Aladag naar lager gelegen gebieden. Maar de plek waar ze altijd overwinteren blijkt dit jaar opeens bebouwd. Er zijn asfaltwegen gekomen en fabrieken. De overheden eisen zelfs dat ze voor hun verblijf betalen. Maar wat moeten nomaden zonder winterkamp? Waar moeten ze hun kudde weiden? Aan de hand van de lotgevallen van drie jongens vertelt Kemal hoe de nomaden om te kunnen overleven hun eeuwenoude tradities opgeven en fabrieksarbeiders worden.

KEMAL, YASAR

Ook de vogels zijn verdwenen

Turks, 1978, 125 p.

Vroeger, toen er nog menselijkheid was in Istanbul, kocht de bevolking de vogeltjes van de vogelverkopers op de moskeepleinen vrij, vaak om voorspraak te krijgen bij de hemelpoort, soms gewoon uit medelijden. Maar de tijden zijn veranderd. De drie jonge armoedzaaiers over wie het verhaal gaat, hebben zangvogeltjes gevangen maar kunnen ze aan de straatstenen niet kwijt. Kemal laat de lezer eerst medelijden voelen en schetst dan op schokkende wijze het materialisme en de uitzichtloosheid in een miljoenenstad.

KERTÉSZ, IMRE

Kaddisj voor een niet geboren kind

Hongaars, 1994, 115 p.

Kaddisj voor een niet geboren kind' beschrijft hoe een man met een kampverleden over zijn leven nadenkt en terugkijkt op zijn verleden. Zijn hele leven wordt overheerst door het feit dat hij in Auschwitz heeft gezeten. In een monoloog vertelt de hoofdpersoon over zijn relatie met zijn ex-vrouw, zijn kijk op zijn jeugd, zijn kijk op ouderschap en zijn kijk op de toekomst. Kertész stelt in al zijn werken de holocaust centraal. Hij schreef libretto's voor muzikale komedies en debuteerde in 1975 met zijn roman 'Sorstalanság' (onbepaald door het lot). In 2002 ontving hij de Nobelprijs voor de literatuur.

KERTÉSZ, IMRE

Onbepaald door het lot

Hongaars, 1975, 242 p.

In Hongarije wordt in het laatste oorlogsjaar een joodse jongen opgepakt. Eerst wordt hij naar Auschwitz en daarna naar Buchenwald getransporteerd. Hij past zich aan, probeert de logica in te zien van wat er gebeurt en overleeft op het nippertje. Vanuit een onschuldig, naïef en optimistisch perspectief beschrijft hij de gruwelen van het kamp. Kertész ontving in 2002 de Nobelprijs voor literatuur.

KESSELS, MARIE

Ruw

2009, 206 p.

De 55-jarige schrijfster debuteerde in 1991 met de roman 'Boa' en werd bekroond met de Multatuliprijs en de Anna Bijns Prijs. Een jonge vrouw, Gemma, ik-vertelster en hoofdfiguur in deze roman, raakte na een ongeval blind en moet proberen om met deze zware beperking toch een soort van bewegingsvrijheid te hervinden. Haar nachtelijke zwerftochten door de stad openen voor haar een intrigerend nieuw

nachtelijk universum, gevuld met andere zintuiglijke prikkels. En ook braille leren betekent een fascinerende verkenningstocht. Gemma toont zich een ondernemende, kritische, vitale geest, valt soms ook ten prooi aan wanhoop, maar is ook zeer gebeten om volop te leven. Ze plaatst kanttekeningen bij andere romans over blindheid (o. a. Saramago's Stad der blinden) en in haar nuchtere, clevere, niet-klagende stem zit de grote kracht van dit boek, dat ook sterke passages bevat over de betekenis van lezen. Een boeiende psychologische verkenning, geschreven met een scherpe pen, ook erg geschikt als aanzet voor praatgroepen.

KEULEN, MENSJE VAN

De gelukkige

2001, 237 p., GLB

De titel van deze in 2001 goed ontvangen roman van Mensje van Keulen (1946) moet niet letterlijk opgevat worden, want ook al lijkt hoofdpersoon Nora Wiarda alles te hebben wat haar hartje begeert, toch doet ze niet anders dan weglopen. Eerst ontvlucht ze als zestienjarig meisje het ouderlijk huis om in Schotland, zwanger, met de twee keer zo oude garagehouder Martin Borger in het huwelijk te treden. Jaren later, wanneer haar overspelige echtgenoot een vorstelijk inkomen verdient als directeur van een houtfabriek, gaat ze er met haar minnaar vandoor naar Islamabad. Maar na drie weken heeft ze genoeg van hem en keert op haar schreden terug. Nora zoekt het geluk (een meisjesboekentitel), zou je kunnen zeggen, en Nora wordt door schade en schande wijzer. Maar of ze gelukkiger wordt? In dat opzicht lijkt ze sterk op personages uit vroegere boeken van Van Keulen. Het verschil is dat die meestal uit lagere sociale klassen afkomstig zijn, zodat ze ook nog in financieel moeilijke omstandigheden verkeren. Op het materiële vlak ontbreekt het Nora aan niets, maar dat schijnt er niet toe te doen: het gras is altijd groener aan de andere kant van de heuvel.

KEULEN, MENSJE VAN

Een goed verhaal

2009, 159 p., GLB

Zorgvuldig uitgegeven bundel met zes korte verhalen. Het gemeenschappelijke kenmerk van deze verhalen is de tijdsperiode van 24 uur waarbinnen elk verhaal zich afspeelt. De hoofdpersonen zijn mannen en vrouwen die ongewild in een lastige situatie terechtkomen. Zo is er bijvoorbeeld de man die na de vondst van een portemonnee van de ene verbazing in de andere valt als hij op zoek is naar de eigenaar. Een ander verhaal volgt een dweperige docente Engels die op zoek is naar punten van herkenning in het geboortedorp van de gezusters Brontë. Als ze 's avonds in de plaatselijke pub een glas whisky te veel drinkt, neemt ze in haar beschonkenheid wel een heel vreemd aandenken aan de beroemde inwoners van het dorp mee. Ook aan de uitgave van de bundel is zorg besteed. Zo is steeds de titel van het betreffende verhaal onderaan de linkerbladzijde afgedrukt. Het stijlvolle omslag laat een bolvormige vaas met enkele oranje bloemen zien, waarvan er een geknakt is

KEULEN, MENSJE VAN

De laatste gasten

2007, 166 p., GLB

Van Keulen (1946) publiceerde in haar 35 jaar durende schrijverschap talloze jeugdboeken, verhalenbundels en romans. Haar nieuwste roman laat ze afspelen in een pension voor kunstenaars, die daar lijken te verblijven om aan hun mislukkingen te ontsnappen in plaats van kunst te maken. Het hoofdpersoonage, Florrie, komt daar te werken als een inwonende hulp in de bediening na de dood van haar wrede tante. Ze leert de gasten van het pension kennen en binnen korte tijd wordt duidelijk dat niet iedereen is wie hij of zij lijkt te zijn. Op knappe wijze bouwt Van Keulen de spanning op. Ze laat zien dat de waarheid omgekeerd kan worden en dat dat dan ook een waarheid is, zoals een van

de pensioengasten zegt. In haar mooie stijl toont Van Keulen het spel van zijn en schijn. Tot op de laatste pagina weet zij alles aan het wankelen te brengen. Het verhaal blijkt bij herlezing knap gestructureerd – ‘alles raakt alles aan’ (p.76) – en wordt verrijkt met bespiegelingen en uitspraken van filosofische aard.

KEULEN, MENSJE VAN

Olifanten op een web

1997, 253 p., GLB

Mensje van Keulen schrijft deze autobiografie als een eerbetoon aan haar moeder. Deze eenvoudige vrouw, vrolijk ondanks een moeilijk leven, dienstbaar en lief voor haar kinderen, overleed in 1995. De schrijfster beschrijft gedetailleerd het verhaal over haar jeugd, haar relatie tot haar moeder, de ontwikkeling van haar schrijverschap en de verhouding tot haar vader en diens vreselijke tweede vrouw. Talrijke familieleden worden ten tonele gevoerd. De vertelvorm wisselt: er zijn dagboekfragmenten, overpeinzingen, herinneringen.

KEULS, YVONNE

Mevrouw mijn moeder

1999, 264 p., GLB, luisterboek

In deze roman beschrijft Keuls haar Indische afkomst, de repatriëring naar Nederland en de aanpassingsproblemen hier. Maar vooral is het beschrijving van haar moeder. Deze vrouw, zeer koppig, maar ook fantasierijk, vertelt de mooiste verhalen over Indonesië, haar afkomst en al of niet verzonnen familiebelevissen. Maar ook aan het vasthouden van normen en gewoontes van Indië wordt aandacht geschonken. De langzame aftakeling van haar moeder wordt op een ontroerende manier verhaald. Yvonne Keuls won in 1999 de Trouw publieksprijs met dit boek.

KOCH, HERMAN

Het diner

2009, 300 p., GLB, luisterboek

De structurering van deze nieuwe roman van Herman Koch (1953) volgt de gangen van een diner. Dineren is oorlog en dat zullen we weten. In een toprestaurant komen vier mensen samen: de ik-figuur, Paul, een afgekeurd docent, en zijn echtgenote; zijn broer, beoogd minister-president, met ook zijn vrouw. Irritaties hopen zich vanaf het begin in het hoofd van Paul op. Zij gelden zijn broer, maar ook het restaurant. Met de wereld van de haute cuisine wordt meedogenloos afgerekend. Hilarische observaties, maar ook innerlijk commentaar op gespreksonderwerpen, roepen het Jiskfet-verleden van Koch in de herinnering. De kinderen van de dinergangers hebben een wandaad begaan. Hoe daarmee om te gaan? Hoe ver ga je als ouders in het toedekken van de gruweldaden van kinderen? Hoe waarborg je geluk en toekomst? In agressie is Paul eerder over de schreef gegaan. Is zijn zoon genetisch bepaald? Zorgvuldig doserend werkt deze roman naar een apotheose. Een verontrustende, maar ook humoristische roman. Stilistisch sterk, een urgent en krachtig boek. Winnaar NS Publieksprijs 2009

KOEDIJK, SIJTJE VAN

De hemel ziet blauw van de dagen

2002, 157 p.

Sijtje van Koedijk (1903-1989) schreef in 1965 voor haar kinderen haar levensverhaal op. Na haar dood vonden ze dit document, dat nu wordt uitgegeven. Sijtje ontvlucht al jong haar armoedige milieu, trouwt en gaat naar Borneo. Het huwelijk mislukt en in 1929 ontmoet zij haar grote liefde. Zij gaan terug naar Indië, waar haar geliefde in 1938 omkomt bij een ongeluk. Een ontroerend relaas van een vrouw, die tegen de tijdgeest in, haar eigen weg ging.

KOELEMEIJER, JUDITH

Anna Boom

2008, 239 p., GLB

De schrijfster van ‘Het zwijgen van Maria Zachea’ (2001) ontmoet bij toeval Anna Boom, een vrouw met een opmerkelijk levensverhaal. Anna, begin twintig, smoorverliefd op een getrouwde Hongaar, besluit (uit verveling!) midden in de oorlog naar haar geliefde in Hongarije af te reizen; daarna volgt een avontuurlijk bestaan. Haar ervaringen met Duitsers en Russen, haar werk voor de Zweed Wallenberg, haar minnaars, kortom, haar optreden getuigt van moed en roekeloosheid, en veel geluk. Ten slotte een gelukkig huwelijk en het zwijgen tot de ontmoeting met Koelemeijer. Koelemeijer ontvouwt chronologisch Anna’s levensverhaal, zonder literaire opsmuk; Anna’s levensloop is spannend genoeg. De ankerpunten zijn de steden waar zich voor Anna markante gebeurtenissen afspeelden. De uitwerking van deze levensbeschrijving is een mengeling van feit (de gebruikte citaten uit brieven en dagboeken) en fictie (de weergave van gevoerde gesprekken van decennia geleden). Met verantwoording en bibliografie. Een spannend vrouwenleven dat Koelemeijer zonder literaire pretenties voor zichzelf laat spreken.

KOELEMEIJER, JUDITH

Het zwijgen van Maria Zachea

2001, 255 p., GLB, luisterboek

De moeder van een groot, katholiek gezin krijgt op hoge leeftijd een hersenbloeding en hult zich daarna in een voortdurend stilzwijgen. Omdat ze niet willen dat zij naar een verpleeghuis moet, nemen de twaalf volwassen kinderen vrijwillig de zorg op zich: dagelijks is een van hen, gedurende de acht jaar tot haar dood, bij haar volgens een strak schema. Elk van hen beschrijft vanuit eigen perspectief de gezamenlijke jeugd in de jaren ‘50 en ‘60 en de herinneringen aan de ouders, elkaar, de maatschappij. De schrijfster (1967) is journaliste en raakte geïntrigeerd door het beeld van haar zwijgende oma en de rol die zij had in het leven van haar ooms en tantes. Zij laat hen een voor een aan het woord, van de oudste tot de jongste. Er zijn overeenkomsten, maar opvallend zijn de verschillen in hun beleving. Deze lijn is knap doorgetrokken naar het nu: de oude moeder en de beslissing over leven en dood die de kinderen met elkaar moeten nemen. Het boek speelt in de Zaanstreek, maar is herkenbaar voor een breed publiek. Bekroond met de NS Publieksprijs 2002 en het Gouden Ezelsoor 2003

KOMRIJ, GERRIT

Dubbelster

1993, 247 p.

Otto Kapteijn is een mateloos populaire televisiepresentator. In zijn programma gaat het erom dat mensen laten zien zoveel mogelijk van een bekende Nederlander te weten, ‘het onderste hemd van het privé-lijf’. Op een beklemmende manier wordt Otto zelf slachtoffer van zijn eigen formule: er blijkt een man in Alkmaar die zoveel op hem lijkt en zoveel van hem weet, dat hij volstrekt inwisselbaar is met Otto. Het lastige is dat de dubbelganger zich in het openbaar misdraagt en dat Otto daarop wordt aangekeken. Binnen het kader van dit plot hekelt Komrij alle cliché-aspecten van het sterrenbestaan en de intimiteitshonger van het publiek. Natuurlijk is Otto homo, al mag niemand dat weten. Hij werkt bereidwillig mee aan de roddelbladen, die hem immers kunnen maken en breken.

KOMRIJ, GERRIT

De kloppgeest

2001, 239 p., GLB

De roman speelt in 1898, het jaar van de kroning van koningin Wilhelmina. De verteller van het verhaal is Hector, die in welgestelde kringen spiritistische séances houdt. Zijn vriend en tegenpool George propageert het socialisme onder de armen. Maar als altijd bij Komrij: schijn bedriegt.

ROMANS

KOOLHAAS, A.

Vanwege een tere huid

1973, 176 p.

Om de tere huid van zijn dochter Annetje te beschermen zet haar vader twee hoedna's, vreemde dieren die hij meebracht uit een warm land, uit in de rivier bij zijn huis. Door haar beschermde opvoeding kan Annetje het leven echter niet aan, waardoor haar dochtertje Takkie het extra moeilijk krijgt. Een eerste liefde voor de twaalfjarige Joke brengt hier verandering in, maar uiteindelijk sterft haar vriendje door de vreemde dieren en leert Takkie afscheid van haar kindertijd te nemen. Meesterlijk geschreven roman, waarin het leven van de ouders, de kinderen en de vreemde hoedna's om de beurt beschreven worden. Vooral het leven van de kinderen, op de grens tussen kindertijd en puberteit, is psychologisch zeer goed weergegeven.

KOOTEN, KEES VAN

Annie

2000, 59 p., GLB, luisterboek

'Annie' van Kees van Kooten is een subliem eerbetoon aan zijn moeder, A.G. van Kooten-Snaauw (1910-1999). Kees is met vakantie in Frankrijk wanneer hij te horen krijgt dat zij die hij kort tevoren heeft helpen verhuizen van haar eigen woning naar een particulier verpleeghuis vlak bij haar om de hoek, ernstig ten val is gekomen en in comateuze toestand in het ziekenhuis ligt. In de periode tussen de dag dat hij dit bericht ontvangt en die waarop ze sterft, haalt hij herinneringen op aan vroeger, maar vooral aan haar laatste levensjaren waarin haar geest langzaam weggleeft in het schemerduister. Hij beseft dan dat de relatie tussen zijn moeder en hem "in het oog van mijn naasten en dat van de buitenwereld, regelmatig de klevgrens moet hebben overschreden." Het knappe van dit boekje is nu juist, dat het die klevgrens nergens overschrijft. De wrevel die het gedrag van zijn moeder ook wel eens bij hem oproept, brengt hij net zo goed ter sprake als de momenten van vertederende die het bij hem opwekte. Het lukt hem wonderwel gevoelvul te zijn zonder sentimenteel te worden. Op de voorzijde van het stofomslag staat een dubbelportret van Kees en zijn moeder vis-à-vis, op de achterzijde haar gedicht 'Samen Oud'.

KOOTEN, KEES VAN

Episodes

2007, 125 p., GLB

Autobiografische schetsen van Van Kooten [1942], die eerder satirische en humoristische observaties schreef, zoals 'Koot graaft zich autobio', 'Veertig', 'Hedonia' en 'Annie'. In 'Episodes' schrijft hij op intieme en liefdevolle wijze een twintigtal korte verhalen over de eerste twee levensjaren van zijn kleinzoon Roman. De opa/auteur is dol op zijn eerste kleinkind en maakt het oppassen tot een feest. Niets is te gek om de kleine aan het lachen te krijgen. De verhalen gaan over voorlezen, oppassen, taalgebruik en ontwikkeling van de peuter, komische situaties, opvoedmeningsverschillen met de ouders en het gebruik van drank in het nabijzijn van de kleine spruit. Af en toe nemen de observaties en ervaringen verliefd dweperige vormen aan. Vanwege de soms erudiete toon en stijl is dit niet zomaar een schattig opaboekje. Voor jonge hoger opgeleide opa's en liefhebbers van Van Kooten.

KOOTEN, KEES VAN

Levensnevel

1999, 176 p., GLB

De verhalen staan in het teken van 'het krimpde leven en de uitdijende dood', aldus de verantwoording. Het groeiende aantal tandartsbezoeken, te oud geworden voor jeans, hij en de jeugd begrijpen elkaar niet meer, Van Kootens hoogbejaarde moeder die vergeetachtig wordt. Het zijn dit soort melancholiek stemmende ontwikkelingen die hij gebruikt in overwegend komische verhalen. Met uiteraard Kootiaanse taalvondsten.

KRABBÉ, TIM

De grot

1997, 181 p., DVD, GLB

Romeo en Julia als heroïnekoeriers, het lijkt moeilijk voor te stellen. Toch kunnen Egon en Marjoke in dit verhaal wel worden gezien als de geliefden die nooit bij elkaar zullen komen, of pas in de dood. Onafhankelijk van elkaar gaan ze in zee met jeugdvriend en beroepsritselaar Axel en reizen ze naar Ratanak, een fictief land dat doet denken aan Singapore. Een koffer heroïne wordt hun dood. Deze sterke roman begint met die noodlottige reis en laat daarna de draadjes uit het verleden bij elkaar komen. Met eenvoudige zinnen weet de auteur vooral de houding van Egon psychologisch zeer aannemelijk te maken.

KRABBÉ, TIM

Marte Jacobs

2007, 165 p., GLB

Dichter Emile Binenbaum, die zijn faam dankt aan een, op jonge leeftijd geschreven gedicht, denkt terug aan het meisje Marte dat hem daartoe inspireerde. Hij ontmoette haar toen zij negen was en hij zestien en trof haar nadien met tussenpozen van enkele jaren. Het dierbaarst zijn de herinneringen aan die zomer in de jaren '60 toen ze samen door Amsterdam zwierven. De door romanticus Emile gekoesterde zuivere liefde werd ruw verstoord toen Marte na een feest meeging met Emiles vriend en rivaal Reiff en nadien zelfmoord pleegde. Reiff, inmiddels een succesvol auteur, schrijft jaren later de roman 'Een Meisje uit mijn Jeugd' en pakt Marte zo nogmaals af van Emile. Het romantische thema van de onbereikbare liefde keert vaak terug bij Krabbé. Hier is het uitgewerkt in een mooie kleine roman die spannend, zuiver en sfeervol is. Rivaliteit en miskend schrijverschap zijn zaken die in interviews met Krabbé vaak aan de orde komen en daar lijkt dit boek een reactie op. Misschien brengt het ook een verandering teweeg, want ook critici blijken dit geheide lezerssucces te waarderen.

KRABBÉ, TIM

Vertraging

1994, 144 p., GLB

Deze korte, roman van Krabbé verscheen eerder als feuilleton in 'De Volkskrant'. Het is het verhaal van de televisiepresentator (quizmaster) Jacques Bekker die bij een tussenlanding in Sydney vertraging oploopt bij de overstap. Hij besluit een jeugdliefde van dertig jaar daarvoor op te zoeken. Bij de ontmoeting raakt hij onmiddellijk betrokken in de vlucht van deze Moniek die wegens fraude gezocht wordt. Er volgt een spannende en dramatische tocht door Australië. Bekker ontdekt dat zijn geïdealiseerde jeugdliefde een illusie is, maar kan tegelijk zich niet onttrekken aan de spanning van de vlucht voor de autoriteiten. De roman heeft als onderliggend thema het noodlot en de verloren jeugd. Een interessant boek waarin de auteur bewijst dat belletrise en spanning zeer goed verenigbaar zijn. Winnaar van de Gouden Strop 1995.

KRAUSS, NICOLE

De geschiedenis van de liefde

Engels, 2005, 289 p., GLB

In dit boek komen drie verhaallijnen samen. Eerst die van de gepensioneerd slotenmaker Leo Gursky die als Pool een kluizenaarsleven leidt in Amerika. Hij schrijft een boek en stuurt dit naar zijn zoon die hem niet kent. De tweede verhaallijn is die van de 14-jarige Alma, genoemd naar iemand uit 'De geschiedenis van de liefde', een Spaans boek dat haar jong gestorven vader aan haar moeder gaf die nu het verzoek krijgt om het te vertalen. De laatste lijn is van Zvi Litvinoff die in 1941 van Polen naar Chili ging. 'De geschiedenis van de liefde' is zijn enig gepubliceerde werk. Leo en Alma vertellen zelf, het deel van Zvi komt via een verteller. Een indringend geschreven roman met joodse elementen. Het boek vraagt veel aandacht, maar verdient dat. De auteur (1974) debuteerde twee jaar geleden met 'Man komt kamer

binnen'. In de pers wordt haar nieuwste roman vergeleken met 'Alles is verlicht' (2002) van Jonathan Safran Foer, haar man. Het boek is opgedragen aan de vier joodse grootouders van de auteur 'die haar het tegenovergestelde van verdwijnen hebben geleerd'.

KUNDERA, MILAN

De grap

Tsjechisch, 1967, 343 p.

De jongeman Ludvík stuurt bij wijze van grap een kaart met een politiek satirische tekst naar een vriendin. De kaart valt in verkeerde handen en Ludvík wordt in politiek en menselijk opzicht geruineerd. Hij wordt uit de Studenten-bond gestoten en wordt zelfs verbannen naar de kolenmijnen. Na zijn terugkeer verleidt hij de vrouw van de man die hem zo wreed vervolgde. Helaas pakt ook deze - wraakzuchtige - grap anders uit dan hij bedoelde.

LAMB, WALLY

Walvismuziek

Engels, 2000, 382 p., GLB

Een verhaal van hunkering en verlangen, een onbetrouwbaar verslag van lusten en lasten die begonnen in 1956, de dag dat de gratis televisie werd bezorgd... Zo begint het verhaal van Dolores Price, een onconventionele en onvergetelijke vrouw. Zij verliest haar greep op de werkelijkheid nadat ze op 13-jarige leeftijd is verkracht.

LANOYE, TOM

Het goddelijke monster

1997, 336 p.

Deze satirische familieroman is een aanklacht tegen de verrotte Belgische samenleving. Centraal staat de familie De schrijver, die de personificatie is van het morele verval in België. Wanneer de mooie Katrien tijdens de jacht haar man per ongeluk doodschiet is dit het begin van het einde. De hele familie gaat zich met de gebeurtenis bemoeien, waardoor oude familievets weer boven komen. De lezer wordt geconfronteerd met de problemen en geheimen van de corrupte familie.

LAROUÏ, F.

Judith en Jamal

Frans, 2001, 137 p.

Judith is een joods meisje en verliefd op de Marokkaan Jamal. Het verhaal speelt zich af in Parijs. Jamal balanceert op de rand van de criminaliteit en heeft een moeizame relatie met zijn vader. In wisselend vertelperspectief voeren verschillende personen het woord. Laroui werd in Marokko geboren, studeerde in Parijs en woont en werkt nu in Amsterdam.

LAROUÏ, F.

Het tragische einde van Philomène Tralala

Frans, 2003, 130 p.

De hoofdpersoon, Fatima Aït Bihi, alias Philomène Tralala, is een schrijfster. Ze hoort nergens echt bij, ze is zwart van huid, emigrante, de kleindochter van een slavin en wees. Verder heeft ze als handicaps ook nog dat ze bloedstollend mooi is en heel opvliegend van karakter. 'Het tragische einde van Philomène Tralala' speelt zich af in de Franse literaire wereld waarin Philomène haar weg probeert te vinden. Laroui schrijft met veel humor over een Marokkaanse vrouw die in Frankrijk een bekend schrijfster wordt, maar steeds stuit op grove discriminatie. Laroui studeerde in Parijs en woont sinds 1990 in Amsterdam. Voor zijn debuutroman 'Les dents du topographe' (De tanden van de topograaf) ontving Laroui de prestigieuze Prix Albert-Camus. 'Verbannen woorden' is zijn debuut als dichter in het Nederlands taalgebied. Deze bundel werd in 2002 genomineerd voor de C. Buddingh-prijs voor nieuwe Nederlandse poëzie. Voor zijn gehele oeuvre ontving Laroui in 2002 de E. du Perronprijs.

LAWRENCE, D.H.

Lady Chatterley's minnaar

Engels, 1928, 383 p., DVD

Een jonge vrouw, getrouwd met een in de oorlog verminkte, half verlamde man, wordt verliefd op de boswachter van hun landgoed. Wat begint als een hunkering naar een normaal geslachtsleven, groeit uit tot een grote liefde, waarvoor zij tenslotte haar man verlaat. Het boek verscheen in 1928 en was destijds een sensatie door de openhartige beschrijving van het liefdesleven.

LENAERTS, SIMONE

Zeewater is zout, zeggen ze

2008, 415 p.

De Vlaamse schrijfster (1947) brengt in deze roman het verhaal van een Antwerpse familie in de jaren vijftig. Tussen de anti-klerikale arbeider Raymond en de dromerige Rika stijgen de spanningen. Hun dochter Rosa probeert zich staande te houden in het uiteenvallende gezin door te vluchten in haar fantasie. Ze gaat op in de verhalen van haar onderwijzer en de mystieke kanten van het katholieke volksgeloof. Een sfeervol tijdsportret, waarbij de belemmingen van een private koude oorlog worden neergezet tegen het decor van de grote koude oorlog. Geschreven in een soepele stijl, gedragen door dialogen die aansluiten bij het taalgebruik uit deze tijd. Bekroond met de Vlaamse Debuutprijs 2009.

LESSING, DORIS

Het huis van Julia

Engels, 2001, 446 p.

In de jaren zestig vangt Julia probleemjongeren in Londen op en biedt ze onderdak in haar huis. Het huis van Julia is een veilige plek waar iedereen gelijk is en waar over alle politieke ideeën en toekomstdromen gepraat kan worden. In de jaren negentig zijn de jongeren van toen volwassen. In heldere stijl schetst Doris Lessing hoe helende of vernietigende ervaringen iemands eindbestemming kunnen bepalen.

LEVI, PRIMO

Is dit een mens

Italiaans, 1947, 208 p.

De Italiaans-joodse Levi, scheikundige van beroep, trok in 1943 de bergen in als verzetsstrijder, maar werd al na enkele maanden gepakt. Hij werd naar Auschwitz gedeporteerd, waarvan hij als een van de weinigen terugkeerde. Kort na de bevrijding schreef hij dit verslag van zijn kampervaringen. Als ooggetuige noteert hij hoe in een hel van gruwelijkheden toch sporen van menselijke waardigheid kunnen blijven voortbestaan.

LIESKE, TOMAS

Alles kantelt

2010, 245 p.

De nieuwe roman van de Nederlandse schrijver (1943) speelt met de tijd. En met personages. In de jaren zeventig ontmoet Anton, een epileptische (en daardoor met een verscherpte waarneming toegeruste) dertiger die zijn vrouw heeft verloren, zijn jeugdige zelf: het jongetje dat hij vroeger in Den Haag was. Met hem reist de Shakespearespecialist naar het door de Rote Armee geterroriseerde Duitsland om toneelvoorstellingen te zien. Het verhaalheden botst op het verleden. Voor de kleine Anton, met een dominerende vader, is het Duitse meisje Rosemarie dat in het gezin verblijft, het hoogste schepsel. Met haar ontwikkelt zich een relatie. De oudere Anton kan zich weinig van deze Rosemarie herinneren. Hij denkt aan zijn overleden vrouw. In Duitsland keert Rosemarie op onverwachte wijze terug. In deze roman over een verbeelde onmogelijkheid speelt Lieske een spel met afstanden tussen vertellende en belevende ikken, met verschillen in kennis van de levensloop en met afwisseling in de grammaticale tijden. Een weergaloos

ROMANS

literair spel. De beschrijvingskunst in de knappe stijl van Lieske is groots. Een bijzondere roman

LIESKE, TOMAS

Dünya

2007, 343 p.

De formidabele nieuwe roman van Tomas Lieske (1943) is een historische roman, een avonturenroman en een ideeënroman ineen. Er verdwalen twee Nederlandse mannen in de Eerste Wereldoorlog. Zij komen in 1930 in Turkije terecht en redden daar een baby. In de jaren die volgen -verstoken van nieuws uit het westen- laten zij het meisje op het platteland opgroeien. Een gevallen Turkse vrouw, Dünya, die hen van hogerhand moet bespioneren, mengt zich in hun huishouden. De ene man (in Holland was hij leidekker: prachtig hoe Lieske dit beroep beschrijft) werkt mee aan het eerste en enige Turkse luchtschip; de ander doet klussen thuis. Geheimen, leugens en spanningen ontladen zich in een meesterlijke apotheose, waarbij de posities van de personages zich spiegelen in de vergeefse pogingen tot het luchtschip. Een ongelofelijke en bloedstollende roman. Een nieuwe en geslaagde meesterproef, stilistisch snel en meeslepend.

LIESKE, TOMAS

Franklin

2000, 355 p., GLB

Door zijn moeder verstoten, door zijn vader genegeerd, moet Franklin Lowendaal zich van kindsbeen af een eigen weg door het leven banen. Dat leidt hem via internaten en morsige huurkamers naar de wereld van zijn oom Charles en diens vriend Niel. 'Franklin' vertelt het verhaal van een verschoppeling die ondanks zijn neiging alles kapot te maken, door optimisme op de been weet te blijven. In 2001 bekroond met de Libris Literatuur Prijs.

LIESKE, TOMAS

Gran Café Boulevard

2003, 357 p., GLB

In 1944 ontmoet de rijke vervalser Alexander Rothweil in de trein naar Bilbao de achttienjarige Pili. Zij wordt van al haar geld beroofd, wat de twee op vreemde wijze tot elkaar brengt. In 1951 moeten zij Spanje ontvluchten en komen via Parijs in Nederland, bij de broer van Alexander, kluisenaar en kweker van vleermuizen. De hoofdpersonen zijn beurtelings aan het woord, waardoor de lezer te weten komt wat zij voor elkaar verborgen houden.

LIESKE, TOMAS

Mijn soevereine liefde

2005, 108 p.

Het verhaal speelt zich af in de tweede helft van de zestiende eeuw aan het hof van de Spaanse koning Philips II. Marnix de Veer, een Nederlandse mathematicus en de verteller in deze geschiedenis, wordt de vertrouweling van de koning. In de laatste uren van de door jicht geteisterde koning geeft Marnix zich rekenschap van zijn leven aan het Spaanse hof, van zijn onvoorwaardelijke trouw aan de koning, maar ook van zijn haat omdat de koning ooit zijn geliefde tot minares nam. Het verhaal gaat over vriendschap en de bijzondere manier waarop de koning met die vriendschap onvoorwaardelijke trouw weet af te dwingen. Lieske schetst in 'Mijn soevereine liefde' niet het beeld van een door het geloof bezeten koning, maar die van een wijze vorst en rokkenjager..

LINDEN, FRÉNK VAN DER

De steniging

2006, 302 p.

Romandebuut van de journalist (1957), vooral bekend als interviewer. Het heeft een sterke openingsscène over een bloedvlek op straat.

De spanning is meteen gezet: wat is er aan de hand? We volgen de gedachtenstroom (monologue intérieur) van een simpel en jong meisje, Priscilla. Ze is net van de havo, heeft een krantenwijk en werkt in een platenzaak. Ze raakt verliefd op Karim, een student Nederlands, van Marokkaanse afkomst. Al snel blijkt dat Karim op gruwelijke wijze vermoord is (de titel verwijst hier naar). Priscilla stort geestelijk in, ze wordt opgenomen. Gedurende de therapie haalt ze in haar innerlijk herinneringen op aan haar weinig gelukkige jeugd, waarbij ze haar verborgen geheimen geleidelijk ontvouwt. De suspense blijft behouden tot de ontknopung op de laatste pagina's.

LIPPI-GREEN, ROSINA

Hofstede

Engels, 2001, 231 p., GLB

Rosenau, het decor van 'Hofstede', is een klein, afgelegen dorpje in de Oostenrijkse Alpen. Deze twaalf samenhangende verhalen, die zich afspelen in de periode 1909-1977, gaan over twaalf verschillende vrouwen. In het eerste verhaal is er in het dorp een ansichtkaart gearriveerd, die gericht is aan Anna Fink. Maar er zijn, door het systeem van vernoemingen, wel zeven vrouwen voor wie de kaart kan zijn. De kaart houdt de gemoederen flink bezig en brengt bij Anna van de Bengathofstede diep verborgen gevoelens los. Andere verhalen gaan over onder meer over Johanna van de Ellebooghofstede die in 1916 een liefdesaffaire met een Italiaanse deserteur beleeft, en over Angelika, eveneens van de Ellebooghofstede, die de kwaliteit van een boerenvrouw afmeet aan de kwaliteit van de kaas die ze maakt. De Amerikaanse schrijfster woonde vier jaar in Oostenrijk, waar ze dialect en levensstijl van de streek Vorarlberg bestudeerde. 'Hofstede' baseerde ze op verhalen die ze hier optekende. Deze prachtige, ontroerende roman roept een verloren gegane wereld op. Het boek werd bekroond met de Pen/Hemingway Award.

LOO, TESSA DE

Een bed in de hemel

2000, 141 p., GLB

Net als in haar talloze malen herdrukte roman 'De tweeling' (1993) speelt in dit boek van Tessa de Loo de Tweede Wereldoorlog een rol van betekenis. Er zijn opnieuw twee hoofdpersonen: een vrouw, Kata, en een man, Stefan. Hij is, volgens zijn moeder, de zoon van een Duitse officier met wie ze in de oorlog een verhouding had, zij de dochter van een vlak voor de oorlog naar Nederland gevluchte Hongaarse jood die onderduikt bij zijn minnares, maar na de oorlog met een andere vrouw trouwt. Kata en Stefan ontmoeten elkaar tijdens hun studie en worden verliefd op elkaar, maar tot een relatie leidt dat niet. Het verhaal neemt een nieuwe wending als Kata Stefans moeder ontmoet en tot de ontdekking komt dat zij haar vaders minnares is geweest. Het zou kunnen zijn dat niet een Duitse officier maar haar vader een kind bij de vrouw heeft verwekt. Stefan en zij zouden dan halfbroer en halfzus van elkaar zijn, iets dat door haar vader na zijn confrontatie met Stefan met zoveel woorden bevestigd wordt. Na zijn overlijden in 1995 regelen ze gezamenlijk de begrafenis in Boedapest. Maar was de man die nu dood is werkelijk hun beider vader? Er is geen antwoord op deze vraag.

LOO, TESSA DE

Harlekino, of Het boek van de twijfel

2008, 555 p., GLB

In deze nieuwe, volumineuze, roman van Tessa de Loo is de hoofdpersoon de 21-jarige jongeman Saïd, een kind tussen twee vaderlanden. Verwekt en wel heel snel in de steek gelaten door een Marokkaanse vader, met een in relaties verzinkende vrouw als moeder, is hij op zoek naar afkomst en bestemming. Samen met een jeugdvriend, in wie zich een proces van verwestelijking voltrekt, onderneemt Saïd, die zich onverhoeds bekeert tot de islam, een queeste naar de vader. In een oude Volvo rijdt hij tot diep in Marokko, tot aan de Hoge Atlas toe. Harlekino,

de nar die zich heeft losgezongen uit een steeds meer een eigen leven gaan leidend, imaginair jeugdspel, is een verwarrende tegenstem in het hoofd van Saïd. De vader -een vermaard bespeler van de ud (luit)- blijkt heel iemand anders dan Saïd verwachtte; de ontknoping is spectaculair en ontzettend. De ontwikkelingen zijn in deze roman wel eens abrupt, de uitgestrektheid kent zijn weerga niet, maar toch is dit boek, ondanks enkele gebreken, tot aan het einde toe onderhoudend

LOO, TESSA DE

De tweeling

1993, 435 p., DVD, GLB

Tessa de Loo (1946) debuteerde in 1983 met de veelgeprezen verhalenbundel 'De meisjes van de suikerwerkfabriek'. Sindsdien verschenen van haar de romans 'Meander' en 'Isabelle' en het boekenweekgeschenk 'Het rookoffer'. 'De tweeling' is een lijvige roman over het lijden van gewone Duitsers in oorlogstijd. De Duitse tweelingzusjes Anna en Lotte, geboren in 1916, worden na de dood van hun ouders van elkaar gescheiden. Anna komt terecht in het boerse en katholieke milieu van haar grootvader. Lotte belandt in Nederland bij een oom met socialistische idealen. Na zeventig jaar ontmoeten de zussen elkaar weer in het kuuroord Spa. Ze vertellen elkaar hun levensverhaal, dat vooral een oorlogsverhaal is. Lotte heeft joodse onderduikers geholpen. Anna was met een SS-militair getrouwd en heeft als verpleegster gewerkt in Duitse veldhospitaal. Aangrijpende roman met een overtuigende structuur en een prachtige, zeer leesbare stijl.

LOO, TESSA DE

De zoon uit Spanje

2004, 173 p., GLB

Gerlof de Windt, gepensioneerd leraar klassieke talen, is ernstig ziek. Voor zijn laatste verjaardag willen zijn kinderen een onvergetelijk familiefeest organiseren. Dan arriveert ook Bardo, de zoon die dertig jaar geleden het huis werd uitgezet. Zijn terugkomst zorgt voor een schok en brengt de familie er toe om elk vanuit de eigen optiek de gebeurtenissen vanaf hun jeugd tot nu kritisch te belichten zodat de barsten, vetes en onderhuidse gevoelens duidelijk zichtbaar worden. 'De zoon uit Spanje' gaat over de verhoudingen tussen mensen en de wijze waarop zij daar uiting aan geven. De Loo debuteerde in 1983 met 'De meisjes van de suikerwerkfabriek'. Hiervoor ontving ze in 1984 de Anton Wachterprijs en Het Gouden Ezelsoor. In 1994 werd 'De Tweeling' bekroond met de Trouw Publieksprijs voor het Nederlandse boek. Ook ontving ze voor deze roman de internationale Otto von der Gablentz-prijs (voor verdiensten op het gebied van objectieve informatievoorziening over de Bondsrepubliek Duitsland). De verfilming van 'De Tweeling' kreeg een Platina Film.

LUYENDIJK, JORIS

Het zijn net mensen

2006, 224 p.

Joris Luyendijk (1971) was van 1998 tot 2003 correspondent Midden-Oosten voor o.a. NRC Handelsblad en het NOS journaal. Dit boek is een verslag van zijn journalistieke jaren en plaatst kritische kanttekeningen bij de manier waarop nieuws uit die regio gebracht wordt. Nieuws is wat afwijkt van het gewone, maar als alleen de afwijking getoond wordt, gaat men dat aanzien voor het alledaagse. In vlotte stijl en rijkelijk voorzien van anekdotes probeert de auteur in de 3 delen van dit boek duidelijk te maken dat het onmogelijk is om te weten wat er werkelijk speelt in dictaturen. Wat leven in een dictatuur inhoudt, laat zich niet beschrijven en nog minder in beelden vatten. En van hoeveel invloed woordkeus en vooral beelden zijn op nieuwsvorming, wordt duidelijk in het deel over de berichtgeving rondom Israël. Een correspondent kan verschillende verhalen vertellen, maar de media kunnen er maar een weergeven. Dit boek is een waardevolle aanvulling op het nieuws dat ons dagelijks via de media wordt voorgeschoteld. Winnaar NS Publieksprijs 2007

MACCOURT, FRANK

De as van mijn moeder

Engels, 1996, 408 p., DVD, GLB

Frank McCourt was de oudste zoon in een doodarm Iers gezin in het New York van de jaren '30. Zijn vader was een zachtmoedige man, maar ook een onverbeterlijke alcoholist die er niet in slaagde zijn gezin te onderhouden. Als hij dronken thuiskwam, haalde hij stevast zijn zontjes uit bed om hen nationalistische Ierse liederen te laten zingen. De magie van het woord Ierland was er snel af toen het steeds groter wordende gezin door geldnood gedwongen emigreerde en in bittere armoede in Limerick kwam te wonen. Verhaal over een ongelukkige Ierse, katholieke jeugd, geschreven zonder bitterheid, zelfs met veel humor en warmte.

MACCOURT, FRANK

De nieuwe wereld

Engels, 1999, 397 p., GLB

De oudste zoon uit een Iers katholiek gezin keert in 1949 terug naar zijn geboorteland, de Verenigde Staten, dat zijn ouders, die Ierse emigranten waren, weer verlieten toen hij nog een kind was. Terwijl hij worstelt met zijn Ierse afkomst en zijn katholieke achtergrond, probeert hij zijn draai in de Amerikaanse samenleving te vinden, waarbij hij onderaan de maatschappelijke ladder moet beginnen. Vol humor en originaliteit wordt de mythe van de Amerikaanse droom die talloze immigranten najaagden doorgeprikt door McCourt.

MACCULLERS, CARSON

Het hart is een eenzame jager

Engels, 1983, 382 p.

Het verhaal speelt zich af in een broeierig stadje in het zuiden van Amerika. Hier wonen vijf mensen die steeds meer invloed krijgen op elkaars leven. De hoofdpersoon, de doofstomme John Singer, leeft voor het contact met zijn vriend een doofstomme Griek. Als deze, na tien jaar zijn huisgenoot te zijn geweest, opgenomen wordt in een inrichting voelt Singer zich erg eenzaam. Een jaar later is hij het middelpunt van een groepje, heel verschillende, eenzame mensen. Deze dichten hem bijna goddelijke eigenschappen toe en als Singer na de dood van zijn beste vriend zelfmoord pleegt, zijn ze alle vier positief door hem veranderd. Belangrijke thema's in McCullers fictie zijn isolement en liefde. Andere romans van haar zijn: 'Ballade van het trieste café', 'De Bruiloft' en 'Spiegelingen in een gouden oog'. McCullers overleed in 1967 aan de gevolgen van een hersenbloeding.

MACDERMOTT, ALICE

Billy's charme

Engels, 1999, 256 p.

Roman over de lotgevallen van een Ierse emigrantenfamilie die aan het begin van de twintigste eeuw naar Amerika kwam. Na de begrafenis van Billy halen vrienden en bekenden herinneringen op aan de overledene. Billy's leven werd beheerst door drank en zijn ontmoeting met Eva, een Ierse meisje dat tijdelijk in Amerika verbleef. Toen ze terugkeerde naar Ierland bleef de hevig verliefde Billy haar geld sturen. Ze trouwde daar echter met een ander en de familie vertelde Billy dat ze was overleden. Toen hij later haar woonplaats bezocht kwam het tot een ontmoeting tussen die twee. Billy was inmiddels met de onopvallende Maeve getrouwd die hij, ondanks zijn toenemende drankgebruik, goed behandelde en trouw bleef, tot het moment waarop hij zich letterlijk dood dronk. De Iers-Amerikaanse schrijfster (1953) heeft met dit boek de National Book Award 1998 gewonnen en dat is terecht. Ze beschrijft op boeiende wijze het leven van de emigrantenfamilie en gaat op subtiele wijze in op thema's zoals liefde en trouw. De prachtige stijl van de schrijfster is op uitstekende wijze vertaald.

ROMANS

MACDONALD, ANN-MARIE

De kraaien zullen het zeggen

Engels, 2003, 811 p.

In de vroege jaren zestig vestigt het gezin McCarthy zich op een luchtmachtbasis in Ontario. De vader raakt al gauw verstrikt in een buitenlands spionagenetwerk en de achtjarige Madeleine durft niet te praten over wat er in haar naschoolse klasje gebeurt. Wanneer een schoolvriendinnetje dood in de bossen wordt gevonden, raakt het leven van de McCarthy's voorgoed ontwricht. Pas aan het eind van het boek geeft de schrijfster het geheim van de dader prijs. Een geweldig, meeslepend verhaal in mooi proza.

MACDONALD, ANN-MARIE

Laten wij aanbidden

Engels, 1996, 608 p., GLB

De gebeurtenissen spelen zich af tussen 1898 en 1939 op Cape Breton Island voor de Canadese oostkust. Tegen de zin van haar ouders trouwt de dertienjarige Libanese migrante Maria Mahmoud met de zes jaar oudere Schot James Piper. Het tweetal wordt verbannen naar een afgelegen huis, waarna het noodlot hen blijft achtervolgen. Dochter Kathleen overlijdt op negentienjarige leeftijd in het kraambed, een gebeurtenis die grote invloed heeft op de andere twee dochters. Als later Kathleens dagboek boven water komt worden de familiegeheimen bij flarden ontrafeld. Tegen de achtergrond van dit verhaal speelt de geschiedenis van Canada aan het begin van deze eeuw.

MACEWAN, IAN

Aan Chesil Beach

Engels, 2007, 152 p., luisterboek

In een hotel aan de kust van Dorset zullen de jonge Edward en Florence hun huwelijksnacht doorbrengen. Het is 1962, de seksuele revolutie moet nog komen en beiden gaan zonder ervaring deze nacht in. Bij Edward overheerst de verwachting, bij Florence de angst. Wat mooi had moeten zijn, wordt een mislukking, leidt tot een pijnlijke confrontatie en het huwelijk is al voorbij voor het goed en wel begonnen is. Geheel anders dan in zijn voorgaande roman Zaterdag, waarin McEwan op grootse wijze de tijdgeest in de westerse wereld na 11 september opriep, geeft hij nu in een intieme, kleine roman een beeld van de vroege jaren zestig. Een tijd bepaald door conventies, waarin over seksualiteit niet gesproken wordt. Via terugblikken op het leven van de hoofdpersonen en op de ontwikkeling van hun relatie toont McEwan hoe zij gevangen zitten in hun tijd en hoe verschillend zij in het leven staan, waardoor te laat duidelijk is dat hun verbintenis van het begin af aan een 'misalliance' was. Een met grote beheersing en finesse geschreven kleinood van een der voornaamste hedendaagse Engelse auteurs.

MACEWAN, IAN

Boetekleed

Engels, 2001, 507 p., DVD

Op een avond in 1935 denkt de 13-jarige Briony te zien dat haar zus Cecilia wordt aangerand door Robbie, zoon van de huishoudster en beschermeling van haar vader. Als ze later die avond een gestalte ziet wegrennen bij haar nichtje, denkt ze aan een verkrachting. Gedreven door haar schrijversambities, haar behoefte aan een verhaal, beschuldigt ze Robbie. Briony's fout is van beslissende invloed op het leven van alle drie. Cecilia keert zich van haar familie af, Robbie moet na zijn gevangenschap naar Frankrijk om te vechten in het Britse leger dat bij Duinkerken aan de Duitsers tracht te ontkomen en Briony probeert haar schuld in te lossen door gewonden te verzorgen. Tot aan het korte laatste deel lijkt dit het verhaal. Maar dan bereidt McEwan (1948) zijn lezers een daverende verrassing en wordt dit niet alleen een roman over schuld en boete en de gruwelen van de oorlog, maar ook over het schrijven zelf, de kracht van het verhaal, de macht en verantwoordelijkheid van de schrijver. Een meesterlijk boek, spannend en met groot vakmanschap geschreven. Verfilmd als Atonement

MACEWAN, IAN

De cementen tuin

Engels, 1978, 200 p., DVD

De ik-figuur, een 15-jarige jongen, beschrijft de gebeurtenissen die zich binnen een zomer afspelen in een gezin waar nooit iemand komt. De kinderen zijn elkaars enige gezelschap als vlak na elkaar de ouders sterven. Ze begraven eigenhandig de moeder in het cement dat voor de tuin bestemd was. Een vriend van de oudste dochter dringt hun bestaan binnen en ontdekt het geheim en de liefdesverhouding tussen zijn vriendin en haar broer. In de vorm van auto's met zwaailichten dringt de buitenwereld hun "realiteit" binnen. Deze navrante en ongeloofwaardige gebeurtenissen worden vanuit de ik-figuur als volkomen vanzelfsprekend beschreven en verlopen volgens een eigen wetmatigheid.

MACEWAN, IAN

Zaterdag

Engels, 2005, 270 p., luisterboek

Op zaterdag 15 februari 2003, de dag dat in Londen wordt gedemonstreerd tegen de naderende inval van Irak, ziet de neurochirurg Henry Perowne 's ochtends vroeg een vliegtuig met een brandende motor boven de stad. Zoals iedereen denkt Perowne aan een terroristische aanslag. Later op de dag doet hij gewoontegetrouw de boodschappen, gaat squashen en bezoekt zijn moeder. Dan wordt het voorspelbare rustige leven van de chirurg voor de tweede keer die dag ruw verstoord door een schijnbaar klein ongeluk, dat verstrekkende gevolgen blijkt te hebben. De hele roman speelt zich af op die ene zaterdag. McEwan schreef in 1975 zijn eerste verhalenbundel 'De laatste dag van de zomer'. 'De cementen tuin' (1978) was zijn romandebuut. Voor diverse romans werd McEwan genomineerd voor de Booker Prize en in 1998 ontving hij deze voor zijn roman 'Amsterdam'. In 2003 werd 'Boetekleed' bekroond met de US National Critics Circle Award.

MACLEOD, CYNTHIA

Hoe duur was de suiker

1987, 292 p., GLB

De slaventijd in Suriname wordt beschreven vanuit het gezichtspunt van de planters. Het verhaal gaat over Elsa en Sarith, dochters van een joods suikerplantersgezin, en de slaven die in hun leven een rol spelen. De rijkdom van het gezin is voor de zusjes iets heel normaal maar wordt verkregen door onmenselijke inspanningen van de slaven. De suiker wordt met mensenlevens betaald.

MAK, GEERT

De eeuw van mijn vader

1999, 523 p., GLB

Geert Mak schreef een biografie van het Nederland van de 20e eeuw in de vorm van een familiegeschiedenis. Aan de hand van interviews, oude krantenberichten en vele bewaard gebleven brieven vertelt hij over het landelijke Nederland aan het begin van de eeuw, over de opkomst van de verzuiling, over de crisis en het antisemitisme in de jaren '30, over het leven in Nederlands-Indië, waar Maks vader in 1928 als predikant werd aangesteld, de Tweede Wereldoorlog, de wederopbouw en de jaren zestig.

MAK, GEERT

Hoe God verdween uit Jorwerd

1996, 289 p., GLB, luisterboek

Beschrijving van de veranderingen die zich vooral in de periode 1945-1995 voordeden in en rond het kleine Friese dorp Jorwerd, maar die ook menig inwoner van andere kleine Nederlandse dorpen bekend zullen voorkomen.

MAK, GEERT**Een kleine geschiedenis van Amsterdam**

1994, 367 p., luisterboek

Aan de hand van personen, huizen, dagboeken, foto's en schilderijen bouwt de schrijver een caleidoscoop van kleine geschiedenissen, zoals die over een middeleeuws schoentje, gevonden in de donkerblauwe grachtenmodder; het vrouwenoproer op het Begijnhof; het dagboek van een bange pater tijdens de hongersnood van 1575; de tragedie van het dienstmeisje Elsie en de gevierde schilder Rembrandt van Rijn; de Grote Kou van 1763; de vergeten moed van Wallie en Gijs van Hall. Te zamen beschrijven ze 'een' geschiedenis van Amsterdam.

MAKINE, ANDRÉ**De aarde en de hemel van Jaques Dorme**

Frans, 2002, 221 p.

'De aarde en de hemel van Jacques Dorme' begint met een magische ontmoeting tussen een Franse verpleegster en een piloot aan de vooravond van de slag bij Stalingrad. Dit is één van de drie verhaallijnen die Makine ingenieus in elkaar heeft verweven. De Française, die na de oorlog in Rusland blijft, biedt af en toe onderdak aan een Russische jongen wiens ouders onder het communistische regime spoorloos zijn verdwenen. Ze vertelt hem over het paradijs dat Frankrijk heet. Eenmaal volwassen - en dat is de derde verhaallijn - gaat de jongen op zoek naar de sporen van de verdwenen vliegenier Jacques Dorme. In zijn drie verhalen trekt Makine drie verschillende registers open. Soms lees je een dagboek, soms een avonturenroman, dan weer een ode aan de Franse cultuur. Makine kreeg voor zijn roman 'Het Franse testament' de Prix Goncourt en de Prix Medicus.

MAKINE, ANDRÉ**Het Franse testament**

Frans, 1995, 287 p., GLB

Een jongen groeit op in het communistische Rusland van na de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de barre winters vertelt zijn grootmoeder hem fascinerende verhalen over het mythische Frankrijk uit haar jeugd. Later beseft de jongen dat het echte Frankrijk anders is dan het 'Atlantis' dat hij in zijn gedachten koestert. Zijn teleurstelling is groot. Maar na een laatste ontmoeting met zijn grootmoeder realiseert hij zich dat hij door haar tussen twee werelden leeft waardoor hij de dingen juist beter kan zien.

MALOT, HECTOR**Alleen op de wereld**

Frans, 1878, 519 p., luisterboek

Een weesjongen zwerft met een oude muzikant en zijn dieren door het 19e-eeuwse Frankrijk. Na veel omwegen, ellende, maar ook gelukkige ervaringen, slaagt hij erin zijn moeder en broertje terug te vinden. Klassiek avonturenverhaal dat ondanks de ouderwetse zwart-witte karaktertekening nog altijd boeit en vele waardevolle elementen bevat.

MANN, KLAUS**Mefisto**

Duits, 1936, 432 p., DVD

De bekendste roman van de Duitse schrijver (1906-1949), zoon van Thomas Mann. Hendrik Hofgen wordt tijdens het Hitler-regime een befaamd toneelspeler en regisseur. Steeds duidelijker manifesteert hij zich echter ook als een typische meeloper: kritisch genoeg om de misdaden om zich heen te constateren, maar die doodzweigend omwille van eer, macht en rijkdom. Men herkent in hem de beroemde acteur Gustav Gründgens, evenals enkele andere grote of kleinere historische figuren. Het boek verscheen in 1936 in het Duits bij de Nederlandse uitgever Querido; na een proces door familie van Gründgens werd het boek uit de roulatie genomen en pas in 1964 kon het weer verschijnen. Het thema, de altijd actuele vraag: in hoeverre blijft de beroemde mens een integer iemand? is beklemmend beschreven

MANN, THOMAS**De Toverberg**

Duits, 1924, 972 p.

In het kunstmatig isolement van een op ijle hoogte gelegen sanatorium ontmoet de hoofdfiguur, een gezonde ontvankelijke ingenieur die er zijn neef bezoekt, diverse markante levenssferen, verpersoonlijkt in andere 'gasten'. In zijn gesprekken met hen beleeft hij in zijn eentje de hele westerse cultuurgeschiedenis opnieuw, vooral de sinistere en ironische trekjes daarin. Na lange jaren van experimenteren met gevoel en verstand loopt zijn lot tenslotte geheel parallel aan dat van Europa en verlaat de lezer hem op het slagveld van W.O. I.

MÁRAI, SÁNDOR**De erfenis van Eszter**

Hongaars, 1939, 109 p.

De eerste in het Nederlands verschenen roman van de Hongaarse schrijver Sándor Márai (1900-1989), 'Gloed', bleek een groot succes. In korte tijd werd het boek verschillende malen herdrukt. 'De erfenis van Eszter' (1939) doet voor 'Gloed' niet onder. De hoofdpersoon is een al wat oudere vrouw, die vroeger in de steek is gelaten door haar geliefde, de bij iedereen populaire vlotte leugenaar en bedrieger Lajos. Als hij twintig jaar later bij Eszter op bezoek komt om haar het laatste wat ze bezit af te nemen, kan ze aan hem geen weerstand bieden en gaat ze op al zijn eisen en wensen in. Het verhaal heeft geen bijzondere diepgang, maar de plot is goed uitgewerkt en de spanning tussen de personages is op een knappe manier voelbaar gemaakt. De roman is geschikt voor een breed publiek.

MÁRAI, SÁNDOR**Gloed**

Hongaars, 2000, 156 p., GLB, luisterboek

De Hongaarse schrijver (1900-1989), die volkomen vergeten in San Diego zelfmoord pleegde, is herontdekt. Deze roman dateert uit 1942. De oude generaal Henrik, die tientallen jaren eenzaam heeft geleefd, krijgt een brief van zijn jeugdviend Konrád, die lang geleden naar de tropen was vertrokken nadat er tussen hem en Henrik iets was voorgevallen. Dit had te maken met Henriks mooie vrouw Krysztina, die kort voor Konráds vertrek met Henrik was getrouwd. In de brief kondigt Konrád zijn bezoek aan. Henrik bereidt zich er zorgvuldig op voor en als zijn vriend verschijnt, ontvouwt zich in Henriks monoloog - Konrád luistert slechts - de tragedie die zich ruim veertig jaar geleden heeft afgespeeld. De roman heeft een spannende plot die uitstekend in elkaar zit en waarbij goed gebruik wordt gemaakt van het verschil tussen de beide vrienden (de ene soldaat, de andere kunstenaar) die samen een geheim delen

MÁRAI, SÁNDOR**De nacht voor de scheiding**

Hongaars, 1935, 207 p.

De avond voordat rechter Kőmives de echtscheidingszaak van zijn oud-studiegenoot en dokter Imre Greiner moet behandelen, komt deze hem opzoeken en vertelt over het leven dat hij en zijn vrouw Anna jarenlang hebben geleid; een voor de buitenwereld verborgen totaal mislukt huwelijk. Terwijl Greiner die façade blootlegt, dringt het tot rechter Kőmives door dat hijzelf een doorslaggevende rol heeft gespeeld in het mislukken van dat huwelijk. In 'De nacht van de scheiding' ontleedt Márai scherp de ondergang van de burgerij in het Hongarije tussen twee oorlogen. Márai wordt sinds de herontdekking van zijn romans, eind jaren negentig, beschouwd als één van de grootste schrijvers van de twintigste eeuw. In 2000 werd zijn boek 'Gloed' voor het eerst vertaald in het Nederlands. In 2003 werd 'Gloed' bewerkt tot een theateervoorstelling die in dat zelfde jaar de NRC Handelsblad Toneel-publieksprijs 2003 - 2004 kreeg. In 2007 gaat de theaterbewerking van Márai 's 'Kentering van een huwelijk' in première. 'De nacht van de scheiding' is een herziene Nederlandse versie van 1939.

ROMANS

MÁRAI, SÁNDOR

De opstandigen

Hongaars, 1930, 238 p.

'De Opstandigen' beschrijft het onstuimige zielenleven van vier vrienden die juist hun eindexamen achter de rug hebben. Terwijl hun vaders tijdens de Eerste Wereldoorlog aan het front vechten, verenigen Ábel, Tibor, Ernő en Béla zich tot een bende om te rebelleren, niet alleen tegen het gezag van de volwassenen in hun omgeving, maar tegen de hele wereld. Márai beschouwde deze roman als zijn beste werk, waarin zijn talent het meest tot zijn recht kwam.

MARTEL, YANN

Beatrice en Vergilius

Engels, 2010, 176 p.

De auteur (1963) kreeg in 2002 de Man Booker Prize voor 'Het leven van Pi*', een spirituele avonturenroman over een Indiase jongen die 227 dagen in een sloep ronddobbert met een zebra, een hyena, een aap en een tijger. Ook in de roman 'Beatrice en Vergilius' spelen dieren een belangrijke rol. De ezel Beatrice en de brulaap Vergilius zijn allegorische personages die in dialogen stem geven aan het grootste trauma van de geschiedenis: de Holocaust. Op een ingenieuze manier sleept Martel de lezer mee in een spel van verbeelding dat luchtig begint met een lofzang op de peer en eindigt in een gewelddadig inferno. Martel heeft de dialogen omkaderd met een verhaal over een beroemde schrijver die een allegorie wil publiceren over de Holocaust. Nadat zijn uitgever het verhaal heeft afgewezen, ontvangt de schrijver een geheimzinnig manuscript over Beatrice en Vergilius. Het blijkt geschreven door een taxidermist (iemand die dieren opzet) die rekenschap wil geven van een duister verleden. Via de achterdeur doet de Holocaust dan toch zijn intrede in het verhaal. Een meesterzet

MARTEL, YANN

Het leven van Pi

Engels, 2001, 317 p., GLB

Het ongelooflijke verhaal van een zestienjarige Indiase jongen, Piscine Patel, wiens vader een dierentuin heeft. Wanneer de familie besluit het land te verlaten, wordt de hele dierentuin ingescheept. Maar het schip vergaat en de enige overlevenden in de reddingsloep zijn Pi, een hyena, een zebra en een tijger van 200 kilo. 'Het leven van Pi' is de winnaar van de Man Booker Prize 2002.

MASON, DANIEL

Een ver land

Engels, 2007, 318 p., GLB

In een niet benoemd, mogelijk Zuid-Amerikaans land groeit Isabel ± 1960 met haar broers en zusje op in een arm dorp, waar haar vader suikerrietkapper is. Ze heeft een hechte band met haar muzikale broer Isaias, die vanwege de droogte naar de grote stad in het zuiden van het land vertrekt om met zijn viool geld te verdienen. Als Isabel 14 is en de droogte aanhoudt, sturen haar ouders haar naar een nichtje in dezelfde stad. Ze verheugt zich erop Isaias weer te zien, maar alles valt tegen. Hij is al weken spoorloos en het leven in de stad is zo hectisch dat haar zesde zintuig haar in de steek laat. Als ze hem na een intensieve zoektocht toch vindt, heeft hij zijn dromen opgegeven. De Amerikaanse bioloog (1976) debuteerde in 2002 met de internationale bestseller 'De pianostemmer'. Ook zijn mooie, goed vertaalde tweede roman valt op door de beeldende beschrijvingen die situaties, landschappen en sfeer bijna tastbaar maken. Door de gevoelige, invoelende manier waarop Isabels zoektocht wordt beschreven krijgt de tocht universele waarde.

MATSIER, NICOLAAS

Gesloten huis

1994, 264 p., GLB

Matsiers eerste, autobiografische, roman. De dood van zijn moeder

heeft tot gevolg dat het ouderlijk huis moet worden ontruimd. Tijdens dit proces komen veel herinneringen aan vroeger boven. Allerlei voorwerpen gaan functioneren als grillige gidsen naar een gereformeerde jeugd in de jaren vijftig en naar een kindertijd die bepaald werd door ziekte en dood. Nadat alles is leeggeruimd komt hij tot een vergelijk tussen de benauwdheid van toen en het nagekomen begrip van iemand die volwassen is geworden.

MAXWELL, WILLIAM

Tot ziens, tot morgen

Amerikaans, 1980, 137 p.

William Maxwell (1908-2000) is een van de grootste Amerikaanse schrijvers van de twintigste eeuw. Het is dan ook verwonderlijk dat dit pas het eerste werk van zijn hand is dat in het Nederlands werd vertaald. De schrijver schetst de grote gevolgen van een relatief kleine gebeurtenis in het verleden. De verteller, nu een man op leeftijd, doet een verlate poging om zijn jeugdvriend zijn sympathie en medeleven te betuigen naar aanleiding van een tragedie in het verleden. Toen het incident zich voordeed, was hij niet in staat zijn gevoels onder woorden te brengen. Ook in een latere ontmoeting met zijn jeugdvriend verzuimt hij hem zijn begrip en medeleven te tonen. Pas veel later beseft hij wat hij had moeten zeggen of hoe hij desnoods met een zwijgend gebaar zijn sympathie had kunnen laten zien. Dit heeft grote gevolgen voor zijn gevoelsleven. Zijn verzuim bezorgt de hoofdpersoon een schaamtegevoel en spijt in zijn verdere leven. De schrijver beschrijft dit dilemma op een indringende melancholieke wijze.

MAYES, FRANCES

Een huis in Toscane

Engels, 1996, 269 p., DVD, GLB

Vanuit de behoefte een ander soort leven te gaan leiden en in het besef dat oude plekken voortleven koopt de schrijfster een oud huis en twee hectare grond. Het voedsel dat de streek en haar eigen grond haar biedt, is hierbij een belangrijke schakel tot de Italiaanse cultuur. Door het restaureren van het huis, de aanleg van een put en terrassen, het ontdekken en weer in cultuur brengen van haar tuin, komt zij in contact met het Italiaanse levensritme. Het boek bevat receptjes uit de Toscaanse zomer- en winterkeuken. Interessant voor eenieder die van het Toscaanse leven houdt.

MAYNARD, JOYCE

Een lang weekend

Amerikaans, 2009, 262 p.

Henry ' de verteller - is een eenzame, 13-jarige jongen die met zijn depressieve, agorafobische moeder Adèle een vreemd, teruggetrokken leven leidt. Ook op school valt hij buiten de groep, hij heeft geen vrienden en is slecht in sport. Henry droomt van meisjes, seks en van zijn moeder gelukkig maken, waarin hij steeds maar niet slaagt. Alles verandert als Henry en zijn moeder tijdens een zeldzaam supermarktkuipje worden aangesproken door een gewonde man, Frank. Ze nemen Frank mee naar huis waar al gauw blijkt dat hij een ontsnapte gevangene is. Voor Henry en Adèle is Frank echter een welkome gast, hij brengt orde, gezelligheid, knapt klusjes op, kookt lekkere maaltijden en heeft met zowel Henry als Adèle binnen een paar dagen een goede band. Tussen Frank en Adèle ontstaat zelfs een romance, Henry krijgt meer zelfvertrouwen en een soort vriendinnetje. Een goed, met humor en veel inleving geschreven, ontroerend coming-of-age-verhaal, de 13-jarige Henry is zeer overtuigend. Als lezer leef je mee met deze drie sympathieke buitenbeentjes en vreest voor de afloop. Maynard schreef onder meer het autobiografische 'Thuis in de wereld' over haar korte huwelijk met J.D. Salinger, de auteur van 'The Catcher in the Rye' dé klassieker over volwassen worden.

MEER, VONNE VAN DER**De avondboot**

2001, 203 p., GLB

In deze 'roman in verhalen' uit 2001 keert de auteur (1952) terug naar het vakantiehuisje Duinroos op Vlieland dat het decor was van de succesvolle roman 'Eilandgasten' uit 1999. Opnieuw worden de gasten die gedurende een zomerseizoen in Duinroos verblijven gevolgd in hun vakantieweken, die voor allen belangrijke consequenties hebben. Geheimen worden krampachtig verborgen of juist abrupt onthuld, de relaties met familieleden, echtgenoten en minnaars komen in een ander licht te staan. De verbinding tussen de verhalen wordt gevormd door de figuur van de werkster, die ook een paar keer aan het woord komt, door voorwerpen als het gastenboek en het beukenblad daarin en natuurlijk door het eilandklimaat van wind, strand en zeelucht. In enkele verhalen keren figuren uit 'Eilandgasten' terug, zodat ook lijnen worden gelegd naar deze roman. De auteur weet zich goed in te leven in haar personages en schrijft helder, subtiel en met veel oog voor detail over herkenbare emoties. De verrassing van de originele formule is er wat af voor wie het voorgaande boek kent, maar ook 'De Avondboot' is zeer de moeite waard

MEER, VONNE VAN DER**Eilandgasten**

1999, 205 p., DVD, GLB

Vijf vertellingen worden op ingenieuze wijze met elkaar verbonden. Een eenvoudig vakantiehuisje, 'Duinroos' op Vlieland, herbergt in een zomerseizoen verschillende gasten, die ieder hun indrukken verwoorden in het gastenboek. De werkster die schoonmaakt ziet hen op afstand komen en gaan. Het jonge gezin dat zijn huwelijk wil redden, het jonge meisje dat ontregeld is door zwangerschap, de weduwnaar die het einde van zijn leven voorbereidt, de veertiger die voor zijn baan vreest, en drie studenten die niet goed weten wie bij wie hoort: allen maken de lezer deelgenoot van hun intiemste gevoelens en beweegredenen die minutieus worden geanalyseerd.

MEER, VONNE VAN DER**Ik verbind u door**

2004, 174 p., GLB

Een kleine onenigheid tussen Edith en Berend, 's morgens vroeg in het echtelijk bed, verspreidt zich binnen een dag als een soort virus. Die gebeurtenis bepaalt hoe zij later op de dag ten opzichte van anderen reageren. Dit leidt tot een heftige reactie die als resultaat heeft dat er op het eind van de dag een dode te betreuren valt. Met deze roman wil de schrijfster laten zien hoe je als mens onderdeel bent van een groter geheel en hoe je gedrag van invloed is op een ander. In 1985 debuteerde Vonne van der Meer met de verhalenbundel 'Het limonadegevoel en andere verhalen'. Voor deze bundel ontving ze de Geertjan Lubberhuizen-debutuutprijs. 'De reis naar het kind' werd genomineerd voor de Minervaprijs voor European novel of the year (1990).

MEER, VONNE VAN DER**Laatste seizoen**

2002, 196 p., GLB

Voor de derde keer maakt de lezer kennis met de verschillende gasten van de Duinroos, een vakantiehuis op een waddeneiland. Voor de schrijfster is dit het afscheid van een dierbare plek, zevenendertig eilandgasten, het gastenboek en niet te vergeten: de schoonmaakster. 'Laatste seizoen' sluit aan op 'Eilandgasten' en 'De avondboot' maar kan als zelfstandig boek gelezen worden.

MEER, VONNE VAN DER**Take 7**

2007, 141 p., GLB, luisterboek

Dertiger Lars, een Deense toerist, belandt in het slaperige Andalusische

dorpje Los Baños de Calderón, een voormalig kuuroord. Per vergissing wordt hij door de burgemeester aangezien voor een cineast en Lars besluit om te doen alsof hij dat ook werkelijk is. De burgemeester vraagt hem zijn volgende film op te nemen in het dorpje. Lars laat vrienden die ook aan de kust vakantie houden overkomen en stelt hen voor als de filmcrew. Lydia, een Nederlandse vrouw die al jaren in de buurt van het dorpje woont, treedt op als bemiddelaar tussen Lars en de dorpsbewoners. Het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van Lars en dat van Lydia. Het boek kreeg goede recensies.

MEER, VONNE VAN DER**Zondagavond**

2009, 166 p., GLB, luisterboek

Sinds de dood van haar moeder een jaar geleden bezoekt de 48-jarige Freeke iedere zondagavond haar vader Robert. Maar op de avond waaraan de roman zijn titel dankt, heeft ze weinig tijd voor hem. Robert had juist deze avond willen praten over een gebeurtenis uit de oorlog waarover hij niet eerlijk is geweest. Het geheim dat hem beklemmt, heeft te maken met Mila, die hij destijds redde en die ook wekelijks bij hem op bezoek komt en hem op handen draagt. Vonne van der Meer (1952) schreef een aansprekende roman over morele, religieus getinte thema's als berouw, schaamte, schuldgevoel en de behoefte om die schuld op te biechten. Maar ook over geheimen, rivaliteit en het beeld dat mensen zich van elkaar vormen. Een boek dat getuigt van groot literair vakmanschap door de hechte structuur waarin ieder detail betekenis heeft, en door de soepele wisselingen in perspectief, met als hoogstandje hoofdstukken geschreven vanuit de waarneming van een stervende man. Zeer aan te raden voor een breed publiek, een leesclubtitel bij uitstek

MEIJSING, DOESCHKA**Over de liefde**

2008, 237 p., GLB, luisterboek

Meijsing (1947) heeft vaker autobiografisch geschreven, zoals in '100% chemie' en 'Moord en doodslag' dat ze samen met haar broer Geerten schreef. Zo ook in deze nieuwe roman. De lesbische ik-persoon wordt door haar (derde) geliefde bedrogen, wat bij haar herinneringen oproept aan haar eerdere relaties en eerste verliefdheid. De bedriegende geliefde modelleert Meijsing overduidelijk naar haar ex-vriendin Xandra Schutte, toen hoofdredacteur van Vrij Nederland, en de ik heeft veel trekjes van Meijsing zelf. Met name het feit dat iedereen al van het bedrog wist behalve zij, leidt bij de ik tot schaamte en de wens zich nooit meer in het openbaar te vertonen. Het verhaal wordt een bijna plotloze monoloog waarin de vertelster zich aan een zelfonderzoek onderwerpt en zich voorzichtig weer onder de mensen begeeft. Ze doet dat niet zonder bitterheid en woede, maar vooral ook met humor en zelfkritiek. Een essayistisch en boeiend verhaal - wel met een ietwat hoog grachtengordelgehalte - over schaamte, liefde, ongeluk, bedrog en verdriet, waarin toeval een belangrijke rol speelt. Bekroond met de AKO Literatuurprijs 2008.

MEIJSING, DOESCHKA**De tweede man**

2000, 398 p., GLB

Leraar Grieks Robert, 48 jaar, tien jaar eerder gescheiden, leidt een vlak bestaan. Hij koestert zich in de schaduw van zijn door hem verafgode broer (hoewel hij hem al decennia niet gezien heeft), de twintig jaar oudere Alexander die op Cyprus woont. Zijn leven neemt een andere wending als hij het bericht krijgt dat Alexander op sterven ligt. Op stel en sprong reist hij af naar het eiland, maar wanneer hij arriveert is zijn broer overleden en blijkt hij de erfgenaam van een aanzienlijk kapitaal, alsmede van een steen die een halve eeuw eerder door de minnaar van Alexander is gevonden in een grot bij Qumran, in de omgeving van de plek waar ook de Dode Zee-rollen ontdekt zijn. Die steen blijkt een ko-

ROMANS

kertje bevatten met daarin een briefje van naar hij aanneemt Aristoteles aan Hephæstion, boezemvriend van Alexander de Grote. Met dat stukje papyrus reist hij allerlei universiteitssteden af, om klaarheid te krijgen. Tot zover het 'verhaal' van deze roman van Doeschka Meijnsing (1947), haar achtste en verreweg dikste en meest ambitieuze tot nu toe. Je kunt het boek lezen als een avonturenroman, maar ook als een knap spel van verbeelding en werkelijkheid, een spel waarin het motief van de man in de schaduw, de tweede man, een belangrijke rol speelt.

MEIJSING, DOESCHKA

De weg naar Caviano

1996, 190 p., GLB

Zeven vrienden en een schrijver keren terug naar het Italiaanse bergdorp waar vijf jaar eerder een vriendin spoorloos verdween. Vriendschappen vielen daardoor uiteen en zeven levens werden verstoord. Nu brengen ze toch weer een week samen door. Zowel in thema - de herinnering - als in titel is dit boek een hommage aan Italo Calvino, met name aan 'De weg naar San Giovanni'. Doeschka Meijnsing ontving de Annie Romein-prijs 1997, een prijs voor haar gehele oeuvre.

MEIJSING, GEERTEN MARIA

Dood meisje

2000, 295 p., GLB

Hovenier, bekend uit eerder werk van Meijnsing (1950), leeft onder de naam Gardenier teruggetrokken in Deventer. Op een avond bestelt hij bij een escortservice een vrouw, Lily. De oude man raakt aan de jonge vrouw - zij is amper 20- gehecht en zij betreft op zijn verzoek een kamer in zijn huis. Aanvankelijk leven zij beiden op door het contact, maar allengs blijkt het meisje psychisch een wrak. Later in de roman stelt een psychiater de diagnose: "Lily is een borderliner". Gardernier ontfermt zich over haar en stelt zich ten doel haar te redden. Zijn pogingen hebben echter een averechts effect. Na een hopeloze gang langs Riagg en psychiatrische ziekenhuizen neemt zij een overdosis medicijnen en raakt in coma. Het verhaal is bekend ('De dokter en het lichte meisje' e.a.), maar de manier waarop Meijnsing het vertelt is prachtig. Hij maakt behendig gebruik van alle literaire middelen die hem ter beschikking staan: bijtende humor, een mooie barokke stijl en een geraffineerde verteltechniek

MEIJSING, GEERTEN MARIA

Tussen mes en keel

1998, 398 p.

Meijnsing vertelt hier het verhaal van een tragische schrijver die verwikkeld raakt in een waret van miskenning, faalangst, vrijheidsdrang, liefdesperikelen en bindingsproblematiek. De auteur komt in een existentiële depressie terecht, ondergaat therapie, wordt opgenomen in een inrichting, weer ontslagen en doet tenslotte een zelfmoordpoging. Meijnsing beschrijft de absolute wanhoop, de langzaam toenemende gekte, het hartstochtelijke en onmogelijke liefdesverlangen en de panische drijfveren van de hoofdpersoon.

MEINKEMA, HANNES

Salomo's dochter

2003, 414 p.

Janna studeert geschiedenis als zij Kaatje, een meisje van vier, ontmoet. Er ontstaat een hechte vriendschap, totdat Kaatjes moeder de omgang verbiedt. Als Janna universitair docente is verschijnt Kaatje op één van haar colleges. Ze neemt haar spontaan in huis, met verstrekkende gevolgen voor iedereen die bij haar betrokken is. Een verhaal over moederliefde, dochterliefde, naastenliefde en eigenliefde.

MELVILLE, HERMAN

Moby Dick

Amerikaans, 1851, 604 p., DVD, luisterboek

Een schitterend epos dat feit en fictie over het negentiende-eeuwse zeemansleven en walvisjacht op unieke wijze ineenvlecht. Het verhaal wordt verteld door Ismael, die aanmonstert op de Pequod. Zijn ervaringen en kennis van het zeemansleven en de walvisjacht worden op uiterst plastische wijze overgedragen. Aan boord zijn mensen van verschillende rassen, die allen doelgericht samenwerken onder de uiterst dominante kreupele kapitein Achab. Na op walvis en potvis gejaagd te hebben blijkt Achab een persoonlijke wrok te koesteren tegen de zeldzame maar uiterst sterke witte walvis, Moby Dick, die hij ten koste van alles wil vernietigen. Al zijn haat en alle ijver van zijn mannen blijken echter slechts druppels in de oceaan. De Amerikaanse schrijver (1819-1891) schreef een meeslepend boek, dat heftig, rauw, ongelooflijk spannend en tegelijk ook informatief is. Het nut van de walvisvaart in die tijd wordt duidelijk, maar vooral ook de meedogenloosheid ervan en de wreedheid zowel aan boord tussen de mannen als in zee tussen haaien en walvissen. Tegelijk zit het boek vol humor en interessante contacten tussen mensen van zeer verschillende achtergronden. Recent opnieuw vertaald (fris, deskundig t.a.v. bijvoorbeeld zeiltermen) en voorzien van een informatief nawoord.

MERCIER, PASCAL

Lea

Duits, 2007, 233 p.

Met 'Nachtrein naar Lissabon' heeft de Duitse auteur enorm succes, en met deze roman zal het niet anders gaan. Het verhaal is opnieuw gesitueerd in burgerlijke, goed opgeleide kringen. Twee mannen komen elkaar bij toeval in Frankrijk tegen en besluiten gemeenschappelijk naar Zwitserland terug te keren. De een is medicus die tot toehoorder wordt van het verhaal van de ander, universitair docent en vader van Lea. De 8-jarige Lea heeft zich na de dood van haar moeder vol verdriet in een eigen gesloten wereld teruggetrokken. Het vioolspel van een straatmuzikante brengt een totale verandering in haar tot stand, die leidt tot een bestaan als wereldberoemd violiste. Haar vader stelt zijn leven totaal in dienst van Lea's muzikale carrière, maar glijdt steeds meer af in een diepe eenzaamheid. Bij de poging opnieuw toegang tot ziel en hart van de hoogbegaafde en labiele Lea te krijgen raakt hij verstrikt in de draaikolk van een misdaad. Een taalkundig en inhoudelijk fascinerend meesterwerk dat door een uitstekende vertaling nog meer aan literaire kwaliteit wint.

MERCIER, PASCAL

Nachtrein naar Lissabon

Duits, 2004, 414 p.

Midden in de les verlaat Raimund Gregorius, leraar klassieke talen, het leslokaal. Hij laat zijn geordend leven achter zich en vertrekt met de nachttrein vanuit Bern naar Lissabon. In zijn tas zit een boek met literaire aantekeningen van Amadeu de Prado, een raadselachtige Portugese arts en schrijver. Gregorius is in de ban geraakt van diens inzichten in de menselijke ervaringen en gaat op zoek naar de sporen van Prado. Gedreven door zijn verzet tegen opgelegde ideeën zoekt Gregorius bij Prado de kracht van de taal waarmee de strijd kan worden aangebonden tegen onwaarheid en onwaarschijnlijkheid. Hij wil zijn eigen leven met een zelfde diepte peilen als Prado en zo een definitieve wending aan zijn leven geven. 'Nachtrein naar Lissabon' is een epos over een reis door Europa en door ons denken en voelen rond de thema's van het leven: liefde, eenzaamheid, loyaliteit en vriendschap. Pascal Mercier publiceerde onder zijn eigen naam Peter Bieri het filosofische werk 'Das Handwerk der Freiheit'. Eerder schreef hij de romans 'Perlmans Schweigen' en 'Der Klavierstimmer'. Zijn roman 'Nachtrein naar Lissabon' werd in Duitsland een groot succes en werd in verschillende talen vertaald.

MIN, ANCHEE**Mevrouw Mao**

Engels, 2000, 315 p.

Vanuit haar cel kijkt de ik-figuur terug op haar jeugd, haar jaren als operazangeres en haar huwelijksjaren met Mao. Als lid van de Bende van Vier was ze mede verantwoordelijk voor de terreur tijdens de Culturele Revolutie. Een meeslepend verhaal, dat zich afspeelt tegen het decor van het China van de jaren '60-'70.

MIRVIS, TOVA**De damessalon**

Engels, 1999, 364 p.

Als in Memphis, de jonge weduwe Batsheva met haar dochtertje komt wonen zal het leven in de orthodox-joodse wijk nooit meer hetzelfde zijn. Ze overschrijdt alle traditionele grenzen, door als weduwe gebruik te maken van de rituele baden en het aanknopen van een vriendschappelijke verhouding met Yosef, de zoon van de rabbijn en de oogappel van de hele gemeenschap. Batsheva gaat les geven aan de meisjes op de middelbare school. Het weggelopen van een van hen leidt ertoe dat de vrouwen haar in een vergadering (de Damessalon) wegstemmen. Het verhaal van een joodse gemeenschap in het diepe zuiden van Amerika, waarin ouders, vooral de moeders, proberen hun dochters vast te houden in de joodse normen, waarden en tradities.

MITCHELL, DAVID**Wolkenatlas**

Engels, 2004, 540 p.

In 'Wolkenatlas' worden vijf verhalen in eerste instantie maar tot de helft verteld: het avontuurlijke reisjournaal uit 1850 van notaris Ewing, de brieven van de musiserende oplichter Frobisher uit Zedelghem, de thriller van roddeljournalist Luisa Rey, de lotgevallen van uitgever Cavendish en de futuristische ondervraging van Sonmi-451. Het zesde verhaal, de kern van het boek is compleet en speelt ver in de toekomst. Pas dan gaan de vijf eerste verhalen door en worden ze afgerond. Mitchell debuteerde met 'De geestverwanten' en zowel zijn tweede roman 'DroomNummerNegen' als 'Wolkenatlas' werden genomineerd voor de Man Booker Prize.

MODIANO, PATRICK**In het café van de verloren jeugd**

Frans, 2007, 149 p.

De titel van de nieuwe Modiano-roman is kenmerkend voor het even prachtige als consistente oeuvre van deze auteur (1945). Een café in het Parijse zesde arrondissement is begin jaren '60 (al geeft Modiano geen tijdsaanduiding) het ontmoetingspunt van een artistieke clientèle. Een onopvallende figuur in hun gezelschap is het raadelachtige meisje dat op zekere avond 'Louki' gedoopt wordt. Een man die destijds als jonge student het café bezocht, de detective die werd ingehuurd om Louki op te sporen en een toenmalige geliefde blikken als afzonderlijke ik-vertellers jaren later terug op die tijd. In het middelste hoofdstuk komt Louki, met wie het tragisch afliep, zelf aan het woord. Modiano kiest met dit opvoeren van meer vertellers voor een andere aanpak dan in zijn meeste andere romans, maar het resultaat is vertrouwd en opnieuw geweldig: een melancholiek en raadselachtig verhaal over schimmige, ontheemde personages, op de vlucht voor het leven of voor herinneringen, die elkaar kort ontmoeten en houvast bieden, in een zeer gedetailleerd beschreven Parijs.

MODIANO, PATRICK**Uit verre vergetelheid**

Frans, 1996, 140 p., GLB

Een melancholiek terugblik roman. Midden jarig zestig beleeft Modiano, als prille twintiger in Parijs en Londen enkele grauwe maanden lang een relatie met Jacqueline, al even arm en zoekend als hijzelf.

Sfeerbepalende locaties spelen een nadrukkelijke rol. Enerzijds de nostalgie van het oude Parijs, anderzijds de afbraakpanden die een wending markeren en ruimte creëren voor vernieuwing. Als hij later Jacqueline weer ontmoet, ervaart hij hoe ver hij van hun gezamenlijke verleden is komen te staan.

MÖRING, MARCEL**Het grote verlangen**

1992, 248 p., GLB

Drie kinderen van wie de ouders zijn verongelukt, groeien op in verschillende pleeggezinnen - vrijwel zonder enig contact. De roman vertelt over hun richtingzoekende volwassen leven, waarin zij telkens bij elkaar komen en herinneringen ophalen aan de tijd voordat zij hun ouders verloren. Het is de met een sterk geheugen toegeruste zuster Lisa die bijna bezwerend herinneringen uitspreekt. Haar herinneringen moeten een deel van de werkelijkheid voor de 'herinneringloze' ik-figuur verbergen. Het boek dat zich afspeelt tegen de achtergrond van een maatschappij in verval, beschrijft een zoektocht naar een onbereikbaar verleden en naar 'het geheim van de liefde'. Het boek, dat op verschillende niveaus kan worden gelezen, bevat momenten die grotere verbanden weerspiegelen. Er is een veelheid aan details die onnadrukkelijk - zonder schrillheid - worden herhaald, waaruit de ingenieuze structurering van de roman eens te meer blijkt. Maar niet alleen thematisch en structureel, ook stilistisch is er aan dit boek bijzonder veel te beleven. Een prachtige roman, bekroond met AKO-literatuurprijs 1993.

MOKEDDEM, MALIKA**Dromen en moordenaars**

Frans, 1995, 157 p., GLB

Kenza is een jonge, wilskrachtige, Algerijnse die haar moeder nooit heeft gekend. Vrij eenzaam groeit ze op in de mannenhuishouding van haar vader, een enorme vrouwenversierder, en haar halfbroers. Na haar (kost)schooltijd vindt ze een baan aan de universiteit van Oran. Maar het is niet eenvoudig om als vrouw te overleven in Algerije; het land is vrouwonvriendelijk, fundamentalistisch en gevaarlijk voor intellectuelen. Daarom wijkt Kenza uit naar Frankrijk, waar ze het spoor van haar overleden moeder natrekt. De auteur is de dochter van Algerijnse nomaden en leeft als arts in het zuiden van Frankrijk.

MOOR, MARGRIET DE**Eerst grijs dan wit dan blauw**

1991, 283 p., GLB

Dubbelportret' van De Moor (1941) viel op door de psychologische diepgang en de ingehouden maar trefzekere vertelstijl. Ook deze psychologische roman vertoont deze kenmerken, maar is hechter gestructureerd en brengt intrigerender figuren naar voren. Het verhaal is opgebouwd als een vierluik en start op de ochtend dat een oogarts Magda, de vriendin van zijn vrouw (ook zijn ex-minnares), vermoord aantreft. Dit dode personage draagt verder de hele roman. In het tweede luik, dat drie jaar eerder speelt, ontdekt de man van Magda dat ze verdwenen is en het derde deel focust in op de reis die ze onderneemt langs de locaties die haar leven bepaalden. In hun wanhopige pogingen om zinvolle relaties aan te gaan, staan de volwassen personages in wezen niet ver af van een emotioneel gestoorde puber. Toch is dit geen koud, desolaat boek geworden, daarvoor beschrijft de auteur haar figuren met te veel warmte, mededogen ook. Het verhaal is bijzonder vakkundig geconstrueerd. Maar het meest indrukwekkend blijft de vlijmscherpe karaktertekening. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 1992

MOOR, MARGRIET DE**De hertog van Egypte**

1996, 232 p., GLB

Roman over de liefdesverhouding tussen de aan huis en erf gebon-

ROMANS

den, dromerige Twentse boerin Lucie en de vrijheidslievende zigeuner Joseph Plato die heel Europa als zijn vaderland heeft. Het boek is een speurtocht naar de onzichtbare wortels van trouw en verraad, maar geeft ook een beeld van de tragische geschiedenis van de Nederlandse zigeuners.

MOOR, MARGRIET DE

Kreutzer-sonate

2001, 141 p., GLB

In 'Kreutzer-sonate' (2001) vertelt een blinde muziekcriticus bij twee toevallige ontmoetingen aan een jonge musicoloog over zijn leven. Centraal staan de tot zijn blindheid leidende zelfmoordpoging na het bedrog van zijn jeugdliefde en zijn door jaloezie vergiftigde huwelijk met de violiste Suzanna. De passie waarmee Suzanna de Kreutzer-sonate speelt, voedt zijn jaloezie. Dit boek werd genomineerd voor de Libris Literatuurprijs 2002.

MOOR, MARGRIET DE

De schilder en het meisje

2010, 253 p.

Amsterdam 3 mei 1664. Een tekening zal twee levens voor altijd met elkaar verbinden. De 18-jarige Deense, Elsje Christiaens, naar Amsterdam gegaan om haar zuster te zoeken, slaat haar hospita met een bijl de schedel in. De magistraat veroordeelt haar tot de wurgpaal. Rembrandt koopt tezelfder tijd schildersmaterialen voor zijn schilderij 'Het joodse bruidje'. Als hij van het gebeuren hoort, maakt hij van de terechtgestelde de tekening die later de titel 'A woman hanging on a gibbet' zal krijgen. Een alwetende verteller verbeeldt de ontstaansgeschiedenis van de tekening, en wijst geregeld vooruit naar het heden. De verbeelding van de schrijfster speelt in deze roman op ingenieuze wijze met de feiten: gegevens uit de processtukken over Elsje Christiaens weeft zij door de biografie van Rembrandt. Het lot van de schilder en het meisje raken elkaar: de Macht, zetelend in het Stadhuis, vernedert hen. Ook schilderijen en muziek spelen in het verhaal een belangrijke rol. Beide personages en het 17de eeuwse Amsterdam komen in goedgekozen details tot leven. Een boeiende, goedgeschreven en spannende historische roman.

MOOR, MARGRIET DE

De verdrinkene

2005, 331 p., GLB

De verdrinkene' is het verhaal van twee Amsterdamse zussen, Lidy en Armanda. Op een dag vraagt Armanda of Lidy, getrouwd met Sjoerd en moeder van de twee jarige Nadja, een kleine verplichting over wil nemen omdat Armanda liever naar het feestje wil van haar beste vriendin. Lidy stemt toe om een bezoek te brengen aan het petekind van Armanda. Op 31 januari 1953 vertrekt ze naar Zierikzee en belandt in de stormvloed die Zuidwest-Nederland van de kaart zal vegen. Lidy reist haar einde tegemoet en Armanda die niet in staat is haar eigen leven te leiden geeft haar identiteit op. 'De verdrinkene' is een boeiend en aangrijpend relaas over het lot van twee zussen tegen de historische achtergrond van de ramp van 1953 en werd genomineerd voor de Ako Literatuurprijs 2005. De Moor debuteerde met de verhalenbundel 'Op de rug gezien'. Deze werd bekroond met het Gouden Ezelsoor. 'Dubbelporetret' was goed voor de LucyB. en C.W. van de Hooftprijs en voor haar roman 'Eerst grijs dan wit dan blauw' kreeg ze de Ako Literatuurprijs.

MOOR, MARGRIET DE

De virtuoos

1993, 181 p., GLB

In het historische 'De virtuoos' (1993) beleeft een vrouw in Napels in 1740 een korte maar duizelingwekkende liefde met een castrat-zanger. 'De virtuoos' is een roman over de liefde en over het verband tussen de tastbare wereld van de zinnelijkheid en de ontastbare wereld van het

'hogere' en van de geest. En evengoed een boeiend verhaal over een Italië dat is gestoffeerd met koetsen, kroonluchters, kerken en kerkers, een wereld waarin het moderne Franse Verlichtings-denken zijn eerste flikkeringen laat zien.

MORAVIA, ALBERTO

De onverschilligen

Italiaans, 1929, 277 p.

In het fascistische Rome van de jaren '20 ontstaan in een gezin vreemde situaties wanneer de minnaar van de moeder tevens de minnaar van de dochter wordt. De zoon des huizes poogt de minnaar te doden. Als dat mislukt begint hij een relatie met een van diens vroegere geliefden. Het eigenlijke onderwerp van de roman is de behoefte van de welgestelde en intens verveelde hoofdpersonen om hun levens te veranderen. Door hun onverschilligheid, hun hang naar het bekende en hun onvermogen tot onderlinge communicatie slagen zij daar niet in. Deze roman is de eerste en volgens velen ook de meest indringende van de auteur.

MORTIER, ERWIN

Godenslaap

2008, 405 p., GLB, luisterboek

Godenslaap is de lijevigste roman die de veelgeprezen en -vertaalde Mortier (1965) in tien jaar tijd publiceerde. Een bijna honderdjarige vrouw beschrijft haar ervaringen rond de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen en Noord-Frankrijk om en aan het front. Ze neemt geen blad voor de mond, spaart niemand en schrijft alleen voor zichzelf. Schrijven lijkt obsceen wanneer men publiceert, zo persoonlijk en naakt is de waarheid die zij oproept. Op een hoger niveau gaat het verhaal over taal en werkelijkheid, over persoonlijke en algemene geschiedenis. Mortier schrijft het mooiste Nederlands dat bestaat. Hij behoort met Reve, Kellendonk, Elsschot, Lanoye tot de grootste stilisten van de laatste honderd jaar. Elke zin is een pleidooi voor de kracht van onze taal. Inhoudelijk staat zijn boek in de traditie van Proust, Claus en Lanoye, voor wat betreft de grote, zintuiglijke vertelkunst, die spreekwoordelijk wordt voor de beschrijving van een tijdperk. Een schier onvertaalbaar meesterwerk: meeslepend, onthutsend, poëtisch, diepgaand, erotisch, virtuoos, gevoelig en hard. Winnaar AKO Literatuurprijs 2009.

MORTIER, ERWIN

Marcel

1999, 141 p., GLB

Een Vlaams jongetje dat door zijn grootouders wordt opgevoed, lijkt sprekend op Marcel, wiens portret in een vitrine staat. Om deze Marcel hangt een waas van geheimzinnigheid. Het jongetje raakt geïnteresseerd in het verhaal achter deze foto. Langzaam maar zeker ontrafelt hij het geheim dat zijn grootouders voor hem verborgen houden. Gouden Ezelsoor 2000

MORTIER, ERWIN

Mijn tweede huid

2000, 191 p., GLB

Anton is enig kind en woont in een huis aan de dijk naar Brugge. Aan zijn harmonieuze lentje komt een einde als een neef uit een problematisch gezin bij hen komt wonen. Anton voelt zich beurtelings gefascineerd en afgestoten door deze Roland. Later, op school, ontmoet hij Willem die een belangrijke rol in zijn leven zal gaan spelen. Een dramatische gebeurtenis zet zijn hele leven echter ineens op losse schroeven.

MOURAD, KENIZÉ

De tuin van Badalpur

Frans, 2000, 576 p.

De dochter van een gevluchte Indiase vrouw wordt na de dood van

haar moeder opgevoed in pleeggezinnen en in een klooster, waar zij tot christen wordt gedoopt. Volwassen geworden zoekt zij haar vader, de radja van Badalpur, op. Als blijkt dat zij zich weer dient aan te passen aan de regels die voor moslimvrouwen gelden, leidt dit tot ernstige conflicten met haar familie. Ze vertrekt weer naar het Westen om zich van daaruit, als journaliste, in te zetten voor de emancipatie van de Oosterse vrouw.

MULISCH, HARRY

De ontdekking van de hemel

1992, 902 p., DVD, luisterboek

Twee engelen onthullen een ingenieuze manipulatie met de historie en met genetisch materiaal. Daar doorheen spelen de levensverhalen van Onno Quist en Max Delius, die elkaar op 13 februari 1967 toevallig ontmoeten en dan ontdekken dat ze allebei op 27 november 1933 zijn geboren. Een roman met vrijwel alle aspecten die in eerder werk van Mulisch ooit te vinden zijn geweest.

MULISCH, HARRY

De procedure

1998, 256 p., GLB

Victor Werker doet onderzoek naar het geheimzinnige moment waarop dode materie overgaat naar leven. 'Tussenstadia, ontstaan, vergaan, schemeringen, gedaanteverwisselingen zijn altijd belangwekkender dan wat er al is, nog niet is of niet meer,' zegt de verteller in 'De Procedure'. Hij lokt de lezer met de belofte dat deze in de geheimen van dit moment zal worden ingewijd. Om deze belofte gestand te kunnen doen is een duivels spel met het goddelijke vereist. Dit zal Victor Werker noodlottig worden.

MULISCH, HARRY

Siegfried

2001, 213 p., GLB

De schrijver Rudolf Herter is met zijn dertig jaar jongere vriendin in Wenen. Hij is gefacineerd door Hitler en komt in contact met een hoogbejaard echtpaar dat in de jaren dertig op Hitlers buitenverblijf heeft gewerkt. Zij vertellen hem iets dat 'niemand anders weet'. Herter is Mulisch' alter ego, de toespelingen op zijn eigen leven zijn te talrijk om toevallig te zijn.

MÜLLER, HERTA

Ademschommel

Duits, 2009, 310 p.

Meest recente en alom bejubelde roman van de Roemeens-Duitse Nobelprijswinnaar 2009. Historisch van belang omdat Müller op basis van de overlevering van haar streekgenoot Oskar Pastior een nauwelijks bekende episode uit de naoorlogse geschiedenis - de deportatie van Duitse Roemenen naar strafkampen in de Sovjet-Unie - belicht. De kracht van de roman ligt besloten in het ongeëvenaarde literaire vermogen, dat voor alle honger en ellende poëtische beelden vindt. Een fantasie die de hoofdpersoon in de realiteit van het strafkamp helpt overleven. De alom aanwezige lyrische brille stoort sommige critici als een 'vals kledingstuk', dat de werkelijkheid van het kampeven verhuult. Critiek die niet onbegrijpelijk is, maar onverlet laat dat dit een literair meesterwerk is en ongetwijfeld een van de meest belangwekkende romans van 2009, dat in een prachtige vertaling zijn zeggingskracht heeft behouden.

MÜLLER, HERTA

Hartedier

Duits, 1994, 219 p.

Herta Müller (1953, Nobelprijs voor literatuur 2009), die sinds 1982 in Duitsland woont, schreef ook in Roemenië in het Duits. Bij De Geus verschenen eerder vier boeken van haar in vertaling, die net als 'Hartedier'

in het teken van de dictatoriale terreur staan. Als geen ander laat Müller de verwoestende uitwerking zien die angst en wantrouwen hebben op individuele levens. In dit geval gaat het om een jonge vrouw, vertaalster in een machinefabriek, en drie vrienden. Wat hen bindt is de geheimzinnige zelfmoord van een medestudente; wat ze met elkaar gemeen hebben is dat ze eerst aan de universiteit, daarna op de plaatsen waar ze gedwongen zijn een beroep uit te oefenen, omgeven zijn door laffe, verklikkende collega's en openlijk in het nauw worden gedreven door een niet aflatende geheime politie; zelfs in het buitenland is men niet veilig. Door haar aandacht voor details en ongewone wijze van formuleren maakt Müller van deze inmiddels bekende gegevens een bijzondere geschiedenis. Belangrijk daarin is ook de rol van de generatie van de ouders, in het geval van de hoofdpersoon een vader die van zijn SS-verleden geen geheim maakt.

MÜLLER, HERTA

Vandaag was ik mezelf liever niet tegengekomen

Duits, 1997, 221 p.

De schrijfster, die in 1953 in Roemenië geboren is, maakte deel uit van een Duitstalige bevolkingsgroep die sinds de achttiende eeuw in het Banaat woont. Zij emigreerde in 1987 naar Duitsland en publiceerde daar kort proza en enkele romans. Van de vier in het Nederlands vertaalde romans spelen er drie, waaronder deze, in het Roemenië van Ceausescu. De hoofdpersoon is steeds een jonge vrouw, die door de Securitate (geheime politie) getreiterd wordt. De structuur van de roman is hecht en helder. Ze reist met de tram naar het zoveelste verhoor, om 10 uur precies. Ze heeft oog voor medereizigers en ondertussen glijdt haar eigen leven aan haar voorbij: haar familie, haar eerste huwelijk en de schoonfamilie, haar tweede man, die ook door de Securitate wordt lastig gevallen, haar vriendin, die bij een vlucht-poging omkwam. De taal is altijd compact, soms associatief, poëtisch, dan weer nuchter met een zekere zwarte humor, waarvan ook de titel getuigt: de steeds aanwezige paranoia wordt niet veroorzaakt door de aard van de hoofdpersoon, maar door de aard van het regime. Een fascinerend boek.

MÜNSTERMAN, HANS

De bekoring

2006, 205 p., luisterboek

De vijfde roman over Andreas Klein, zoon van een Duitse vader en een Nederlandse moeder die getrouwd zijn op 10 mei 1940. En drietal verhaallijnen wordt gevolgd. De vlucht van de Andreas' moeder, die in 1960 haar gezin met zeven kinderen verlaat. De dood van die moeder in 2004, hoe haar kinderen op haar terugkijken en hoe ze haar begraven. Een boek dat Andreas schrijft over J.C. van Epen, architect van de Harmoniehof in Amsterdam-Zuid, in welke straat het gezin Klein woont. Deze verhalen worden door elkaar heen gevlochten, zeer minutieus beschreven, met veel monologues interieures en tegen een vage, maar herkenbare achtergrond van het wereldgebeuren. Bij alle kunstigheid in de romanstructuur blijft de lezer toch met een onbevredigd gevoel achter. Niet alleen omdat 'De verwarring' misschien een betere titel zou zijn, maar ook omdat de kunstigheid, ondanks fraaie en innige passages, soms dreigt te verworden tot een kunstmatigheid waarin de lezer dreigt te verdrinken. Bekroond met AKO Literatuurprijs 2006.

MUTSAERS, CHARLOTTE

Koetsier Herfst

2008, 460 p., GLB

Maillot, een schrijver met een schrijfblokkade, weduwnaar van de kat Grappa, liefhebber van biefstuk, pleegt seks met een gevonden Nokia mobieltje (het vrouwelijke equivalent van zijn eigen gsm die hij daarna 'Nokius' noemt). Door deze Nokia ontmoet hij Adolphe, een lid van het kreeftenbevrijdingsfront. Hij raakt verslaafd aan haar en is onwaarschijnlijk afhankelijk; zij strijdbaar, agressief, heers- en genotzuchtig.

ROMANS

Hun relatie munt uit in (plas)sex (met een foto op haar nachtkastje van Osama Bin Laden, die zij als dichter vereert) en eindeloos gekift en geruzie. Kortom: vormen van communicatie, met nu eens de vrouw als macho. De wat magere plot bestaat voornamelijk uit beider gang door een bizarre wereld. Met de tocht naar Oostende, waar zij haar kreeftbevrijdingsacties zal uitvoeren, als huwelijksreis. Er bestaat geen ander verhaal waarin een Nokia met zoveel bronst en hartstocht wordt bejegend, en waarin de Finse Nokia-baas Jorma Ollila als een god wordt aangeropen. Hysterie, opwinding, (plas)seks, (uitwassen van) dierenactivisme tuimelen over elkaar heen in deze fantasierijke, soms humoristische, maar vooral grillige roman. Libris Literatuurprijs 2009

MUTSAERS, CHARLOTTE

Rachels rokje

1994, 310 p., GLB, luisterboek

Bij Rachel slaat de bliksem in als de leraar Douglas Distelvink haar gymnasium-klas komt binnenlopen. Op dat moment zweert zij hem eeuwige trouw. Ze durft hem echter nooit haar liefde te verklaren. Dertig jaar later wordt zij door een hand op een vluchtheuvel getrokken, net op tijd om een bus te ontwijken. De hand is van Distelvink. De bliksem slaat opnieuw toe. Maar Rachel durft nog steeds niets te laten merken. Bij wijze van verklaring gaat ze een rokje maken. Dan laat de bliksem zich voor de derde maal gelden.

NABOKOV, VLADIMIR

Lolita

Amerikaans, 1955, 375 p., DVD, GLB

Humbert trouwt met Charlotte Haze. Hij vindt haar afstotelijk en antipathiek maar vindt haar 12-jarige dochter Dolores, bijgenaamd Lolita, onweerstaanbaar. Als Charlotte omkomt in het verkeer neemt stiefvader Hum Dolores mee op een reis door Amerika. Hum dringt zich aan haar op. Subtiel afgedwongen erotische gunsten ontaarden in misbruik en repressie. De ontdekking dat Dolores een andere minnaar heeft brengt Hum tot waanzin.

NAFISI, AZAR

Lolita lezen in Teheran

Engels, 2003, 339 p.

Opgegroeid in de V.S. kreeg de vrijgevochten Azar Nafisi het zwaar toen ze in 1979 terugkeerde naar haar vaderland Iran. In 'Lolita lezen in Teheran' reconstrueert ze haar persoonlijke geschiedenis. Nadat ze ontslag heeft genomen uit haar universitaire betrekking omdat ze niet meer tegen de repressieve maatregelen kan, nodigt ze zeven van haar meest gedreven studentes uit bij haar thuis. Gedurende twee jaar lezen en bespreken ze boeken zoals: 'Pride en prejudice', 'Invitation to a beheading', 'Lolita' etc. Dit helpt hen te overleven. 'Lolita lezen in Teheran' is een hoogstaand en indrukwekkend boek, dat de omstandigheden in een ellendige staat schildert, maar vooral laat zien wat de waardigheid is van hen die zich daar niet bij neerleggen. Nafisi woont sinds 1997 weer in de V.S. waar ze aan een universiteit is verbonden. Daarnaast schrijft ze artikelen voor diverse kranten en magazines.

NAIPAUL, V.S.

Een huis voor meneer Biswas

Engels, 1961, 577 p.

De hoofdpersoon van deze roman is een in Trinidad geboren Hindoestaan, die zijn leven lang worstelt met armoede en tegenslagen. Uiteindelijk ziet hij toch zijn grote droom, een eigen huis, in vervulling gaan. De vader van de schrijver heeft model gestaan voor deze hoofdfiguur. Naipaul beschrijft dit boek als zijn 'eerste grote werk'; de inleiding begint hij met de woorden: 'van al mijn boeken is dit mij het dierbaarst'. Naipaul won in 2001 de Nobelprijs.

NAIR, ANITA

De damescoupé

Engels, 2001, 293 p.

De Indiase Akhila is vijfenveertig en alleenstaand. Omdat ze zich altijd heeft opgeofferd voor haar familie, heeft ze geen eigen gezinsleven kunnen opbouwen. Op een dag koopt ze een enkele reis Kanyakumari. Aan de vijf vrouwen die met haar in de damescoupé van de nachttrein zitten stelt ze de vraag of een vrouw gelukkig kan zijn zonder man. Elk van hen antwoordt met een eigen levensverhaal.

NÉMIROVSKY, IRÈNE

Storm in juni

Frans, 2004, 511 p.

Irène Némirovski kwam om in Auschwitz, maar legde voor haar deportatie nog vast hoe snel de Parijse burgerij in de oorlog haar waardigheid verloor. 'Storm in juni' doet verslag van de uittocht in juni 1940 toen stromen vluchtelingen Parijs verlieten. Het lot van allerlei Franse families, van de voornaamste tot de armste raakte met elkaar verweven. Némirovski beschrijft de kleine en grote lafheden en het broze saamhorigheidsgevoel van een volk op de vlucht. 'Storm in juni' is een roman die de ziel van de Fransen ten tijde van de Duitse bezetting blootlegt. Het brengt een bewogen episode uit de recente geschiedenis tot leven. Némirovski, een joodse schrijfster van Russische afkomst, schreef in 1929 de roman 'David Golder'. Hierdoor werd ze op slag een gevierd schrijfster. Begin 1940 werkte ze aan 'Storm in juni'. Deze roman heeft ze nooit af kunnen maken. In 1942 werd Némirovski gedeporteerd. Het manuscript bleef jarenlang in handen van haar dochter tot deze uiteindelijk besloot om het, meer dan zestig jaar na de dood van haar moeder, uit te laten geven in Frankrijk waar het de Prix Renaudot kreeg.

NESCIO

De uitvreter; Titaantjes; Dichtertje; Mene tekell

1911, 1915, 1918, 1946. 240 p., GLB

In deze vier korte romans schildert Nescio met fijnzinnig waarnemingsvermogen, humor en een heel eigen taalgebruik de wereld van Amsterdamse jongheren aan het begin van deze eeuw. 'Jongens waren we - maar aardige jongens.'

NIEUWER-AMSTEL, MARIJN VAN

Mina & mijn moeder

2007, 143 p.

Deze roman met autobiografische elementen begint op het moment dat de ik-persoon, een bijna afgestudeerde tolk-vertaler, zich realiseert dat haar moeder is overleden. Vanaf dat ogenblik neemt de ik-persoon de verzorging van Mina op zich, het lievelingskonijn van haar moeder. Voor de lezer wordt steeds duidelijker dat het konijn fungeert als een emotioneel intermediair tussen de ik en haar overleden moeder. In een gedetailleerd verslag maakt de lezer mee hoe Mina het leven van haar nieuwe verzorgster beheerst. Heel omzichtig en stukje bij beetje weet de ik het vertrouwen van het konijn te winnen. Als na enkele maanden blijkt dat het konijn een ongeneeslijke tumor heeft, ervaart de ik dit als tekort schieten ten opzichte van haar overleden moeder. Uiteindelijk verinnerlijkt de band tussen ik-persoon en Mina en is het verlies verwerkt. Prettig leesbare roman die goed bruikbaar is voor leeskringen. Achterin geeft de schrijfster een motivering voor de roman en worden de lezer enkele vragen gesteld.

NOBEL, ELIZABETH

Land van zal

2003, 463 p.

In het begin van de twintigste eeuw vertrekken twee jonggehuwden per schip naar Nederlands-Indië. Ze zijn vol idealen. In Indië blijkt het ideaal van Laurens, om de bevolking vooruit te helpen, minder eenvoudig.

Laurens kan griffier worden bij een rechtbank op Sumatra en wordt al snel tot rechter bevorderd. Hij moet meemaken hoe een gevangene onder zijn verantwoording, volgens plaatselijk gebruik, tot bloedens toe wordt geslagen. Wanneer hij ook niet kan voorkomen dat een koelie wordt opgehangen, slaat de twijfel toe. Uiteindelijk besluit hij zich neer te leggen bij de bestaande praktijken en maakt hij promotie. Hij wordt overgeplaatst naar Java, maar zijn schuldgevoel laat hem niet meer los. Ook zijn vrouw Sanne ziet haar dromen niet uitkomen. Als na de geboorte van hun dochter een zoontje dood wordt geboren, voelt ze zich steeds eenzamer. Beiden onderdrukken hun gevoelens en raken later hun rebelse dochter kwijt aan het groeiende Indische verzet. 'Land van zal' is een roman over liefde, trouw en verraad, het willen bezitten en moeten loslaten, maar laat ook zien wat kolonisatie en bevoogding met mensen kunnen doen. Hoe ze soms gedwongen worden om geweld te gebruiken tegen degenen die ze het meest liefhebben. Nobel debuteerde in 1996 met de roman 'De celesta'. Het onderzoek in de familiearchieven inspireerde haar tot het schrijven van 'Land van zal'.

NOORDERVLIET, NELLEKE

Altijd roomboter

2005, 207 p.

Engelbertha Wiggelaar, geboren 1856, groeit op in een burgerweeshuis in Arnhem. Als zij twintig jaar is, werkt ze als dienstbode en wordt bezwangerd door de heer des huizes. Het kind is zwak en overlijdt kort na de geboorte. Een paar jaar later komt ze in dienst van dezelfde heer en na enige tijd raakt ze weer zwanger. Het kind is gezond en nu treft Engelbertha een lieve man die haar wil trouwen. Hij is zilversmid en samen krijgen ze twaalf kinderen. Het leven van Engelbertha is tekennend voor vrouwen in die tijd. Er waren nauwelijks keuzemogelijkheden voor een vrouw en het grote gezin overspoelde haar eigen identiteit. De schrijfster van dit boek heeft het leven van haar overgrootmoeder gereconstrueerd aan de hand van feiten en geschiedkundige gegevens op het gebied van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen in Nederland. Op deze wijze ontstaat een beeld van hoe dat leven mogelijk was. Het boek geeft een aardig tijdbeeld en geeft inzicht in de manier waarop in die tijd geleefd werd. De eigentijdse schrijfstijl en verhalende vertelvorm maken het een gemakkelijk leesbaar boek.

NOORDERVLIET, NELLEKE

De naam van de vader

1994, 348 p., GLB, luisterboek

Nelleke Noordervliets derde roman 'Het oog van de engel' werd genomineerd voor de AKO-prijs. Haar vierde roman 'De naam van de vader' kreeg de Multatuliprijs. De cerebrale stijl van dit boek wedijvert met die van Mulisch, de opzet met Hermans, de vele verwijzingen naar de klassieke oudheid hadden van Claus kunnen zijn. Het geheel is van Noordervliet. Een 44-jarige advocate, Augusta de Wit, gaat op zoek naar haar verleden. Dat blijkt moeilijk. Haar voornaam heeft ze van haar vader, een Duitse soldaat; de achternaam niet van haar stiefvader, maar van haar moeder. In haar studietijd (1968!) trouwt ze met een revolutionaire student met een joodse achtergrond. In het jaar dat de Berlijnse muur valt, komt ook voor haar de Wende. Soms is het boek iets te geconstrueerd (Augusta is in 1968 in Parijs en in Praag; in 1989 in Weimar). Het thema dat ze aansnijdt is echter van alle tijden: schuld en boete.

NOORDERVLIET, NELLEKE

Het oog van de engel

1991, 262 p., GLB

Historische roman waarin de lotgevallen worden beschreven van twee meisjes en hun vader. Zij vluchten in 1787 voor de strijd tussen Patriotten en Oranjegezinden uit Haarlem. In Frankrijk gekomen steunen zij de revolutionaire beweging. Als de vader sterft sluiten de dochters, Elisabeth en Maaike zich aan bij een rondtrekkend arts, Doppet. Deze brengt nieuwe vindingen ten eigen bate aan de man. Elisabeth heeft

een uitpuilend oog en treedt op als Engel van de Apocalyps, die de idealen van vrijheid, blijheid en broederschap verkondigt.

NOORDERVLIET, NELLEKE

Pelican Bay

2002, 415 p., GLB

Zesde roman van de auteur, die in 1993 haar naam definitief vestigde met 'De naam van de vader', waarvoor zij de Multatuliprijs kreeg. Het verhaal gaat enerzijds over de Zeeuwse Jacob, slavenhouder en eigenaar van een suikerplantage in het Caribische gebied in de achttiende eeuw. Anderzijds gaat het over Ada, een achterachternicht van hem, die op hetzelfde eiland op zoek is naar haar pleegboer Antonio, naar de ware geschiedenis van de moord op de vrouw van Jacob, maar vooral naar zichzelf. Afwisselend komen Jacob en Ada aan het woord. De roman heeft een ingewikkelde constructie, is deels een historische, deels een psychologische roman, speelt half in de 18e en half in de 21e eeuw. Het historische gedeelte is overtuigend. Het moderne deel en de manier waarop de twee componenten verbonden zijn, is van mindere kwaliteit. Desondanks weet het verhaal te boeien, onder meer door het beeldend taalgebruik, de hartstochtelijke erotiek, de spannende verhaallijn en de rake typeringen.

NOORDERVLIET, NELLEKE

Snijpunt

2008, 376 p., GLB, luisterboek

Een eigenzinnige geschiedenislerares en conrector wordt in de nieuwe roman van Noordervliet door een islamitische leerling met een mes gestoken. Dit ernstige incident -de school treedt camouflerend op- brengt het wereldbeeld van de vrouw aan het wankelen. Zij legt zich noodgedwongen rekenschap af van de humanistische en redelijke tradities waarin zij is grootgebracht; zij herbezielt de houding ten opzichte van haar dochter en van haar ex-man, een door een minderwaardigheidscomplex geplaagde autodidactische literatuurvorser van het oeuvre van een cultschrijver. De ex keert niet terug van vakantie; de zestienjarige dochter reist hem na naar Italië, gevolgd door de moeder. In een duizelingwekkend literair spel vindt een ademstokkende ontknopingsplaats. De rol van het toeval is daarbij wel eens groot. Deze boeiende roman is in zijn benadering van religie, redelijkheid en waardigheid (alsook van literaire attitudes ten opzichte van bewonderde schrijvers) opzienbarend. Tegelijk biedt het boek een heerlijk leesavontuur.

NOORDERVLIET, NELLEKE

Zonder noorden komt niemand thuis

2009, 234 p.

Roman van Noordervliet [1945], bekend van onder meer 'Altijd roomboter' en 'Snijpunt'. De Nederlandse journalist Robert Anderson vertrekt acht jaar na de moord op zijn vrouw Suzanne naar de westkust van Canada. Hij is op de vlucht voor Johnny H., haar moordenaar, die binnenkort vrijkomt. Robert huurt een huis in Horn, een klein gehucht aan een meer. Zijn kinderen zijn de deur uit en hij gaat zo ver mogelijk weg van Nederland, op zoek naar loutering. Dan komt hij erachter dat de vorige bewoonster van zijn huis, de zonderlinge kunstenaar Beverly Walker, twee jaar eerder spoorloos is verdwenen. Met behulp van dorpsgenoten en een in de kast gevonden doos met foto's en brieven begint hij het leven van Beverly te reconstrueren. Hij ontdekt haar tot dan bij iedereen onbekende zus Sarah. Intussen komt er afstand tot zijn verleden, ruimte voor vergiffenis en een nieuwe vrouw in zijn leven. Mooie psychologische roman met een spannend thrillerelement en fraaie Canadese sfeer- en natuurbeschrijvingen.

NOOTEBOOM, CEES

Rituelen

1980, 191 p., GLB, luisterboek

Roman over drie decennia uit het leven van Inni Wintrop, handelaar

ROMANS

in alles waar geld in zit. Centraal staat de relatie van Inni tot vader en zoon Taads. De eigenzinnige oude Taads, als misanthroop de absolute eenzaamheid zoekend die uiteindelijk tot zelfvernietiging leidt, bezorgt Inni het beginkapitaal voor een leven dat boven het middelmatige zal uitgaan. De ontmoeting met de zoon van Taads vindt twintig jaar later plaats. Ook deze zoon, aanhanger van het taoïsme, verafschuwt het aardse en is uit op zelfvernietiging. De rituelen van de heilige mis, de oosterse mystieke rituelen en daarnaast de profane rituelen bij de geldhandel vormen het wisselend decor van Inni's leven en bepalen ook zijn reflectie op het leven. Zeer sterke en overtuigende roman.

O'BRIEN, EDNA

Bij de rivier

Engels, 1996, 350 p.

Na de dood van haar moeder wordt de veertienjarige Mary in toemende mate seksueel misbruikt door haar vader. Ze raakt in verwachting. Eerst wil Mary verzwijgen dat het kind van haar vader is. De emotionele problemen die het grote geheim haar geven worden haar echter veel te zwaar. Maar als ze besluit tot abortus valt ze ten prooi aan de media; de mogelijkheid zelf te beslissen wordt haar geheel ontnomen. Dit in Ierland gesitueerde verhaal is vooral een onderzoek naar de donkere en benauwende kanten van bloedverwantschap.

O'HANLON, REDMOND

Naar het hart van Borneo

Engels, 1984, 238 p.

Het verslag van een reis met een vriend naar de berg Batu Tiban in centraal Borneo, in 1983. Het is een zeer lange tocht, grotendeels over de Baleh-rivier, tot diep in de ongerepte jungle, naar een nog witte plek op de kaart. Met als bijkomstig doel het speuren naar de op Borneo nog voorkomende rhinoceros. Een zware, fascinerende tocht, begeleid door de drie Dajak gidsen; beschreven in een uitermate onderhoudende stijl, geestig en spits, met van die momenten waarop je slap achterover zakt - net als die Dajaks, overigens, wanneer ze lol hebben. Dit is een boek om de tijd mee stil te zetten. Een boek waar de Engelsen het recept van kennen: met grote kennis en kundigheid geschreven, met een absolute relativering van de inspanningen en de hachelijkheid, ook, van de hele onderneming, in een onnavolgbare, verrassende en humorrijke stijl.

OBERSKI, JONA

De eigenaar van niemandsland

1997, 312 p., GLB

Op het eerste hoofdstuk, eerder afzonderlijk verschenen onder de titel: 'De ongenode gast' (a.i. 95-18-237-3), leek een helder verhaal te volgen, maar niets is minder waar. Aram wordt tijdens een lezing beschoten en komt in het ziekenhuis terecht. Hij loopt daar weg en gaat verscholen achter een berenmasker, al zijn vrienden af op zoek naar de schutter. Hij raakt gaandeweg verlamd en wordt door Carlotca in een chalet in Zwitserland verpleegd en ze raken nogal aan elkaar verslaafd. Terug in Amsterdam voert hij allerlei gesprekken met concrete en imaginaire mensen om de onuitwisbare oorlogsherinneringen van de overgebleven Joden, zoals hijzelf, te verwerken. Deze worsteling met het leven wordt heel knap verteld, maar maakt door de overladenheid van bizarre gebeurtenissen een chaotische indruk en is zeer moeilijk te doorgronden. Het einde verschaft wel enig inzicht, maar het blijft een worsteling zowel voor de hoofdpersoon als voor de lezer. De schrijver (1038) werd bekend door de 'Kinderjaren'

OFFERMANS, MARINA

Voorheen mijn moeder

2007, 206 p.

In de weekenden is het de beurt aan Josephine om naar Sittard af te reizen om haar dementerende moeder gezelschap te houden. Aanvankelijk gaat dat nog best en is er een zekere dialoog mogelijk, maar

de vergeetachtigheid wordt steeds erger. Wordt eerst 'de tijd' (mag ik al eten / een sherry, is het al zondag 'want ik wil ter communie') een probleem, al gauw komen er lichamelijke klachten bij, zodat een verpleeghuis onvermijdelijk wordt. De schrijfster (1948) schetst een ogenschijnlijk nuchter en voor velen waarschijnlijk herkenbaar beeld van dit proces. Maar ook brengt het haar dicht bij de vrouw die haar moeder was. Marina Offermans weet in dit op autobiografische gegevens berustende verhaal door haar uitstekende observaties en goede schrijfstijl de aandacht van de lezer tot het einde toe vast te houden.

OKRI, BEN

De hongerende weg

Engels, 1991, 492 p.

Azaro is een kind dat aan de geestenwereld toebehoort maar dat omwille van de glimlach van zijn aardse moeder voor de mensenwereld kiest. Zeer tegen de wil van de geesten die dan ook proberen hem naar het Land van Oorsprong te halen. Maar welke wereld is de beste? De wereld van blauwe bomen en wezens zonder vaste vorm of die van verkiezingen, geweld en corruptie? Het verhaal speelt zich af in een Afrikaans land aan de vooravond van de onafhankelijkheid. De Nigeriaanse auteur speelt een verbluffend spel met de realiteit; alledaagse voorvallen en magiek vloeien vlekkeloos in elkaar over. Booker Prize 1991.

OLAFSSON, OLAF

De thuisreis

IJslands, 1999, 216 p.

Roman van de IJslandse auteur [1962] die eerder 'De nacht in*' publiceerde. De auteur woont en werkt in New York, 'De thuisreis' is de best verkochte roman in de historie van IJsland. Het verhaal speelt zich af in de periode 1930-1960 en gaat over de IJslandse Disa, die uit passie voor de kookkunst een hotel-restaurant in Engeland runt. Twintig jaar na haar vertrek uit IJsland (ongeveer in 1942) besluit ze haar geboorteland weer te bezoeken. Gedurende de thuisreis trekt haar leven via verbrokkelde en soms pijnlijke herinneringen, via heden en verleden, aan haar en aan de lezer voorbij. Pas aan het eind van het boek wordt de aanleiding van de reis duidelijk. Een bijzondere, boeiende, ingehouden en trage psychologische roman met veel natuurbeschrijvingen en oog voor detail die het, ondanks de slordige vertaling, in zich heeft om ook in de rest van Europa een groot lezerspubliek te vinden.

OOSTROM, F.P. VAN

Maerlants wereld

1996, 487 p.

Zeer toegankelijk geschreven studie over de tijd en het milieu waarin de 13e-eeuwse Nederlandse letterkundige Jacob van Maerlant leefde en schreef. Maerlants wereld gaat leven. Dit boek leverde Van Oostrom de AKO-literatuurprijs 1996 op.

O'RIORDAN, KATE

Geheugensteentjes

Engels, 2004, 479 p., GLB

'Geheugensteentjes' geeft een prachtig beeld van een gevoelige vrouw die geleerd heeft sterk te zijn. Nell woont in Parijs. Ze is een succesvolle vinologe, heeft een mooi appartement en een attente geliefde. Een telefoontje van de buurman van haar dochter dwingt haar voor het eerst sinds dertig jaar terug te keren naar Ierland dat ze als zestienjarige meisje zwanger verliet. Terwijl Nell probeert te ontrafelen wat er allemaal aan de hand is, moet ze ook in het reine zien te komen met haar eigen verleden. 'Geheugensteentjes' is een roman over moeders en dochters, liefde, verlies en -onverwerkte- jeugd-ervaringen. O'Riordan schreef o.a. 'Involved' en 'Boy in the moon' en kreeg de The Sunday Tribune/Hennessey Prize for Best Emerging Writer.

OTTEN, WILLEM JAN**Specht en zoon**

2004, 142 p., GLB, luisterboek

De verteller van deze roman is een 'Zeer Dicht Geweven Vier Maal Universeel Geprepareerd' schildersdoek. Het wordt gekocht door Felix Vincent die de naam Schepper krijgt van het doek. Op een dag krijgt Schepper een opdracht van de zakenman Specht. Schepper moet voor hem zijn overleden pleegzoon Singer weer levend schilderen. Schepper vindt het een moeilijke opdracht, hij wil naar het leven schilderen en niet een dood persoon weer levend maken. Toch neemt hij de uitdaging aan. Dit is vooral een roman over het scheppingsproces: het scheppen van kunst, het ontstaan van nieuw leven (de zwangerschap van Felix' vriendin). Het geheim van het proces ligt in het geloven: geloven in wat je maakt. Otten heeft een veelzijdig oeuvre op zijn naam staan: hij schrijft poëzie, verhalend proza, toneel, kritieken en essays. In 1999 ontving hij de de Constanijn Huygensprijs voor zijn gehele oeuvre. Winnaar Libris Literatuurprijs 2005.

OZ, AMOS**Een verhaal van liefde en duisternis**

Hebreeuws, 2004, 646 p.

Een verhaal van liefde en duisternis' is een roman over een man, een familie en een natie. Het is de geschiedenis van zijn ouders en grootouders, geassimileerde Oost-Europese joden die in de jaren dertig hun toevlucht zochten in Palestina. In deze roman ontfaft Oz het verleden; een verleden waarin zijn moeder zich van het leven benam toen hij 12 jaar was. Een gebeurtenis waarover hij jarenlang zwijgt en die zijn verdere leven tekent. Zijn persoonlijk verhaal vervaecht hij met de familiegeschiedenis, die begint in Odessa en via Polen en Praag eindigt in Israël. Oz geboren als Amos Klausner is een prominent Israëli schrijver en publicist. Hij won in 1998 de Israëlprijs voor Literatuur. In 2005 ontving Oz in Frankfurt de prestigieuze Goethe-prijs, een driejaarlijkse prijs voor uitmuntendheid in de literatuur. Vrijwel al zijn boeken zijn in het Nederlands vertaald. Zijn roman 'Mijn Michael' is één van de meest verkochte boeken in de 20e eeuw.

PAASILINNA, ARTO**De zelfmoordclub**

Fins, 2004, 239 p.

De mislukte ondernemer Olli Rellonen en kolonel Hermanni Kempainen ontmoeten elkaar op het moment dat beiden op het punt staan zelfmoord te plegen. Ze sluiten vriendschap en plaatsen een advertentie om in contact te komen met andere potentiële zelfmoordenaars. De reacties zijn overweldigend en ze organiseren een seminar. De deelnemers besluiten gezamenlijk een eind aan hun leven te maken, maar zich eerst nog even te amuseren alvorens hun plan ten uitvoer te brengen. Ze gaan met een bus naar het noorden van Finland. Tijdens de reis vinden er onverwachte en absurde gebeurtenissen plaats waardoor het oorspronkelijke plan steeds meer op losse schroeven komt te staan. Maar terwijl de groep een steeds hechtere eenheid vormt en de aspirant-zelfmoordenaars vriendschappen voor het leven sluiten, wil de chauffeur koste wat het kost aan het oorspronkelijke plan vasthouden. Paasilinna is een van de populairste schrijvers van Finland. In 1975 brak hij door met zijn roman 'Haas'. Hiervoor ontving hij in 1994 de Italiaanse Giuseppe Acerbi-prijs en de Franse Air Literatuurprijs.

PALMEN, CONNIE**Geheel de uwe**

2002, 382 p., GLB

In dit boek vertellen verschillende vrouwen over hun relatie met Salomon Schwartz, een notoire vrouwenversierder. De verhalen zijn weliswaar een onthulling van zijn karakter en levensgeschiedenis, maar ze leggen ook de essentie van hun eigen levens bloot. 'Geheel de uwe' is een subtiel geweven web van persoonlijke geschiedenissen en een ontroerend relaas over de wetten van de liefde.

PALMEN, CONNIE**I.M.**

1998, 344 p., GLB

Alleen al de uiteenlopende recensies maakten destijds nieuwsgierig naar deze autobiografische roman: ze gewaagden namelijk van 'lijkenpikkerij' én van 'haar beste werk'. Daarbij komt natuurlijk nog de human interest: 'I.M.' staat voor In Memoriam en Ischa Meijer (1943-1995), met wie de schrijfster samenleefde tot diens plotselinge dood. Het staat echter ook voor In Margine, de titel van veruit het grootste deel van het boek, dat niet over rouw gaat, en eigenlijk ook niet allereerst over Ischa, maar over de liefde. Over hoe een zelfbewuste filosoof zich herleid ziet tot een hulpeloos verliefd bakvisje en daar voluit van geniet. Over de vele tripjes door Amerika van het tortelende duo; over de vele tranen van geluk -het lijkt soms wel een Bouquetje. Toch is het niet alleen het ontbreken van een happy end dat van 'I.M.' meer maakt dan een liefdesromannetje voor gestudeerden. Het is geen grote literatuur, het getuigt zelfs niet altijd van goede smaak, maar het is wel -in liefde en rouw- van dezelfde elementaire kracht als de tekst van Palmens rouwadvertentie: 'Mijn man is dood'.

PALMEN, CONNIE**Lucifer**

2007, 351 p., GLB

Sleutelroman over een kunstenaarskring binnen de Amsterdamse grachtengordel in de jaren '80 van de 20e eeuw. Uitgangspunt voor het boek is een zin in de overlijdensadvertentie van de vrouw van componist Peter Schat. De ophef die deze tragische gebeurtenis binnen de vrienden- en kennissenkring van deze musicus veroorzaakte, wordt uitgebreid beschreven. Uiteindelijk blijkt de plot van de roman te liggen in een artistiek verraad, waardoor Schat uit de kunstenaarskring werd gezet. Alle opgevoerde personen gaan schuil achter een andere naam. Voor buitenstaanders is daardoor lang niet altijd te volgen wat er aan de hand is en waarom bepaalde uitspraken gedaan worden. Wat voor de lezer overblijft, is een vlot leesbare roman, waarin vooral de gebeurtenissen rond het tragische overlijden zullen aanspreken.

PALMEN, CONNIE**De vriendschap**

1995, 310 p., GLB

Het verhaal van het hechte verbond (de vriendschap) tussen twee vrouwen, de iele, taalbehendige Catherina en de zware woordblinde Barbara. 'De vriendschap' gaat over het verlangen om je te hechten, over de angst voor bindingen, over verslavingen en obsessies, over de familie, het lot en de keuze, over schuld, schaamte, angst en over de noodzaak van verandering. AKO Literatuurprijs 1995.

PAMUK, ORHAN**De heer Cevdet en zonen**

Turks, 1982, 710 p.

De Turkse schrijver Orhan Pamuk debuteerde in 1979 met de roman 'De heer Cevdet en zonen', nu voor het eerst in het Nederlands vertaald. De roman begint in het jaar 1905 in Istanbul en beschrijft het leven en de vertwijfelingen van de koopman Cevdet, die op het punt staat te trouwen. Vervolgens wordt er een sprong gemaakt naar 1936, naar de inmiddels volwassen zonen van de heer Cevdet, met in de hoofdrol zoon Refik en zijn twee ingenieersvrienden Ömer en Muhittin. De drie vrienden hebben grote moeite om richting te geven aan hun leven. Hoe kun je als intellectueel je weg vinden in de Turkse samenleving en idealen verwezelijken? Waar horen zij bij en wat is een goed leven? Dit persoonlijke speelt zich af tegen de achtergrond van de dreiging van de WO II en het spanningsveld tussen traditie en modernisme. De roman eindigt met een epiloog waarin in 1970 de kleinzoon van de heer Cevdet eveneens worstelt met de grote thema's van het leven. Pamuk geeft in deze omvangrijke en prachtig verhalende roman een boeiend

ROMANS

beeld van de Turkse bovenlaag in de 20e eeuw. Van de schrijver Orhan Pamuk (1951, Nobelprijs 2006) verscheen in Nederland onder andere de volgende romans: De witte vesting, Ik heet Karmozijn.

PAMUK, ORHAN

Sneeuw

Turks, 2002, 471 p.

De dichter Ka, die twaalf jaar als banneling in Duitsland heeft gewoond, keert terug naar Turkije. In de grensstad Kars doet hij onderzoek naar de lokale verkiezingen. Ook is hij van plan een rapportage te schrijven over de golf van zelfmoorden die zich voordoet onder vrome jonge meisjes die door scholen geweigerd worden wegens hun hoofddoeken. In de aanhoudende sneeuw doorkruist Ka de stad die inmiddels door de zware sneeuwval van de buitewereld is afgesloten. Dit geeft tegenstanders van de fundamentalisten de gelegenheid een coup te plegen. Ka komt in een stroom van gebeurtenissen terecht en fungeert als doorgeefluik voor uitspraken en meningen van diverse religieuze- en politieke partijen. Hij is verliefd op Ipek, de knappe ex-vrouw van een studiegenoot, en wil haar meenemen naar Duitsland. Op een meesterlijke wijze beschrijft Pamuk de wirwar van gebeurtenissen. Ondanks de zware politieke lading is Sneeuw vooral een roman over poëzie en liefde.

PARSIPUR, SAHRNUS

Toeba en het belang van de nacht

Perzisch, 1987, 384 p.

Shahrnush Parsipur werd in 1946 geboren in Teheran, en begon op haar zestiende met schrijven. Zowel onder het bewind van de Shah als na de islamitische revolutie van 1979 heeft zij gevangen gezeten vanwege de sociale problemen die zij in haar werk aan de kaak stelt, zoals maagdelijkheid, seksuele taboes en de onderdrukking van de vrouw. Met name de laatste twee thema's komen terug in 'Toeba'. Deze roman werd na publicatie in 1989 een bestseller, en wordt beschouwd als een van de belangrijkste werken uit de moderne Iraanse literatuur. In Iran zelf is dit boek, evenals haar andere werk, echter verboden. Hoofdperson in deze roman is Toeba, die op haar veertiende trouwt met een oudere man om de toekomst van haar familie veilig te stellen. Na vier ongelukkige jaren scheidt ze van hem en hertrouwt met een prins. Als de monarchie onder vuur komt te liggen, ontvlucht hij het land en staat Toeba er alleen voor. Ze zoekt haar toevlucht in de mystiek en probeert zo betekenis te geven aan de gebeurtenissen die haar voor altijd aan haar in verval rakende woning in Teheran zullen kluisteren.

PATON, ALAN

Tranen over Johannesburg

Engels, 1999, 331 p., GLB

Een Zuid-Afrikaanse predikant gaat naar Johannesburg om daar op zoek te gaan naar zijn zoon en zijn zuster, van wie hij lange tijd niets heeft vernomen. Hij ontdekt dat zijn zuster een zondig leven leidt, en dat zijn zoon terecht moet staan voor moord op een blanke man. De blanke auteur schreef dit verhaal in 1948 als aanklacht tegen de slechte sociale omstandigheden waarin de negers ten tijde van de apartheidspolitiek verkeerden.

PELGROM, ELS

De eikelvreters

1989, 206 p.

Het verhaal is geschreven vanuit de ik-figuur. Een man - de echtgenoot van de schrijfster en in het verhaal Curro genoemd - kijkt terug op zijn jeugdijaren in Zuid-Spanje. Als het boek begint is het 1945. Curro is dan 8 jaar. Hij vertelt hoe hij in Andalusië is opgegroeid. Hij schetst een beeld van honger en armoede maar zonder enige klaagzang of sentimentaliteit. Het is een verslag over de vindingrijkheid van hem en zijn ouders, het voortdurende voedselprobleem het hoofd te bieden. Hij

vertelt over de personen die in zijn dorp wonen, over de dood van zijn grootmoeder, over het hoeden van varkens en het zoeken van eikels die als voedsel dienen. Een prachtig, zeer filmisch geschreven verhaal, waarbij voldoende ruimte wordt overgelaten om iedere lezer zijn geheel eigen beelden te laten vormen. Het boek bevat nauwelijks dialogen, maar is juist daardoor boeiend en beeldend. Het geeft een prachtig portret van Andalusië en haar bewoners. Bekroond met een Gouden Griffel.

PEPER, RASCHA

Dooi

1999, 158 p., GLB

58-jarige vertaler zit met zijn woonschip vastgevroren op het IJsselmeer. Zijn vrouw heeft zich laten ophalen door de kustwacht. De eenzaamheid en de merkwaardige levensloop van zijn vader gaan hem parten spelen. Hij krijgt dan enkele dagen achtereen bezoek van een geheimzinnig roodharig jong meisje dat zomaar aan komt schaatsen. De ontmoeting met haar doet hem ontdooien en zet hem aan tot een analyse van zijn leven.

PEPER, RASCHA

Rico's vleugels

1993, 238 p., GLB

Eduard en Cecile Rochèl, een schatrijk ouder echtpaar, is bezig met de inventarisatie van een kostbare verzameling schelpen. Als de 14-jarige Rico Gabrieli daarmee komt helpen, doemt het noodlot op; Eduards liefde voor de schoonheid van de schelpen verlegt zich geheel naar de schoonheid van Rico. De jongen is kinderlijk en trouwhartig en heeft een afkeer van homoseksualiteit, maar valt voor de financiële voordelen die hij ziet in een relatie met de oudere man. Waanzin, wanhoop en passie zijn het gevolg.

PEPER, RASCHA

Een Spaans hondje

1998, 304 p., GLB

De drie zonen van de bekende architect Walter Clarijs zijn absoluut verschillend van karakter. Victor, de oudste, een psychisch vrij labiele persoon, is ook architect, maar ontwerpt slechts vreemde bouwsels; Jasper is een min of meer geslaagd zakenman, handelend in zandkastelen; Felix is een begaafd wiskundige, lijdend aan het Gilles de la Tourette-syndroom. Bij de dood van hun moeder, die een bijzondere vrouw is geweest, begint het verhaal dat voor een groot deel in Spanje speelt.

PEPER, RASCHA

Vingers van marsepein

2008, 317 p.

Peper (1949) schreef een tiental boeken, waaronder 'Rico's vleugels' en 'Wie scheep gaat', waarin zij laat zien een rasverteller te zijn. Ook in deze roman valt haar vertelkracht op. Rondom het onaantrekkelijke gegeven van een wetenschapper die lichaamsdelen prepareert, weet zij een meeslepend verhaal te scheppen over twee kinderen. Het achttiende-eeuwse meisje Bregtje, dat in het huis van de preparerende wetenschapper Ruysch woont, zet ze tegenover de hedendaagse jongen Ben die eeuwen later op dezelfde Amsterdamse gracht woont en net zo geïnteresseerd is in het werk van Ruysch als Bregtje. Ze vormen elkaars tegenhanger met ieder hun eigen problemen en fascinaties. Peper wisselt de verhaallijnen telkens met elkaar af zodat de parallellen geleidelijk aan zichtbaar worden. Kunstig weet Peper haar personages tot leven te wekken en je als lezer met hen mee te laten leven. Uiteindelijk weet ze zelfs haar eigen fascinatie voor iemand als Ruysch over te brengen op de lezer via een ontroerend mooie vertelling, waarin thema's als verlangen, verlies, gevaar en volwassenwording aan bod komen.

PEPER, RASCHA**Wie sloop gaat**

2003, 480 p., GLB

Twee jaar nadat de boot waarop Hannah LeCoultre zich bevonden moet hebben is vergaan, worstelen haar twee ex-geliefden, Gerard en Robin, haar vader en haar nichtje Emma met het verlies. Gerard wijdt zich aan een merkwaardig experiment en Robin zet een expeditie op touw om Hannah's lichaam op te duiken. Ten slotte lijkt een buitenstaander de meest concrete aanwijzing over Hannah's lot onder ogen te krijgen. Rascha Peper rijgt de lotgevallen van de personages aaneen tot een levendige roman.

PIETRZYK, LESLIE**Peren aan een wilg**

Engels, 1998, 282 p., GLB

Dit boeiende en ontroerende romandebuut vertelt over het leven van drie generaties Poolse vrouwen, de Marchewka's, in de Verenigde Staten. De moeilijkheden na de emigratie van de eerste generatie worden langzamerhand overwonnen. Toch blijft men vasthouden aan eigen tradities waarin o.a. de kookkunst een belangrijke rol speelt. De titel van het boek verwijst naar de onmogelijkheid om je los te maken van de familiebanden. Dit blijkt als een van de dochters Detroit verlaat. Deze roman wordt wel vergeleken met De vreugde- en gelukclub van Amy Tan.

PLEYSIER, LEO**De Gele Rivier is bevrozen**

1993, 144 p., GLB

De tante van een Vlaams jongetje vertrekt als missiezuster naar China. Haar schokkende brieven van verre worden door zijn moeder voorgelezen. Ook brengt de intrigerende tante haar verlof door bij het gezin. De titel van het boek is ontleend aan een van tante Roza's brieven vol plechtstatige formuleringen. De correspondentie gaat voort totdat de ik-figuur, inmiddels huisvader, beschrijft hoe zijn tante vertrekt voor haar laatste reis. Naast de brieffragmenten bevat de roman even prachtige beschrijvingen van het verschijnsel 'non' en weergaven van dialogen tussen de gezinsleden waarin het nodige commentaar op de excentrieke tante gegeven wordt. Deze 'montage' heeft geleid tot een zeer geslaagde, elegante roman vol humor en emotie. Vooral de wijze waarop de auteur de mysterieuze tante vanuit het jongetje heeft getekend, is onvergetelijk.

PLEYSIER, LEO**Wit is altijd schoon**

1989, 116 p., luisterboek

Een Vlaamse boerenvrouw spreekt na haar dood haar zoon als het ware toe vanaf haar doodsbed. Haar sappige monologen over de verhoudingen binnen de familie en haar kennissenkring getuigen van een grote levenswijsheid. Ook veel praktische zaken laat zij de revue passeren; ze is wat bezorgd over de overlast die ze de familie en vooral de burens aandoet met haar overlijden en ze geeft aanwijzingen voor de begrafenis. Haar woorden worden ontroerend en met een uitzonderlijk fijn taalgebruik door haar zoon vastgelegd.

POINTL, FRANS**De kip die over de soep vloog**

1989, 148 p., GLB

In deze debuut-bundel (een aantal verhalen verscheen eerder in literaire tijdschriften) worden de herinneringen van de auteur (1933) aan zijn jeugd beschreven. Herinneringen aan de jaren vlak voor de Tweede Wereldoorlog - in betrekkelijke rijkdom - en de tijd na de oorlog waarin de gescheiden moeder haar zoon alleen opvoedde. Jaren van eindjes aan elkaar knopen die worden gevolgd door een door officiële instanties afgedwongen aanvaarden van een baan, om zodoende op de uitkering te kunnen korten. Daarna kenmerkt het leven van de auteur

zich door eenzaamheid en uitzichtloosheid. In de 'grijze' omgeving waarin de verhalen worden geplaatst, zijn het stuk voor stuk kleine tragedies te noemen die echter door de auteur zonder overdreven dramatiek of zelfmedelijden worden neergezet.

POL, MARIEKE VAN DER**Bruidsvlucht**

2007, 415 p., DVD, GLB, luisterboek

De debuutroman van scenariste Van der Pol (1953). Voor haar scenario van 'De tweeling' kreeg ze in 2003 een Gouden Kalf nominatie. Haar romandebuut baseert ze op een historisch feit: de laatste Great Air Race London-Christchurch in 1953, waarbij het KLM-vliegtuig won. Dit zat vol meisjes op weg naar hun vooruit gereisde verloofdes in Nieuw-Zeeland, hun nieuwe vaderland. Vanwege deze toekomstige bruiden werd er over de 'bruidsvlucht' gesproken. Van der Pol vertelt over vier mensen - Ada, Marjorie, Esther en Frank - die aan de beklemmende naoorlogse sfeer willen ontsnappen en elkaar in het vliegtuig leren kennen. Ze zien elkaar vijftig jaar later weer op Franks begrafenis; via flashbacks lezen we over de onderlinge relaties en de afzonderlijke levens. De auteur weet haar personages heel goed tot leven te wekken en de drama's in hun leven gedoseerd aan de lezer prijs te geven. Haar boek zit structureel goed in elkaar en heeft een goede spanningsboog. Verfilmd met veel bekende Nederlandse acteurs.

POSTMA, WIEGERTJE**Vijf strippen**

2006, 160 p.

Elke dag zie je dezelfde mensen in de bus. De ambtenaar, de geestelijk gehandicapte, de dikke mevrouw die iedere dag opnieuw 'Yellow Submarine' zingt - ondanks hun inmiddels vertrouwde koppen blijven ze vreemden. Of, zoals de aspirant-schrijver die tijdens iedere busrit een boek leest zou zeggen: 'willekeurige figuranten op de aftiteling van je leven'. Hoe oppervlakkig mensen over elkaar denken en met elkaar omgaan lijkt dan ook de grootste boodschap van deze novelle te zijn, die drie dagen in beslag neemt en steeds meer verrassende - en shockerende - wendingen neemt. Doordat je de verschillende personages en gebeurtenissen vanuit diverse oogpunten beziet (meervoudig perspectief), merk je dat vooroordelen, kortzichtigheid en desinteresse hoogtij vieren en dat niets is wat het lijkt. De auteur heeft een vlotte, humoristische schrijfstijl, die uitnodigt tot verder lezen. Debuut van voormalig columnist bij Spunk.nl, die met deze novelle de eerste 'streekbusroman' van Nederland schreef.

POTOK, CHAIM**Davita's harp**

Amerikaans, 1985, 354 p., GLB

De ouders van Davita komen uit verschillende milieus, het joodse en het christelijke, maar vinden in het Amerika van de jaren dertig elkaar in een gezamenlijke toewijding aan het communisme. Davita, een gevoelig en intelligent kind, moet voor zichzelf gaan uitmaken waarin ze wil geloven.

POTOK, CHAIM**Mijn naam is Asjer Lev**

Amerikaans, 1972, 351 p.

Asjer Lev groeit op in een besloten gemeenschap van orthodoxe joden in New York. Al vroeg blijkt zijn aanleg en hartstocht voor het tekenen en neemt het kunstenaarschap voor hem de vorm aan van een roeping. Dit brengt hem in conflict met zijn omgeving. Vooral zijn vader - een man die zeer geliefd is en die ijvert voor de vrijmaking van de joden in de Sovjetunie - ziet, getrouw aan het geloof der vaders, kunst als nutteloos. Wanneer Asjer Lev uiteindelijk zo ver gaat dat hij een Christelijk onderwerp als een kruisiging schildert, isoleert hij zich definitief van zijn ouders, verwanten en vrienden.

ROMANS

PROULX, E. ANNIE

Ansichten

Engels, 1993, 399 p.

In een vlaag van woede vermoordt Loyal Blood zijn vriendin. Hij beseft dat hij niet langer op de ouderlijke boerderij kan blijven en gaat zwerfen. De ansichten die de eenzame avonturier trouw naar huis blijft sturen, zijn momentopnames van een zwerftocht door Amerika die tijdens de Tweede Wereldoorlog begint en tientallen jaren duurt. Het verslag van de tocht laat Loyal zien als pelsjager, uraniumzoeker, mijnwerker en bottenkenner en is een persiflage op de klassieke pioniersverhalen. Pulitzer Prijs 1994.

PROULX, E. ANNIE

Scheepsberichten

Engels, 1993, 399 p., DVD, GLB

De lelijke en onhandige Quoye moet na de dood van zijn overspelige vrouw een nieuw leven opbouwen. Aan de kust van Newfoundland knapt hij een vervallen familiehuis op; zijn journalistenbestaan kan hij bij de plaatselijk krant voortzetten. In de onherbergzame omgeving krijgt Quoye langzaam weer grond onder de voeten.

PROVOOST, ANNE

In de zon kijken

2007, 202 p.

Van deze Vlaamse auteur (1964) verschenen eerder vier veelbekroonde "cross-over" adolescentenromans. Hoofdfiguur in deze psychologische roman voor volwassenen is Chloë, ca. 9 jaar oud, die met haar ouders en halfzus op een boerderij in de Australische outback woont. Als haar vader sterft na een val van zijn paard, probeert elk gezinslid op eigen wijze het verlies te verwerken. Met kinderlijke, maar vlijmscherpe blik observeert Chloë haar rouwende moeder die op haar beurt haar dochters bekijkt met ogen, getekend door ziekte en verlies. Als halfzus Ilana naar haar vader in de stad trekt, blijft Chloë alleen achter met een halfblinde moeder op een farm die steeds verder verloedert. Het zijn de kleine, raak geobserveerde details die de kijkende personages (en lezers) duidelijk maken hoe beklemmend angst en verdriet toeslaan. Op het einde accepteert de moeder haar meervoudige verlies. Deze intense, confronterende roman, waarin vanuit een kinderlijk perspectief rouw in beeld wordt gebracht, dankt zijn slagkracht vooral aan de uitgepuurde, ingehouden, impliciete vertelstijl.

QUINDLEN, ANNA

De enige waarheid

Engels, 1994, 294 p.

Ellen zegt met tegenzin haar leuke baan op om voor haar moeder Kate, een kankerpatiënte, te zorgen. Onder het verzorgen ontdekt Ellen dat Kate een veel sterkere persoonlijkheid is dan de familie altijd dacht. De relatie tussen moeder en dochter wordt intenser. Naarmate het lijden van Kate ondraaglijker wordt, nemen de spanningen tussen de gezinsleden toe. Het verhaal wordt verteld als terugblik door een van euthanasie beschuldigde Ellen.

REDFIELD, JAMES

De Celestijnse belofte

Engels, 1993, 240 p., DVD, GLB

De roman beschrijft de zoektocht naar een eeuwenoud manuscript dat diep in het regenwoud van Peru ligt te wachten op ontdekking. Het biedt degene die ervoor openstaat inzicht in het wezen van de evolutie. Maar er zijn ook mensen die verspreiding van deze kennis willen tegenhouden. De hoofdpersoon ervaart op zijn tocht veel tegenwerking van overheid en clerus. Uiteindelijk geeft het manuscript haar uitzonderlijke geheimen toch één voor één prijs.

REISEL, WANDA

Plattegrond van een jeugd

2010, 221 p.

De in 1955 op Curaçao geboren auteur groeide vanaf haar vijfde op in een groot huis in Amsterdam, dicht bij het Vondelpark. Deze woning met '5 verdiepingen, 16 kamers, 26 vaste kasten, een kolenhok en een prieel' vormt de rode draad door deze bundel met jeugdherinneringen, schetsen en korte verhalen. Reisel leidt haar lezers rond door het huis en beschrijft hoe zij opgroeide als 'jongensmeisje', struinend door de tuinen van de wijk, met drie broers en drie zussen, in een vrijzinnig joods milieu. Wat zij hoort over het lot van haar voorouders, prikkelt haar fantasie, evenals de films die zij ziet, de boeken die ze leest en verliefdheden die ze beleeft. Ze laat via haar herinneringen zien hoe haar verbeelding in het huis van haar jeugd werd geprikkeld tot een zoeken naar de wereld achter de echte wereld; de korte verhalen die de herinneringen afwisselen, tonen de neerslag daarvan in fictie. Grillig, fantasievol en gepassioneerd zijn Reisels romans; zo ook deze aanstekelijk geschreven plattegrond van een jeugd.

REISEL, WANDA

Witte liefde

2004, 224 p.

Ro Muller is dood. Ze ligt opgebaard in haar kist en vindt dat een mooi moment om terug te kijken op haar leven. Wanda Reisel beschrijft in deze roman het verhaal van haar moeder die getrouwd was met Rudi Weller. In de jaren vijftig van de twintigste eeuw ontmoet Ro de journalist Bob Kroone en er ontstaat een wederzijdse liefde voor elkaar. 'Witte liefde' gaat over overspel, over echte liefde, over trouw en zoals Ro dat ziet, over de onmogelijkheid van het huwelijk. Het verhaal wordt afwisselend beschreven vanuit het perspectief van beide geliefden, Ro en Bob. Het boek is geschreven in een levendige, kleurrijke en toch onopgesmukte stijl; een combinatie van opgewektheid, magie, nuchterheid en treurnis. Het is een roman vol melancholie, maar die van het opbeurdende soort. Reisel schrijft ook voor toneel, film en televisie. Voor de romans 'Baby Storm' (1996) en 'Een man een man' (2000) werd ze genomineerd voor de Libris Literatuurprijs. Bekroond met de Anna Bijnsprijs 2007.

REVE, GERARD

De avonden

1947, 224 p., DVD, luisterboek

Herdruk van de veelbesproken eerste roman (1947) van Reve (1923) over Frits van Egters. Deze jongeman in naoorlogs Amsterdam voelt zich rond Kerstmis beklemd door zijn kleinburgerlijke omgeving en door zwartgallige gedachten. Nachtmerries plagen hem en in zijn sociale contacten spelen onuitgesproken, nog maar halfbewuste verlangens mee. De auteur zelf heeft zich altijd wat ongemakkelijk gevoeld bij de aandacht voor dit jeugdwerk. Inderdaad lijkt het naar stijl en inhoud naast het geraffineerde latere werk op een aandoenlijk stuntelende halfwas, maar juist in die halfwas hebben vele andere halfwassen zich blijkbaar herkend. Een tijdsbeeld dat door de authenticiteit de tijd overleeft.

REVE, GERARD

Het boek van violet en dood

1996, 253 p.

Relaas van de gedachtenvlucht van de schrijver terwijl hij rouwt om een buurjongen die door een verkeersongeval om het leven is gekomen. De gedachtenstroom geeft een diep inzicht in leven en werk van de schrijver en laat naast God, liefde, dood, kunst en politiek ook de Mededogenloze Jongen aan bod komen, door Reve ditmaal aangetroffen in een zomerkamp van Nijmegenese studenten.

ROMIJN MEIJER, HENK**Oprechter trouw**

2001, 442 p.

De roman draait om Barend en Hetty, hij is 84, zij 78. Ze zijn officieel gescheiden, maar wonen nog samen in hetzelfde huis in Amsterdam. Barend is vertaler en leeft in een permanente staat van verliefdheid, Hetty is dwars en jaloers en droomt nog steeds van de ideale man. Ze kunnen niet met, maar ook niet zonder elkaar leven. De schrijver tekent dit gescheiden huwelijksleven met veel overtuiging; het is een intrigerend verhaal over ouder worden.

ROOD, LYDIA**Het boek Job**

1994, 128 p.

De schrijfster probeert door te dringen in de wereld van haar autistische broer Job. Ze hanteert daarvoor een journalistiek procedé: interviews met de betrokkene en mensen in zijn omgeving, gemengd met haar eigen ervaringen. Lydia Rood schrijft verhelderend en genuanceerd over de omgang met haar broer, een contact dat nooit vanzelfsprekend is vanwege het emotionele onvermogen van Job. Lydia Rood publiceert romans, thrillers, jeugdboeken en erotische verhalen. 'Het boek Job' is zeer leesbaar voor ieder die zich een beeld wil vormen van autisme. Deze herdruk bevat twee nieuwe toevoegingen: een epiloog van de schrijfster over de huidige situatie van haar broer, en een nawoord door de directeur van de Nederlandse Vereniging voor Autisme.

ROSENBOOM, THOMAS**Gewassen vlees**

1994, 734 p.

Wat gewassen vlees is, staat te lezen op blz. 506 van deze zeer omvangrijke historische roman, waarvan de handeling zich in hoofdzaak afspeelt in de jaren 1747-1749, de eerste twee delen in Friesland, het derde in Bergen op Zoom. Het is 'telkens weer over nieuw water afgetrokken aas (...) dat geen voedende delen meer bevat'. Het werd gegeven aan valken die men trainde voor de jacht. In tegenstelling met de laffe kost die de vogels voorgeschoteld krijgen stelt Rosenboom er een kennelijk genoeg in de lezer van tijd tot tijd te confronteren met de smerigste details (veel pies en poep) en de gruwelijkste scènes (krijgswreedheden o.a.). En dat in gedragen volzinnen waarin talrijke ongewone, soms zelfs geheel in onbruik geraakte woorden flonkeren als briljanten. De intrige, een hoogst complex geheel waarin de voor een burgemeesterszoon onbegrijpelijke houding van zijn vader jegens hem de oorzaak is van een niet aflatende reeks dramatische gebeurtenissen, jaagt je op naar het allerminst bevrijdende slot. Deze grootse onderneming waaraan de auteur bijna tien jaar heeft gewerkt, dwingt diepe bewondering af. Bekroond met de Libris Literatuurprijs 1995.

ROSENBOOM, THOMAS**De nieuwe man**

2003, 351 p., GLB

Thomas Rosenboom (1956) vertelt steeds ongeveer hetzelfde verhaal tegen een steeds wisselend decor, dit keer een scheepswerf aan het Damsterdiep in het begin van het derde decennium van de twintigste eeuw. Hoofdpersoon is de woordenrijke Berend Bepol, 63 jaar, eigenaar-directeur van de werf, wiens huwelijk is gezegend met een dochter. Zijn tegenspeler is Niesten, de werfbaas. Door een huwelijk te arrangeren tussen zijn dochter en Niesten hoopt Bepol de toekomst van het bedrijf veilig te stellen. Maar ofschoon hij het beste met iedereen voorheeft, is van meet af aan duidelijk dat hij de tekenen des tijds niet verstaat en geen begrip heeft voor de mensen die hem dierbaar zijn. Dat mondt uit in een heroïsch conflict met Niesten, die door hem wordt bewonderd maar ook gevreesd. Het decor van de werf biedt Rosenboom de gelegenheid zich volop te verlustigen in de terminologie van de scheepsbouw uit het klinknageltijdperk. De roman is tegelijkertijd

humoristisch en tragisch, in zekere zin vergelijkbaar met Elsschot, en, zoals we van deze auteur gewoon zijn, in stilistisch opzicht een hoogstandje.

ROSENBOOM, THOMAS**Publieke werken**

1999, 488 p., GLB

Voor de derde maal nam Thomas Rosenboom (1956) met deze roman een historisch onderwerp bij de kop om de lezer een genoeg te doen met vele staaltjes van zijn stilistisch vernuft. Deze keer koos hij het jaar 1888 als uitgangspunt voor zijn verhaal. Hoofdpersonen zijn de neven Christof Anijs, kinderloos apotheker te Hoogeveen, en Walter Vedder, vioolbouwer in Amsterdam, gescheiden en eveneens zonder nageslacht, beiden begin zestig. Het zijn typische Rosenboom-personages: zich superieur wanend aan de maatschappelijke stand waartoe ze behoren, hakend naar erkenning door hoger geplaatsten, bezeten van een ideaal, waarvan de vervulling schijnbaar binnen handbereik ligt, maar dat ze, mede door hun grenzeloze naïefheid en zelfoverschatting, op weergaloze wijze om zeep weten te helpen. Het is tragisch en komisch tegelijk. Ook in deze roman ritselft het van woorden en uitdrukkingen die reeds lang in onbruik zijn geraakt. Hun betekenis laat zich echter in de meeste gevallen uitstekend uit de context afleiden. Dit is in tweeërhande zin kostelijk leesvoer voor literaire fijnproevers. Bekroond met de Libris Literatuurprijs 2000.

ROSENBOOM, THOMAS**Zoete mond**

2009, 459 p., GLB

In Angelen, een (fictief) dorp aan de Rijn vlakbij de Duitse grens, ontstaat in 1966 een golf van dierenliefde, zijns ondanks veroorzaakt door de eenzelve dierenarts Rebert van Buyten. Die bereikt zijn hoogtepunt wanneer een ontsnapte witte walvis de Rijn inzwemt en internationale mediagekte ontstaat. Reberts populariteit maakt hem tot een rivaal van de lokale excentriekeling Jan de Loper die teert op daden uit het verleden. Wanneer de walvis-hype voorbij is, is het ook gedaan met de dierenliefde en resteert zowel voor Rebert als de naar roem hakende Jan de Loper de eenzaamheid van de buitenstaander. Zoals gewoonlijk bij Rosenboom is het menselijk streven tevergeefs en draaien de hoofdfiguren zich vast in hun obsessies, hetgeen leidt tot schuldgevoel en schaamte, al heeft de auteur dit keer meer compassie met zijn personages. Het fraai geconstrueerde, originele en bij vlagen zeer komische verhaal krijgt mythische trekken door de (op ware gebeurtenissen gebaseerde) idylle rond de walvis, die wat nadrukkelijk als waarschuwing van de natuur tegen menselijk gedrag wordt neergezet.

ROSNAY, TATIANA DE**Haar naam was Sarah**

Frans, 2006, 333 p.

In de nacht van 16 juli 1942 wordt de 10-jarige Sarah met haar ouders opgepakt en naar het Velodrome d'Hiver in Parijs gebracht. Zij heeft ongezien haar kleine broertje in een kast verstopt en belooft hem later te bevrijden, maar Sarah wordt weggevoerd en ziet hem nooit meer terug. Zestig jaar later moet een Amerikaanse journaliste in Parijs een artikel schrijven over die gebeurtenis. Zij zoekt in archieven naar de ware toedracht en ontdekt een geheim van haar schoonfamilie. Ondanks het advies zich daar niet mee te bemoeien, probeert de journaliste het spoor van Sarah te volgen. De twee verhaallijnen worden beurtelings beschreven en vooral de ervaringen van Sarah geven de lezer een onthutsend beeld van de wreedheden rondom de deportatie. Een prachtig verteld en vertaald, aangrijpend verhaal met een dramatische ontknoping.

ROMANS

ROTH, JOSEPH

Job

Duits, 1930, 206 p.

Het verhaal van een man die God vreest en door hem op de proef gesteld wordt, zoals de bijbelse Job. De protagonist Mendel is een jood in het Rusland van de tsaar. Hij is getrouwd, heeft drie kinderen en is een arme, maar tevreden onderwijzer. Dan slaat het noodlot toe. Hij krijgt een gehandicapte zoon, emigreert naar Amerika, de Eerste Wereldoorlog breekt uit, hij verliest twee zonen en zijn vrouw. Als hij alle hoop heeft laten varen en met God wil breken, keert het tij. De in 1939 gestorven en voor de nazi's naar Parijs uitgeweken Oostenrijkse schrijver (bekend van de 'Radetzky-mars') vertelt dit verhaal met de hem eigen taalvaardigheid, die in de vertaling van W. Oranje goed tot uitdrukking komt, en met een bijna bijbelse gedrevenheid. Dit is behalve grootse literatuur ook een tijdsdocument van de tijd voor Eerste Wereldoorlog, die nu nog, bijna 80 jaar na de eerste druk, weet te boeien en grote groepen lezers zal aanspreken. Een absolute aanrader.

ROTH, JOSEPH

Radetzky-mars

Duits, 1932, 351 p.

In dit meeslepende verhaal beschrijft Joseph Roth (1894-1939) het verval van de Oostenrijk-Hongaarse dubbelmonarchie gezien door de ogen van kapitein Von Trotta. Radetzky-mars is een melancholische maar tegelijk geestige roman en wordt gerekend tot de hoogtepunten van de wereldliteratuur. De auteur diende tijdens de Eerste Wereldoorlog in het keizerlijke leger.

ROTH, PHILIP

Alleman

Engels, 2006, 207 p.

Alleman' begint met de begrafenis van de (net als de middeleeuwse Elckerlyc) naamloze hoofdpersoon. Tijdens zijn leven was hij een succesvol art- en creative director bij een New Yorks reclamebureau, woelig gezinslid en vast klant in ziekenhuizen. De verteller van het verhaal kijkt terug op het leven van de persoon, van zijn jeug tot zijn dood. De gebeurtenissen uit zijn jeugd, zijn drie huwelijken en zijn pensionering lopen door elkaar en worden afgewisseld met verslagen van zijn kwalen en ziekenhuisopnames. Aan het eind van zijn leven vraagt de hoofdpersoon zich af of alles anders geweest zou zijn als hij anders was geweest. Hij komt tot de conclusie van wel, maar dat hij de man is die hij nu is en dat dit is wat hij heeft gedaan en daar niets meer aan kan veranderen. Roth ontving voor 'Alleman' de PEN/Faulkner Award. Deze werd hem voor de derde keer toegekend. In 1994 voor 'Operatie Shylock' en in 2001 voor 'De menselijke smet'. Verder won hij twee keer de National Award. Naast diverse andere prijzen werd Roth in 2002 onderscheiden met de gouden medaille van de American Academy of Arts and Letters voor zijn gehele oeuvre.

ROTH, PHILIP

Het komplot tegen Amerika

Engels, 2004, 429 p.

Philip Roth (1933) heeft zich het laatste decennium opgeworpen als kroniekschrijver van (zijn) Amerika van de laatste halve eeuw. In deze roman gaat hij een stap verder: wat als niet Franklin D. Roosevelt maar de populaire vliegheld Charles Lindbergh in 1940 de Amerikaanse presidentsverkiezingen zou hebben gewonnen? De echte Lindbergh was een graag geziene gast in Nazi-Duitsland, en zijn isolationisme, anti-semitisme en verheerlijking van 'de sterke man' leiden in de roman tot Nazi-achtige taferelen, waarin pogroms dreigen, knokploegen de nachtelijke straten beheersen en Lindbergh zelf een plan uitvaardigt om in een soort moderne diaspora de stedelijke joodse bevolking naar het platteland van Kentucky te laten verhuizen, alles gezien door de ogen van de jonge Phil Roth. Een zeer goed geschreven, inventieve,

slim gecomponeerde en bijzonder onrustbarende roman, die duidelijk maakt dat in tijden van politieke onrust bij veel belangrijke kwesties een enkel individu een wereld van verschil kan maken. In 2001 ontving Roth voor zijn gehele werk de gouden medaille van de American Academy of Arts and Letters.

ROY, ARUNDHATI

De God van Kleine Dingen

Engels, 1997, 337 p., GLB

Estha en zijn tweelingzus Rahel zijn gescheiden van elkaar opgegroeid. Ze werden uit elkaar gehaald nadat hun Engelse nichtje Sophie, op bezoek in India, om het leven kwam bij een ongeval waar de twee bij betrokken waren. In terugblikken wordt geschetst hoe gelukkig en één ze tot hun zevende waren en hoe ingrijpend die ene gebeurtenis hun levens heeft veranderd. De auteur legt in de beschrijving van de kleine dingen van het leven - onderwerpen als pies, pus en zweet worden niet geschuwd - de ziel van India en de menselijke ziel bloot. Dit debuut leverde deze Indiase schrijfster de Booker Prize 1997 op.

ROYEN, HELEEN VAN

De gelukkige huisvrouw

2000, 298 p., luisterboek

Dit boek had alles om een bestseller te worden: een goed-ogende auteur (1965, medewerkster aan diverse glossy's) wier man (Ton van Royen) een populair tv-programma maakte, een geoliede publiciteitscampagne, en, last but not least, een onderwerp dat velen aan zal spreken. Lea Meyer-Cornelissen, een 31-jarige makelaarsvrouw in Aerdenhout voor wie emancipatie een vies woord is, heeft alles wat haar hartje begeert. Wanneer haar man Harry het in zijn hoofd haalt dat hij een kind wil, stemt zij toe, op voorwaarde dat hij haar elke avond zal beminnen. Ze raakt dan ook spoedig in verwachting. Er lijkt geen vuiltje aan de lucht, maar de in detail beschreven bevalling (met de tang) wordt een ramp en Lea belandt in een postnatale psychose. In de loop van de psychiatrische behandeling komt ze er achter dat ze de zelfmoord van haar vader niet heeft verwerkt, twintig jaar geleden, een direct gevolg van de echtscheiding van haar ouders. In een vraaggesprek met Vrij Nederland bekende de schrijfster dat de roman deels autobiografisch is. Een vlot relaas met veel dialogen, korte zinnen en een onverbloemd taalgebruik, dat wel eens aan werk van Marijke Höweler doet denken.

RUBINSTEIN, RENATE

Niets te verliezen en toch bang

1978, 143 p.

Als Tamar beschreef Renate Rubinstein in 1973 een aantal weken lang in haar columns in het weekblad Vrij Nederland de woede, ontredde en paniek die bij haar opkwamen nadat haar man haar had verlaten. In 1978 gaf ze de columns in boekvorm uit, maar ze heeft ze afgewisseld en aangevuld met beschouwingen achteraf waarin ze zichzelf corrigeert. Het wordt heel duidelijk wat de scheiding voor Tamar aan emoties heeft teweeggebracht.

RUEBSAMEN, HELGA

Het lied en de waarheid

1997, 396 p., GLB

Louise Benda woont tot haar vijfde jaar op Java. Ze dwaalt vaak 's nachts rond, in die uren waarin fantasie en werkelijkheid moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn, en is getuige van raadselachtige taferelen. Als zij er in haar onschuld over vertelt, ontstaat er opschudding. In 1939 reist het gezin naar Europa. Het half Balinese meisje Tinka gaat mee. Voor de meisjes verandert de wereld van een tropische tuin in een kaalgeknipt park. Zij willen zo snel mogelijk terug. Maar de oorlog breekt uit en Louise moet met haar vader onderduiken. Opnieuw is zij getuige van vreemde taferelen, maar nu zwijgt ze.

RUIZ ZAFÓN, CARLOS**De schaduw van de wind**

Spaans, 2004, 541 p.

Als een boekverkoper zijn tienjarige zoon meeneemt naar het paleisachtige, geheimzinnige Kerkhof der Vergeten Boeken, raakt Daniel betoverd door *De schaduw van de wind*. Hij neemt zich voor achter de identiteit van de schrijver Julian Carax te komen. Sterker nog: hij lijkt het leven van deze mysterieuze man te gaan leven. Tegen de achtergrond van het Barcelona van de Burgeroorlog en Franco ontrolt zich een fascinerend verhaal, of feitelijk vele verhalen over figuren die zich in de nabijheid van Carax ophielden én mensen rondom Daniel. De structuur van het verhaal is als een Russische pop, die eindeloos veel kleinere poppen in zich heeft verstopt. Carlos Ruiz Zafon (1964) heeft een fantasierijke, knappe roman geschreven vol avontuur, spanning, en liefde, die je in een adem uitleest. Zijn taalgebruik is prachtig, zijn belezenheid groot en de vertaling is vloeiend. Velen zullen van deze onderhoudende, intelligente roman genieten, die inmiddels een bestseller is geworden.

RUIZ ZAFÓN, CARLOS**Het spel van de engel**

Spaans, 2008, 551 p.

In 2001 verscheen in Spanje 'De schaduw van de wind' van de toen nog totaal onbekende schrijver Carlos Ruiz Zafón (1964). Via mond-tot-mondreclame groeide de roman in de daarop volgende jaren uit tot een wereldwijde bestseller. Iedereen die heeft genoten van 'De schaduw van de wind' zal weer smullen van dit zelfstandig te lezen tweede deel, dat zich wederom afspeelt in het roerige Barcelona van de eerste helft van de twintigste eeuw en waarin het Kerkhof van de Vergeten Boeken een belangrijke rol heeft. Hoofdpersoon is David Martín, een piepjonge, straatarme journalist die vanwege zijn schrijftalent een mysterieuze uitnodiging krijgt van een Franse uitgever om een roman te schrijven. Net als Daniel Sampere in 'De schaduw van de wind' belandt David in een spannend avontuur waarin liefde, seks, en het bovennatuurlijke niet ontbreken. En met zijn vele toespelingen op bekende literaire werken wil ook deze roman nadrukkelijk een hommage aan de grote vertelkunst zijn. Voeg hierbij de vlotte stijl en het zal duidelijk zijn dat de liefhebbers van 'De schaduw van de wind' niets tekort komen in dit vervolgdeel.

RUSHDIE, SALMAN**De duivelsverzen**

Engels, 1988, 494 p.

Boven Engeland ontploft een vliegtuig. Twee Indiase acteurs, de wervende Djibriel en de keurige anglofiel Chamcha, tuimelen naar beneden. Zij overleven de val en ontwikkelen zich daarna tegengesteld. Djibriel wordt als Gabriël, de aartsengel. Chamcha verslonst en wordt duivelsachtig. Maar een apocalyptisch slot nivelleert de diametrale verschillen. Rushdies eerdere romans vertoonden een historisch geraamte. 'De duivelsverzen' is een visionaire draaikolk van gedachten. De roman zit vol parabellen, gedaanteverwisselingen en tegenstellingen: goed versus kwaad, werelds tegenover geestelijk. Controversieel is de beschrijving van de Islam als een historisch verschijnsel en Mohammed als wezen met menselijke en aardse drijfveren; ze inspireerde zelfs tot een fatwa tegen de auteur. Het epos lijkt fantastisch doch stoelt sterk op realiteit. Koran en islam worden zodanig geïnterpreteerd en geparafraseerd dat dit op islamieten beledigend en onthechtend kan werken, op anderen als een eruptie van eruditie overkomt

SAGAN, FRANÇOISE**Bonjour tristesse**

Frans, 1954, 125 p., GLB

In een tijd dat existentialistisch engagement, zoals uitgedragen door Sartre (1905-1980) en Camus (1913-1960) hoogtij vierde, de burger-

lijke moraal dogmatisch strikt en het maatschappelijk kantelpunt 1968 nog heel ver weg was, is het niet verwonderlijk dat het door een jonge blaag als Françoise Sagan (1935-2004) literair gepropageerde hedonistisch zelfbehagen in 1954 een schandaalsucces inclusief de Prix des Critiques opleverde. Hoe laat dit passend hervertaalde debuut, puntig en sober van stijl, zich nu ruim een halve eeuw later lezen? Het gegeven is eenvoudig en nog steeds herkenbaar, maar ontbeert uiteraard de tijdgebonden impact. Hoofdpersoon Cécile geniet met vriend Cyril, vader Raymond en diens jonge, mondaine vriendin Elsa met volle teugen van een onbekommerde vakantie aan de Côte d'Azur, als nieuwkomer Anne haar vader inpalmt en haar vrijheid bedreigt. Een tegenzet met tragisch gevolg sluit haar korte tijd op in droefheid, waarna het lege leventje van drank en seks weer lonkt! Een karakteristieke conclusie van een inmiddels vooral literair-historisch interessante roman

SAINT AUBIN DE TERÁN, LISA**De hacienda**

Engels, 1997, 334 p., GLB

Autobiografisch boek waarin Lisa over haar ervaringen in Venezuela vertelt. Zij is zestien als ze de Zuid-Amerikaanse aristocraat, bankrover en politiekvluchteling Don Jaime Teran in Londen op straat ontmoet. Hij wil met haar trouwen. Heel naïef en afhankelijk begint haar huwelijk. In Venezuela aangekomen blijkt de thuisbasis van Jaime, de hacienda van de familie, verhuurd te zijn en moet Lisa genoeg nemen met een huisje met een zinken dak naast de suikerfabriek. Jaime is meestal weg en Lisa moet zich maar zien te redden. Vanuit het niets ontwikkelt Lisa zich tot de leider van de hacienda, verbouwt suikerriet, avocado's en gaat schapen fokken.

SAINT-EXUPÉRY, ANTOINE DE**De kleine prins**

Frans, 1946, 89 p., luisterboek

De verteller, een piloot, verhaalt hoe hij na een noodlanding in de Sahara de kleine prins ontmoet. Wijs en relativerend vertelt de prins over de planeet waar hij woont en de andere planeten die hij zoal bezoekt. Subtiel en laconiek worden ideeën over gezagsverhoudingen, solidariteit, kameraadschap en eenzaamheid te berde gebracht. De verhalen krijgen extra kracht door de tekeningetjes van de hand van de auteur die in 1944 als Franse vliegenier in dienst van de Geallieerden omkwam tijdens een verkenningvlucht.

SALINGER, J.P.**Vanger in het graan**

Engels, 1951, 244 p.

De klassiek geworden roman over Holden Caulfield, een zestienjarige jongen die van school wordt gestuurd. Omdat het toch bijna kerstvakantie is, besluit hij een paar dagen alleen in New York door te brengen. Holden is vol kritiek op de schijnwereld van de volwassenen, maar tegelijkertijd doet hij een vergeefse poging die volwassenen te imiteren. 's Nachts bezoekt hij stiekem zijn ouderlijk huis om met zijn zusje te praten, de enige van wie hij echt zegt te houden. Hij stort geestelijk helemaal in, komt in een tehuis terecht en vertelt na zijn herstel over die twee dramatische dagen in New York. De titel is een regel uit een gedicht die door Holden verkeerd wordt begrepen. Hij wil kinderen tegenhouden die in een afgrond dreigen te vallen, maar beseft uiteindelijk dat hij ernaar verlangt zelf gered te worden. Het verhaal wordt verteld door Holden zelf, en zijn tegelijk stoere en kwetsbare toon zal ook hedendaagse zestienjarigen aanspreken.

SARAMAGO, JOSÉ**De stad der blinden**

Portugees, 1995, 303 p., DVD, GLB

Een heel land wordt opeens getroffen door een besmettelijke blindheid. De blinden worden allen bijeengebracht in een oud gebouw. Ze

ROMANS

worden daar streng bewaakt door leger en regering, maar op den duur worden ook deze blind. Degeneratie zet in en de wereld verandert in een zelfzuchtige strijd op leven en dood, in een hel. Op het eind kunnen de blinden weer zien. Een essay in romanvorm over de wreedheid en de slechtheid van de mens. De auteur heeft in 1998 de Nobelprijs voor literatuur toegekend gekregen.

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der zienden

Portugees, 2004, 318 p.

In 'Stad der zienden' brengen de bewoners van de hoofdstad, van een niet met name genoemd land, massaal een blanco stem uit tijdens de verkiezingen. Er worden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, maar deze keer is het percentage blanco stemmers nog hoger dan de eerste keer. Er ontstaat verwarring bij alle partijen en via afluisterpraktijken en infiltratie-acties probeert men inzicht te krijgen in de redenen van het gebeurde. De bevolking komt in opstand en de problemen stapelen zich op met rampzalige gevolgen. Deze situatie is de aanzet voor een verhaal waarin Saramago fundamentele vragen stelt bij de parlementaire democratie in zijn huidige vorm; wie heeft de macht en heeft de kiezer überhaupt nog invloed? Saramago is één van de belangrijkste hedendaagse Portugese schrijvers. Naast de vele literaire prijzen die hij mocht ontvangen, ontving Saramago de Nobelprijs voor Literatuur.

SCHIPPERS, K

Poeder en wind

2006, 315 p.

Al vanaf 1958, toen hij samen met onder meer J. Bernlef het tijdschrift 'Barbarber' oprichtte, houdt K. Schippers zich bezig met de filosofie van het kijken. Het gaat er niet om wat je ziet, maar eerder hoe. In 'Poeder en wind' spreekt een oudere vrouw de wens uit weer voor een week zevenentwintig te zijn. Het is het thema van een sprookje, maar de auteur is er op een avantgardistische wijze mee aan de slag gegaan. Met open en verborgen verwijzingen naar talloze kunstenaars, niet zo vreemd want de vrouw is veilingmeester, wordt de lezer steeds weer geconfronteerd met het kijken, de mogelijkheden en grenzen daarvan. De roman besluit met de veiling van een veelbesproken schilderij. Het boek eindigt met een deel uit de catalogus van de veiling. En de vrouw is even zevenentwintig geweest omdat haar familie haar trekken in een jong meisje zag. De schrijver (1936) kreeg in 1996 de P.C. Hooftprijs.

SCHIPPERS, K

Waar was je nou

2007, 240 p., GLB, luisterboek

In het diverse oeuvre - gedichten, essays, verhalen, romans - van de Nederlandse auteur (1936) sluit deze nieuwste titel het beste aan bij zijn eerdere romans 'Eerste indrukken' en 'Poeder en wind'. Net als daar laat hij zijn personages in deze roman voorbij de werkelijkheid kijken. Hij tilt het hoofdpersonage Ruud net iets boven de beperkingen van de realiteit uit, zonder daar overigens zweverig over te doen, door hem in en uit jeugdfoto's te laten stappen. Niemand gelooft hem natuurlijk als hij dit vertelt en daarom probeert hij op een van zijn 'tochten' een broche mee terug te nemen uit het verleden. Interessant wordt het verhaal als Ruud de kans krijgt in het verleden te blijven, bij de grote liefde van zijn jeugd. Schippers besteedt weinig aandacht aan het aannemelijk maken van het heen en weer 'reizen' van zijn hoofdpersoon, maar het gaat hem meer om de dilemma's die iemand tegenkomt als hij of zij gehoor kan geven aan een nostalgische heimwee naar het verleden door er naar terug te keren. Dat maakt dit boek interessant. Daarbij hanteert hij een aantrekkelijke, luchtige stijl. Libris Literatuur Prijs 2006.

SCHLINK, BERNHARD

De voorlezer

Duits, 1995, 175 p., DVD, GLB, luisterboek

De roman begint met een liefdesrelatie tussen een jongen van vijftien en een tramconductrice van zesendertig. Hij heeft haar na een ongelukje ontmoet, toen zij hem hielp. Na herstel van zijn ziekte zoekt hij haar enige keren op en belandt bij haar in bed. De verhouding wordt voortgezet en de jongen moet haar regelmatig voorlezen. Het duurt tot lang na de beëindiging van hun relatie voordat hij erachter komt dat zij voor de SS in een concentratiekamp heeft gewerkt. Een aangrijpend en soms beklemmend verhaal.

SCHOLTEN, JAAP

Morgenster

2000, 249 p., GLB

Tijdens de afwikkeling van de treinkaping in De Punt in 1977 worden in een Gronings ziekenhuis twee baby's, uit een rijk en een arm milieu, verwisseld: Octave Dupont en Finn Jacobs. Als Octave dit op zijn zestiende ontdekt, gaat hij op zoek naar Finn. Diens leven wordt slechts door één ding beheerst: de treinkaping. Octave besluit het verleden te laten rusten, maar jaren later gaat hij toch op zoek naar wie hij had kunnen zijn.

SCHRÖDER, ALLARD

Amoy

2009, 234 p.

Seghers, een eenzelve en weinig bijzondere advocaat, onderzoekt in opdracht de verdwijning van een flamboyante zakenman. Deze man blijkt wapen- en opiumsmokkelaar op een eiland in Indonesië, kort voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, terwijl Japan en China al in oorlog zijn. Seghers raakt tamelijk onnozel verstrikt in de intriges en wordt verliefd op de vrouw van een Chinese zakenman. De gebeurtenissen onttollen zich zonder dat de advocaat er enige invloed op kan uitoefenen; in de tragische gebeurtenissen weet hij niets anders te doen dan zich laf afzijdig te houden, terwijl hij zichzelf als medespeler op dit voor hem te grote toneel waant. Deze roman is geschreven in de traditie - lijkt het - van Slauerhoff en Couperus. Met veel gevoel voor historie en detail weet de Nederlandse schrijver (1946) het leven in deze roerige periode op te roepen, en ook de weinig verheffende rol die Nederland daar heeft gespeeld. De traagheid van de roman past bij de sfeer en de tijd, die daarmee bijna voelbaar wordt.

SCHRÖDER, ALLARD

De hydrograaf

2002, 204 p., GLB

Franz von Karsch-Kurwitz gaat in het voorjaar van 1913 in Hamburg aan boord van de viermaster Posen. In de drie maanden die de reis naar Valparaiso zal duren zal hij de zeegang, wind en stromingen bestuderen. In werkelijkheid is hij op de vlucht voor zijn -door wederzijdse families voorbereide- huwelijk met Agnes Saënz. Winnaar van de AKO literatuurprijs 2002.

SHAFFER, MARY-ANN

Eilandpost

Engels, 2007, 349 p.

Een jonge Engelse schrijfster van oorlogscolumns komt vlak na de Tweede Wereldoorlog in contact met een lid van het Literaire Aardappelschiltaart Genootschap van Guernsey. Ze raakt geïnteresseerd in dit onbekende stuk oorlogsgeschiedenis, gaat corresponderen met leden van de leeskring, reist naar Guernsey én wordt verliefd op het eiland (en op een van de bewoners). Mary Ann Shaffer schreef met veel humor een mooie roman (in briefvorm), die een goed tijdsbeeld geeft en vol literaire verwijzingen zit. Intelligente 'lichtere' roman voor een grote lezerskring.

SHAKESPEARE, NICHOLAS**Schande**

Engels, 2005, 430 p.

Tijdens een wandeling, op zijn zestiende verjaardag, krijgt Peter Hithersay van zijn moeder te horen dat zijn biologische vader niet de grafisch ontwerper Rodney is, maar een Oost-Duitse dissident. Zijn moeder had hem ontmoet toen ze als zangeres op tournee was in Leipzig. Twijfelend over zijn identiteit besluit Peter in Duitsland medicijnen te gaan studeren. Tijdens de zoektocht naar zichzelf ontmoet Peter een Oost-Duits meisje, wordt verliefd en wil haar helpen te vluchten naar het westen. Hij laat haar echter op het laatste moment in de steek en voelt zich daar heel schuldig over. Na de val van de muur besluit Peter zowel haar als zijn biologische vader te gaan zoeken en wordt de relativiteit van alles hem duidelijk. 'Schande' werd genomineerd voor de Booker Price 2004.

SHALEV, MEIR**Een duif en een jongen**

Hebreeuws, 2006, 416 p.

De overeenkomst tussen een mens en een duif is dat ze allebei het verlangen naar huis kennen waar ze ook zijn. In 'Een duif en een jongen' komen twee verhaallijnen samen. Het ene verhaal speelt in het verleden en vertelt over de duivenmelkster Raya en haar vriend die samen postduiven trainen om in te zetten tijdens de Israëlische onafhankelijkheidsoorlog. Het andere verhaal speelt zich af in het nu. Ja'ir, een toeristengids krijgt vlak voor de dood van zijn moeder Raya een grote som geld van haar. Dit stelt hem in de gelegenheid om zijn rijke vrouw Liara te verlaten, een eigen huis te bouwen en uiteindelijk terug te keren naar zijn jeugdliefde. Shalev is een van de meest succesvolle Israëlische schrijvers van dit moment. Ook in Nederland werden zijn boeken 'Russische roman', 'De kus van Esau', 'De vier maaltijden', 'De grote vrouw' en 'De bijbel nu' enthousiast ontvangen.

SHALEV, MEIR**Fontanel**

Hebreeuws, 2002, 459 p.

Fontanel is de koosnaam van Michael Joffe, 55 jaar oud, getrouwd, vader van een tweeling en naar zijn mening de enig normale in de grote familie Joffe. Hij vertelt het verhaal van de liefde tussen hem en Anja, een jonge vrouw die hem als kind uit een brandend veld heeft gered. Het is ook het verhaal van vier generaties Joffes, een familie waarin veel tweelingen voorkomen, waarvan de mannen hun geheugen verliezen als ze zaad lozen en de vrouwen als ze zogen...

SHALEV, MEIR**De vier maaltijden**

Hebreeuws, 1994, 340 p.

Zeide heeft één moeder en drie mogelijke vaders; bij Mosje Rabinovitsj werkt Zeides moeder Jehoedit als huishoudster, Ja'akov Sjenfeld is een amateurcuisinier en vogelliefhebber die uit liefde voor Jehoedit zijn verzameling van duizend gele kanaries de lucht in laat vliegen en Globerman is een onbehouden veehandelaar, drinkebroer en versierder. Vooral de beschrijving van Sjenfelds onvoorwaardelijke liefde is meesterlijk.

SHIELDS, CAROL**De stenen dagboeken**

Engels, 1993, 349 p., GLB

Wie was Madelief Goedwil? Wie De stenen dagboeken heeft gelezen, zal het gevoel hebben haar te hebben gekend als een dierbare vriendin. Een gefingeerde biografie over een gewone Canadese vrouw, van haar geboorte in 1905 tot haar dood in de tweede helft van de jaren '80. Bekroond met de hoogste Canadese literaire onderscheiding, de Governor-General's Award.

SHIELDS, CAROL**Tenzij**

Engels, 2002, 279 p.

Het leven van Reta Winters, schrijfster en vertaalster, gelukkig getrouwd en moeder van drie leuke, intelligente dochters, verandert totaal als haar 19 jarige dochter Norah plotseling haar studie afbreekt. Norah verbreekt alle contact met familie en vrienden en gaat in Toronto op een straathoek zitten bedelen. Om haar nek hangt een kartonnen bord waarop 'goedheid' staat geschreven. Reta vraagt zich af wat er mis ging. Ze overziet haar eigen leven en dat van haar dochter en probeert de oorzaak van haar dochters gedrag te achterhalen. In deze roman worden belangrijke vragen gesteld over het leven zoals: toeval, het lot, geluk, schrijverschap en de rol van vrouwen. Uit wat Shields zegt in een BBC-documentaire suggereert dat ze het niet erg vind als lezers de link leggen tussen de hoofdpersoon en haarzelf. 'Tenzij' werd genomineerd voor o.a. de Booker Prize 2002. In 1995 won Shields de Pulitzer Prize met 'De stenen dagboeken'. Ze overleed in juli 2003 aan de gevolgen van borstkanker.

SICKING, ANJA**De tien wetten van de verleiding**

2009, 234 p.

Anja Sicking (geb. 1965) debuteerde in 2000 met 'Het Keuriskwartet' (Lubberhuizenprijs en twee nominaties) en ook haar volgende boek 'De stomme zonde' (2005) kreeg nominaties. In haar nieuwste roman staat een vierde klas van het Bartimeüs College centraal. De leerlingen behoren bijna allen tot een groep, bijvoorbeeld de Disco's, de Kakkers en de Grijsbruinen. En dan is er de TC-groep, de meest mysterieuze en de populairste. Merel Zilver, de hoofdpersoon, is zo 'gelukkig' daarbij te horen. De groep wil een band oprichten en doet dat op een heerlijk chaotische wijze. Maar de TC-ers zijn behoorlijk arrogant en gaan soms erg ver met het pesten of zelfs terroriseren van andere leerlingen en van leraren. Dit gaat soms tegen het gevoel van Merel in. Maar ze wil en kan de groep er niet van weerhouden een nieuw klasgenootje, Leonne, een vroeger lagere schoolvriendinnetje van Merel, zwaar op de proef te stellen. Als het uit de hand dreigt te lopen, waarschuwt Merel Leonne toch, waardoor zijzelf eruit ligt. Een echte, vlot geschreven ontwikkelingsroman over het verlangen 'erbij te horen'. Aantrekkelijk boek, ook voor jongeren.

SIDDONS, ANNE RIVERS**Het hart van het eiland**

Engels, 1997, 412 p.

Molly's hele wereld wordt overhoop gegooid als haar man wil scheiden vanwege een veel jongere vrouw. Als kort daarna haar moeder sterft is de ellende compleet. Op uitnodiging van een vriendin gaat Molly mee op vakantie naar een eiland. Als de winter begint, besluit ze daar te blijven en huurt een huisje. Als tegenprestatie moet ze voor een koppel zwanen zorgen. Verder gaat ze steeds meer betekenen voor twee oude vrouwen en een verbitterde, ernstig zieke zoon. Langzaam aan bouwt ze een bestaan op waarbij ze van een afhankelijke vrouw tot een zelfbewuste vrouw uitgroeit.

SIEBELINK, JAN**De bloemen van Oscar Kristelijne**

1998, 222 p., GLB

Oscar Kristelijne is een docent die na jaren lesgegeven te hebben op een provinciale middelbare school het leraarschap opgeeft en een bloemenstal begint. In de twaalf verhalen laat Siebelink zijn hoofdpersoon worstelen met de calvinistische erfenis van zijn opvoeding, de invloed van zijn vader, zijn mislukte huwelijk, de school die hij vaarwel zei en de teleurstelling in het 'corpsballerige' gedrag van zijn zoon.

ROMANS

SIEBELINK, JAN

Engelen van het duister

2001, 367 p., GLB

Roman over de verhouding tussen twee broers Lucas en Casper en een aantrekkelijke vrouw. Om deze vrouw, Ymke, ontstaat een machtsstrijd. Lucas en Ymke krijgen een dochter, die van alle tragiek uiteindelijk het slachtoffer wordt.

SIEBELINK, JAN

Knielen op een bed violen

2005, 445 p., GLB, luisterboek

In 'Knielen op een bed violen' keert Jan Siebelink terug naar zijn jeugd als kwekerszoon in Velp. De zachtmoedige vader, eerst middelmoet hervormd, ontvangt een goddelijk visioen en bekeert zich tot het zware, zwarte calvinisme van de pauweanen. De volgelingen dringen steeds dieper zijn leven binnen, wat tot gevolg heeft dat kwekerij en gezin hieraan ten onder gaan. In deze roman staat de zoektocht van de vader naar het eeuwige heil tegenover de krachtige liefdevolle aardse moeder met haar strijd voor het gezin en de liefde voor haar man centraal. Ook de zoon (Jan Siebelink) heeft er alles aan gedaan om het gezin bij elkaar te houden. Dit heeft veel voor hem betekend in zijn verdere leven. De roman is geschreven in een sobere, indrukwekkende stijl. Siebelink schrijft deze zowel als een afrekening met het verleden als een poging om als zoon zijn vader te begrijpen. In 2005 ontving Siebelink voor 'Knielen op een bed violen' de Ako Literatuurprijs.

SIEBELINK, JAN

Het lichaam van Clara

2010, 333 p.

In zijn nieuwe roman voert Jan Siebelink de door wanen en dwanghandelingen geplaagde, 62-jarige vrouw Clara Hofstede op. Een gebrek aan aandacht van de elkaar verkeerd begrijpende ouders in haar jeugd, foute amourettes, een mislukt huwelijk, het verdwijnen van haar kind, vormen elementen van dit getormenteerde leven. Wanneer zij in Den Haag voor het huis van Couperus (verwijzingen naar Eline Vere zijn talrijk) de schrijver Oscar Sprenger ontmoet, die met zijn roman 'Clara' ongeweten Clara's leven beschreven lijkt te hebben, zoekt zij verder contact met deze literaire schepper van haar persoonlijkheid. Romanpersonage en Clara vallen samen, literatuur wordt werkelijkheid. Alleen als Clara zichzelf verwondt, heeft zij contact met de werkelijkheid, kan zij voelen. In deze Haagse roman toont Siebelink zich de meester van de vertraging. Een mooie, dikwijls zinnelijke roman; de grenzen van literatuur en fictie worden afgetast. Dit bijna naturalistische portret is ook een hommage aan Couperus. Een zoektocht van een zichzelf verliezende vrouw naar een zingevend verband.

SIEBELINK, JAN

Margaretha

2002, 351 p., GLB

Een beschrijving van het leven van Margaretha van Parma, de dochter van Karel V. Margaretha kent opwellingen van onvrede tegen de dienstbaarheid aan de dynastie van de Habsburgers, maar geeft telkens weer toe onder druk van haar vader. Enkele jaren voor haar dood kiest ze voor de vrijheid. De auteur brengt het leven aan het Brusselse hof in de tweede helft van de zestiende eeuw op magnifieke wijze tot leven.

SIEBELINK, JAN

De overkant van de rivier

1990, 360 p., GLB

Het verhaal speelt zich af vanaf 1906 tot onze tijd in een Nederlands rivierlandschap. De hoofdpersoon Hanna groeit op in een omgeving van kleine boerengemeenschappen van verschillende godsdienst (hervormd, gereformeerd, katholiek). Haar man wordt veerman. Hij komt onder invloed van een streng protestantse sekte. Op het einde blijkt het

incestmotief belangrijk. Sterke sfeertekening die bepaald wordt door de godsdienst en het prachtig beschreven landschap.

SIEBELINK, JAN

Suezkade

2008, 381 p., GLB, luisterboek

Na het succes van 'Knielen op een bed violen' stelt Siebelink het tweede thema uit zijn oeuvre aan de orde, namelijk het onderwijs. Opnieuw blijkt hoe hij gefascineerd wordt door het kwaad in de mens en in het (school)leven. Marc is een jonge, enthousiaste, dandy-achtige docent. In de school waar hij zijn eerste baan aanneemt, heerst niet de eruditie die hij verwachtte, maar desinteresse, gekonkel en geroddel, het najagen van eigenbelang en een gebrek aan deskundigheid. Deze virussen bij zijn collega's stellen hem in zijn verwachtingen en ambities spoedig teleur. Wraakzucht is zijn deel. De school blijkt een onderwereld met de façade van de bovenwereld. Als Sievez uit 'Knielen..' wordt ook Marc uit het zelfgeschapen paradijs verdreven. Zijn liefde voor een leerlinge van Marokkaanse afkomst die aan anorexia lijdt, is hier ook niet vreemd aan. Werkers in het onderwijs zullen veel herkennen; de schrijver putte uit eigen ervaring.

SIEBELINK, JAN

Vera

1997, 291 p., GLB

Hartveroverende roman over de Haagse Vera Melchers vanaf haar peutertijd tot aan haar drieënveertigste. Dan heeft ze een goed huwelijk met haar iets oudere man, hebben ze samen een dochter en heeft ze leuk werk als lerares Nederlands; haar leven ziet er volmaakt uit. Helaas ligt er een liefdeloze jeugd aan ten grondslag met een onsympathieke jongere zuster, een affaire met een man die later een pooier bleek te zijn en veel sterfgevallen om haar heen. Bovendien lijdt haar dochter aan anorexia.

SINGER, ISAAC BASHEVIS

Schorem

Amerikaans, 1991, 175 p.

Max Barabander heeft zich van doodgewone dief in de straten van Warschau opgewerkt tot succesvol zakenman in Zuid-Amerika. Na de dood van zijn zeventienjarige zoon toont zijn vrouw zich afkerig van elke liefdesdaad en wordt Max impotent. Op medisch advies keert hij terug naar de wereld van zijn jeugd, de Krochmalna-straat in Warschau, een straat met prostituties; daar is hij een gemakkelijke prooi voor de vrouwen, maar dat geneest hem wel van zijn impotentie. De geestelijke verwarring waarin hij verzeild raakt, dwingt hem echter tot steeds noodlottiger manoeuvres.

SLEE, CARRY

Dochter van Eva

2002, 223 p., GLB

In 'Moederkruid' beschreef Carry Slee de volwassen wereld door de ogen van een kind. In 'Dochter van Eva' is datzelfde meisje in de puberteit. Ze verlaat het ouderlijk huis op zoek naar haar identiteit en bovenal naar een nieuwe moeder.

SLEE, CARRY

Moederkruid

2001, 201 p., GLB

Autobiografisch verhaal over de jeugd van de auteur. Het naaiatelier van haar vader gaat failliet; het gezin moet verhuizen. De moeder verbiedt contacten in de buurt en laat haar kinderen geen ogenblik vrij. De ik-persoon voelt zich verantwoordelijk voor het verziekte gezinsleven. Het eerste boek voor volwassenen van deze bekende kinderboekenschrijfster.

SLEE, CARRY**Ooggetuigen**

2007, 223 p., GLB, luisterboek

De levens van verschillende mensen kruisen elkaar op enigerlei manier. Frank is makelaar en het gaat niet goed met het bedrijf. Zijn zoon Ruben wordt op school gepest. Conciërge Peter is daarvan getuige, maar om de een of andere reden neemt hij geen actie. Verder is er nog Nicole, wier dochter een tijd geleden een ernstig ongeluk heeft gehad, terwijl de bestuurder is doorgereden. Gefrustreerd in haar huwelijk en door zorgen om haar dochter zoekt Nicole haar heil in alcohol en buitenechtelijke relaties. Terwijl Frank via een arrogante zakenman probeert enkele dure huizen te verkopen, loopt het pesten van zijn zoon gruwelijk uit de hand. Deze bijzonder spannende en levensechte roman gaat over mensen die de consequenties van hun daden niet onder ogen durven zien met als gevolg frustraties, jaloezie en overspel. Ze raken steeds verder in de problemen tot er een onafwendbare climax plaats vindt. Elke hoofdstuk wordt verteld vanuit het oogpunt van een van de hoofdpersonen. Een spannend verhaal, levensecht, dat leest als een trein.

SLOT, PAULINE**Blauwbaard**

2000, 267 p., GLB

Psychiater Maria en archeoloog Edu zijn gelukkig getrouwd. Tot zij beiden te maken krijgen met een ex-geliefde van Edu, Rianne, die zich bij Maria als patiënt aanmeldt. Maria wordt nieuwsgierig naar de verhouding die Edu en Maria hadden en gaat op zoek naar foto's en brieven in de voor haar verboden werkkamer van Edu. Het huwelijk van Edu en Maria loopt vervolgens op de klippen.

SLOT, PAULINE**Een het vergeten zo lang**

2010, 371 p.

Wat niet veel mensen zullen weten is dat de beroemde Chileense dichter en Nobelprijswinnaar Neruda getrouwd was met een Nederlandse vrouw: Maria Hagenaar. Schrijfster Pauline Slot (1960) geeft haar voor het eerst een stem in deze historische roman. Voor haar vijfde boek reisde Slot, die debuteerde met 'Zuiderkruis', over drie continenten en sloeg talloze naslagwerken na, waarvan ze verslag heeft gedaan op haar weblog. De roman is opgedeeld in zeven delen; hoewel het verhaal verteld wordt vanuit het perspectief van Maria, gebeurt dit in de derde persoon. Het huwelijkse geluk was kortstondig omdat Neruda al snel minnaressen kreeg. Hij wijdde aan hen talloze gedichten, maar nooit een aan Maruca, zoals hij zijn vrouw noemde, noch aan hun dochtertje*. Het verhaal laat zien hoezeer Maria/Maruca aan haar man verbonden bleef hoewel ze al na een paar jaar gescheiden leefden. Zowel letterlijk, ze zijn nooit officieel gescheiden, als figuurlijk, doordat hij haar leven bleef beheersen. Slot maakt met haar kleine ode aan deze vrouw in een heldere stijl duidelijk hoe pijnlijk dit leven in de schaduw van zijn roem was.

SLOT, PAULINE**Zuiderkruis**

1999, 202 p., GLB

In deze debuutroman volgt Emma het spoor van haar vriendin Floor, die tijdens een fietstocht door Australië, Nieuw Zeeland en Fiji om het leven is gekomen. Emma maakt twee jaar na dato met behulp van Floors dagboeken, aantekeningen en brieven exact dezelfde reis. Dat doet zij niet alleen om de doodsoorzaak te achterhalen, maar ook om een beter beeld te krijgen van de vriendschap zoals die tussen hun bestond.

SMIT, SUSAN**Vloed**

2010, 303 p.

Als Adriana van Konijnenburg in 1899 op haar 24e haar eerste huwelijksaanzoek krijgt, weigert ze omdat ze de man niet ziet zitten. Als dochter van een succesvolle hotelier en reder die Noordwijk tot badplaats ontwikkelt, doet ze liefdadigheidswerk en leert ze visser Jacob (30) kennen. Ze worden verliefd, maar vanwege het grote standverschil trouwt hij een ander. Na haar vaders dood zoekt een kelner uit een van zijn hotels toenadering. Als Hendrik haar ten huwelijk vraagt, weigert haar moeder toestemming, ook als Adriana zwanger raakt. Ze moet vertrekken, wordt ontferd en vestigt zich met Hendrik in Meppel, waar ze drie kinderen krijgt en ongelukkig is. Teruggekeerd naar Noordwijk hervindt ze zichzelf. Het ex-fotomodel is nu journaliste (1974) en debuteerde in 2001 met de spraakmakende non-fictietitel 'Heks'. Haar tweede roman wordt verfilmd. Deze derde is gebaseerd op het leven van haar overgrootmoeder. Het boeiende verhaal, om-en-om verteld door Adriana en Jacob, beschrijft erg goed de sociale kant van hun leven, met een levendig tijdsbeeld.

SNIJDER, PHILIP**Zondagsgeld**

2007, 157 p.

Debutant Snijder (1956) studeerde Italiaans en publiceerde zijn eerste, in het oog springende verhaal, in De Tweede ronde. Met deze roman - zijn eersteling in boekvorm - weet hij de kwaliteit van die verhalen vast te houden. Het Bickerseiland is de achtergebleven geïsoleerde volkswijk van Amsterdam waar de jongen uit het verhaal in jaren zeventig opgroeit, temidden van zijn "asociale" en armoedige familie. Het is een kleine wereld. Het eiland wordt alleen bij hoge uitzondering verlaten. Het besef, dat hij de opmerkelijke gemeenschap waar hij, als buitenbeentje (hij kan goed leren), onmiskenbaar deel van uitmaakt op een dag zal moeten verlaten, stemt hem weemoedig. Deze roman, die het werk van Theo Thijssen in herinnering roept, is geschreven in een prachtig heldere stijl en is door de pers unaniem lovend besproken.

SOFER, DALIA**September in Shiraz**

Engels, 2007, 319 p.

Debuutroman van de in New York woonachtige Iranese auteur Sofer [1972], die essays en verhalen publiceerde in tijdschriften. Dit deels autobiografische verhaal gaat over de rijke joodse juwelenhandelaar Amin uit Teheran. Na het vertrek van de sjah en de komst van de ayatollahrevolutie in 1979 stort zijn wereld in elkaar. Hij wordt opgepakt, gevangen genomen en gemarteld omdat hij zogenaamd verdacht wordt van zionistische spionage. Het boek is bijzonder teder en gevoelvol geschreven en wisselt per hoofdstuk van perspectief. Achtereenvolgens ziet de lezer Amin in zijn cel, zijn vrouw Farnaz in hun villa, hun dochtertje Shirin en de in Amerika studerende zoon Parviz. Amin weet zich uiteindelijk vrij te kopen door al zijn spaargeld aan de revolutionairen te geven. Als een gebroken man vindt hij zijn familie terug, maar ze zijn als rijke joden gevangen in een islamitische staat. Er rest hen niets anders dan alles achter te laten en via smokkelaars het land te ontvluchten. Een prachtige roman voor een groot publiek.

SOUCY, GAÉTAN**Het meisje dat te veel van lucifers hield**

Frans, 1988, 176 p.

Na de plotselinge dood van haar vader gaat een jong meisje naar het nabijgelegen dorp om een doodskist te kopen. Dit is voor haar de eerste kennismaking met de buitenwereld. Zij en haar broer zijn met harde hand en geïsoleerd grootgebracht. Langzaam maar zeker wordt duidelijk wat er op het landgoed heeft afgespeeld en nog afspeelt en worden steeds meer geheimen onthuld. Het taalgebruik is heel bijzonder, het

ROMANS

meisje is opgegroeid met de taal van haar vader en met boeken als 'Ethica' van Spinoza en 'De memoires' van de Duc de Saint-Simon. De titel van de roman geeft de manische angst aan van de autoritaire vader voor lucifers. Soucy ontving in 1999 voor 'Het meisje dat te veel van lucifers hield' de publieksprijs op de Salon du Livre de Montréal en de prijs van de Académie des lettres du Québec.

SPRINGER, F.

Kandy

1998, 207 p., GLB

Fergus Steyn keerde kort na de Tweede Wereldoorlog samen met zijn moeder en andere lotgenoten terug uit Indië naar Nederland. Met de boot zullen ze onderweg aanleggen waar de vaders, uit Japanse krijgsgevangenschap, zich bij hen zullen voegen om samen verder te reizen. Op Ceylon blijkt dat de vaders er niet zijn; noodgedwongen verblijven vrouwen en kinderen een tijdlang in het kamp Kandy; een heel plezierige periode voor Fergus. Vijftig jaar later, als hij een uitnodiging voor een lezing over zijn terugkeer ontvangt, en een schrift met dagboekfragmenten terugvindt, zoekt en vindt hij contact met enkele reisgenoten.

SPRINGER, F.

Quissama

1985, 191 p., GLB

De zakenman Charles Enders gaat in op het verzoek een nieuwe markt te veroveren: het pas zelfstandig geworden Angola. In Luanda ontmoet hij King Velderman, een gelukszoeker die fascinerend kan vertellen over zijn tropenervaring. Velderman neemt Enders mee naar het enigszins verlopen wildpark Quissama. Het zal een onverwachte apotheose worden van zijn tropenleven...

STAHLE, MARIA

De lijfarts

2002, 594 p., GLB

De 28-jarige Muriel Wijnings is er van overtuigd dat haar aanwezigheid anderen in het ongeluk stort. Dit gevoel leidt ertoe dat ze voortdurend haar verantwoordelijkheden ontloopt. Ze lijkt zich helemaal in de nesten te werken wanneer ze zich uitgeeft voor voor de lijfarts van een oude Hongaarse dame. Haar verblijf bij deze familie draagt er echter toe bij dat ze haar evenwicht hervindt.

STEENBEEK, ROSITA

Ander licht

2009, 268 p., GLB

In opdracht van het Amersfoortse stadsbestuur schildert Matthias Withoos met hulp van zijn kinderen, waaronder zijn dochter Alida, en twee leerlingen het enorme doek 'Gezicht op Amersfoort'. Alida wordt verliefd op leerling Jasper van Wittel. In het rampjaar 1672 vlucht de familie Withoos naar Hoorn, terwijl Jasper naar Rome vertrekt en daar furore zal maken als Gaspare Vanvitelli. Alida is niet alleen over Jaspers vertrek bedroefd, maar ook omdat zij haar opleiding graag in Italië zou willen voltooien, maar dat niet kan. In de jaren die volgen, wacht ze hoopvol op Jaspers terugkeer. Via de brieven van Jasper hoort de familie over het leven van de Bentveughels, de Nederlands-Vlaamse schildersvereniging in Rome. Alida ontwikkelt zich tot schilderes van bloemen en bosstilleven en sluit vriendschap met enkele zelfbewuste kunstenaressen. De schrijfster (1959) groeide op in Amersfoort en woont voor een deel van het jaar in Rome, in een palazzo waar vroeger de Nederlandse schilders bij elkaar kwamen. Bij dit boek is ze zo veel mogelijk uitgegaan van historische gegevens en schilderde om dichterbij de personen en hun werk te komen werk van hen na

STEENBEEK, ROSITA

Intensive care

2004, 164 p., GLB

Kort na het overlijden van haar vader raken Steenbeek en haar moeder ernstig gewond bij een verkeersongeluk. De bestuurder, een neef, komt hierbij om het leven. In het ziekenhuis hebben moeder en dochter veel steun aan elkaar en tijdens de lange weg naar herstel verwerken moeder en dochter het overlijden van hun man en vader. Hij stierf in hetzelfde ziekenhuis waarin ze nu liggen en de behandelaars zijn ook voor een deel dezelfde personen. 'Intensive Care' is een gevoelige autobiografische roman. Steenbeek debuteerde in 1994 met 'De laatste vrouw'.

STEENBEEK, ROSITA

Schimmenrijk

1999, 247 p.

Evenals haar debuut speelt ook dit tweede boek van Rosita Steenbeek in Italië. De hoofdfiguur is een Nederlandse beeldhouwster, Lisa, die in Rome woont. Ze beleeft een liefde met Lorenzo, archeoloog, die bezeten is van de Etrusken. Hun liefdesrelatie is zeer intens, maar duurt kort: Lorenzo komt om, nabij de Etruskenstad Tarquinia, onder raadselachtige omstandigheden. Lisa gaat erheen, om erachter te komen wat er is gebeurd. Deze gang van zaken gebruikt de auteur om haar uitgebreide kennis te spuien van de Etrusken, die geacht worden heel wijs met leven en dood omgegaan te zijn. Dat daarna ook nog haar beste vriendin sterft, is wel wat kras. Steenbeeks poging om de thema's liefde en dood te verknopen is niet erg geslaagd. De stijl is wat primitief, als in een ouderwets meisjesboek. Maar over de Etrusken komt de lezer veel te weten.

STORM, THEODOR

De schimmelruiter

Duits, 2000, 136 p.

In prachtige bewoordingen wordt de strijd van een jonge 18e eeuwse dijkgraaf geschilderd. Het is een strijd tegen de zee en de onwetendheid, het bijgeloof en de afschuifmentaliteit van zijn dorpsgenoten. Roddel en achterklap zijn aan de orde van de dag. De ik-figuur is een oude verteller, die de jonge dijkgraaf het verhaal doet van een avond waarop dijkgraaf Hauke Haien bij een dijkdoorbraak met vrouw en kind de dood vond in het water.

SÜSKIND, PATRICK

Het parfum

Duits, 1985, 255 p., DVD, GLB, luisterboek

De verguisde, zonder eigen lichaamsgeur geboren, 18e-eeuwse Jean-Baptist Grenouille heeft zelf de fijnste 'neus' van de wereld die hij in dienst stelt van een gerenommeerd Parijs parfumeur. Later meet hij zichzelf de onweerstaanbaarste geur van alle aan, te weten die van jonge maagden, die hij daartoe moet doden. Als hij door de mand valt en terecht staat, blijkt zijn verworven geur hem onaantastbaar te maken. Toch kan hij er zelf niet mee leven. Süskind (1949) werd met 'Das Parfum' op slag beroemd, zijn schrijfstijl en fantasierijkdom werden alom geprezen.

SWIFT, GRAHAM

Morgen

2007, 269 p.

Gedurende de nacht voorafgaand aan de dag dat zij en haar man Mike hun 16-jarige tweeling 'de waarheid' zullen vertellen, richt de 49-jarige Paula Campbell zich, wakker liggend naast haar man, in gedachten tot haar kinderen en vertelt over haar huwelijk, de relaties met haar ouders en schoonouders en de diep gevoelde, maar lang niet gehonoreerde kinderwens van haarzelf en haar man. Meer vertellen over plot en thematiek van dit boek zou het leesplezier van deze boeiende roman

vervallen. Booker Prize-winnaar Swift schreef opnieuw een roman waarin de verteltijd heel gering is (hier de laatste uren van de nacht), terwijl de vertelde tijd een periode van ruim dertig jaar beslaat. Ook thematisch ligt de roman in de lijn van eerder werk: familierelaties en –geheimen spelen opnieuw een grote rol, evenals schuldgevoel en de ouder-kind relatie. Het resultaat is een intiem portret van een huwelijk en gezin, prachtig en zorgvuldig geschreven. Door de aansprekende thematiek, het open eind en het mogelijk voor discussie vatbare gedrag van de vertelster ook een boek dat bij leesclubs zal aanslaan.

TAHIR, NAEMA

Eenzaam heden

2008, 251 p.

Derde roman van de Engels/Pakistaans/Nederlandse Tahir [1970], auteur van 'Een moslima ontsluit' en 'Kostbaar bezit'. De jonge Pakistaanse Dina groeit op in Londen. Haar vader heeft heimwee en droomt van terugkeer naar Pakistan, haar moeder wil blijven, maar is depressief. Dina wil wortelen en aarden in Londen, ze wil zich door studie losmaken van het milieu waarin meisjes achtergesteld worden. Het leven van dit migrantengezin is een hel, het leed kan niet samen gedragen worden, ieder is samen eenzaam. De migratie is de stoplap voor al het leed en onrecht dat de verongelijkte Dina wordt aangedaan. Een roman met een actueel thema (ontheemding en ontworteling door migratie), geschreven in een opvallende stijl; het is duidelijk dat Nederlands niet Tahirs moedertaal is. Het wemelt in deze in het Nederlands geschreven roman van de niet-alledaagse metaforen en (al te) bloemrijk taalgebruik (slankgevingerde handjes). Voor wie exotisch taalgebruik en milieu waardeert, is deze roman interessant.

TAN, AMY

De honderd geheime zintuigen

Engels, 1995, 351 p., GLB

Olivia is een Amerikaanse van Chinese afkomst. Als ze vijf jaar oud is komt Kwan, een zeventienjarige halfzus uit China, in het gezin wonen. Kwan vertelt geheimen uit de wereld van yin, verhalen over geesten. Olivia, die een westers leven leidt, weet zich geen raad met die verhalen en probeert de spoken uit haar verbeelding te verjagen. Olivia en Kwan treffen elkaar dertig jaar later in het Chinese bergdorp uit Kwans jeugd. Daar leert Olivia de eerder afgewezen emoties en haar achtergrond te accepteren.

TARTT, DONNA

De verborgen geschiedenis

Amerikaans, 1992, 621 p.

Richard Papen, zoon van een eenvoudige benzinepomphouder in Californië, schrijft zich in als student bij het prestigieuze Hampden College, ver van huis aan de oostkust. Al direct bij aankomst raakt hij gefascineerd door het selecte clubje van vijf rijke studenten rond de charismatische docent Julian Morrow. Richard stelt alles in het werk om in die excentrieke en arrogante elite, die de antieke Griekse beschaving bestudeert, te worden opgenomen. Dat lukt, al heeft hij het gevoel dat hij niet van alles deelgenoot wordt gemaakt. Pas in het tweede semester komt hij erachter, dat vier van zijn nieuwe vrienden tijdens een zorgvuldig voorbereid Grieks bacchanaal een toevallige passant op gruwelijke wijze hebben afgeslacht. In hun hoogmoed hebben de jonge studenten een plaatselijke boer aan een experimenteel onderzoek opgeofferd. Deze geheime moord leidt tot een keten van leugen, bedrog en zelfs tot een tweede moord waarbij Richard wel betrokken is. Donna Tartt (1964) schreef een absoluut meeslepende psychologische en ethisch-filosofische thriller over hoogmoed, schuld en verantwoordelijkheid, het best te vergelijken met Dostojevski's 'Misdaad en straf'.

TELLEGEN, TOON

De trein naar Pavlovsk en Oostvoorne

1990, 159 p., GLB

Een grootvader vertelt over zachtmoedige herinneringen aan familie in Rusland, eigenaardige gebruiken, levenswijsheden. Het zijn tot weemoed stemmende verhalen, soms grappig, soms laconiek of bizar, vaak somber als de grootvader niet naar de bodem van zijn herinneringen wil gaan. Een boek vol van bijzondere ontmoetingen tussen een grootvader en zijn kleinkind.

THEROUX, PAUL

De grote spoorwegcarrousel

Engels, 1975, 349 p.

Een must voor iedere treinminnaar. Van Londen treint Theroux naar Parijs, neemt daar de Orient-Expres en reist daarna met allerlei treinen door Aziatische landen - zelfs dwars door de oorlog in Vietnam - naar Japan om daar in ultra-snelle treinen te zitten, waarna hij met de Transsiberie-Expres terugreist naar Moskou vanwaar hij naar Hoek van Holland spoort om de boot terug naar Londen te nemen. De anekdotes maken dit een boek voor alle lezers.

THIJSSSEN, THEO

Kees de jongen

1923, 330 p., DVD, luisterboek

Kees is een doodgevone 12-jarige schooljongen uit een arm gezin in de Amsterdamse Jordaan. In zijn grote fantasie leeft vooral de wens om de mensen te laten zien wie hij is en wat hij allemaal kan. Zijn 'zwembadpas' heeft hier alles mee te maken. Hij is verliefd op een klasgenootje uit een 'betere' buurt. Simon Carmiggelt: 'Er bestaat (...) geen treffender en geestiger beschrijving van de bonte denkwereld van een gewone, bonafide jongen, dan Theo Thijssen in Kees de jongen heeft gegeven.'

THOMÉSE, P.F.

Schaduwkind

2003, 108 p., GLB, luisterboek

Autobiografisch relaas van de schrijver over de dood van zijn pasgeboren dochtertje Isa. Hij wisselt passages van ontreding, diepe rouw en sprakeloosheid af met stukjes over het geluk van het prille vaderschap. Thomése ontving in 1991 de AKO Literatuurprijs voor zijn boek 'Zuidland'.

THOMÉSE, P.F.

Het zesde bedrijf

1999, 270 p., GLB

Deze roman is ontleend aan het leven van de historische figuur Etta Palm, alias barones D'Aelders (1743-1799). Ze werd geboren in Groningen, maar kwam door haar huwelijk in Frankrijk terecht waar ze na haar scheiding een plaats verwierf in de hooggeplaatste kringen van de mondaine wereld. Deze roman concentreert zich op het jaar 1792. De Franse revolutie raakt in een stroomversnelling. Etta begint aan haar tweede leven als een feministe. Ze wordt verliefd op een twintig jaar jongere jacobijnse volksvertegenwoordiger en raakt als dubbelspionne betrokken bij de internationale politiek.

TOMASI DI LAMPEDUSA, GIUSEPPE

De tijgerkat

Italiaans, 1958, 268 p., DVD

De 'tijgerkat' van Giuseppe Tomasi, de laatste prins van Lampedusa (1896-1957), is een klassieke historische Italiaanse roman, ook beroemd vanwege de verfilming door Visconti. Het verhaal start in 1860, op Sicilië, tijdens de politieke strubbelingen rond Garibaldi en diens streven naar een Italiaanse staat. Italianen hebben de gave hun sociale en politieke geschiedenis in kunst (film en literatuur) zowel te analy-

ROMANS

seren als te evoceren (Novecento, La meglio juventù). We zien verval en opkomst van nieuwe elites, adembenemend en van groot historisch belang. Daarnaast is het een zeer zintuiglijk boek waarin het hele Italië wordt opgeroepen.

TOORN, WILLEM VAN

De rivier

1999, 311 p., GLB

In zijn geheugen reist de schrijver door het Betuwse rivierenlandschap van weleer maar ook de jaren in Amsterdam, in en vlak na de oorlog, passeren de revue. Het landschap van de rivier de Waal, is ook het onderwerp van het 'actuele' deel van deze autobiografische roman. De dijkverzwaringen van de jaren tachtig en negentig waren aanleiding tot het verzet van een aantal kunstenaars tegen de afbraak van dat gebied.

TREMAIN, ROSE

Muziek en stilte

Engels, 1999, 479 p.

Vanuit diverse invalshoeken ontspint zich het verhaal over Peter Claire, een jonge Engelse luitspeler die in 1629 deel gaat uitmaken van het orkest van de Deense koning Christiaan IV. In de vreemde maatschappij die het Deense hof is, probeert Peter zijn weg te vinden, als hij in een loyaliteitsconflict dreigt te komen. De lelijke koning benoemt de knappe, blonde luitspeler tot een van zijn beschermelingen en kort daarna wordt Peter verliefd op een hofdame van de inmiddels van haar minnaar zwanger geraakte koningin. De historische romans van Tremain zijn meerdere malen genomineerd voor de Booker prize en vergelijkbaar met het werk van Hella Haasse.

TREUR, FRANCA

Dorsvloer vol confetti

2009, 259 p.

De 12-jarige Katelijne groeit op als het enige meisje tussen zes broers in een streng (bevindelijk) gereformeerd Zeeuws boerengezin eind jaren tachtig, begin jaren negentig. Het intelligente, fantasievolle kind voelt zich een buitenbeentje, als meisje wordt ze nauwelijks betrokken bij het boerenwerk, en omdat het in het gezin over weinig anders gaat, wordt ze vaak buitengesloten. Ze vlucht weg in fantasie en verhalen: bijbel- en bekeringsverhalen, kerk- en dorpsroddel, familie verhalen, maar ook boeken. Sprookjes, verboden 'omdat het leugens zijn die haar kunnen afhouden van de waarheid' leest ze stiekem toch. Voorzichtig zet ze de eerste schreden in de 'buitenwereld'. Een goed geschreven, boeiende debuutroman over opgroeien als meisje in een reformatorisch Zeeuws boerenmilieu, treffend, kritisch, met humor maar ook liefdevol verbeeld door Treur die zelf zo opgroeide. Met haar vrouwelijk perspectief vult deze veelbelovende jonge auteur het rijtje Siebelink, 't Hart en Wolkers mooi aan. Voor een breed publiek. Franca Treur (1979) studeerde Nederlands en literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden en schrijft voor NRC Handelsblad en nrc.next. Winnaar Selexyz Debuutprijs 2010

TRUJILLO, CAROLINA

De terugkeer van Lupe Garcia

2009, 331 p.

Lupe Garcia is als kind naar Nederland gevlucht met haar moeder ten tijde van het militaire bewind in Uruguay in de jaren zeventig van de 20e eeuw. Haar vader heeft evenals die van haar vrienden jarenlang vastgezeten als straf voor zijn linkse sympathieën. Haar vader overlijdt kort nadat hij vrijkomt. Lupe heeft inmiddels de filmschool doorlopen en besluit met haar vrienden een documentaire te maken over hun ouders. Al snel ontardt dit in een plan om wraak te nemen op de generaals die verantwoordelijk zijn voor wat hun families is overkomen. Het verhaal wordt verteld door haar jeugdvriend Gono, die het wraakplan eerst niet zit zittent. Het boek is mooi opgebouwd en geeft een kijkje in

de belevingswereld van de tweede generatie vluchtelingen wier levens mede zijn bepaald door wat hun ouders is overkomen. Trujillo (Uruguay, 1970) weet waar zij over schrijft. Evenals Lupe Garcia kwam zij op jonge leeftijd met haar moeder naar Nederland. Ondanks de thematiek wordt het verhaal opvallend luchtig gehouden, vooral door de anti-held rol van de verteller. Winnaar van de BNG Nieuwe Literatuurprijs 2010

TSUKIYAMA, GAIL

De zijde wersters

1999, 270 p.

Deze roman vertelt het verhaal van de Chinese vrouw Pei, die in 1926, op achtjarige leeftijd, naar een zijdefabriek gestuurd wordt om het inkomen van haar arme boerenfamilie aan te vullen. Zij komt terecht in een meisjeshuis met lotgenoten en de warmte en vriendschap die ze daar vindt, houden haar op de been. Na enkele jaren besluit Pei toe te treden tot het 'zusterschap', wat betekent dat ze niet zal trouwen maar haar leven zal wijden aan het zijde werk. Dan breidt de oorlog met Japan zich naar het zuiden uit en moet Pei, nadat ze haar beste vriendin en levensgezel heeft verloren, vluchten naar Hong Kong. De Amerikaanse schrijfster van Chinees-Japanse afkomst heeft diverse romans op haar naam staan (zoals 'De tuin van de Samoerai' en 'Droomnachten'). Een boeiend en geloofwaardig verhaal, dat de lezer ondertussen ook nog eens een treffend beeld van het harde bestaan in het China van de jaren '20 en '30 verschaft.

TYLER, ANNE

Het amateurhuwelijk

Amerikaans, 2004, 315 p.

Als de impulsieve Pauline en de ernstige Michael elkaar in 1941, in de Poolse wijk van Baltimore, leren kennen worden ze zo verliefd dat niets hen een lang leven samen in de weg lijkt te staan. Maar hoeveel de twee ook van elkaar en van hun drie kinderen houden, onontkoombaar groeien ze uit elkaar. De boeken van Tyler zijn 'mensen-boeken' waarin niet zozeer de verhaallijn maar de personages met al hun eigenaardigheden centraal staan. In haar wereld bestaat geen goed of slecht, geen schuld of onschuld, maar dingen gebeuren vroeg of laat gewoon. Met haar roman 'Ademlessen' won ze in 1988 de Pulitzer Price.

TYLER, ANNE

Tijd van leven

Amerikaans, 1995, 397 p.

Een bizarre gebeurtenis in een supermarkt en een terloopse opmerking van haar man zetten een vrouw aan het denken over haar huwelijk. Ze komt tot de ontmoedigende conclusie dat ze jarenlang alles kritiekloos over zich heen heeft laten komen. Het heeft verstrekkende gevolgen: op een dag, tijdens een strandvakantie, vertrekt ze met de noorderzon om ergens anders een volkomen nieuw bestaan op te bouwen. Dat lukt uitstekend, maar de banden met vroeger blijken dieper te zitten dan ze had verwacht. Een verhaal waarin veel vrouwen zich tot op zekere hoogte zullen herkennen. De schrijfster van o.a. 'Het heimweeres-taurant' heeft een literaire stijl die zeer toegankelijk is. De trefzekere typering van mensen en gebeurtenissen en de humoristische kijk op menselijke zwakheden zullen een vrij breed publiek aanspreken

UYTERLINDE, JUDITH

De vrouw die zegt dat ze mijn moeder is

2010, 239 p., GLB

Als de moeder van Judith ziek wordt, vertrouwt zij haar brieven van vroeger toe. Judith belandt door gesprekken met haar opa en tante in een ontdekkingsreis in de familiegeschiedenis. Er komen verhalen naar voren die eerder nooit openlijk werden besproken. Zo is de familie deels joods en in de oorlog ondergedoken, in kampen terecht gekomen en deels vermoord. Zelf staat Judith op het punt om een kind te adopteren. Daar waar zij dacht een geheel eigen weg in te slaan,

blijkt bij nadere studie dat het binnen de familie veel meer voorkwam dat kinderen niet door de natuurlijke ouders opgevoed werden. Een boek dat op fijngevoelige wijze inzicht biedt in de familiegeschiedenis in oorlogstijd en in het heden. De dwarsverbanden zijn prachtig en de toon van het boek is fijngevoelig en scherp. Een autobiografisch boek met foto's, deels in kleur. Achterin een bronvermelding en een lijstje van aanbevolen boeken over de Tweede Wereldoorlog.

VAN HEERDEN, ETIENNE

De betoverde berg

Afrikaans, 1986, 269 p., GLB

In 'De betoverde berg' vertelt Van Heerden het verhaal van twee families in de Zuid-Afrikaanse Oostkaap en hun geschiedenis, hun strijd om het bestaan en hun leven met een groot, mysterieus geheim. Het boek is een meeslepende familie- en streekroman, een spannende detective en een maatschappijkritische psychologische analyse van de Afrikaanse samenleving tegelijk. De auteur is hoogleraar en docent Nederlandse letterkunde in Kaapstad.

VAN NIEKERK, MARLENE

Agaat

Afrikaans, 2004, 583 p.

De Zuid-Afrikaanse schrijfster (1954) schreef eerder 'Triomf' (roman) en 'De vrouw die haar verrekijker had vergeten' (verhalen), twee zeer goed ontvangen boeken. Deze nieuwe roman is in alle opzichten monumentaal: vuistdik, onvergetelijk, majestueus, kortom: een meesterwerk. De auteur vertelt het verhaal van een oude blanke vrouw, een terminale ALS-patiënte die verzorgd wordt door haar zwarte meid op hun boerderij in Zuid-Afrika. Tijdens dit proces passeert hun levenslange gezamenlijke verleden de revue en wordt de lezer deelgenoot van de geleidelijke machtsovername, de strijd, maar ook de vriendschap, de onontkoombaarheid van hun situatie. De roman is briljant gecomponeerd en aangrijpend (en humoristisch) van taal, en zowel een indringende psychologische roman als een metafoor voor Zuid-Afrika. Internationaal staat het boek op doorbreken. De Nederlandse vertaling is Nijhoffprijs-waardig. Wie dit boek gelezen heeft, houdt nog jaren stof tot nadenken. In onze literatuur kent deze roman zijn gelijke niet.

VAN PAEMEL, MONIKA

Rozen op ijs

1997, 416 p., GLB

Het verhaal begint als Perla op reis is náár de startplaats van een Noordpool-expeditie, maar eigenlijk wil wegzeuren van haar verleden. Daar komt ze echter niet los van. Op zoek naar haar identiteit pendelt ze steeds tussen heden en verleden. De complexiteit van de man/vrouw-relatie beheerst haar leven; mannen zijn onbekwaam om te leven, vrouwen zouden wel kunnen leven als ze zich maar niet van hen afhankelijk maakten. In deze roman over de verovering van de vrouwelijke identiteit, lijkt alleen Perla's dochter ermee door te kunnen; mannen noch Perla's moeder deugen.

VAN REYBROUCK, DAVID

Congo

2010, 680 p.

De auteur, een Belgische cultureel antropoloog, licht de grote lijnen van de historische ontwikkeling van Congo (een midden-Afrikaanse staat, 56 keer zo groot als Nederland, 69 miljoen inwoners) toe aan de hand van talloze interviews. De helft van het boek behandelt de periode tot 1960, het jaar waarin de Belgische kolonie Congo onafhankelijk werd. De andere helft gaat over de periode tussen 1960 en 2010. Ervaringen die de schrijver opdoet tijdens de tien reizen die hij door het land maakt, worden in het historische verhaal ingepast. De geschiedenis wordt zoveel mogelijk beschreven vanuit het gezichtspunt van de Congolezen. Het is een zeer bewogen geschiedenis: koloniale overheersing,

politiek geweld, staatkundige chaos, dictatuur, oorlogen, corruptie, armoede en ziekten. Met een aantal kaartjes in zwart-wit, een uitgebreide verantwoording van de bronnen, een literatuuroverzicht, eindnoten en een register. Winnaar Ako literatuurprijs 2010

VARGAS LLOSA, MARIO

Het groene huis

Spaans, 1966, 427 p.

Deze uit 1965 daterende roman van de Peruaanse schrijver (1936) behoort tot de grote werken waarmee de faam van de Latijns-Amerikaanse literatuur in de jaren zeventig voorgoed werd gevestigd. Deze voortreffelijke vertaling beleefde zijn eerste druk in 1976. Vijf verhalen, steeds verspringend naar tijd en plaats van handeling, zijn erin verweven. Langzaam doemt daaruit het beeld op van het Peru van de eerste helft van deze eeuw in al zijn rauwe en barokke realiteit. Knooppunt van de verschillende vertellingen is een bordeel ('Het groene huis') in het provinciestadje Piura.

VERHOEF, ESTHER

Deja vu

2010, 318 p.

Als journaliste Eva haar baan kwijt raakt, besluit ze naar haar beste vriendin Dianne in Frankrijk te gaan. Dianne is echter niet thuis en haar burens reageren erg onvriendelijk. Eva wordt zelfs ontvoerd en mishandeld. Dan ontdekt ze dat haar vriendin een heel ander leven leidde dan ze verwachtte. Het verhaal gaat over vriendschap, geheimen en verraad. De schrijfster weet de spanning uitstekend op te voeren met zo nu en dan een pas op de plaats, bijv. als de vriend van Eva op bezoek komt. Deze thriller begint met een passage in een andere opmaak waarin een vrouw vermoord wordt; regelmatig komt dit terug in het verhaal. De griezelige sfeer wordt mede bepaald door de beschrijvingen van het Franse platteland in de herfst. Na het lezen van dit verhaal bekijk je het Franse platteland toch met andere ogen. Binnengekomen op nummer 1 in De Bestseller 60. Een spannend verhaal, uitstekende opbouw en zeer geloofwaardig.

VERHULST, DIMITRI

Godverdomse dagen op een godverdomse bol

2008, 186 p., luisterboek

Gebonden editie van de in september 2008 gratis bij het blad Humo verspreide tekst. De titel is even slikken, maar daarna krijg je de geschiedenis van de mensheid in spetterend draai in een kleine 200 pagina's gepresenteerd. Personages zijn er niet echt in deze roman. Centraal staat 't, wat staat voor de mens in zijn algemeenheid. Pijlsnel wordt de lezer meegezogen, vanaf het op vaste wal kruipen van de mens, door momenten uit de geschiedenis, die - zonder al te veel verwijzingen - gemakkelijk te herkennen zijn, tot het nu. Een uiterst misantropisch wereldbeeld dat de Vlaamse schrijver (1970) de lezer voorhoudt. De mens staat, ook in latere ontwikkelingsmomenten, maar al te dicht bij de dieren; van hem is weinig goeds te verwachten. Verhulst heeft een opmerkelijk boek geschreven. Eerder viel hij op met o.a. 'De helaasheid der dingen' en 'Mevrouw Verona daalt de heuvel af'. De roman is origineel qua invalshoek en wordt bij voortduring bijeengehouden door grotesk en bewonderenswaardig stijlwerk. Winnaar Libris Literatuurprijs 2009

VERHULST, DIMITRI

De helaasheid der dingen

2006, 206 p., DVD, GLB

In deze roman maakt de lezer kennis met de jeugdigen van de hoofdpersoon, Dimitri Verhulst. Hij groeit op zonder moeder, de grootmoeder is de enige stabiele factor in een familie die zich zo sociaal als mogelijk is, gedraagt. De Verhulsten zijn volkomen aan lager wal geraakt, maar bezitten een ongetemde trots die ze met hun drankzucht en hun

ROMANS

vuisten afdwingen. Deze roman is een loflied op drank, vervuiling, vrouwen en wangedrag. Alles wat passeert is in een filmische, recht toe recht aan stijl geschreven; hilarisch in 'De ronde van Frankrijk' en het wereldkampioenschap zuipen, ontroerend in de 'zwemscène'. Maar de grondtoon in de twaalf hoofdstukken met memorabele gebeurtenissen blijkt een tragische te zijn: uiteindelijk verliest de hoofdpersoon zijn gevoel van verbondenheid met de familie. Is deze roman autobiografisch? Met alles, van motto tot de tekst op de achterflap, wordt deze indruk wel gewekt. Toch lijkt de verbeelding met de feiten soms een loopje te nemen. De lagen in de roman, de gedreven stijl met de spanning tussen tragiek en kolder hebben een boeiend verhaal opgeleverd.

VERHULST, DIMITRI

De laatste liefde van mijn moeder

2010, 235 p.

De nieuwe roman van Dimitri Verhulst (1972) speelt zich andermaal in uitzichtloze kringen van de Belgische samenleving af. Het eerste gedeelte van het boek verhaalt over een groepsreis naar het Zwarte Woed in de jaren tachtig. Kolderiek en met veel stijlvertoon wordt dit verhaal verteld, waarbij de verteller de draak steekt met de ergste vakantie-clichés. Een moeder heeft na haar eerste huwelijk (met een ongeremd zuipende man die haar mishandelde) een nieuwe vriend gevonden, Wannes, een fabrieksarbeider. Tussen hem en het 11-jarige zoontje uit het eerste huwelijk van de moeder, Jimmy, botert het niet. Door de nieuwe relatie heeft Jimmy het gevoel zijn moeder kwijtgeraakt te zijn, nog meer wanneer blijkt dat de moeder zwanger is. Het tweede gedeelte speelt zich meer dan zeventig jaar later af, wanneer de 91-jarige Jimmy, filosoof, een bezoek verwacht van zijn bejaarde halfbroer. Was het eerste deel onderhoudend en komisch, het tweede (korte) deel slaat het boek enigszins uit het lood. Daarbij is het toch de plezierige Vlaamse stijl, met prachtige volzinnen, die hier voor genoegzaam zorgt.

VERHULST, DIMITRI

Mevrouw Verona daalt de heuvel af

2006, 109 p., luisterboek

De Vlaamse dichter en schrijver Dimitri Verhulst (Aalst, 1972, auteur van o.a. 'Problemski Hotel' en 'De Helaasheid der Dingen') beschrijft in deze novelle een oude vrouw die op een koude winterdag bewust de berg waarop zij woont, afdaald om in de kou te sterven. In onnavolgbaar mooi Zuid-Nederlands beschrijft Verhulst in prachtige miniatuurtjes haar herinneringen aan hoogst merkwaardige mensen en gebeurtenissen in het kleine Franse dorpje waar zij met haar man jaren geleden vanuit de grote stad is komen wonen. De schitterende, makkelijk leesbare novelle kan een ruim publiek aanspreken.

VISSER, CAROLIJN

De kapers van Miskitia

1997, 248 p., GLB

Reisverhalenschrijfster Carolijn Visser verhuisde medio jaren negentig, samen met haar Australische levensgezel Wayne, voor een jaar naar het havenplaatsje Puerto Cabezas aan de oostkust van Nicaragua. Zij maakt er kennis met Nicaraguanen en buitenlanders van allerlei slag, ontwikkelingswerkers, missionarissen, smokkelaars en Miskito-Indianen, de oorspronkelijke bewoners van dit gebied. Een tocht over de grensrivier met Honduras brengt haar ook bij de Sumo-Indianen, een kleine groep die in het binnenland leeft. Overal vindt zij de diepe sporen die de strijd tussen de Sandinisten en de contra's in deze streek heeft nagelaten. In een negental verhalen doet zij verslag van haar wederwaardigheden en avontuurlijke belevenissen, waaruit de sfeer en de geur van deze tropische uithoek van Midden-Amerika opstijgt. Zij hanteert een heel eigen stijl, beeldend en direct, zonder literaire pretenties.

VISSER, CAROLIJN

De koude heuvels van Mongolië

1991, 93 p.

Met behulp van Mongoolse en Chinese vrienden krijgt Carolijn Visser vergunning om naar de 'verboden' delen van Binnen-Mongolië te reizen. Na een barre tocht bereikt ze haar doel: Mongolen nodigen haar uit in hun joert, ze woont woont traditionele paardenraces bij en is te gast op een bruiloftsfeest. 'De koude heuvels van Mongolië' is een kleurrijk reisverhaal.

VISSER, CAROLIJN

Verre reizen

1989, 174 p., GLB

Een tiental reisschetsen uit China, Japan, Malawi, Nicaragua, Armenië en Thailand die eerder verschenen in het NRC Handelsblad, Inter magazine, Elseviers Magazine en Avenue. Onderling hebben deze tochten niets met elkaar te maken, vandaar de wijdse en wat vage titel van het boek. De verhalen, of ze zich nu afspelen in Shanghai, Tokio of het Armeense Jerevan, hebben wel dit gemeen dat ze zich bewegen op het niveau van het kleine, intermenselijke contact vanwaar uit algemenere uitspraken over land en cultuur worden gedaan.

VOGELS, FRIDA

De harde kern dl. 1

1992, 827 p., GLB

Dubbelroman over de problemen die een Nederlandse vrouw in de jaren '60 met haar Italiaanse schoonfamilie ondervindt. Berta Mees, de hoofdpersoon uit dit boek, is een onzekere vrouw die worstelt met de emoties in haar leven. Zij is op zoek naar de harde kern in zichzelf en tevens naar waarachtigheid in het algemeen. Wanneer de lievelingsoom van haar Italiaanse man ziek wordt, betekent dit het begin van nieuwe problemen.

VOIGT, CYNTHIA

De Tillermans

Engels, 1997, 566 p.

Moeder Tillerman heeft vaak last van depressies en op een dag is ze zomaar vertrokken. Als het ernaar uit ziet dat ze echt niet terugkomt, gaan haar vier kinderen op zoek naar het enige familielid dat ze kennen. Ze hebben geen geld en de harde tocht vol ontberingen heeft eerst geen happy end; hun tante blijkt dood en de dwarse, mensenschuwe grootmoeder die ze na maanden zoeken vinden, heeft weinig zin om hen op te nemen. Uiteindelijk weten de energieke Dicey, de slimme James, de lieve Maybeth en de kleine driftkop Sammy de weg naar hun grootmoeders hart te vinden.

VOLTAIRE

Candide, of Het optimisme

Frans, 1759, 110 p.

Voltaire (1694-1778) is een van de grootste auteurs van de achttiende eeuw. Hij is bekend door zijn kruistocht tegen tirannie, kwezelarij en wreedheid en droeg zijn standpunten uit met veel scherpzinnigheid en geestigheid. Deze kwaliteiten zijn overdadig aanwezig in zijn 'Filosofische vertellingen'. Hanne Vermeer-Pardoën, reeds bekend van haar vertaling van Voltaire's 'Filosofische woordenboek', heeft opnieuw voortreffelijk werk geleverd met haar vertaling van de 'Filosofische vertellingen'. Zij vertaalt soms gedurfd en informeel, maar bijna steeds bijzonder raak het speelse proza van Voltaire. Het beroemdste verhaal uit die bundeling, 'Candide' (1759), verschijnt nu in een aparte uitgave. Daarin neemt Voltaire op sarcastische wijze stelling tegen de optimistische visie van onder anderen Leibniz dat wij leven in de beste van alle werelden, geschapen door een God die het goed met ons voorheeft. Hij laat daartoe zijn goedgegelovige held Candide op zijn reis over deze aarde de grootste ellende beleven, en passant diverse sociale misstanden aan

de kaak stellend en vooral de schijnheiligheid en intolerantie hekelend. De aantekeningen voorzien het verhaal van welkome achtergrondinformatie.

VOORS, BARBARA

Vertrouwen in jou

Zweeds, 2000, 283 p., GLB

Tijdens een reis naar Normandië rijdt een jong stel een man aan die op slag dood is. Ze rijden door en geven elkaar de schuld van het ongeval. Vanuit wisselend perspectief wordt zo het verhaal verteld van Saga en Zacharias, wier relatie danig op de proef wordt gesteld.

VOORS, BARBARA

Zusje van me

Zweeds, 1997, 317 p., GLB

De twee Zweedse tweelingzussen Saskia en Klara zijn zeer bij elkaar betrokken. Na een verstikkende relatie met haar vriendin Desiree verdwijnt Klara plotseling spoorloos. Pleegde zij zelfmoord? En wie vermoorde Desiree en haar vriend? Op een ogenschijnlijk vredig eiland voor de Zweedse kust hervinden de zussen elkaar en ontrafelt zich langzaam en dramatisch een kluwen van vluchtmechanismen en levensleugens. Deze psychologische roman van de Zweeds-Nederlandse auteur speelt zowel in Nederland als in Zweden.

VOSKUIL, J.J.

Binnen de huid

2009, 427 p.

Deze roman van de in 2008 overleden schrijver J.J. Voskuil beschrijft het leven van Maarten Koning en zijn vrouw Nicolien in de jaren 1954 tot 1956. Het is de missing link tussen 'Bij nader inzien' (1963) en 'Meneer Beerta' (1965). Van Oorschoot weigerde indertijd de publicatie. De kern van het verhaal is de vierhoeksverhouding tussen Maarten en Nicolien met hun vrienden Paul en Rosalie Dehoes. Geen van de personages is bij machte uit de situatie te ontsnappen. Maarten komt als een bekrompen en machteloos mens naar voren, jaloers op Paul, op wie hij zich wil wreken door een buitenechtelijke relatie aan te gaan met diens vrouw. Zijn stemmingen en rancuneuze reacties worden genadeloos 'genotuleerd'. Hij zoekt naar een verklaring voor zijn afkeer van veranderingen. De minutieuze, noterende stijl van Voskuil roept een benauwende sfeer op. Dit is Voskuils enige ik-roman. De buitenechtelijke escapades veroorzaken een periode van schuld en boete die Maarten door moest om zich in 'het bureau' te kunnen handhaven. Een onthullend en eerlijk boek. Met een Woord vooraf van mevrouw Voskuil.

VOSKUIL, J.J.

Meneer Beerta

1996, 773 p.

Deel 1 van een deels nog te publiceren zevendelige roman over de menselijke verhoudingen op en rond een wetenschappelijk instituut in de jaren 1957-1987, met - evenals in Voskuils roman 'Bij nader inzien' - Maarten Koning als hoofdpersoon. Dit deel beschrijft de periode tot 1965 en eindigt met de pensionering van meneer Beerta als directeur van Het Bureau. Maartens aanvankelijke bewondering voor deze man is in de loop van het verhaal danig bekoeld.

VOSKUIL, J.J.

De moeder van Nicolien

1999, 187 p., GLB

Volwaardige satellietroman over de schoonmoeder van Maarten Koning, hoofdpersoon uit de romancyclus 'Het bureau'. Passages uit 'Het bureau' zijn aangevuld met nieuw materiaal. In een bestek van dertig jaar wordt het verouderingsproces van de moeder van Nicolien beschreven. Zij weet dat ze dingen vergeet, ze vergeet uiteindelijk ook wie haar kind is en juist voor Nicolien is het moeilijk om haar moeder

zo te zien aftakelen. Samen met haar man Maarten ziet ze haar moeder langzaam maar zeker haar greep op de realiteit verliezen en uit het leven wegglijden.

VREEDE, MISCHA DE

Heilige dagen

2007, 204 p.

De Nederlandse schrijfster en dichteres geniet in haar 'derde fase' nog altijd van de schoonheid van het landschap, lekker eten, goede boeken en mooie muziek. Hoewel ze graag thuisblijft en wandelt met haar hond, gaat ze met haar oude schoolvriendin de reis naar Lucca in Italië maken die in hun schooltijd niet doorging. Voorafgaand kijkt ze terug op haar leven. Mischa (geboren in 1936) en haar ouders verbleven jarenlang in Indonesië in een kamp, waarna haar moeder alle genoegens afwees en probeerde haar dochter zoveel mogelijk in te perken; Mischa zelf bleef levenslang afstand houden tot anderen. De vriendin Irene is als het symbool voor een andere vrouw: afkomstig uit een tolerant gezellig gezin heeft ze zich ontwikkeld tot een sterke energieke en populaire persoonlijkheid, maar ook aan haar zijn grote problemen niet voorbijgegaan. Eenmaal in Italië loopt alles anders dan gedacht, volgens het motto: zo is het leven. 'Heilige dagen' refereert aan de dingen die men liever niet wil beschrijven, maar ook aan de dingen die het leven juist extra glans geven, zoals vriendschap, liefde en schoonheid. Gebeurtenissen uit 'Eindelijk mezelf' (1977) komen hier, licht veranderd, weer aan bod. Prachtig boek vol herkenbare levenservaringen; zeer geschikt voor leeskringen.

VUIJSJE, ROBERT

Alleen maar nette mensen

2008, 286 p., luisterboek

Debuutroman van de Nederlandse journalist (1970) die veel discussie opriep. David is een jonge joodse Amsterdammer, die door zijn donkere uiterlijk op een Marokkaanse jongere lijkt. Om zich af te zetten tegen zijn Amsterdamse (Oud-Zuid) kakkineuze milieu en uit nieuwsgierigheid gaat hij op zoek naar zwarte vrouwen, eerst in de Bijmer en later in Amerika. Hij ontdekt dat hij daar gediscrimineerd wordt vanwege zijn uiterlijk. Een roman waarin scherpe tegenstellingen worden neergezet tussen culturen die in Nederland naast elkaar bestaan. Degene die de grens oversteekt, hoort uiteindelijk nergens meer bij. Het boek is vol vaart geschreven, hard en rauw, al maakt de herhaling van vergelijkbare gebeurtenissen het soms wat voorspelbaar. De dwarse houding van de 21-jarige hoofdpersoon, die vooral confronteert en provoceert, levert uiteindelijk geen nieuwe inzichten op maar wordt zeer onderhoudend verteld. Als hij in twee verschillende werelden niet blijkt te passen, gaat hij op zoek naar een nieuwe omgeving. Bekroond met de Gouden Uil 2009

WALKER, ALICE

De kleur paars

Amerikaans, 1982, 306 p., DVD

Op 14-jarige leeftijd heeft Cecile, een jonge zwarte vrouw in het zuiden van de Verenigde Staten, al twee kinderen van haar stiefvader gekregen en wordt zij door hem gedwongen te trouwen met een weduwnaar met vier kinderen. Behalve haar zuster Nettie, die al snel wordt weggestuurd, luistert niemand naar haar. Daarom schrijft zij brieven aan God om haar hart te luchten. Pas veel later wordt enig geluk haar deel als zij een verhouding met een vrouw begint en zij uiteindelijk haar zus terugvindt. Dit prachtige boek beschrijft uiterst subtiel en met veel humor hoe een vrouw die aanvankelijk door iedereen wordt gebruikt en uitgebuit haar eigen weg vindt en toch mild blijft. De mildheid waarmee alle personen worden geobserveerd en de treffende beschrijvingen van mensen en situaties maken dit boek heel bijzonder.

ROMANS

WANG, LULU

Het lelietheater

1997, 495 p.

Lian is dochter van een arts en een historica maar behoort in het China van de Culturele Revolutie tot de 'laagste' kaste. Als ze vriendschap sluit met Kim uit de op hun school verguisde 'hoogste' kaste, moet Lians vader naar een onherbergzame streek verhuizen, komt haar moeder in een heropvoedingskamp en wordt Lian zelf in een tehuis geplaatst. Als ze uiteindelijk bij haar moeder in het kamp belandt, krijgt ze onderricht van China's grootste geleerden. Met professor Qin, geschiedenisleraar, krijgt ze een speciale band.

WANG, LULU

Wilde rozen

2010, 480 p.

Door de ogen van Qiangwei (Wilde rozen), die in een opvanghuis is omdat haar moeder in een heropvoedingskamp zit en haar vader als officier elders verblijft, wordt een beeld gegeven van de Volksrepubliek China rond 1970. Wilde rozen is een eenzaam meisje dat van haar moeder boeken moet lezen om niet dom te blijven, zodat ze zich later uit de ellende kan tillen waarin ze verzeild raakten. Spelen met andere kinderen is er nauwelijks bij. Haar vader, die ze kort ontmoet, denkt wat anders over het regime, maar hij valt zijn vrouw niet echt af. In de gesprekken die Wilde Rozen met familieleden voert, wordt de kiem gelegd voor haar wens Engels te gaan studeren en naar het westen te gaan. Zoals in het geval van Lulu Wang! De schrijfster, bekend door haar debuutroman 'Het lelietheater'* dat eveneens op Lulu Wangs eigen jeugd is gebaseerd, schreef een succesvol epos in een aparte stijl, waarin ze de interpunctie bewust aanpaste om meer effect te sorteren. Een indringend verhaal vol politieke en maatschappelijke gebeurtenissen, maar ook met inzicht in het leven van een 12-jarige, die hunkert naar liefde en vriendschap. Voor een grote lezerskring.

WASSMO, HERBJØRG

De Tora-boeken

Noors, 1981, 1983, 1986, 633 p.

Deze trilogie is een klassieker in de moderne Scandinavische literatuur. Het verhaal van het meisje Tora speelt zich af in het ruige Noorden van Noorwegen, waar de mensen even ontoegankelijk zijn als landschap en klimaat. Tora, kind van een Duitse vader en een Noorse moeder, wordt vernederd en door stiefvader Henrik regelmatig misbruikt. Zij weet met uiterste wilskracht een eigen identiteit op te bouwen en stort zich op de studie. Als zij zwanger blijkt te zijn van Henrik en na de geboorte van een doodgeboren kindje, kan Tora alleen door de bescherming van haar tante Rakel de gevolgen doorstaan. Als Rakel op dramatische wijze sterft blijft Tora ontredder achter. Een ontroerende literaire aanklacht tegen de traumatisering van kinderen, seksueel misbruik en 'het zwijgen'...

WEI-WEI

De kleur van geluk

Chinees, 1998, 351 p., GLB

Rood is de kleur van geluk, maar ook de kleur van bloed en geweld in dit epos over een moeder (Meili), een dochter en een kleindochter in het oude en nieuwe China. Ook de draagstoel waarin Meili in 1920 naar haar trouwplechtigheid wordt gedragen is rood. En rood zijn de karakters boven de deur van de kamer waar zij de huwelijksnacht zal doorbrengen. Tot haar schrik ontdekt Meili dat ze niet aan de knappe Jingming is uitgehuwelijkt, maar aan zijn blinde, verlamde broer. Meili leert te laveren tussen liefde en traditie, vrijheid en plicht. Ze vindt de kracht om haar dochter en kleindochter langs de hindernissen te leiden die het leven overwerpt.

WEIJTS, CHRISTIAAN

Art. 286b

2006, 323 p.

De vrouw had pas net de seksuele gelijkwaardigheid leren kennen en ging ermee om zoals iedereen met een nieuw speeltje: uitbundig.' Deze debuutroman van Christiaan Weijts (*1976) is een opwindend boek. In het begin van dit millennium woont de jonge pianoleraar Sebastiaan Steijn in een rustig academiestadje (dat tot in detail als Leiden herkenbaar is). Hij leert het Amsterdamse stripteasemeisje Victoria kennen. Twee jaar daarna wordt Steijn door dezelfde Victoria beschuldigd van stalking en belaging (Wetboek van Strafrecht art. 285b). Dit boek is grotendeels het verweer van 'verdachte' Steijn. Intussen spelen er tegelijkertijd enkele andere vrouwengeschiedenissen (met veel expliciet beschreven seks). Leidse 'Liaisons dangereuses' dus, of een intellectuele Giphart? Nee, Weijts is duidelijk een jonge schrijver met een eigen geluid. Veel fijne vunzigheid, eigenwaan met milde zelfspot, seksuele grootspraak, politiek-incorrecte grapjes en veel Italië en muziek, vooral Scarlatti, eindelijk Scarlatti. Gouden Ezelsoor 2008

WEIJTS, CHRISTIAAN

Via cappello 23

2008, 327 p.

De tweede roman van Christiaan Weijts (*1976), na zijn goed ontvangen debuut 'Art. 285b' (Anton Wachterprijs, Gouden Ezelsoor). Via Cappello 23 is het (fictieve) adres van Romeo en Julia in Verona. Deze roman verhaalt daarmee natuurlijk over een liefdesgeschiedenis met fatale afloop, maar dan in 2003/2004, en in Leiden en Venetië. Weijts laat twee verhalen parallel lopen. Het ene verhaal is dat van de journalist Daniël Schaaf, die in Venetië verslag doet van een trieste gondeliersgeschiedenis. Verhaal twee is dat van de Leidse universitaire docent Arthur Citroen die in de problemen komt door het openbaar worden via internet van seksfilmpjes van een van zijn studentes, Fay Sawyers. Weijts weet de verhalen met een verbindende vrouw handig te verweven. De vele verwijzingen naar literatuur en muziek (Gide, Brodsky, Strawinsky) worden in evenwicht gehouden door toespelingen op de actualiteit (I-pods in het Italiaanse straatbeeld, de website Steengeil). Weijts maakt grappen over het Leidse universitaire milieu, de NRC en het moderne leven. Bijzonder is de tegenstelling tussen het verhevene en de platheid: de paarse vibrator staat naast Romeo en Julia. Winnaar Gerard Walschap literatuurprijs 2010

WELDON, FAY

Dagboek van een stiefmoeder

Engels, 2008, 301 p.

Laatst heb ik de dagboeken van mijn dochter gelezen. Luister en huiver.' Psychoanalytica Emily leest stiekem de dagboeken die haar zwangere dochter Sappho aan haar in bewaring heeft gegeven om ze te beschermen tegen de nieuwsgierige blikken van haar tienerstiefdochter Isobel. Sappho, een succesvolle toneelschrijfster, is getrouwd met de negentien jaar oudere weduwnaar Gavin, die ze al kent sinds ze op de toneelschool zat en een groot bewonderaarster was van zijn vrouw, ook toneelschrijfster. Nu heeft ze grote problemen met zijn dochter Isobel die haar vader met niemand wil delen. Afwisselend lees je fragmenten uit Sappho's dagboeken en autobiografische roman in wording, en Emily's (psychoanalytische) commentaar op en gedachten over haar dochters leven. Stukje bij beetje komt alle narigheid uit hun beider leven naar boven. Goed geschreven, bijzonder geestig, maar ook lekker scherp en venijnig verhaal waarin Weldon laat zien dat boze stiefdochters even erg kunnen zijn als boze stiefmoeders. En passant neemt ze ook de andere relaties binnen modern samengestelde families op de hak. De Britse Weldon (1931) is de succesvolle auteur van ruim twintig satirische romans over vrouwen en relaties

WELLS, REBECCA**De goddelijke geheimen van de Ya-Ya zusters**

Engels, 1996, 408 p.

Een succesvolle 40-jarige toneelschrijfster uit Seattle, Siddalee, trekt zich terug in een klein huisje in de bossen, omdat ze twijfelt aan haar liefde voor haar verloofde Connor en zich niet durft te binden. Dit heeft zijn weerslag op haar relatie met haar moeder, met wie zij in onmin leeft. Dan krijgt ze het plakboek over de jeugd van haar moeder onder ogen. Hierin spelen de vriendinnen met wie de moeder de ondernemende en levenslustige 'Ya-Ya zusters' vormde, de hoofdrol. Siddalee vormt zich door dit plakboek een indruk van haar moeders leven en zij leert begrip voor haar op te brengen. Dit geeft haar de ruimte voor een verzoening en ook de vrijheid haar leven in eigen hand te nemen.

WIARDA, ANNE**Bleu**

1999, 222 p., GLB

Op 10-jarige leeftijd verhuist Vera met haar ouders van Amsterdam naar de chique wijk Marlot, in Den Haag. Als dochter van een fabrieksdirecteur moet ze zich in de hogere Haagse kringen begeven. Haar leidsvrouw in deze wereld is haar nieuwe vriendin, Ada. Zij zal gedurende hun hele schoolloopbaan een zeer bepalende, deels negatieve, invloed op Vera hebben. Die invloed strekt zich zelfs uit tot haar toekomstig huwelijksleven. In verschillende episodes en op verschillende locaties speelt het drama tussen de beide vriendinnen zich af. Deze debuutroman speelt zich af tussen 1959 en 1970. Berta Mees, de hoofdpersoon uit dit boek, is een onzekere vrouw die worstelt met de emoties in haar leven. Zij is op zoek naar de harde kern in zichzelf en tevens naar waarachtigheid in het algemeen. Wanneer de lievelingsoom van haar Italiaanse man ziek wordt, betekent dit het begin van nieuwe problemen.

WIEG, ROGI**Kameraad scheermes**

2003, 272 p.

Jonathan Finkel, een bekende schilder, wordt veroordeeld tot twaalf jaar gevangenisstraf voor de moord op zijn ex-vrouw Sofia. In de cel kijkt hij terug op de gebeurtenissen die daaraan voorafgingen: een jarenlange depressie, opnames in psychiatrische klinieken en elektroshocktherapie. Het verdriet om zijn dochter, die hij door toedoen van zijn vrouw niet mocht zien, loopt als een rode draad door het verhaal.

WIERINGA, TOMMY**Caesarion**

2009, 368 p., GLB, luisterboek

Caesarion (kleine Caesar) is de koosnaam van Ludwig Unger, ik-verteller in deze roman. Zoals de zoon van Caesar en Cleopatra, is hij het kind van twee beroemdheden, te weten een porno-actrice en een beeldend kunstenaar die naam maakt met waanzinnige projecten. Ludwig leidt een bestaan als barpianist en vertelt aan een vrouwelijke makelaar over zijn avontuurlijke leven waaruit zijn vader al vroeg verdween. Tussen Ludwig en zijn moeder ontwikkelde zich een benauwde band en pas nadat de zoon die relatie tot het bittere einde heeft doorleefd en in de Zuid-Amerikaanse jungle de confrontatie met zijn vader is aangegaan, kan zijn leven echt beginnen. Wieringa schreef een avontuurlijke roman over klassieke thema's als een oedipale moeder-zoon relatie en een Vatersuche, die de lezer over de halve wereld voert. Anders dan het succesvolle Joe Speedboot, dat vooral over schepingsdrang en beweging ging, maar in stilstand eindigde, is dit een roman over verval en destructie, waaruit een gelouterde hoofdfiguur oprijst. Ondanks enkele inzinkingen is dit met name ook stilistisch een grote roman

WIERINGA, TOMMY**Joe Speedboot**

2005, 315 p., GLB, luisterboek

Fransje Hermans, de verteller van het verhaal, is na een ongeluk invalide geraakt en heeft voorgoed zijn spraakvermogen verloren. Hij is de zelfbenoemde chroniqueur van het dorp Lomark. Zijn fascinatie voor de nieuweling Joe Speedboot is grenzeloos. Joe Speetboot is een jongen die zijn eigen naam gekozen heeft en op zijn vijftiende al bommenlegger, vliegtuigbouwer en bewegingsfilosoof is. Nog andere nieuwkomers verstoren de natuurlijke orde van het dorp. Liefdesgeschiedenissen doen zich gelden, er is jaloezie onder vrienden, uitersten worden verkend en onder leiding van Joe Speedboot ontwikkelt Fransje zich tot een vooraanstaand armworstelaar. 'Joe Speedboot' is een roman over liefde en rivaliteit, over een verlosser zonder belofte en een heroïsche odyssee. Wieringa's roman 'Alles over Tristan' werd genomineerd voor de longlist van de Ako literatuurprijs en won de Halewijnprijs 2002.

WILDE, OSCAR**Het portret van Dorian Gray**

Engels, 1891, 253 p.

Dorian Gray verkoopt zijn ziel voor het behoud van zijn schoonheid, zoals die aanvankelijk op een geschilderd portret te zien is. Hij leidt een verwerpelijk leven, maakt veel slachtoffers, maar zijn uiterlijk blijft onveranderlijk en de resultaten van zijn zondige leven vertonen zich uitsluitend op zijn portret. Tenslotte steekt hij in wanhoop de schilder dood en tracht het portret te vernielen, maar doodt daarbij zichzelf, waarna het portret in de oude glorie herleeft.

WINTER, LEON DE**God's gym**

2002, 370 p., GLB

Op 22 december 2000 ziet Joop Koopman, een Nederlander die in Californië woont, zijn jeugdvriend Philip terug. Op dezelfde dag kruist ook Erroll Washington, de eigenaar van sportschool God's Gym, zijn pad. Ook wordt zijn dochter Mirjam op die dag zeventien. 22 december 2000 is de dag waarop Joops leven een dramatische wending neemt door zowel persoonlijke als politieke ontwikkelingen.

WINTER, LEON DE**Hoffman's honger**

1990, 292 p., GLB

De auteur lijkt zich vanaf Kaplan (1986) op een groter publiek te willen richten. Ook deze roman, waarin hij zelfs spionage-elementen niet schuwt, laat zich buitengewoon vlot lezen. Achter het vlotte verhaal zitten intussen filosofische en psychologische lagen die meer diepte geven. Hoofdpersoon is de 59-jarige, nog juist op tijd tot ambassadeur gepromoveerde Felix Hoffman. Na het overlijden van zijn eerste dochter lijdt deze Hoffman aan chronische slapeloosheid. Het verleden - niet alleen van zijn gestorven kinderen, maar ook van de oorlog - en schuldvragen doen zich blijvend gelden. Doorwaakte nachten brengt Hoffman etend door. Hij ondermijnt zichzelf door een liederlijke vraatzucht. Ook is er een honger naar zuiverheid. Die krijgt gestalte in de (nachtelijke) bestudering van Spinoza. Bij dit alles komt de spionage-intrige. Dit is een roman vol tegenstellingen. Bezwaarlijk is dat niet alle elementen even logisch met elkaar verbonden zijn. Een hechte eenheid is het boek daarmee niet geworden, wat overigens niet wegneemt dat deze roman boeiend is.

WINTER, LEON DE**Kaplan**

1986, 463 p., GLB

Circa 20 jaar uit het hevige leven van een joodse schrijver, Leo Kaplan, kind van de rijke "Jood Kaplan" uit Den Bosch en als auteur levend te Amsterdam. Het omvangrijke werk speelt in Amsterdam, Rome en Den

ROMANS

Bosch en wordt verteld vanuit een afwetende persoon die al commentariënd, oppermachtig zijn held aan de lezer aanbiedt. Het vaardig vertelde verhaal vertakt zich voortdurend van de ene in de andere geschiedenis. Ondanks de vaak slordige, wat al te "snelle" stijl, de gaten in de compositie, de sentimentaliteit en de soms stuitende kitsch (zoals aan het einde) is dit een zeer vlot leesbare, zelfs meeslepende roman, die heel veel lezers een boeiend, bijna ouderwets leesavontuur zal bieden.

WINTER, LEON DE

Het recht op terugkeer

2008, 457 p., GLB

Zes jaar na God's Gym verschijnt deze nieuwe, lijvige, roman van Leon de Winter. Het is 2024. In een tot schokkende proporties teruggebracht Israël, onherkenbaar veranderd en zwaar beveiligd, leeggestroomd en stervend, rijdt ambulanceman Bram Mannheim zijn diensten. Samen met een vriend werkt hij bovendien aan het opsporen van verdwenen joodse kinderen. Ooit, in 2008, is zijn eigen zoon in Princeton in Amerika verdwenen, een gruwel feit dat zijn geluk heeft vernietigd. Het verhaal over de onderbroken zoektocht naar zijn zoon, over het leven van Mannheim in 2024 in een door moslim zelfmoordterrorisme bedreigd Israël, over het ontwaken uit zieltogende berusting, vertelt De Winter bloedstollend spannend. Nog belangrijker dan het toeval bij de voortgang van het verhaal blijkt het gebruik van DNA- en computertechnieken. Dit boek is een queeste en een thriller. Een toekomstroman en een familiegeschiedenis (prachtig is de beschreven vader-zoonverhouding). Een onderbroken liefdesgeschiedenis en een strekkingsroman. Een kosmopolitische roman die je niet loslaat.

WINTERBACH, INGRID

Niggie

Afrikaans, 2002, 285 p.

Winterbach (Zuid-Afrika, 1948) publiceerde sinds 1984 al zo'n zevental boeken, waarvan nu de voorlaatste uit 2002 is vertaald. Eerder verschenen alleen vertalingen van enkele korte verhalen waardoor ze nog niet de bekendheid in Nederland heeft die ze in haar eigen land heeft. Na het verschijnen van 'Niggie' zal daar verandering in komen. Hierin volgen we de vrienden Reitz en Ben tijdens de laatste maanden van de Tweede Boerenoorlog (1899-1902). Zij verlaten met twee anderen het slagveld nadat de ene zijn verstand heeft verloren tijdens een veldslag. Daarop volgen een verblijf in een tijdelijk kamp, een hinderlaag waarin ze zwaar gewond raken, de verzorging door vrouwen op een boerderij en het einde van de oorlog. Met name bij het verblijf in het kamp wordt lang stilgestaan, waardoor er weinig lijkt te gebeuren. Maar door haar manier van vertellen weet de auteur toch de spanning op te bouwen. Ze schetst bovendien een boeiend psychologisch portret van haar personages. Het titelpersonage doet pas haar intrede op tweederde van het boek. Zij staat voor de helende troost van vrouwen.

WINTERSON, JEANETTE

De passie

Engels, 1987, 187 p.

Henri is keukenhulp van Napoleon en adoreert hem. Villanelle werkt, verkleed als jongen, in een casino in Venetië. Zij verliest haar hart aan een vrouw maar de liefde blijft onbeantwoord. Ze trouwt met een vleeshandelaar maar loopt bij hem weg. Als straf verkoopt haar man haar aan het Franse leger. In het winterse Rusland ontmoet ze Henri, die inmiddels heeft moeten inzien dat Napoleon aan grootheidswaan lijdt. Ze worden verliefd op elkaar en lopen samen terug naar Venetië waar de komst van de vleeshandelaar voor een noodlottige wending zorgt.

WOERDEN, HENK VAN

Moenie kyk nie

1993, 159 p., GLB

Ondanks de Zuid-Afrikaanse titel is dit boek een in het Nederlands geschreven werk van een Nederlandse auteur. De hoofdpersoon van het verhaal emigreert, vanuit het Nederland van de jaren vijftig, naar Zuid-Afrika. Daar sterft zijn moeder, raakt zijn broer in psychische moeilijkheden en van lieverlede blijft de hoofdpersoon steeds eenzamer en geïsoleerder achter. Ten slotte keert hij, na een opleiding in de kunsten, terug naar Nederland. Dit debuut van de beeldende kunstenaar Henk van Woerden (1947-2005) is een briljant geschreven prozaverhaal. Alle zinnen tintelen en fonkelen, en het verhaal staat vol poëtische one-liners die je op de tong kunt proeven en herproeven. Het verhaal is aangrijpend maar nergens larmoyant. De beeldende wijze van schrijven en het virtueuze taalgebruik verheffen de op zichzelf niet opzienbarende geschiedenis tot een prachtig stuk proza. Naast de psychologische scherpte is ook de behandeling van de apartheid een belangrijk, zij het niet overheersend element in dit boek. Werd genomineerd voor de Libris-literatuurprijs en won (posthuum) de Gouden Uil 2006.

WOERDEN, HENK VAN

Ultramarijn

2005, 299 p.

Ultramarijn' speelt zich af in een land in het Middellandse Zeegebied, waarschijnlijk Turkije. De hoofdpersoon, de Turkse Joakim koestert al vroeg een heftige liefde voor zijn halfzus Aysel. Wanneer hun relatie uitkomt wordt ze door haar vader naar Frankfurt gestuurd waar ze een dochter krijgt die ze Özlem noemt. Hoewel geboren en getogen in Duitsland, kan Özlem niet aarden en vertrekt ze naar Amsterdam waar ze in de prostitutie terecht komt. Ook deze periode loopt op een teleurstelling uit en daarom besluit ze terug te gaan naar het geboorteland van haar moeder. Hier ontmoet ze Joakim die inmiddels een gevierd luitspeler is. Deze roman bestrijkt een belangrijke periode in de tweede helft van de vorige eeuw, met verwarrende tijden voor twee continenten die voor elkaar werden ontsloten. Op een hoger niveau gaat het verhaal over de confrontatie tussen westerse waarden en een mediterrane, mystieke samenleving waarin alles kan zolang het maar verborgen blijft. 'Ultramarijn' werd het sluitstuk van Van Woerden's carrière. In november 2005 kwam hij te overlijden. In 2006 werd 'Ultramarijn' bekroond met de Gouden Uil.

WOLF, CHRISTA

Medea

Duits, 1996, 194 p.

Net als bij Cassandra (1983) en intussen een moderne Duitse Klassiker, laat de schrijfster (1929), ex-DDR en na de eenwording omstreden in de publiciteit, het licht vallen op een vrouw uit de Griekse mythologie. Medea, die volgens de mythe geen middel onbeproefd liet om haar doel te bereiken, vervult hier de rol van slachtoffer. Zij is een vrouw die wordt beschuldigd van misdaden, die de man begaat om het patriërchaat te kunnen vestigen. Vanuit zes verschillende perspectieven ontstaat een nieuwe visie op Medea - de wijze genezeres - die de omstandigheden tegen heeft en haar lot niet kan ontlopen. Een zeer interessante roman, die ongetwijfeld tot veel secundaire literatuur zal inspireren. In een beeldende directe taal - die ook in het Nederlands goed leest - geschreven. Een vrouwenroman, maar dan wel een van een hogere, literaire kwaliteit.

WOLKERS, JAN

Terug naar Oegstgeest

1965, 255 p., DVD, GLB

Herdruk van Wolkers meesterwerk uit 1965. Deze zoektocht naar het eigen ik blijft inhoudelijk en compositorisch een van de opmerkelijkste boeken in de na-oorlogse Nederlandse literatuur en een hoogtepunt in

het werk van de schrijver (1925-2007), mede doordat het alle motieven bevat men daarin kan aantreffen. Centraal staat de geschonden mens die met zichzelf in het reine wil komen. De vorm is hierop afgestemd: alle acht hoofdstukken worden gevolgd door een confrontatieschets, die de titel van het boek draagt.

WOLKERS, JAN

Turks fruit

1969, 189 p., DVD, GLB, luisterboek

De tragi-komische episoden in deze autobiografisch getinte roman, vol van erotiek, dood en ellende, komen voort uit de relatie van de verteller, een beeldend kunstenaar, met de vrouw die hem verliet. Deze wilde, brutale, levendige en dan weer verlegen, gevoelig geschreven roman is één van Jan Wolkers' beste. Door de zeer succesvolle verfilming kwam dit boek nog meer in de publiciteit

WOOLF, VIRGINIA

Mrs. Dalloway

Engels, 1925, 233 p.

De middelbare, getrouwde Clarissa Dalloway is de hele dag bezig een groot feest voor die avond voor te bereiden. Ze krijgt onverwacht bezoek; haar ex-geliefde Peter Walsh is over uit Brits-Indië. Dat maakt deze 'ordinary day' tot een dag vol herinneringen. Voor de depressieve oorlogsveteraan Septimus Warren-Smith is deze dag de laatste van zijn leven; hij pleegt zelfmoord. De verhaallijnen worden virtuoos met elkaar verbonden; en niet alleen doordat Septimus' psychiater als genodigde op Clarissa's feest met het overlijdensbericht binnenstapt.

WORTMAN, MARC

De weduwetrooster

Duits, 2002, 285 p., GLB

Debutroman van de Duitse uitgeverijredacteur (1966) over een jongeman die als vervangende dienstplicht in een tehuis oudere weduwes verzorgt. Zijn eerste indruk is de alles doordringende stank van de langzaam wegtrokkende dames die allen een frustratie verdringen. Door de onorthodoxe aanpak krijgt de weduwetrooster de vrouwen aan de praat en in zijn macht. Totdat hij een fatale fout begaat, die het jaloerse hem wantrouwende vaste vrouwelijke personeel vol leedvermaak begroet. Een boek met een penetrante inhoud, dat desondanks een smakelijk literair hapje oplevert door de originele inhoud en een lichte beeldende stijl vol dialogen, die in de vertaling recht overeind blijft. Een boek geschikt voor leesclubs omdat het veel herkenbare situaties biedt en sterk uiteenlopende reacties zal uitlokken

YERLI, NILGUN

De garnalenpelster

2001, 215 p., GLB

Autobiografische roman van de cabaretière en columniste Nilgün Yerli. Ze beschrijft hoe ze op haar tiende vanuit Turkije naar Nederland komt. Alles is anders, maar haar moeder heeft overal een oplossing voor. Binnen het gezin liggen de verhoudingen scheef; haar vader doet waar hij zin in heeft, haar moeder offert zich op. De schrijfster vraagt zich af of haar moeder de juiste keuzes heeft gemaakt. Dit boek is een verhaal over het leven tussen twee culturen.

ZEE, SYTZE VAN DER

Potgieterlaan 7

1997, 276 p., GLB

De journalist Van der Zee beschrijft zijn leven als kind van NSB-ouders. Uit deze familiechroniek blijkt dat het hele gezin Van der Zee leefde in het teken van een ooit gemaakte foute keuze van zijn vader. Dat verhaal heeft een beklemmende werking omdat nooit over de oorlog werd gesproken. Door het schrijven van dit boek heeft de schrijver zijn schaamte overwonnen.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Anna

2002, 478 p.

Na de dood van Annie M.G. Schmidt (1911-1995) is er aan de publicaties van en over haar geen einde gekomen. Nog steeds staan haar werk en haar persoon volop in de belangstelling. Hoe belangrijk haar rol was in het literaire en sociale leven in de tweede helft van de 20ste eeuw, blijkt sterk uit deze biografie. De persoonlijke geschiedenis van de schrijfster wordt hier op een boeiende wijze verbonden met haar werk en de tijd waarin zij leefde. Van der Zijl maakt daarbij gebruik van veel citaten uit recent teruggevonden correspondentie van Schmidt, uit interviews en het werk zelf. Het geheel leest als een smeuiige roman die met smaak, toewijding en oprechtheid is geschreven. Door de heldere stijl, de eenvoudige toon en de aansprekende anekdotes en voorbeelden van hoe Annie M.G. was, én door de wetenschappelijke precisie en integriteit is dit een boek voor een groot publiek én voor de professionele lezer.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Sonny boy

2004, 235 p., GLB, luisterboek

Najaar 1928 ontmoeten de 19-jarige Surinaamse student Waldemar en de Hollandse Rika, bijna veertig, getrouwd en moeder van vier kinderen, elkaar. Ze worden verliefd, krijgen een verhouding en Rika wordt zwanger. Een schandaal met verstrekkende gevolgen: Rika raakt haar kinderen kwijt, Waldemar kan niet terug naar Suriname. Maar ze blijven bij elkaar en bouwen in de crisisjaren een nieuw leven op met hun zoon Waldy, 'Sonny Boy'. Waldemar werkt op een bank, Rika runt een goedlopend pension in Scheveningen en probeert de band met haar familie en kinderen te herstellen. In de Tweede Wereldoorlog wagen ze hun leven door onderduikers in huis op te nemen, wat hen duur komt te staan. Goed geschreven, boeiende en ontroerende, waargebeurde levensgeschiedenis van twee gewone, maar ook heel bijzondere mensen. Uitstekend gedocumenteerd en van achtergrondinformatie voorzien (van de geschiedenis van Waldemars voorouders in Suriname t/m de manier waarop de Duitsers in WO II tegen negers aankeken). Het boek is een bestseller geworden.

ZOMEREN, KOOS VAN

Een jaar in scherven

1988, 352 p.

Van Zomerem (1946), journalist, columnist, schrijver van verhalen, romans, poëzie, thrillers, natuurboeken, biedt hier een autobiografisch werk in dagboekvorm (in scherven): alle 365 dagen van 1987 presenteren zich met een notitie over ontmoetingen, literaire en publicitaire contacten, K.v.Z.'s ervaringen met de Socialistische Partij, natuur en vogels, de gewone dingen van de dag, maar vooral over de familie uit zijn jeugd, die merendeels in Herwijnen woonde. Elk maand-hoofdstuk wordt gevolgd door een ervaring of herinnering, bijvoorbeeld m.b.t. rechtszittingen. Steeds terugkerende aspecten geven het fragmentarische toch iets consistentes, waartoe ook schrijvers bezonnen commentaar bijdraagt. Het boek mag weinig documentaire of blijvende betekenis hebben, het is onderhoudende lectuur

ZOMEREN, KOOS VAN

Het leven heeft geen geheimen

2005, 122 p., GLB

In het eerste hoofdstuk van deze roman maken we kennis met Hans Riggeling een man die jarenlang de kost heeft verdiend met zijn stem door reclamespots in te spreken. Tijdens een wandeling wordt hij door een brommerrijder op zijn hals geslagen en sindsdien is hij zijn stem kwijt. Daarna verschuift het perspectief naar dat van de zwoegende schrijver die zijn romanpersonage nodig heeft om gevoelige geheimen uit zijn eigen verleden uit te kunnen zoeken. Zo vertrok zijn moeder

ROMANS

samen met zijn tante vlak na de oorlog voor een jaar naar Zwitserland en kwam ze terug met zijn nieuwe broertje Julius. Waar was zijn vader al die tijd? De roman biedt een ontroerend relaas van een oudere man die in het reïne probeert te komen met zijn verleden. Koos van Zomeren ontving in 2004 als laatste de Sjoerd Leikerprijs. Dit was een prijs ter bevordering van de publieke belangstelling voor auteurs van vijftig jaar en ouder.

ZOMEREN, KOOS VAN

De man op de middenweg

2001, 245 p., GLB

In deze roman van Koos van Zomeren is de schrijver gefascineerd door de werking van het geheugen. Speelt het geheugen een spelletje met ons, of het verhaal een spel met het geheugen? De schrijver haalt jeugdherinneringen op aan de arbeiderswijk Geitenkamp in Arnhem, net na de oorlog. Hij heeft daar contact met een jeugdvriend Bennie en ontdekt dat al de schilderijen van deze kunstschilder via een advocaat worden opgekocht door een derde maat. Waarschijnlijk als wraak voor een gemene jeugdstreep, of omdat Bennie met het schilderij 'De man op de middenweg' insinueert dat de vader van de derde persoon fout was in de oorlog. Als alle doeken verbranden en Bennie vermoord wordt, vlucht Koos naar Frankrijk om zijn verhaal te schrijven. De zelfspot 'hijzelf in de rol als slim ventje net als vroeger, rap met de pen-, de persoonlijke stijl met oog voor zijn omgeving, zijn de schrijver ten voeten uit. Daarnaast is er het kader van de (angst voor) aftakeling in de figuur van zijn oude hond Rekel en zijn dementerende schoonmoeder, die hij met veel genegenheid beschrijft

ZOMEREN, KOOS VAN

Meisje in het veen

1996, 118 p., GLB

In deze roman vindt de ik-figuur, de ruim vijftigjarige biologieleeraar Willem Egge, 's morgens vroeg in het Drentse veen het lijk van een meisje. Gezien Van Zomerens vroegere werk had dit het begin van een thriller kunnen zijn, maar dat is het niet. Wie het meisje vermoord heeft, blijft ongewis, maar het verandert wel zijn leven: 'er zit weer verhaal in'. De vertelde tijd beslaat een dag, maar door middel van flash backs komen wij meer over zijn leven te weten. Hij staat op het punt van zijn vrouw Ietske, Neerlandica, na een bijna dertigjarig huwelijksleven te scheiden, mede vanwege kinderloosheid. Zoals in heel zijn werk speelt ook in deze roman zijn grote liefde voor en kennis van de natuur een belangrijke rol, met name van de vogels, hier de grauwe klauwier. Van Zomerens voortreffelijke stijl wordt in dit boek gekenmerkt door een opvallend gebruik van de variërende herhaling. Vanwege de literaire kwaliteiten (en beknoptheid!) zeer geschikt als een nummer voor literatuurlijsten.

ZWAGERMAN, JOOST

De buitenvrouw

1994, 235 p., GLB

Na het verfilmd 'Vals licht' (1991) was dit Zwagermans vierde roman. Een geëngageerde roman over de gelukkig getrouwde leraar Nederlands Theo Altena, die een heimelijke verhouding begint met zijn Surinaamse gymnastiek-collega, Iris Pompier (zijn 'buitenvrouw' zoals dat in het Surinaams-Nederlands heet). Pas door deze verhouding raakt hij geobsedeerd door discriminatie en alledaags racisme, wat onttaardt in een soort positieve xenofobie. Thema's als erotiek en doodsdrijf vormen een belangrijk onderdeel in dit verslag van modern Hollands leven, een specialiteit van de schrijver (1963). Mooi is ook het levensechte beeld dat hier geschetst wordt van het onderwijs in de jaren negentig. Een uiterst toegankelijke roman

ZWAGERMAN, JOOST

Zes sterren

2002, 210 p., GLB

Siem Merkelbach is de oprichter en hoofdredacteur van 'Goedemorgen', een tijdschrift met hotelrecensies. Samen met zijn neef Justus reist Siem heel Nederland door, op werkbezoek in hotels, familiepensioens en andere gelegenheden. Op een dag wordt Siem echter dood aangetroffen in zijn huis te Haarlem: hij heeft zelfmoord gepleegd. Siems vrouw, Tante Tilly, (Siem oordeelde ooit over haar: 'vijf sterren voor mijn Til. Wat zeg ik. Zes! Zes sterren') heeft korte tijd voor Siems zelfmoord het huis verlaten, toen bleek dat hij een vriendin had. Siem en Tilly konden geen kinderen krijgen en sinds ze dat wisten hadden ze geen seks meer, waarbij Tilly wel accepteerde dat Siem het buiten de deur zocht, maar een vriendin ging haar te ver. In 'Zes sterren' vertelt neef Justus het verhaal van Siem, zijn gedroomde vader, zijn geliefde oom, de schelm op leeftijd, en van hun vrolijke tochten. Een goed geschreven verhaal over verlies, rouw en onbegrip

ZWEIG, STEFANIE

Nergens in Afrika

Duits, 1995, 350 p., DVD

Onder de vele boeken die over Afrika zijn verschenen neemt dit boek een bijzondere plaats in. Het is het bijna autobiografische verhaal van een joodse vrouw die in Nazi Duitsland geboren, in 1938 naar Kenia vertrekt en daar de oorlogsjaren verblijft. Haar vader, ooit advocaat, moet genoeg nemen met eenvoudig werk. Hij wordt gearresteerd door de Britten die in hem - o ironie - een Duitser en dus een vijand zien. Dit boek gaat over een minderheid in de blanke gemeenschap in Afrika: historisch correct en toch absurd. De onderlinge relaties, de spanningen, de discriminatie, en door alles heen de Afrikanen en vooral Owuer, de huisbediende. Met zijn Afrikaanse wijsheid, humor en gevoel voor symboliek, voegt hij iets waardevols toe aan dit uiterst boeiende relaas. Een uitermate eerlijk en ook menselijk boek, dat een grote lezerskring verdient.

